

# Malé STÁDCE



Vladimír Kopřiva (ed.)



© Portál, s. r. o., 2015  
ISBN 978-80-262-0967-6

# Obsah

---

|                                |     |
|--------------------------------|-----|
| Předmluva .....                | 7   |
| Úvod .....                     | 9   |
| <b>Zemřelí salesiáni</b> ..... | 11  |
| Alfréd Astr .....              | 11  |
| Josef Běhal .....              | 13  |
| Jan Botek .....                | 14  |
| Karel Čepelka .....            | 18  |
| Mojmír Demel .....             | 21  |
| František Hlaváč .....         | 23  |
| Josef Holík .....              | 29  |
| Miloslav Hronek .....          | 35  |
| Vincenc Janda .....            | 38  |
| Josef Kala .....               | 42  |
| Alfons Kováč .....             | 45  |
| Antonín Krutílek .....         | 55  |
| Jan Kuřík .....                | 58  |
| Jan Ledvinka .....             | 60  |
| František Malota .....         | 62  |
| Jan Renza .....                | 65  |
| Antonín Roubal .....           | 68  |
| Bohumil Stejskal .....         | 74  |
| Jan Šarman .....               | 80  |
| Vojtěch Šilar .....            | 83  |
| Jaroslav Šindler .....         | 86  |
| Rudolf Špok .....              | 88  |
| František Šuta .....           | 90  |
| Ignác Tatýrek .....            | 94  |
| Václav Vlček .....             | 99  |
| <b>Žijící salesiáni</b> .....  | 104 |
| Eduard Kowala .....            | 104 |
| Jan Rychlý .....               | 105 |
| Jiří Zezula .....              | 108 |

|                                 |     |
|---------------------------------|-----|
| František Radecki . . . . .     | 115 |
| Tomáš Kubalík . . . . .         | 117 |
| Vladimír Kopřiva . . . . .      | 119 |
| Pavel Liškutin . . . . .        | 121 |
| Lubomír Laža . . . . .          | 123 |
| Jiří Woclawek . . . . .         | 124 |
| Jan Pomikálek . . . . .         | 130 |
| Miroslav Palíšek . . . . .      | 132 |
| Michal Svoboda . . . . .        | 133 |
| Pavel Andrlé . . . . .          | 136 |
| <b>Zemřelí odešli</b> . . . . . | 138 |
| Jan Adam . . . . .              | 138 |
| Stanislav Bilík . . . . .       | 141 |
| Miloslav Burget . . . . .       | 146 |
| František Čumíček . . . . .     | 147 |
| Ján Halada . . . . .            | 157 |
| Antonín Herzán . . . . .        | 158 |
| Antonín Hlaváček . . . . .      | 159 |
| Bedřich Chalupa . . . . .       | 160 |
| Josef Jurček . . . . .          | 163 |
| Josef Kaňka . . . . .           | 164 |
| Ludvík Koša . . . . .           | 165 |
| František Košina . . . . .      | 167 |
| Václav Kouřil . . . . .         | 169 |
| Rostislav Kryštof . . . . .     | 170 |
| Ján Lovecký . . . . .           | 171 |
| Pavel Maruš . . . . .           | 171 |
| Alois Med . . . . .             | 173 |
| Karel Peltan . . . . .          | 178 |
| Václav Razima . . . . .         | 179 |
| Rudolf Vlček . . . . .          | 181 |
| <b>Žijící odešli</b> . . . . .  | 183 |
| Arnošt Slováček . . . . .       | 183 |
| Jaroslav Šana . . . . .         | 186 |
| Dominik Dvořák . . . . .        | 190 |
| Vladimír Finda . . . . .        | 190 |
| Jiří Hořínek . . . . .          | 192 |

|   |            |
|---|------------|
| Oldřich Kaprál . . . . .  | 195        |
| Vladimír Kaška . . . . .  | 197        |
| Aleš Adamkovič . . . . .  | 205        |
| <b>Další koadjutoři, o kterých je jen malá zmínka . . . . .</b> | <b>207</b> |

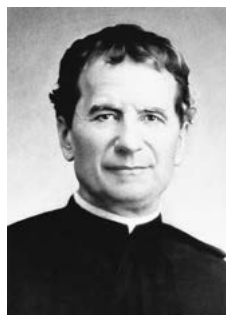


## Předmluva

---

Boží prozřetelnost nám uchovala ve vzácném písemném dokladu živý obraz salesiánského koadjutora; načrtl jej nám svatý Don Bosco. Vnější hodnoty, vnitřní vlastnosti, poslání a duchovní profil koadjutora jsou v něm načrtnuty pevnou rukou a s přesnou výrazností. Učinil to náš zakladatel při první přednášce, kterou měl pro své koadjutory roku 1883 ve formačním domě v San Benigno Canavene.

„*Nolite timere, pusillus grex!*“ – „*Nebojte se, malé stádece!*“ Vy jste to malé stádečko, ale nebojte se, vždyť se rozrostete.



Předložím vám dvě myšlenky. Tou první vám chci vyložit, jak si představuji salesiánského koadjutora. Neměl jsem dosud čas a možnost vysvětlit svou představu.

Nuže, shromáždili jste se zde, abyste se vyškolili ve svém oboru a pokročili v náboženství a ve zbožnosti. Proč? Protože potřebuji pomocníky. Jsou věci, které kněží a klerici nemohou vykonávat, a ty budete konat vy.

Potřebuji z vás někoho vybrat a poslat do tiskárny a říci mu: „Hleď, abys ji vedl dobře. Ty se starej, ať to jde kupředu!“

– Jiného z vás poslat do knihařství a říci mu: „Ty to tam řídíš, ať je vše v pořádku.“

– Někoho jiného poslat do domu a říci mu: „Ty se budeš starat, aby tato dílna nebo tyto dílny byly v řádném provozu; ať nic nechybí, obstorej vše potřebné, aby práce byly provedeny náležitě.“

Potřebuji mít v každém domě někoho, jemuž by se mohly svěřit záležitosti větší důvěry i správa peněz, někoho, kdo by zastupoval dům i ve sporných otázkách.

Potřebuji, aby bylo vše v pořádku v kuchyni, na vrátnici, v šatně, v ošetrovně, v sakristii apod., aby vše bylo včas obstaráno, aby se ničím neplýtvalo.

Potřebuji osoby řádně připravené a důvěryhodné, abych jim ony úkoly mohl svěřit. Vy jimi máte být...

Jedním slovem: vy nemáte být těmi, kdo se jen přímo lopotí a dřou, nýbrž spíše těmi, kdo věci řídí. Máte být jako nadřízení vůči ostatním, nikoli jejich sluhové. To vše však podle pravidel a v náležitých mezích. Ve vedení máte vše zastávat vy, vy sami jako vedoucí provozu dílen.

Taková je představa salesiánského koadjutora. Velice potřebuji mnohé, aby mi takto přispěli na pomoc tímto způsobem. Jsem proto rád, že máte čistý a přiměřený oděv, že máte vhodné pokoje a lůžka, vždyť nemáte být sluhy, ale hospodáři, ne pouhými podřízenými, nýbrž i představenými.

Nyní vám vyložím druhou myšlenku. Máte-li být takto ku pomoci ve velikých choulostivých záležitostech, musíte získat mnoho ctností; máte-li vést jiné, musíte především sami dávat dobrý příklad.

Je třeba, aby tam, kde je někdo z vás, byla jistota, že tam bude pořádek, dobré mravy, prospěch, atd.

Vždyť – *si sal infatuatus fuerit – sũl, která chrání před rozkladem, ztratí-li svou slanosť* – pak nezbyvá, než aby byla pošlapána...

Uzavřeme tedy jak jsme začali: *Noli timere, pusillus grex*. Nebojte se malé stáde! Nebojte se, vždyť váš počet vzroste. Ovšem jedno je zapotřebí, aby tento počet vzrůstal v dobrém a v odhodlání. Pak budete nepřemožitelní jako lvi a budete schopni vykonat mnoho dobrého.

A posléze – *complacuit dare vobis regnum – zalíbilo se Bohu dát vám království*, ano království a ne otročinu, a hlavně dostanete věčné království.

Tento proslov našeho svatého zakladatele a otce nám poněkud odhaluje vynalézavost jeho mysli a jeho srdce. Vyjadřuje program a nového ducha, který se přizpůsobuje současnosti a apoštolátnímu poslání, které Don Bosco měl ve světě splnit.

*Editor*



## Úvod

---

Tuto knihu, kterou dostáváte do rukou, se rozhodli vydat v roce 2015 koadjutoři české salesiánské provincie jako svůj dar k dvoustému jubileu od narození Dona Boska.

Každá provincie má galerii postav, které zviditelňují osobu Dona Boska a uskutečňují jeho záměry. Takovou galerii obsahuje i tato kniha. Jsou v ní životní příběhy mužů, řeholníků a salesiánů, kteří své životy zasvětili Bohu a mladým v životním stylu Dona Boska.



Don Bosco potřeboval pro své dílo nejen kleriky – otce, kteří sloužili spáse duší, ale také bratry, kteří pomáhali mladým vstoupit dobře do života. Byli to mistři odborného výcviku, učitelé a vychovatelé ve světě práce a odbornosti. Salesiánské přítomnosti mezi mladými dávají rozměr praktičnosti a solidnosti.

Už od prvních let valdocké oratoře se setkáváme s postavami koadjutorů, kteří byli formovaní samotným zakladatelem a rozhodujícím způsobem přispěli k velikosti kongregace především v oblasti odborných škol a ve službě nejchudším.

Kromě toho každý salesiánský dům potřebuje někoho, kdo chrání pořádek, zbožnost a dobré mravy. Na prvním místě to má být ředitel komunity. Ale ten je jako světlo na svícnu v domě. On dělá rozhodnutí a reprezentuje dům navenek. Kromě něho je tu stejně důležitý bratr koadjutor. Je jako sůl v těstě. Najdeš ho v kuchyni, v dílně, na vrátnici, v kanceláři při vyřizování mnoha běžných ekonomických a hospodářských úkolů. Jeho odborná kompetentnost je spojena s řeholní zbožností a skrze milost jednoty spojuje práci s modlitbou. Vše je neseno jedinou láskou k Bohu i k lidem.

Salesiánský koadjutor v sobě spojuje zasvěcení a laickost. Prožívá laický stav v podmínkách zasvěceného života, jako salesián řeholník.

Tím, že je bratr mezi bratry, podtrhuje význam bratrských vztahů v komunitě. Zbožnost kněží je často sycena udělováním svátostí. Zbožnost koadjutorů je sycena především osobní modlitbou. Proto jsou v komunitě znamením vytrvalé modlitby a povzbuzením k účasti na modlitbách společných.

Koadjutorské povolání je velkým darem pro kongregaci i pro každou provincii a komunitu.

Koadjutorské povolání je často nedocenené. Když dnes vidím spolubratry, kteří se stali kněžími, protože to přináší větší společenskou prestiž a úctu, ale jako kněží neradi neslouží, je mi to líto. Mohli být dobrými a prospěšnými koadjutory.

Kéž tato kniha prospěje mladým mužům při hledání osobního povolání. Aby zaslechli Boží hlas ve vlastním srdci a měli odvahu přijmout povolání stejně důstojné jako je kněžství a stát se bratrem koadjutorem.

*Petr Vaculík, provinciál SDB  
Bílá sobota 11. dubna 2015*

## Zemřelí salesiáni

---

### Alfréd Astr

Narodil jsem se v Kroměříži – v „Hanáckých Athénách“ – 8. června 1903. Vyučil jsem se obuvnickému řemeslu a pracoval v Hulíně. Jednou jsem navštívil přednášku P. Trochty o Donu Boskovi a salesiánech a pocítil jsem, že mě Pán mezi ně volá. Do Fryštáku jsem přišel v roce 1928. Na podzim jsem byl poslán do Radny v Království Jugoslávie do noviciátu. Tam jsem složil 24. října 1929 první sliby. Po noviciátu jsem byl v Lublani na Rakovniku a pak jsem byl povolán zpět do Fryštáku, kde jsem strávil většinu svého salesiánského života. Mohl jsem tam dobře uplatnit své řemeslo, protože na tvrdém hřišti chlapcům boty přímo hořely. Mnohem důležitější však byla moje druhá funkce – vrátného. Byl jsem vrátným bedlivým, přísným a obětavým. Nenechal jsem se vyvést z míry, zůstával jsem veselý a dobrosrdečný. Rád jsem imitoval různé nástroje, pískal jsem si nebo prozpěvoval.



Jaký jsem byl k lidem, takový jsem byl k Pánu Bohu. Ze své vrátnice jsem měl jen několik kroků do kapličky. Často jsem chodil pozdravit svého božského Přítel ve svatostánku. Všechny své povinnosti jsem vykonával s úsměvem a radostí, pamětliv, že veselého dárce miluje Bůh. Při zabrání fryštáckého ústavu Němci v roce 1943 jsem zaměnil kopyta za vařečku a vařil jsem bohoslovcům, kteří zůstali na fryštácké faře. Vydržel jsem to až do konce války.

V roce 1945 jsem byl poslán do pražského ústavu, ale po třech letech jsem byl zase zpět ve Fryštáku. Lidé si za mnou chodili jen tak pohovořit a pomodlit se do kaple, která byla naproti vrátnici. Nikdy jsem neprojevoval nelibost nebo roztrpčenost. Rozhorlil jsem se jen na svátek Dona Boska v roce 1950, když večer přijeli dva pánové od StB a chtěli odvést staříčka Stuchlého, že s ním potřebují pohovořit. Naštěstí právě přišel P. Pitrun, postavil se ostře proti a pánové procentokrát dali ještě pokoj.

V noci ze 13. a 14. dubna 1950 mě probudilo bouchání na vrata. Vyšel jsem jako vrátný ven otevřít a už se nesměl vrátit. Dům obsadili estébáci. Za hodinu jsem byl s ostatními spolubratry naložen do autobusu a odvezen do internace v Oseku u Duchcova. Moje řemeslo našlo všude uplatnění. Protože jsem byl typ manuálního pracovníka, byl jsem přiřazen ke skupině, která vysekávala ve zdi „šlice“ na pokládání kabelů po chodbách a celém areálu kláštera. I v těchto chvílích jsem si propěvoval, abych ulehčil někdy těžké chvíle internace. Nejčastěji se vzpomínalo na mé dvě písně: *Od východu Sověti se valí* na nápěv písně *Ejhle oltář* a *Píseň práce*, kde jsem zaměnil slova: „Ta práce, matka (pokroku) otroků!“ Zmocnělec se mě ptal, proč tohle zpívám. Odpověděl jsem mu: „Kdybych tak nemakal, neměl bych co jíst. Když otročím, tak ještě žiju!“

Po propuštění z internace jsem pracoval v *TOSu* v Hulíně. Pro svou nenáročnou povahu a příjemné vystupování jsem byl i v továrně oblíben a dočkal jsem se tam důchodu.

Po roce 1968 jsem se občas objevil na společném setkání koadjutorů, ale v posledních letech jsem nebyl schopen sám cestovat. V té době nebyla auta, jako jsou nyní. Se stářím se ohlásila nemoc. Ani v nemoci mě neopustila dobrá mysl a trpělivost. Snažil jsem se nenaříkat, ani si nestěžovat. Sílu jsem čerpal od svátostného Spasitele a v modlitbě růžence. Smrt způsobila rakovina slinivky. Přál jsem si být pochován v Hulíně, byli tu lidé, kteří mě měli rádi a pomáhali mi v mých potřebách.

duben 1928 – Fryšták  
1928–1929 Radna v Království Jugoslávie, noviciát  
1929–1931 Lublaň-Rakovnik  
1931–1945 Fryšták  
1945–1948 Praha-Kobylisy  
1948–1949 Praha-Vinoř  
1949–1950 Fryšták  
1950–1953 Osek u Duchcova, internace  
1953–1963 TOS Hulín  
Zemřel 18. 6. 1975 ve Zlíně v nemocnici.

## Josef Běhal

Narodil jsem se 27. března 1914 ve Vitčicích u Kojetína. K salesiánům jsem přišel v sedmadvaceti letech s úmyslem stát se koadjutorem. Přišel jsem do Ořechova, kde se v roce 1941 konal noviciát. V srpnu roku 1942 jsem složil první sliby.

Říkali o mně, že jsem praktický muž, který se dovede postavit ke každé práci. Po slibech jsem zůstal v Ořechově. Mojí láskou byla zahrada. Pěstoval jsem zeleninu i krásné květiny. Vypěstoval jsem krásná veliká rajská jablíčka, která obdivoval profesor hospodářské školy z Kyjova a se zájmem si je i vyfotografoval. Ale nevěnoval jsem se jen zahradě. Opravoval jsem všechno, co nebylo v pořádku: zámky, věci v kuchyni, všelijaké nářadí. Při různých opravách jsem byl ve svém živlu. Ale nezanedbával jsem rozjímání i jiné společné modlitby. K představeným jsem byl upřímný. Dovedl jsem být i veselým společníkem na vycházkách a při rekreaci. Když jsem někdy jako každý člověk podlehl nedobré náladě, stačilo slovíčko povzbuzení, abych opět ožil. Často jsem míval zdravotní potíže.



si je i vyfotografoval. Ale nevěnoval jsem se jen zahradě. Opravoval jsem všechno, co nebylo v pořádku: zámky, věci v kuchyni, všelijaké nářadí. Při různých opravách jsem byl ve svém živlu. Ale nezanedbával jsem rozjímání i jiné společné modlitby. K představeným jsem byl upřímný. Dovedl jsem být i veselým společníkem na vycházkách a při rekreaci. Když jsem někdy jako každý člověk podlehl nedobré náladě, stačilo slovíčko povzbuzení, abych opět ožil. Často jsem míval zdravotní potíže.

Když se po válce rozšířil pardubický dům, poslali mě představení tam. I na tomto místě jsem byl především údržbářem domu. Tamtéž

mě zastihla likvidace řeholí v roce 1950. Byl jsem odvezen spolu s ostatními do internace v Oseku u Duchcova. Také v internaci jsem pracoval na zahradě. Nebyl jsem odveden k PTP, protože jsem měl vojenskou službu za sebou, a byl jsem ze zdravotních důvodů z internace propuštěn. Po propuštění jsem pracoval ve Vsetíně. Předčasně jsem odešel do důchodu a v březnu roku 1972 jsem byl přijat do domova důchodců v Pržně na Vsetínsku. V srpnu téhož roku, právě v den výročí mých prvních slibů, jsem skončil po záchvatu mozkové mrtvice. Pohřbili mě v mém rodišti ve Vitčicích na Kojetínsku do rodinného hrobu.

1941–1942 noviciát Ořechov

První sliby 16. 8. 1942 v Ořechově

1942–1946 Ořechov

1948–1950 Pardubice

1950–1952 Osek u Duchcova, internace

Zemřel 16. 8. 1972 v Pržně u Vsetína.

## Jan Botek

Narodil jsem se 30. srpna 1919 v Ostrožské Nové Vsi. Vychodil jsem čtyřtřídku a pak se vyučil pekařem v Napajedlech, kde jsem potom pracoval jako tovaryš. Za války jsem byl čtyři roky nuceně nasazen jako pekař v St. Pölten v Rakousku, kde jsem nahradil místní zaměstnance, kteří byli odveleni na frontu. Musel jsem toho hodně vydržet. Částečně jsem si za to mohl sám. Vstával jsem ve čtyři ráno a začínal zadělávat těsto na pečivo. Zatímco kynulo, připravoval jsem pec na pečení. Když brzy ráno skončilo pečení, sedl jsem na kolo a v nůši na zádech rozvážel za každého počasí zboží zákazníkům. Jakmile jsem skončil s rozvážkou, jezdil jsem na kole asi hodinu cesty do jedné farnosti, kde bývala v jedenáct hodin mše svatá. Už si nepamatuji, kolik kilometrů jsem denně najezdil. Na odpočinek mi pak zbývalo většinou něco přes hodinu. Někdy se mi stalo, že při sázení pečiva do pece jsem padnul



na zem a spal, tak jsem byl unavený. Někdy jsem se hned probudil, někdy mě probudil majitel živnosti.

Se salesiánským dílem jsem se seznámil v Napajedlech u místního kaplana. V roce 1946 jsem vstoupil do aspirantátu ve Fryštáku. Pomáhal jsem panu Adamovi v kuchyni. Noviciát jsem prožil v letech 1948–1949 v Hodoňovicích, kde jsem složil 16. 8. 1949 své první řeholní sliby. Pak jsem byl necelý rok kuchařem v salesiánském ústavu v Přestavlkách, kde jsem se snažil svým úsměvem a tichou dětinskou zbožností povzbuzovat ke zbožnosti i všechny kleriky v domě. Protože jsem byl vyučeným pekařem, nečinilo mi žádné problémy brzké vstávání – v pekárně jsem sázel chléb již ve 4 hodiny ráno. Vyráběl jsem preclíky a učil je dělat i hochy, aby to uměli svázat a slepit. Říkal jsem: „Pojďte, já vám to ukážu.“ Ale vždycky jsem to udělal tak rychle, že nikdo nezachytil, jak se to dělá. Hned byl preclík hotový. Nebyl jsem schopen zvládnout to pomalu, vždycky jsem to dělal rychle a pak se omlouval. Nikdy jsem nepotřeboval vést nějakou diskuzi. Buď jsem byl v práci, nebo v kapli.

Od roku 1950 jsem byl čtyři roky internován v Oseku u Duchcova a poté rok a půl v Králíkách. Byl jsem šťastný, že mohu pracovat se salesiány, i když pod dozorem.

Příštích 13 let jsem pracoval s dalšími spolubratry na přehradách Křimov, Fláje a Jirkov. Na Křimovské přehradě u Chomutova pracovalo kolem dvaceti salesiánů. V neděli odpoledne jsme pořádali společné programy, které končily společnou večeří celé komunity. Pokaždé jsem se o ni postaral.

Jednou jsme šli spolu do závodní jídelny na oběd. Chodívalo nás více spolubratří pohromadě. Řešili nějaký problém. Otázali se mě, co na to říkám. Omluvil jsem se, že jsem je neposlouchal, protože mám ve zvyku dělat si před obědem zvláštní zpytování svědomí, jak nás to učili v noviciátu. Když se mě spolubratři tázali při nějakém rozhodování, co bych doporučil, odpovídal jsem: „V noviciátu jsem postavil svůj život na poslušnosti. Udělám vždycky to, co rozhodnete, nebo co mi uložíte.“ Nikdy jsem se nepostavil proti. Byl jsem přesvědčen, že takhle se plní Boží vůle.

Na Křimovské přehradě jsme vedli skoro normální život za podmínek, které to dovozovaly. Ráno bývaly ranní modlitby a rozjímání. V zaměstnání jsme pracovali většinou společně. Večer se končil rovněž společnou večeří, modlitbou a slůvkem na dobrou noc. Bývala i společná mše svatá. Stalo se, že se o nás začala stále více zajímat Státní bezpečnost. Jednoho dne v říjnu 1957 pozatýkali Zerzána, Vitáska, Kubína a Kopeckého a uvěznil je v litoměřické věznici. Ostatní volali postupně na výslechy. Komunita měla největší strach ze mne. Asi bych nedovedl prohlásit, že jsem se nezúčastňoval tajných mší na světnici, když jsem se jich zúčastňoval. Přece to nebylo nic, za co bych se měl stydět, a bylo by to podle mě lhaní, kdybych neřekl pravdu. Estébáci si mě předvolali na výslech. Nechali si mě „v parádě“ celý den. Když jsem se vrátil, všichni byli zvědaví, jak jsem si při vyšetřování počíнал. Odpověděl jsem asi těmito slovy: „Jakmile jsem se octl ve vyšetřovací místnosti, začali mě strašit, co všechno mi provedou, jestliže jim pravdivě nezodpovím jejich dotazy na salesiány. Uvědomil jsem si, že bych na jejich rafinované otázky nedovedl odpovídat tak, abych nikomu neublížil. Přestal jsem je tedy poslouchat, zavřel jsem oči a začal prosit Pannu Marii, aby mi



*Zleva: 2. Jan Botek, 3. František Hlaváč, 4. Jan Šarman. 10. 7. 1960*



pomohla vydržet jakékoli mučení. S mým mlčením stoupal jejich vztek. Strkali do mne, křičeli na mne, že mají dost prostředků, jak mě přinutí mluvit, že mě jednoduše zavřou a nebudou se mnou ztrácet čas. Já přesto neotevřel oči a dále prosil Pána, aby mi dal sílu všechno vydržet. Když vyšetřovatelé vyzkoušeli všechno možné zstrašování a já přesto nepromluvil, nakonec mě vyhodili. Snažil jsem se je neposlouchat, tak si ani nepamatuji, co všechno chtěli vědět.“ Nikdy mne už nevolali.

Ve Flájích jsem složil 8. 8. 1958 věčné sliby. Když byla přehrada dokončena, přestěhovali jsme se na další přehradu Jirkov. Bylo to zase nedaleko Chomutova.

V roce 1969 jsem odešel jako kuchař s bohoslovci do Olomouce. Nejdříve byli 4 – Kunetka, Smahel, Klimovič, Zdeněk Zlámal – potom přibyl Karel Jašek, Josef Večeřa a Slávek Havran. Noviciát vydržel rok, protože se seminář i fakulta zavřely. Přitom jsem byl zaměstnán jako kostelník u sv. Michala. V roce 1970 jsem odešel se Stanislavem Staříkem do Medlova, kde jsem sloužil jako kostelník až do své smrti. Staral jsem se o kuchyň, o malé hospodářství (zahradu, králíky) a o chod domu. Když se mě spolubratři ptali, jak se mi daří, odpovídal jsem: „Co by nám chybělo, když nás má Pán Ježíš rád, tak se nám musí dařit dobře!“

Dovětek emeritního děkana Teologické fakulty Jihočeské univerzity otce Františka Kopeckého: „Pokud tento chlapec není v nebi, tak my máme velmi malé šance.“

1946–1948 aspirantát Fryšták  
1948–1949 noviciát Hodoňovice  
1949–1950 Přestavlky  
1950–1954 internace Osek u Duchcova  
1954–1956 internace Králíky  
1956–1969 stavba přehrad  
1969–1970 Olomouc  
1970–2002 Medlov  
Zemřel 4. 6. 2002.

## Karel Čepelka

Narodil jsem se 17. srpna 1919 ve východních Čechách. Studoval jsem na obchodní akademii a v té době jsem poznal, že mě Pán volá ke kněžství. Než jsem mohl cokoliv podniknout, abych se vydal touto cestou, přišla válka, protektorát a nasazení na nucené práce. Pracoval jsem v tiskárně a nešťastnou náhodou jsem strčil ruku do nějakého stroje. Stroj mi rozmačkal tři prsty na pravé ruce. Následně musely být amputovány. Tím jsem byl zdrčen. Prodělal jsem těžkou krizi víry a ztratil veškerou chuť do života. Dokonce jsem se pokusil o sebevraždu.



Z duševní krize jsem se dostal díky Panně Marii. V té době jsem četl životopis Dona Boska od P. Albertiho a v roce 1946 jsem se přihlásil do Fryštáku. Byl jsem už starší, ale v té době přišlo do kvarty několik starších chlapců. Nevzdal jsem se naděje na kněžství. Začal jsem studovat. Učení mi nedělalo potíže, studoval jsem hlavně latinu, ale měl jsem velké všeobecné znalosti, byl jsem dobrý češtinář. Během kvinty mi představení sdělili, že vzhledem k rozsahu mého zranění nebude možné získat potřebný dispens od irregularity, který tenkrát u novice klerika musel být získán už před vstupem do noviciátu. Don Bosco mi učaroval, a tak jsem se rozhodl, že se stanu koadjutorem.

Noviciát jsem začal v roce 1948 a první sliby složil 16. 8. 1949 v Hodoňovicích. Po noviciátě jsem odešel do Fryštáku, kde představení začali shromažďovat nové koadjutory, aby měli stejně jako klerici další formaci. V tom roce bylo už soukromé gymnázium kvůli jednotné škole, kterou zaváděli komunisté, zrušeno a ve Fryštáku byl první ročník filosofického studentátu. Chodil jsem učit náboženství do fryštácké školy, pomáhal panu prefektovi s účetnictvím a panu faráři P. Pitrunovi s matrikami. V dubnu 1950 při osudovém přepadení řeholních domů komunistickou bezpečností jsem byl odvezen spolu s ostatními do internace v Oseku. Vykonával jsem zde práce, které jsem mohl při svém postižení zastat – pomáhal jsem v prádelně.

Když začali Osek rozpouštět, dostal jsem se do Moravce, kde zřídili ústav pro nemocné, staré kněze a řeholníky. Měl jsem na starost jídelnu, i když jsem byl spíš intelektuálně orientovaný. Z počátku i zde platila internační omezení. Nemohli jsme volně cestovat a přijímat návštěvy. Cítil jsem se tu dost opuštěn a osamocen. Většina tehdejších obyvatel Moravce ve mně viděla „frátera“ a podle toho se mnou jednala. Na to jsem byl velmi citlivý, velmi se mě to dotýkalo a prohlubovalo to mou zádumčivost a sklon k depresím, ke kterým jsem byl po svém úrazu vždycky náchylný.

Poprvé jsem se dostal ven v roce 1968 na exercicie spolubratří koadjutorů, které v Klimentě, v domku P. Vladimíra Tlustého dědictví po strýcovi, vedli P. Stanislav Honka, P. Polák a P. Rob. Pro mne to byl šokující zážitek. Najednou jsem viděl, že dílo žije dál a já jsem celou tu dobu vlastně nic neudělal. Účastníci exercicií později potvrdili, že jsem se jim zdál nějaký divný, ale přičítali to tehdejší všeobecné atmosféře plné vzrušení a nových nadějí.

Pan Rychlý později vypověděl: „Odpoledne bylo volno, tak mi někdo řekl, jestli bych jej trochu neprovedl a nerozptýlil. Souhlasil



*Karel Čepelka (ve druhé řadě druhý zleva) na setkání koadjutorů na Klimentu u Brozan nad Ohří v roce 1968*

a šli jsme spolu k Ohři. Což bylo velmi riskantní ve stavu, v jakém by mohl udělat cokoli. Prostě jsem příliš riskoval. Seděli jsme na břehu Ohře, která byla až po okraj plná vody. To znamená o 2 m výš než normálně. Bylo po vydatném dešti, tak se málem vylévala z břehů. Zatímco on seděl, objímal si kolena a hleděl upřeně do zrádných vln, já jsem si lehl na záda, rukama jsem si zaclonil oči a napjatě jej pozoroval, připraven ke skoku, kdyby se náhodou zvedl. Seděl tak bez hnutí asi 15 minut, a proto jsem se jej zeptal, jak se cítí a jestli se nechce vrátit. Byl klidný a hned ochotný se vrátit. Pomalu jsme došli domů a doma mi ještě řekl, že by rád zůstal aspoň týden, aby si trochu odpočal. Když jsem to sdělil P. Ladislavu Tlustému, řekl, že to nepřipadá v úvahu, že musím nastoupit do práce, aby byl někdo ve skladu. Pověděl jsem to také P. Míšovi a svěřil se mu s tím, že mám obavy, aby něco neprovedl. P. Míša mi řekl, ať jej tedy dopravím do Moravce a pak jedu do práce. Láďa mě přemlouval, ať si nedělám starosti, že Karel není malé dítě, a ještě jiné důvody udával. Nato jsem mu odvětil, že mi P. Míša dal příkaz, abych jej odvezl, a tak o tom nebudeme diskutovat. Když stále trval na svém, že se s P. Míšou domluví, řekl jsem mu, cokoli se teď stane, je to na tobě. Jsem sice zaměstnanec, ale mám slib poslušnosti.

Uklidňoval mne, ať si nedělám starosti, že on se postará, aby dojel do Moravce v pořádku. Odjel jsem tedy do práce a na druhý den, když přijel z Prahy i Láďa Tlustý, jsem se ptal, jak to dopadlo. Načež mi řekl, že je vše v náležitém stavu, že Karla vlakem dovezli do Kolína, kde přesedl na spoj na Havlíčkův Brod. V tu chvíli jsem se zhrozil. Naléhal jsem na Láďu, aby zavolal do Moravce, jestli bezpečně dorazil na místo. Po telefonátu s vrchní sestrou zjistil, že se ještě neobjevil. Moje předtucha se splnila. V duchu jsem jej viděl někde pod vlakem. Láďa znejistěl a ihned se vydal na cestu do Moravce. Po návratu s ním nebyla žádná řeč. Až druhý den jsme se dozvěděli, že Karla našli v lese mezi nádražím a Křížanovem viset na ponožkách. Tím jsem byl na celý život poučen, že poslušnost je první ctnost!“

Našel mě hajný. Byl jsem dovezen na soudní pitvu, aby bylo vyloučeno zavinění třetí osoby. Lékař prý shledal na mozku takové

změny, které svědčily, že můj duševní stav ve chvíli činu nebyl normální.

Účastník pohřbu uvedl: „Viděl jsem Karla v otevřené rakvi. Jeho tvář byla klidná, vyrovnaná, nejevila žádné stopy smrtelného zápasu nebo zoufalství.“

1946–1948 Fryšták

1948–1949 noviciát Hodoňovice

1949–1950 Fryšták

1950–1953 internace Osek

1953–1968 Moravec

Zemřel 17. 6. 1968 v Moravci.

## Mojmír Demel

Narodil jsem se 3. září 1911 v Albrechticích. Můj otec byl kovář. Bylo nás celkem 12 dětí. Já jsem se vyučil zámečnickem. S dílem sv. Jana Boska jsem se seznámil prostřednictvím P. Suchánka. V roce 1936 jsem přišel do ústavu v Ostravě, kde jsem se rok připravoval na noviciát.

Noviciát byl na Slovensku ve Svätém Beňadiku. První sliby jsem složil v roce 1938. Vrátil jsem se do Ostravy a obětavě vykonával všechny práce, kterých bylo v ústavu zapotřebí. Když neměl kdo vařit, šel jsem vařit, i když to nebyl můj obor. V kuchyni jsem měl vždycky pěkný pořádek. Klukům jsem vysvětloval, jak je třeba umývat hrnce a podobně. A také jsem třeba dal do vodovodu z kohoutku koleno, aby se tam usazoval kal.

Moje profese a zručnost se projeví a uplatnily při úpravě kostela sv. Josefa. Zkonstruoval jsem pojízdné lešení, v té době to byla novinka, a ušetřil tak značné výdaje na normální lešení, které by navíc značně ztěžovalo provoz kostela. V tomto roce se stavěl ústav v Hodoňovicích. Měl jsem na starosti výrobu různých železných koster,



háků a skob na zpevňování dřevěných konstrukcí stavby a ty se pak odvážely jako hotové přípravky.

Věčné sliby jsem složil v roce 1941 v Ostravě. Tam jsem pracoval i po válce do osudového padesátého roku, kdy došlo k násilné likvidaci řeholí. Prošel jsem internací v Oseku u Duchcova. S ostatními laickými řeholními bratry i z jiných kongregací jsem se dostal na stavbu přehrady na Klíčavě. Z Klíčavy jsem se už dobrovolně přestěhoval s ostatními spolubratry na stavbu přehrady na Křimově u Chomutova a vystřídal jako pracovník *Vodních staveb* několik dalších přehrad, které se v té době budovaly: Fláje, Nechanice a Želivka. Protože roky ubíhaly a těžká práce u strojů a na betonáži mě citelně poznamenala, domluvili pro mne umístění v laboratoři, kde se braly vzorky z betonu ukládaného do hráze. Bydleli jsme spolu nějaký čas s panem Šarmanem a Jendou Rychlým na ubytovně ve Zručí nad Sázavou. Odtud jsem odešel v roce 1972 do důchodu.

Místo zaslouženého odpočinku jsem pracoval na farách, kde byli moji spolubratři. Ať už to byly Chotusice, Hradešín, Modlany nebo jiné. Všude bylo třeba budovat septiky, WC, koupelny, aby mohli spolubratři slušně lidsky bydlet, případně využít farní budovy k apoštolátu mládeže. Nejdéle jsem pobyl v Nové Lhotě pod Javorníkem u P. Smékala, kde jsem zůstal i po jeho smrti. S P. Míšou jsme objížděli a opravovali chaloupky, na kterých se uskutečňoval náš apoštolát. Byli jsme parta koadjutorů-důchodců, která ještě byla schopna zastat nějakou práci: já, Šindler, Botek, Rychlý, Špok, Kováč, Kruťálek a ještě se přidával P. Stanislav Honka. Později se k nám přidali mladší spolubratři Zezula, Radecki, Kopřiva, Kubalík a Dvořák.

Zhoršený zdravotní stav mě přiměl k odchodu do charitního domu pro kněze a řeholníky v Moravci. I zde, pokud mi to zdraví dovoľovalo, jsem ministroval v místní kapli kněžím při mši svaté a sloužil ostatním spolubratřím: P. Muškovi, P. Zmrzlíkovi a panu Šindlerovi. Ráno jsem vstával ve 4 hodiny, abych byl na první mši sv. ve 4.30. Mše svaté byly po půlhodině až do snídaně v 8.00. Vytrvale jsem se za spolubratry a jejich práci modlil a většinu volného času trávil s růžencem v ruce v kapli. Pán si mě zavolal na svátek svatého

Josefa, patrona dobré smrti, v pátek ve tři hodiny odpoledne a tím mne odměnil za obětavou celoživotní práci.

1936–1937 Ostrava

1937–1938 noviciát Svätý Beňadik

1939–1940 Ostrava

1950–1953 Osek u Duchova

1953–1972 stavba přehrad

1972–1993 české a moravské fary

Zemřel 19. 3. 1993 v Moravci.

## František Hlaváč

Narodil jsem se 14. srpna 1903 v Bojanovicích u Klatov v těsném sousedství největší české tvrze Rabí a studoval gymnázium v Sušici. Během studií jsem se stal členem *Sdružení katolické mládeže (SKM)*. V časopise tohoto sdružení *Dorost* otiskoval P. Chlumský, duchovní rádce sdružení, výzvy, aby se hoši hlásili k salesiánům. Přihlásil jsem se mezi prvními už v roce 1920 a nebyl jsem sám, s podobným nadšením se přihlásilo ještě několik chlapců. P. Chlumský vytvořil seznam a předal jej s přímluvou o založení salesiánského díla u nás nunciovi Micarovi. Jeho záměr však nebyl v Římě pochopen a odpověď byla záporná. V té době se začaly objevovat v časopisech tak zvané *Papírové rodiny*, poutavé dopisy slovenského bohoslovce Hlubíka. Na základě jeho informací jsem si podal žádost o přijetí do Perosy (Itálie). Odpověděl mi vedoucí slovenských aspirantů don Viliam Vagáč, že na Slovensko přijedou dva salesiáni dělat nábor, abych se jim představil. Odpověď, že jsem přijat, jsem dostal teprve k začátku školního roku. V ní stálo, že mám přijet přímo do Vídně a připojit se ke slovenské výpravě.

Prožil jsem s nimi rok v Perose. Byl jsem jim užitečný, protože jsem měl téměř dokončené středoškolské vzdělání a mohl pomáhat s vyučováním. Byl jsem matematik. V roce 1923 jsem začal noviciát



ve Villa Moglia, ale onemocněl jsem nějakou nervovou nemocí, třásly se mi ruce. Byl jsem ze zdravotních důvodů propuštěn a vrátil se domů dokončit studia.

Po P. Chlumském nastupuje do sekretariátu *Sdružení katolické mládeže* páter Karel Klement a po svém předchůdci pokračuje v rozšiřování salesiánské myšlenky. Nadchl jsem jej pro dílo Dona Boska tak, že se rozjíždí přímo do Itálie, aby zmapoval celou situaci. Po návratu mě vyhledal a přinutil mě přijet do Prahy. Bylo to 1. září 1924. Domluvil mi návštěvu nuncia Marmaggiho s prosbou o zřízení samostatného českého ústavu.

Odjel jsem znovu a začal noviciát po druhé. Situace se opakovala. Tentokrát jsem nechtěl Dona Boska opustit. Představení mě poslali jako vrátného do San Bagnina. Odtud mě vytáhli z rozkazu dona Ricaldoneho, abych šel přivítat první výpravu českých chlapců do Turína. Odvezl jsem chlapce do Perosy a zůstal tam s nimi rok a učil, co bylo třeba, především matematiku. V roce 1926 jsem začal noviciát po třetí, tentokrát jako koadjutor. V srpnu následujícího roku jsem složil první sliby a po slibech jsem odjel s donem Stuchlým a chlapci na Moravu do Fryštáku.

Od začátku jsem věrně a obětavě pomáhal P. Ignáci Stuchlému a ve všech domech, kde jsem pracoval, byl jsem nápomocen v oratoři, a bylo-li třeba, vyučoval jsem ve škole. Říkalo se o mně: „Tichý, nenápadný pan Hlaváč dovede v několika hodinách vysvětlit srozumitelně matematiku sextánům, kterou jeho předchůdce nedokázal vysvětlit za čtvrt roku.“



*František Hlaváč za studentských let (uprostřed vzadu)*



Ve fryštácké kronice oratoře se uvádí: „Dříve snad nebylo ani možné pomyslet na pravidelnou oratoř, jelikož dům byl v počátcích, a tedy v mnoha existenčních obtížích, k tomu přidejme nedostatek osob, které by se cele věnovaly oratoři, jak by toto dílo vyžadovalo pro svůj zdárný výsledek. Ale začali jsme hned první den našeho příjezdu do Fryštáku, totiž 28. září 1927. Odpoledne přišli před dveře staré budovy čtyři hoši a zvědavě okukovali, co se děje uvnitř nového. Tak jsem je zastihl a dal se s nimi do hovoru a pozval je, aby přicházeli častěji. Přicházeli opravdu v množství stále větším a s nimi i děvčata (školačky), které vypudilo z dvorku teprve mé rozhodné slovo, že pro ně oratoř není.“

Rájem mé práce byl salesiánský věstník. Redigoval jsem ho od prvního čísla v roce 1930 až do doby, kdy byl zastaven. Kdo zná tuto práci, pochopí, kolik nezměrné trpělivosti a pílě bylo k tomu třeba. Byl jsem i korektorem a organizátorem expedice. Neúnavně jsem listoval ve slovnících a gramatikách, aby čeština *Věstníku* byla co nejdokonalejší. Měl jsem vypracována vlastní skripta z češtiny, která obsahovala i slovník výrazů a slovních obrátů potřebných k vystižení zvláštností salesiánského života a světa. Byla to výborná pomůcka. Propracoval jsem se díky tomu nejen na výborného redaktora a stylistu, ale i velkého znalce života a díla Dona Boska. Velkou radostí a odměnou mi byla osobní účast na svatořečení Dona Boska. Všichni spolubratři mi to ze srdce přáli. Nikdy jsem se netlačil dopředu, ačkoli jsem patřil mezi první salesiány, kteří kladli základy díla Dona Boska v naší zemi. V řeči i jednání jsem byl celým křesťanem, nezvykle tichým a laskavým člověkem. Nesmírně jsem trpěl při reptání proti představeným, vždy jsem se jich rozhodně a statečně zastal. Náplní mého života byla práce pro Dona Boska. Za něj jsem byl ochoten položit i život. V donu Stuchlém jsem viděl našeho českého Dona Boska a muže Prozřetelnosti.

24. srpna 1936 jsem se přestěhoval. Bylo třeba zintenzivnit propagaci na výstavbu domu a kostela sv. Josefa. Za tím účelem se přenesla redakce *Věstníku* do Ostravy. V roce 1938 jsem přebral kancelář pro salesiánské spolupracovníky po donu Šebkovi, který

odešel z osobních důvodů do pražské arcidiecéze, kde se stal farářem, později děkanem a redaktorem časopisu *Logos*.

První těžká rána salesiánskému dílu přišla ve chvíli, kdy byl zakázán *Salesiánský věstník* (1941). Dopad tohoto zákazu byl značný, protože se tím znemožnil styk s dobrodinci a spolupracovníky a tím se zastavila veškerá stavitelská činnost.

Také se zúžil přísun darů pro chlapce a začal se obracet každý halě. V únoru 1942 přišel příkaz k záboru ostravského domu a my se stěhovali do Fryštáku. Po zabrání Fryštáku jsme se přestěhovali do Brna a tam jsem dělal sekretáře panu inspektorovi.

Po válce jsme se začali vracet do zabraných domů a byl obnoven i *Věstník* zastavený roku 1941. Plných šest let nevycházel a ani nebylo možno obnovit jej hned po válce. Byl nedostatek papíru a scházela jistota, co bude dál. V Brně, kde sídlila inspektorie, bylo málo lidí na zajištění distribuce. Ve Fryštáku a v Ostravě totiž psaní adres obstarávali chlapci a klerici. Nyní to



*František Hlaváč s P. F. Mišou,  
Ostrava 1941*

bylo vše na mých bedrech. Přesto byl k 1. lednu 1947 *Věstník* obnoven. Novým inspektorem české provincie se stal P. Antonín Dvořák (únor 1948) a s ním jsem se odstěhoval do Prahy i já.

Od mládí mě trápila záducha. Těžce jsem dýchal a chvěly se mi ruce. Nechtěl jsem ztratit pro věčnost ani minutu času.

Při akci „K“ roce 1950 jsem byl internován v Oseku. Později jsem kvůli své nemoci skončil v Moravci v charitním domově (22. března 1953). V dubnu roku 1954 byly volby do místních, okresních a krajských národních výborů. Ještě s jedenácti dalšími obyvateli Moravce jsem se odmítl účastnit podvodných a zrežirovaných voleb, které ve skutečnosti žádnými volbami nebyly. Za trest jsme museli do tří dnů

Moravec opustit. Neměl jsem žádný důchod, protože mi léta práce v našich ústavech nezapočítali.

Mezi postiženými byl i salesián P. Planita, který se léčil z TBC a ten mě vzal k sobě. Cesta nás velmi unavila, nemohli jsme dobře dýchat. Další starost byla finanční. Já jsem nedostával žádný důchod a Josef Planita 279 Kčs měsíčně. (Pozn. red.: Planita, který o mnoho let přežil Františka Hlaváče, si nemůže vzpomenout na den, ve kterém by trpěli hladem.) Bydleli jsme spolu nějaký čas u jeho maminky v Hrábí u Bílé Lhoty a pak v Měníku ve farnosti Bílá Lhota, kde byl farářem P. Augustin Navrátil. Kolem domku se to hemžilo mládeží i dětmi a já jsem mezi nimi omládl, dokonce jsem dělal něco, co jsem rád dělával ve Fryštáku. Pomáhal jsem chlapcům i děvčatům řešit do školy jejich matematické úkoly. I jejich rodiče se přicházeli poradit ve výchově svých dětí. Abych ani chvíli nezahálel, překládal jsem z itaštiny různé knihy, ponejvíce naši literaturu, která nebyla dosud přeložena. I když jsem míval později záchvaty dušnosti, které trvávaly téměř hodinu a opakovaly se každý den, ve své překladatelské činnosti jsem pokračoval.

Navštěvovali nás mnozí spolubratři. Jednou přijela do Bílé Lhoty návštěva autobusem a ptala se, jak se jde do Měníku, že jdou za mnou a Planitou. „Jděte tudy cestičkou podél potoka a přijdete do Měníka. Tam bydlí ti dva svatí.“

P. Planita se v době zatýkání salesiánů v letech 1956 až 1958 dostal do vězení. Mně si vzal k sobě P. Navrátil na faru v Drysicích u Vyškova, kam byl přeložen.

Po návratu P. Planity z vězení jsem se přestěhoval zpět do Měníku. Po celou tuto dobu nás finančně podporovali někteří spolubratři. Zase se to tu hemžilo před domem dětmi a mladými. Vědělo se o mě, že jim pomůžu s leccjakým školním úkolem, zvláště matematickým. V mé ruce opět ožilo pero, vrátil jsem se ke své staré lásce: překladům z italského jazyka.

V roce 1958 bylo při jednom rentgenovém vyšetření u Planity zjištěno zhoršení nemoci, rozpad pravé plíce. Odjíždí na léčení do sanatoria Paseka u Olomouce. Ráno 19. srpna vyjde do parku léčebny.

Stojí tam kape. Vchází do ní. Pacientky se tam modlí růženec. Najednou mu vnitřní hlas říká: „Okamžitě odejdi. Tu nemáš co dělat. Nelepšší se ti to a pan Hlaváč v Měníku trpí.“

Sbalí se a odjíždí zpět. Lékař nasazuje Planitovi drahý švýcarský lék PAS, dostává ho zdarma. Musí sníst 30 tabletek denně. Asi za tři čtvrtě roku slyší první radostnou zprávu: „Rozpad pravé plíce se zastavil.“

Psal se sklonek roku 1961. Jednoho dne se náhle v Měníku objeví P. František Míša, tehdy tajný salesiánský inspektor, a přinesl zprávu, která měla velice změnit náš život. Bylo dohodnuto, aby se Planita dostavil ráno 10. prosince 1961 do Prahy, do bytu biskupa Štěpána Trochty, kde bude tajně vysvěcen na kněze. Navenek se nezměnilo nic, jen starý, chudobný výměnek se stal tajnou Boží svatyní. Bůh to chtěl, aby se po celých dalších osm let konávala uprostřed vesničky tajně mše svatá. I přes zhoršující se zdravotní stav jsem byl šťastný. Vždyť jsem mohl žít a sloužit v blízkosti Pána. Mše svatá bývala sloužena při stažených roletách a mnohdy děti bouchaly na okno a chtěly, aby se jim věnovala pozornost.

31. května 1969 jsme se přestěhovali na faru do Cizkrajova, kterou ze Slavonic administroval P. Oldřich Med a P. Zerzán. Vytvořili jsme opět komunitu. Už jsem se tolik nevěnoval překladatelské činnosti, protože můj zdravotní stav se zhoršil a byl jsem poslán do plicního sanatoria v Humpolci, kde jsem 16. června v roce 1970 zemřel.

Doslov: Jeden Hlaváčův rys zdůrazňuje autor paměti P. Ignáce Stuchlého: „Je to jeho pokora, se kterou přijímal nemoc a skutečnost, že jeho spolužáci a pak i žáci vystupovali nahoru a stávali se představenými, řediteli, zatímco pan Hlaváč zůstával ve stínu a stále jen pracoval.“

1922–1927 Itálie

1927–1936 Fryšták

1936–1942 Ostrava

1942–1943 Fryšták

1943–1948 Brno

1948–1950 Praha  
1950–1953 internace v Oseku  
1953–1954 Moravec  
1954–1956 Hrábí u Bílé Lhoty a Měník  
1956–1958 Drysice u Vyškova  
1958–1969 Měník  
1969–1970 Cizkrajov  
Zemřel 16. 6. 1970 v humpoleckém sanatoriu.

## Josef Holík

Narodil jsem se 17. listopadu 1885 ve Všemíně u Slušovic. Tatínkův otec, náš staříček, pocházeli z Trnavy, z dolního konce a jmenovali se prý Holíček, ale při zápisu ve Vizovicích se omylem napsalo Holík. Maměnka jejich byla z Kršle. Velice prý bývali zbožní, rádi zpívali mariánské písně. Náš tatínek se dožil jen 51 let. Zemřel v roce 1905 v Maďarsku. Maminka ovdověla ve 41 letech a byla vdovou 27 let. Často mívala růži.



V místní škole jsem vychodil dvojtřídku, žákem jsem byl vynikajícím. Od mládí jsem měl zvláštní city, sklon a lásku ke stavu kněžskému. Kolik jsem toho v životě pro to vytrpěl, ví jen Pán Bůh. Pokračování ve studiích na měšťanské škole bylo nemožné. Po dobu pěti let mě soukromě vyučoval P. Ignác Pouč při náboženství ve škole. S mými rodiči ale o mém sklonu k duchovnímu stavu nemluvil. Možná by se našel nějaký dobrodinec, který by vypomohl s vydržováním na gymnáziu v Kroměříži.

Rodiče se snažili, abych šel někam do nějakého ústavu, snad byla i zmínka o gymnáziu ve Strážnici a také i do kláštera redemptoristů do Červenky u Olomouce a tak se to stále protahovalo a nebylo žádného, aby byl skutečně poradil. Když jsem chtěl jít na studie,

rodiče neměli možnosti, a když rodiče chtěli, tak jsem zase nechtěl já. A právě to jsem si vyčítal po celý svůj život.

Pak přišla nešťastná doba světové války, léta 1914–1918. Všeobecná mobilizace a všechno muselo nastoupit ke svým regimentům, nastal všeobecný smutek a loučení s rodinami. Já jsem narukoval ke svému 3. regimentu v Kroměříži. Dříve, než jsem do toho Kroměříže jel, vykonal jsem si pěší pouť na Sv. Hostýn, abych se rozloučil s poutním místem Panny Marie.

Z Kroměříže jsme vyjeli s první marškou na bojiště v Haliči. Tam jsem byl tři roky. Ke konci třetího válečného roku nás poslali na rumunskou frontu. Za ty tři válečné roky toho patrně nebylo dost, a tak nás přemístili na ještě horší bojiště, a to v Itálii – na svahy a skály Doberské planiny a do nížiny kolem řeky Piavy. Jen ochrana Boží způsobila, že jsem se vrátil po čtyřech letech domů.

Když se přišlo domů po světové válce, nebylo peněz, živobytí, ani se do čeho obléct, ani co obut. Tak jsme se museli jeden každý ohlédnout po výtědělku, bratr šel na tesařskou a já do Bratislavy jako trhovec s galanterním zbožím. Ale ani tam jsem nezůstal při svém zaměstnání nečinným, rozšiřoval jsem katolický tisk, a sice na náměstí Republiky



*Josef Holík u svého stánku na tržnici*

v Bratislavě u kostela Milosrdných bratří. Prodával i rozdával jsem „Neděli“ a jiné katolické časopisy a také roznášel tyto časopisy po nemocnici.

V tu dobu v Bratislavě pracovali ve vinohradech dělníci z Moravy od Valašských Klobouk a z okolí. V neděli se vždy scházeli u kostela a odebírali tyto časopisy. Do té doby byly podmínky těchto moravských dělníků ubohé. Tehdy se ustavila Křesťansko-sociální dělnická strana a já jsem se postaral spolu s Msgr. Aloisem Kolískem o lepší podmínky, které jsme vyřídili na úřadech a dělníci ve vinohradech se měli lépe.

V roce 1925 se konala jubilejní poutě do Říma. Jedním z duchovních vůdců pro katolické poutě byl Msgr. Alois Kolísek. Za snížený poplatek jsem se této jubilejní pouti mohl zúčastnit i já. Tak tomu bylo i rok později s cestou do Lurd.

Během několika let v Bratislavě jsem se dověděl, že na Slovensku v Šaštíně se založil klášter *Společnosti salesiánské sv. Dona Boska* a tak jsem přemýšlel, když nemohu dosáhnout povolání kněžského, že bych rád vstoupil k těmto salesiánům, abych zasvětil svůj život duchovně. Stále jsem se o tom informoval a dopisoval, pak mi přišlo z Fryštáku, že bych mohl přijet. Tak jsem nastoupil 18. února 1931, když mě bylo 45 let. Měl jsem na starosti šatnu a vypomáhal jsem v kuchyni, a když se přistavovalo ke klášteru, také při stavbě.

V roce 1931 jsem vstoupil do noviciátu ve Svätém Beňadiku na Slovensku jako koadjutor a složil 6. srpna 1932 první sliby. Z mého dopisu 18. srpna 1932: „Nejdraší maměnko, nebylo šťastnější rodiny na světě nad sv. rodinu v Nazaretě, není šťastnější duše nad tu, které je dopřáno sv. sliby v řeholním životě odevzdat se úplně Bohu. Děkuji Pánu Bohu za tu milost. Budu hledět se dobře připravit na ten svatý okamžik, Vás prosím, maměnko, za odpuštění všeho, čím jsem Vás v životě tak často zarmoutil, až do duše lituji toho upřímně.“

Vrátil jsem se do Fryštáku, abych se pečlivě staral o prádlo chovanců i spolubratří. Byl jsem klidný, rozvázný, ze svých cest jsem měl bohaté životní zkušenosti. Sbíral jsem pohlednice, které jsem pak promítal epidiaskopem chlapcům v oratoři i v ústavu a doprovázel

obrázky vtipným, nadšeným a poutavým výkladem. Měl jsem velmi dobrou paměť a dovedl jsem ještě po letech živě popsat stavitelské památky i přírodní scenerie.

29. září 1935 mě představení poslali do Říma. Salesiáni tam spravovali katakomby sv. Kalista při Via Appia a potřebovali spolubratry, kteří by dovedli provádět poutníky a podávat výklad v různých řečech, také v české a slovenské. Byl jsem v Římě velice šťasten, cítil jsem se ve svém živlu. Ale v roce 1938 se nad Československou republikou začaly stahovat mraky. Došlo k zabrání Sudet, bylo cítit, že se schyluje k válečnému konfliktu. Z Říma jsem se vrátil 17. listopadu a byl do roku 1942 dobrým strážným duchem – vrátným ústavu v Ostravě.

Bylo samozřejmé, že jsem na vrátnici i spával, a když jsme obdrželi urgentní telefonát z nemocnice k zaopatřování, hned jsem budil kněze, který je měl na starosti. Taková 24hodinová služba vás vyčerpá natolik, že člověk usíná jak se říká vestoje. To se mi často nestávalo, ale ráno při rozjímání jsem usínal nezdědka. Tehdy se rozjímalo



*Josef Holík (první vlevo)*



v kapli společně. Jeden předčítal text a ostatní pak o něm rozjímali. No a když jsem spokojeně „rozjímal“, některý z těch mladých spolubratrů si dovolil dost drsný žertík, štouchl do mě a do ucha mi houkl: „Pane Holík, nespěte!“ A já, aniž bych otevřel oči, jsem jen pokýval hlavou a odpověděl: „Pěkné myšlenky, pěkné myšlenky,“ a pokračoval dál ve svém rozjímání.

V roce 1942 jsem přešel ve funkci vrátného do Pardubic. Dělal jsem, co bylo právě třeba. Zůstal jsem zde i po válce. V roce 1946 jsem se stěhoval do Oseku u Duchcova a ještě v roce 1949 do farnosti Vinoř u Prahy. Ředitelem tam byl P. Augustin Holík. Ten si na mne stěžoval, že mu vždy při večerním slůvku skáču do řeči a беру mu part. Tak mě musel mnohokrát upozornit, že večerní slůvko má on a já ať držím hubu.

Odtud mě s ostatními spolubratry převezli do internace na Horu Matky Boží v Králíkách v Čechách. Tam jsem vystavoval svým spolubratřím různé pohlednice a světelné obrazy, které jsem měl ze svého působení v Římě a z pouti do Lurd. Když začali internační klášter likvidovat, byl jsem propuštěn. Nechtěl jsem být nikomu na obtíž, proto jsem odešel do charitního domova v Moravci na Vysočině. Ministroval jsem všem kněžím při mších svatých, které ráno počínaly o půl páté. Rád jsem zpíval: „Svatý Josefe, náš ochránce, oroduj na za nás!“ V Moravci jsem byl do roku 1960.

Z Moravce jsem se přesídlil do Senohrab, kde byl také kněžský domov pro přestarlé kněze, ale byl to menší dům než v Moravci. Předemnou tam přišel P. Augustin Štancl z Olomouce z Konzistoře, a tak jsem jej v tomto domově opatroval. V roce 1963 se začalo mezi biskupy mluvit, že se budou moci světit trvalí jáhni. Hned jsem o tom napsal do Tábora Štěpánu Trochtovi. Přece jen ta moje počáteční touha zde pořád byla.

Každý den jsem psal svým známým, rodině, kněžím. Korespondenci jsem měl až moc velkou a také mně odevšad hodně psali, například když byl svátek sv. Josefa, dostal jsem až 60 blahopřání. Za svého života jsem napsal snad několik tisíců dopisů a pohlednic.



*Pan Rychlý vzpomíná: „Byla spartakiáda (snad rok 1965) a celá Praha byla plná nadšených, rozesmátých a jásajících mladých i starších. Šel jsem tehdy do kostela sv. Antonína v Holešovicích směrem na Letnou a pak na Strahovský stadion. Asi uprostřed Letenské ulice jsem potkal pana Holíka, jak si vykračuje směrem k Letné. Ještě s několika hochy, kteří šli stejným směrem se mnou, se jej ptáme: „Kampak, pane Holík, kampak?“ A on nám s rozpaženými rukama odpovídá: „Mládež, no přece mládež!“ a pokračoval dál. Přišel ke stadionu na Strahov a domáhal se vstupu dovnitř. Pořadatelé se jej ptali, zda má vstupenku. Když pan Holík odpověděl, že nemá, pořadatelé mu vstup nechtěli dovolit. Ale pan Holík se nenechal odbýt. Stále opakoval to svoje „no mládež, přece je tam mládež...“ Nakonec jej přece pustili, posadili do první řady pod prezidentskou tribunu a pan Holík se každou chvíli objevoval na televizní obrazovce.“*

Na podzim v měsíci říjnu 1967 jsem odjel zpátky do Moravce. Bylo to kvůli mému stáří, zeslábl jsem. Po velikonočních svátcích jsem napsal domů, že když jsem nemohl přijet na Vánoce, rád bych se podíval domů v létě, ale nejsem pro slabost schopen jet vlakem. Odepsali mi, že pro mne přijedou osobním autem. O všeminské pouti jsem byl zase doma mezi svými. Každý den jsem chodil ráno na mši svatou, ale zbytek dne jsem proležel.

Po celou tu dobu, co jsem byl doma, jsem měl stále myšlenku a touhu rozloučit se na Sv. Hostýně s naším poutním místem. Tak jsme najali osobní auto v Neubuži u Hynčiců a jeli jsme se sestrou Marií a bratrem Josefem naposled se rozloučit. Když jsem procházel přes kostel, již jen tak pomalu, co noha nohu mine, všude, kde jsem se ohlížel po chrámě, jsem se loučil.

Po návratu do Moravce jsem byl den ze dne slabší. Lékař mě ještě poslal do nemocnice do Nového Města na Moravě, že by se to tam snad zlepšilo. Po deseti dnech léčení jsem se vrátil zpět. O prvním pátku v měsíci dne 2. srpna 1968 ve 3 hodiny ráno jsem vypustil svou duši.

18. 2. 1931 Fryšták

1931–1932 noviciát Svätý Beňadik

1932–1935 Fryšták

1935–1938 Řím

1938–1942 Ostrava

1942–1946 Pardubice

1946–1949 Osek u Duchova

1949–1950 Vinoř u Prahy

1950–1953 Hora Matky Boží v Králíkách

1953–1960 Moravec

1960–1967 Senohraby

1967–1968 Moravec

Zemřel 2. 8. 1968 v Moravci.

## **Miloslav Hronek**

Narodil jsem se 11. února 1919 v Třešti na Moravě v rodině zedníka Karla Hronka a jeho ženy Františky. Bylo nás 5 dětí. Otec nacházel jen příležitostně práce, a proto byl často bez zaměstnání. Já jsem se snažil co nejdříve osamostatnit. Vyučil jsem se holičem. Se salesiány jsem



se seznámil ve Fryštáku. Tam jsem zůstal jako aspirant koadjutor. Mimo jiné jsem měl na starost prasátka. Kluci jim říkali „sextáni“. Protože ve Fryštáku bylo 5 tříd: prima, sekunda, tercie, kvarta, kvinta, ale potom byla ještě sexta. Samozřejmě to byl takový žertovný název.

V roce 1939 jsem nastoupil v Ostravě do noviciátu jako koadjutor, kde jsem pak složil 16. srpna 1940 první sliby a zůstal jsem tam jako kostelník. Když byl v roce 1942 ústav zabrán, přešel jsem do Brna. Měl jsem rád dobrodružství. Dělal jsem panu inspektorovi spojku mezi ústavu, protože za války nebylo možné poště a telefonu všechno svěřit. Nejčastěji jsem jezdil do Prahy a před koncem války jsem tam i zůstal. Dělal jsem, co bylo právě potřebné. Byl jsem pohotový a šikovný. Rád jsem hrál divadlo. Po válce, když bylo opět možné pořádat letní skautské tábory, jsem se stal vypravěčem napínavých historek u táboráku a organizátorem různých nočních výprav a přepadení.

Když jsme získali Osek u Duchcova pro teologii, přešel jsem do Oseka a staral se s bohoslovcem panem Kašíkem o zahradu. Podílel jsem se na distribuci pastýřských listů v roce 1949. V březnu 1950 obsadili dům dva státní zmocněnci. Hned žádali klíče od všech vchodů a našich skladišť. Zabrali si prefekturu a hned vše přeházeli, hledající zlato, stříbro a peníze. V noci jsme všechno vynesli a poschovávali. Pomalu jsem odvážel všechny cenné věci jako motorku, rozmnožovací a psací stroje, ale musel jsem se mít na pozoru. Před vchodem hlídkoval příslušník a někdy mě kontrolovali i 6krát za den. Dokonce se nám podařilo domluvit a uskutečnit vysvěcení šesti našich jáhnů. Bylo nemožné vyjít hlavním vchodem v klerice. Jeden šel jako montér, druhý jako zedník, jeden bočním vchodem, jiný přes zahradu a jiný přes zeď.

Byl jsem při svých jízdách sledován a státní moc o všech mých cestách věděla. V dubnu jsem byl předvolán na výslech. V místnosti se nacházelo asi deset osob vesměs kouřících. Byl jsem obviněn ze 4 věcí: převážení osob přes hranice, zatajení zlata stříbra a cenných věcí, hospodářské sabotáže, převážení a uschovávání nedovolených

hospodářských produktů a sabotáží proti vládě. Výslech trval asi hodinu. Pak mne odvedli a dva strážníci provedli důkladnou osobní prohlídku. Bez výsledku. Odvedli mne na kriminální oddělení s upozorněním: sebemenší pokus o útek a střílíme. Následoval další výslech, kdy jsem seděl mezi dvěma skříněmi tváří ke zdi. Dotazy z různých stran, nesmím se ohlédnout. Je popsáno několik archů papíru a žádá se můj podpis. Vše znovu čtu a potom podepisuji.

Souběžně se mnou byli vyslýcháni ještě dva spolubratři. Výpovědi se shodovaly, tak mě propustili na svobodu se slovy: „Pamatujte si dobře, příště to nedopadne jako dnes.“ Takto skončil můj poslední výslech, protože za několik hodin byl na mne vydán státní zatykač.

Podarilo se mi uniknout. Po pěti minutách přijelo několik policistů, aby mě zatkli. Utekl jsem k našim dobrodincům. V noci jsem se přiblížil k bráně ústavu, ale ten byl již zabrán příslušníky bezpečnosti. Po 4 měsících skrývání a cestování po celé republice jsem v srpnu přešel hranice do západního Německa, kde jsem se dostal do sběrného tábora „*Valka*“ u Norimberku. Zaměřil jsem se zde na bezprizorní mládež, kterou jsem dokázal kolem sebe soustředit v tomto velmi bědném prostředí, plném zoufalství a beznaděje a v mnoha případech i závažných kriminálních činů.

Koncem roku 1950 si mě vyžádali představení z Turína a odjel jsem do Itálie. Poslali mě na misie do Argentiny. Tam jsem studoval a získal profesuru náboženství a mravouky. V roce 1962 jsem doprovázel biskupa Pereze v pozici sekretáře na II. vatikánský koncil. Při této cestě jsem učinil pevné rozhodnutí dokončit bohoslovecká studia a stát se knězem. V roce 1963 jsem byl vyslán do Raymondville v Texasu, kde jsme pracovali pro tamní české krajany s P. Vyoralem a s P. Müllerem. Po skončení této mise jsem se vrátil zpět do Argentiny a udělal si pilotní zkoušky a pilotoval spolubratru biskupovi letadlo při jeho vizitačních cestách. Přežil jsem i katastrofu letadla, které spadlo do pralesa. Poznamenalo to však mé zdraví. Pro své schopnosti jsem byl vybidnut představenými, abych si doplnil studia a stal se knězem. Byl jsem vysvěcen 27. listopadu 1971 v La Plata.

V těžé době byl v Jižních Tyrolích ve St. Martin in Gsies otevřen rekreační dům *Velehrad* pro prázdninové pobyty dětí zahraničních Čechů. Dům bylo třeba přebudovat a rozšířit. Ze zdravotních důvodů jsem se vrátil z Ameriky do Evropy a byl poslán právě do St. Martin in Gsies jako správce tohoto domu. P. Vojtěch Hrubý, sekretář Velehradu, střediska zahraničních Čechů, zajišťoval finance a já jsem řídil práce. Dům sloužil prázdninové rekreaci mládeže, k různým duchovním obnovám a shromážděním. Dne 12. července roku 1977 mě zde zastihla smrt.

1939–1940 noviciát Ostrava

1940–1942 Ostrava

1942–1945 Brno

1945–1946 Praha

1946–1950 Osek u Duchova

17. 8. 1950 překročení hranic s Německem

26. 12. 1950 Itálie

9. 8. 1951 Argentina

1963 – Texas

1974 – St. Martin in Gsies

Zemřel 12. července 1977.

## Vincenc Janda

Narodil jsem se 25. března 1908 jako čtvrté dítě manželům Janu a Magdaléně Jandovým, pasekářům z Trojanovic u Frenštátu pod Radhoštěm. Když jsem měl 9 let, umřela mě maminka a v 11 letech jsem přišel o otce, který se jako vdovec ještě stihl oženit. Vychodil jsem obecnou školu v Bystrém, měšťanskou školu ve Frenštátě a od 14 let jsem navštěvoval *Státní reálné gymnasium v Hlučíně*, které patřilo redemptoristům. Díky tomu, že jsem propadl z řečtiny, jsem se nestal řádovým členem.



O salesiánech jsem se dověděl z katolického tisku a přihlásil se do třetí výpravy hochů, kteří odjeli v září 1926 do Perosy v Itálii. V roce 1927 jsme se stěhovali z Perosy na Moravu. Byl jsem mezi těmi, kteří 28. září přijeli do Fryštáku. Po ročním pobytu jsem se rozhodl a napsal panu řediteli: „Obracím se na Vás s vroucí prosbou a pevně doufám, že nebudu oslyšen.“

Již od mého nejtělejšího mládí bylo mým jediným přáním zasvětit celý svůj život službě Boží. Proto jsem vstoupil do salesiánského ústavu v Perose Arg., abych se zde připravil na nejvznešenější stav kněžský v rámci kongregace salesiánské. Představení však brzy poznali, že mé duševní schopnosti nejsou takové, jakých duchovní vyžaduje. Protože jsem se nechtěl protivit vůli Boží, odhodlal jsem se Bohu sloužit jako spolubratr koadjutor. Rozhodl jsem se odhodlaně kráčet v šlépějích Dona Boska. Proto Vás vřele prosím, byste mi dovolil vstoupit do noviciátu. Doufám, že s pomocí Boží a Panny Marie Pomocné splním vůli Boží, která se mi zjeví ve vůli představených, a budu moci vzorně pracovat na spáse své duše a pak jako salesián na spáse naší mládeže.“

Rada domu ve Fryštáku se tehdy k mé žádosti vyjádřila: „Zbožnost dobrá, rád pracuje, je nadšen kongregací. Nikdy nebyl nemocen. Přišel s úmyslem stát se knězem, ale když viděl, že by nezvládal studia, rozhodl se zůstat jako koadjutor. Rád pracuje a je zbožný.“

Vstoupil jsem tedy do noviciátu v jugoslávské Radně jako koadjutor. Dne 20. 6. 1929 se tamtéž sešla rada domu a měla tyto postřehy: „Má sklony k hněvu; je společným návrhem, že by bylo dobré, aby se ještě alespoň jeden rok zdržel v nějakém domě, kde by se mohl více zformovat.“ Nu, sliby jsem složil 10. srpna 1929 a po nich jsem zůstal rok v Radně jako kuchař.

V roce 1930 jsem přešel do noviciátního domu ve Svätém Beňadiku na Slovensku, který se právě otevřel. Rok nato jsem se přihlásil na misie. Byl jsem poslán do Cuenky v Ekvádoru do ústředního misijního domu. Přijel jsem 19. listopadu 1931. Vrhel jsem se s nadšením do práce, která mi byla svěřována. Udržoval jsem písemný styk se svou vlastní a psával dopisy do českého salesiánského věstníku, abych

probudil misijní nadšení a získal pro misie následovníky. Díky této iniciativě a s pomocí finančních prostředků získaných v Československu byl v misii v Méndez-Cuchanza zbudován dřevěný kostelík zasvěcený patronu české země sv. Václavu. Indiáni ho měli velice rádi, protože tam byl obraz, kde seděl na koni. Od kardinála Berana jsem vyřídil ostatky – a jaká to byla sláva, když byly přivezeny. Posel, který je měl přinést, byl očekáván. Bylo tam sto indiánů na koních a dvanáct indiánů v plné parádě s členkami. Tak si považovali sv. Václava, tak na ně zapůsobil.

V misiích jsem měl za úkol doprovázet na cestách apoštolského vikáře z Méndez salesiána Msgr. Domenica Comina. Polodivoci Kivarové, mezi něž jsme jezdili, jsou vysoké a silné postavy, barvy bronzové, vzezření divokého, pyšní, lstiví a pomstychtiví. Dělí se na rody a ty jsou od sebe vzdálené až několik dnů jízdy na koni. Obsah jejich náboženství je velmi těžké poznat. V praxi je jejich životním cílem jídlo, pití a kruté zábavy jako souboje a úkladné vraždy. Pýcha a požívačnost jsou dvě hlavní překážky jejich obrácení.



Vincenc Janda (v první řadě shora, druhý zleva) v Perose, školní rok 1926/27



Cesty byly různé a hlavně náročné. Třeba 20 dní v pralese na konicích. Odneslo to mé zdraví: trpěl jsem silnými bolestmi trojklaného nervu. Lékař mi dokonce zakázal vykonávat další misijní cesty za domorodci. Přeložili mě do regionu Costa a pověřili méně náročnými úkoly. Stal jsem se nákupčím komunity. Po sedmi letech jsem byl znovu poslán do Cuenky a věnoval své síly salesiánským misiím v Amazonii. Byla to léta úžasné činnosti a práce, ale také odříkání. Řídil jsem novostavbu budoucího výchovného ústavu. Jde o naši již 9. školu. Jednou jsem při přechodu z jednoho ležení na druhé spadl a trochu se vnitřně poranil. Pak jsem byl poslán do Guayaquilu, pak zpět do Cuenky a znovu do Guayaquilu, do Manty a zase do Guayaquilu, vždy připravený poslechnout a věnovat se práci, které bylo právě zapotřebí, se srdečným upřímným úsměvem a s nezdolným duchem víry. Jak jinak. Na našem gymnáziu v Guayaquilu jsem vyučoval šesti předmětům – fyzice, matematice, zeměpisu, dějepisu, náboženství a filozofii.

Do vlasti jsem se dostal poprvé až v létě roku 1966. Byla tam taková zima, že jsem musel chodit ve spodkách, nátělníku, košili, vestě a saku. Příbuzní se podivili, že jsem nezapomněl rodnou řeč. Tak jsem jim vysvětlil, že jsem česky mluvil s Pánem Bohem a s opicí, kterou jsem měl ve svém pokoji.

Má druhá návštěva přišla v době částečného uvolnění v roce 1971. Tehdy jsem obcházel prodejny *Tuzex* a nakupoval jsem v nich za dolarové šeky látky na obleky a psací stroj pro své spolubratry do Ekvádoru. Třetí a poslední návštěva byla v roce 1977. Byla pro mne nejbolestnější, protože zrovna umřel P. Václav Mrtvý, s kterým jsem prožil první léta v Perose v Itálii. Moc jsem se na něj těšil.

Po návratu se mi následkem nadměrné zátěže zvýšily bolesti v nohou. Naštěstí zakrátko započaly prázdniny a já jsem mohl zajet za svým výborným lékařem. Polapil jsem dvanáct opicěk a papoušků. Ve volných chvílích jsem je cvičil v češtině. Dva párky papoušků každé ráno vylezly na má ramena a do uší mi přály „dobrý den“ a „Zdrávas, Maria“.

V roce 1982 mě poslali do Data de Posorja, kde se rodilo nové dílo. Měl jsem pokračovat v řízení novostavby, když předchozí ředitel utonul v moři. V mých letech to byla těžká úloha, ale z řeholní poslušnosti jsem tuto nabídku přijal. Dne 8. dubna dopoledne jsem sestoupil k moři, abych se trochu osvěžil. V moři mě zastihla smrt. Rybáři našli mé tělo a dopravili ho do salesiánského ústavu. Na misích jsem strávil 51 let.

září 1926–1927 Perosa Argentina

1927–1928 Fryšták

1928–1929 noviciát Radna v Jugoslávii

1929–1930 Radna, kuchař

1930–1931 Svätý Beňadik, kuchař

Po prázdninách 1931 odchází do Ekvádoru.

Zemřel 8. 4. 1982 v Data de Posorja v Ekvádoru.

## Josef Kala

Narodil jsem se 7. února 1917 v Kulířově na Vysočině. Bylo nás doma pět sourozenců. V 19 letech jsem přišel k salesiánům do Moravské Ostravy a za 2 roky jsem podal žádost do noviciátu. Cítil jsem v sobě jakousi chuť na misie. Dlouho jsem nad tím přemýšlel a na konci noviciátu 1939 jsem podal žádost mezi malomocné. Byl jsem poslán do Šanghaje v Číně, kde jsem se staral o zásobování kuchyně. Deně jsem jezdil na trh vzdálený 6 km. Tam jsem složil sliby na 3 roky, ale začaly moje zdravotní potíže a problémy se spolubratry v domě. Domácí rada v roce 1943 viděla mé svízele takto: „Nelíbí se mu domácí manuální práce, slabý charakter, špatný zdravotní stav, trpí srdeční vadou, je pohodlný, snad se vše zlepší, pokud bude mít stále zaměstnání.“

Všechno jsem pak odůvodnil v žádosti o přeložení: „Při svém pobytu jsem mnohokrát trpěl bolestmi žaludku, průjmy a úplavicí. Cítím se nesmírně oslaben, mám také nemalé bolesti srdce a opuchají



mi nohy. Byl jsem několikrát v nemocnici a lékaři mi sdělili, že je jasné, že proměnlivé podnebí zde v Číně a moje chatrné zdraví ukazují, že není vhodné, abych zde zůstal.

Ostatně, když jsem odjížděl na misie a zjistil jsem, že jsem určen do Číny, byl jsem raněn. Nikdy jsem si nemohl zvyknout na Číňany, a naopak k nim cítím odpor. Nedá se zde používat preventivní systém. Je tu taková mentalita, že když někdo provede nějakou lumpárnu a není náležitě potrestán, začnou tebou lidé pohrdat.

A potom, abych řekl úplnou pravdu, odešel jsem, abych viděl svět, a ne abych zachraňoval duše. Zde jsem se nikdy necítil dobře, byl jsem nepochopený. Z počátku v domě, kde nebyl ředitel, potom v dalším, kde nepanoval pokoj mezi spolubratry. Necítím se dobře, a proto, aniž bych chtěl, jsem příčinou rozmrzelosti pro druhé.

Při inspektoriální návštěvě jsem hovořil s inspektorem a obrátil se na něho s přáním, abych se mohl vrátit zpět do vlasti. Řekl mi, že Vám moje záležitosti předloží.“

V roce 1947 jsem se po 8 letech vrátil zpět do vlasti, do Ostravy. Rok nato jsem byl poslán do Oseku u Duchcova, odkud jsem byl v roce 1950 internován s ostatními spolubratry v Želivě.

Odtamtud posílali představení salesiánů, ale také ostatní řeholníci zprávy a udržovali tajný styk s mladými spolubratry přes místní učitelku, slečnu Boženu Píchovou. Byly to dopisy pro komunity a povzbuzení, aby mladí spolubratři vytrvali v povolání. Po prozrazení, kterému předcházely noční výslechy spojené s fyzickým násilím, dostali řeholníci velké tresty a učitelka Píchová byla odsouzena – prožila ve vězení 8 let. To velmi narušilo její zdraví i nervový systém.

Od roku 1951 do roku 1954 jsem studoval na večerní škole pro pracující při *Jedenáctileté střední škole v Novém Jičíně*, kde jsem i maturoval. V září 1957 jsem prospěl u doplňovacích maturitních zkoušek na *Pedagogické škole pro vzdělávání učitelů národních škol v Teplicích* a stal jsem se způsobilým k učitelskému povolání v 1.–5. postupném ročníku všeobecně vzdělávacích škol.

Když byla Božena Píchová propuštěna z vězení, snažil jsem se jí nějak finančně pomoci, protože jí byl zabaven všechen majetek

a ona neměla vůbec nic. Pobídkou mi bylo vědomí, že byla ve vězení hlavně za přenášení zpráv salesiánů. Tím jsme se více sblížili a nakonec jsem se s ní 26. 5. 1960 na Staroměstské radnici v Praze oženil. Manželka však byla s přibývajícím věkem stále více nemocná. Tvrdé výslechy zanechaly na její psychice trvalé následky. Zemřela 2. 1. 1985, dožila se 67 let.



Brzy po pohřbu jsem začal stále častěji a více chodit mezi spolubratry, zúčastňoval jsem se pravidelně měsíčního ústraní a toužil se vrátit do kongregace. Když byl v Polsku hlavní představený don Viganò, mluvil jsem s ním o své touze vrátit se. Dostal jsem svolení, že mohu složit před smrtí sliby. Toto povolení jsem využil a sliby složil.

Pán si mě povolal 26. 9. 1992 ve věku 75 let. Odpočívám na hřbitově v Moravci u Velkého Meziříčí, kde jsem prožil poslední měsíce svého života v domově pro staré a nemocné řeholníky.

Dopis:

Rosice u Brna 16. dubna 1991

Milý Josefe,

předložil jsem minulý týden na inspektoriální radě Tvé přání obnovit salesiánské sliby a bylo jednomyslně přijato vzhledem k Tvému zdravotnímu stavu dovolit Ti, abys směl tyto sliby soukromě do mých rukou složit podobně, jak to učinili na konci svého života P. Hruška, P. Frant. Veselý, Dr. Štancl. Jak jsem ti už řekl, bylo by to bez nároku vystupovat oficiálně jako salesián, ale bylo by to jen pro

klid Tvého svědomí a pro šťastný pocit, že jsi zase mezi svými. Myslím, že bys to mohl udělat třeba u příležitosti cvičení šťastné smrti při svaté zpovědi. To cvičení šťastné smrti by mělo být zase poslední pondělí u sv. Augustina v Brně.

Zdraví Tě upřímně a bratrsky

P. Oldřich Med

25. 4. 1936 nástup Moravská Ostrava

1938–1939 noviciát Svätý Beňadik

1939–1947 Čína

1947–1949 Ostrava

1949–1950 Osek u Duchcova

1950–1951 Želiv

1951–1954 večerní škola pro pracující Nový Jičín

1957 – doplňovací maturitní zkouška na *Pedagogické škole pro vzdělávání učitelů národních škol v Teplicích*

26. 5. 1960 svatba na Staroměstské radnici v Praze, bere si Boženu Píchovou

2. 1. 1985 umírá manželka

1991 – obnova slibů

Zemřel 26. 9. 1992 v Moravci.

## Alfons Kováč

Narodil jsem se 11. srpna 1919 v Deutsch-Wagram u Vídně v Rakousku. Můj otec František byl železničářem a matka Florentýna se starala o domácnost. Měl jsem dva starší bratry, Františka a Josefa. Po vzniku republiky rodiče uposlechli výzvy z vlasti a vrátili se zpět, a to do Bratislavy. Tam jsem chodil do obecné a pak do měšťanské školy a nastoupil na obchodní školu, na které jsem vystudoval dvě třídy, ale maturitu nesložil. Uměl jsem těsnopis a psát slušně na stroji, z jazyků jsem ovládal češtinu,



maďarštinu a němčinu. (Pozn. Laskavý čtenář necht' si uvědomí, že dějištěm bylo Slovensko, takže čeština pro Alfonse skutečně představovala cizí jazyk.)

Salesiány jsem poznal při oslavách svatořečení Dona Boska. Měl jsem 15 let. Maminka se mnou jela na oslavy do Šaštína. Cestou jsem se jí ptal, kdo je to Don Bosco. Odpověděla mi: „Byl to kněz, který se staral o podobné lajdáky jako jsi ty.“ Začal jsem chodit na Miletičovu do oratoře. V roce 1936 jsem nastoupil jako kancelářská síla do *Stavebního družstva Unitas* v Bratislavě s platem 692 Kč měsíčně. Od roku 1938 jsem pracoval jako úředník na poštovním ředitelství v Bratislavě. V březnu 1939 po vzniku Slovenského štátu jsem byl kvůli své národnosti propuštěn a dále jsem pracoval na poštovním ředitelství v Brně.

Za výraznější sblížení s Donem Boskem vděčím páteru Lepaříkovi, se kterým jsem se stýkal od roku 1940 v Brně. Ve volném čase jsem rád navštěvoval tamější oratoř. Mé povolání uzrálo právě tam při adoracích před svatostánkem. Jakmile jsem řekl rozhodně ANO, přešel jsem do Ostravy. Když tamější ústav zabrali Němci, dostal jsem se do Fryštáku. Do noviciátu jsem vstoupil v roce 1942



*Alfons Kováč (2. řada shora, 6. zleva) v Ořechově, školní rok 1942/43*

v Ořechově u Polešovic. Dne 16. srpna 1943 jsem složil do rukou služebníka Božího P. Ignáce Stuchlého své první sliby jako salesián koadjutor. Současně jsem měl na starosti shánění potravin. Za války to nebylo zdaleka jednoduché. Ku příkladu jsem jedné zimní noci vzl na trakaři obilí. Z jednoho pytle se sypalo obilí a značkovalo mou cestu. Pršelo a zrní na cestě hned zamrzalo. Časně ráno si cestičky všimnul jeden dobrý venkovan a hned nás přišel upozornit. Díky tomu jsem stačil včas motyčkou rozkopat stopu a zabránit tak hrozícímu vyšetřování a perzekuci. Podobných situací – někdy nebezpečných, jindy humorných – jsem zažil mnohem více. Jedna selka na nás vypustila psa. Věděl jsem, že toto zvíře má rádo drbání za uchem. Proto jsem se k němu sklonil a málem mu ukroutil obě uši, aby na nás nedorážel. Kupodivu to na něho zabralo.

V roce 1944 jsem přišel do Prahy a stal se sekretářem ředitele pražského ústavu v Kobylisích P. Josefa Novosada. Pro mé dobré společenské chování a vystupování (byl jsem přece úředníkem) mě posílal především na různá úřední jednání. Zůstal jsem ve své funkci, i když se v roce 1945 vrátil první ředitel pražského ústavu a pozdější litoměřický biskup a kardinál Štěpán Trochta. Byl jsem poslán, abych jednal s různými lidmi, případně od nich nakupoval. Byl jsem zkrátka styčným důstojníkem. Trochta nechodil žebrat, posílal posly. Učil nás vždy všem poděkovat. I za sebemenší obnos.

Jednou se v mé kanceláři objevila spousta kalendářů. Zašel jsem za Trochtou a tázal se jej, co to má znamenat. Řekl mi: „Víš, že máme spousty dluhů. Kalendářů jsou tři tisíce. Něco by za to mohlo být.“ Nechápal jsem a tázal jsem se dále: „A co mám s nimi dělat?“ „Předpokládám, že mám inteligentního sekretáře. Zavři dveře a jdi!“

Dne 14. března 1950 jsme měli policejní prohlídku, a to velice tvrdou – probíhala od půl šesté do půl dvanácté. Pomáhal jsem tehdy rozvážet pastýřské listy a oni o mně věděli. Hrozilo nebezpečí, že by u nás nasadili nějaké materiály, proto páter Šánek, který byl školský rádce, pustil kluky, aby běhali po ústavu a neustále doprovázeli zvláště neznámé lidi, kteří se tam potulovali. Takže byla z toho taková merenda. Neměli vůbec žádnou šanci. Někteří kluci s nimi

hráli „pinec“ a normálně se bavili, takže dotyční nakonec úřadům poskytli prohlášení, že žádný závažný materiál nenašli. Na konci prohlídky jsem byl zatčen. O den později nás potom zestátnili, zabrali ústav, abychom my měli volné ruce pro výchovu a nemuseli se zabývat těmi hospodářskými záležitostmi. Že budou všechno hradit oni. Nechali tam dva zmocněnce. Jeden byl z ministerstva školství a druhý z úřadu pro věci církevní. Telefon byl jediný na vrátnici. Jeden z těch zmocněnců volal již třetí den, že potřebuje peníze, aby mohl zaplatit účty. Oni mu řekli: „My jsme tě poslali, abys peníze přinesl, ne, abys je z nás tahal!“

Nejdříve jsem byl ve vazbě v Praze. Vyšetřován jsem byl v Kartouzích a v Ruzyni. Můj nejtěžší výslech trval 60 hodin, bez jídla a pití. Vyšetřovatelé se střídali. Vyšetřování prokládali poznámkami: „Špagát tě nemine. Necítíš už jeho lechtání na krku?“ I když mě to lekalo, s pomocí Boží jsem dokázal říci, že půjdu pro Krista v jeho stopách i na smrt. Po těchto slovech opadl jejich nápor. Při výslechu jsem byl nejdříve zfackován a různě slovně ponižován. Pak jsem musel klečat na židli a při tom jsem byl šlehan po chodidlech jakýmsi gumovým páskem.

Byl jsem obviněn z velezrady ve věci Pícha a spol. Jednalo se o proces se skupinou Pícha, Oppelt, Kolman, Tyl, Kováč, Štverák, Dvořák, Bergrová, Prášek. Rozsudek nese datum 25. 1. 1951 (hlavní líčení soud zvládl za tři dny). Téhož dne jsem byl umístěn ve věznici v Kolíně.

Obvinění bylo následující: „V září 1949 v Praze-Kobyliších pomáhal při výrobě podvratných tiskovin, vydávaných vysokou církevní hierarchií, aby jich mohlo být použito v boji proti lidovědemokratickému zřízení. U zločince Jana Opaska opatřil ukrytí důležitých dokumentů. Konal službu spojky mezi biskupem Trochťou a již odsouzeným zločincem Šilhanem.“

Odsouzen jsem byl na 10 let vězení, k propadnutí veškerého majetku, pokutě 10 000 Kčs a ztrátě občanských práv na 10 let. Pokutu jsem neměl z čeho zaplatit, proto jsem byl odsouzen ještě k dodatečnému trestu 1 měsíce vězení navíc. Trest jsem si odseděl ve věznicích



v Mladé Boleslavi (od 1. 3. 1951), v Kolíně (od 25. 9. 1951), na Borech v Plzni (od 22. 10. 1951), na Mírově (od 20. 5. 1952).

Pozn. Dostali jsme se k vězeňským dotazníkům a posudkům, kde vystupuje Alfonsova nevšední osobnost:

Dotaz: Posuďte sebekriticky své vlastnosti.

Odpověď: Mám kladný poměr k ušlechtilým věcem.

Dotaz: Jaké jste měl cíle v životě?

Odpověď: Chystal jsem se do ošetrovatelské školy. Ošetrovatelství je mým ideálem.

Dotaz: Co chcete dělat po propuštění?

Odpověď: Pracovat v kovárně nebo v lese, v hospodářství, případně v nemocnici.

Dotaz: Jak hodláte napravit škodu, kterou jste společnosti způsobil?

Odpověď: Nejsem si vědom, že bych byl způsobil nějakou škodu.

Dotaz: Jaké nesnáze vám vznikají odsouzením?

Odpověď: Omezení osobní svobody, nedostatečná lékařská péče, starost o mé rodiče, kterým v jejich nedostatku nemohu býti nápomocen. Nemohu se účastnit mše svaté. Nedostatek pohybu mi neprospívá.

Nebyl jsem bezproblémovým vězněm. Tříkrát jsem byl trestán pro drzé chování vůči příslušníkům MV. Uváděli: „Dává najevo, že výkon trestu po stránce převýchovy na něho nepůsobí a zůstává i nadále nepřitelem našeho zřízení. Chování neukázněné. O svou převýchovu neprojevuje zájem. Setrvává stále v nepřátelství k našemu zřízení.“

„4. 3. 1958 provokativně prohlásil, že nebude pracovat více než 8 hodin denně. Poté 12 dalších vězňů také odmítlo práci přesčas. Trest: 10 dnů izolace bez vyvádění.“

„6. 11. 1959 má v šátku větší množství cibule. Trest: 3 dny izolace bez vyvádění.“

Propuštěn jsem byl na amnestii 10. května 1960. Měl jsem zaplatit 908,82 Kčs jako náhradu za výkon trestu. Moje hrubá mzda po propuštění byla 1 100 Kčs. Přistěhoval jsem se do Žeranovic

u Holešova ke své matce. Otec zemřel při mém pobytu ve vězení v roce 1957. Práci jsem dostal v *Dřevopodniku* v Holešově a po roce jsem nastoupil u ČSD. Pracoval jsem jako traťový dělník v Hulíně a později jsem dělal závoráře u silnice z Holešova do Zlína. Po smrti matky, které jsem jako dobrý syn dosloužil, jsem odešel mezi spolubratry na stavbu přehrady na Želivce ve Zruči nad Sázavou. Mezitím nadešly události téhož roku 1968.

První setkání koadjutorů proběhlo právě téhož roku. Tehdy nás tam bylo 13. Měli jsme duchovní cvičení, které vedli P. Karel Polák a P. Stanislav Honka. Dostal jsem za úkol starat se o pravidelná setkávání. Setkání bylo plné plánů a entuziasmu, ovšem zároveň také poznamenáno nejistou budoucností. Po okupaci ruskými vojsky bylo třeba naplánovat, kdy, kde a jak se budeme scházet. Zatím byli ještě mnozí zaměstnání na stavbách nebo v nějakém jiném zaměstnání. V důchodu byl jenom pan Šarman. Další setkání probíhala i u P. Meda v Rosicích. P. Med se velice angažoval pro koadjutory, již proto, že on byl iniciátorem skupinky chlapců učňů ve Fryštáku.

Stal jsem se kostelníkem v katedrále sv. Víta, kde už předtím vykonával tuto funkci spolubratr koadjutor Jan Renza. Tam jsem také uplatňoval svou znalost němčiny při provádění cizinců. Působil jsem tam tři roky. V důsledku postupující normalizace se o mé styky s cizinci začala zajímat Státní bezpečnost. Na konci února 1973 jsem musel odejít a až do odchodu do důchodu (11 .8. 1979) jsem pracoval jako skladník stavebních dílců u *Metrostavu*.

Od 15. 5. 1972 jsem bydlel v Praze v Kostečné ul. č. 3 s paní Zrzavou, o kterou jsem se vzorně staral až do její smrti 4. 6. 1974. V tomtéž bytě jsem pak pobýval až do své smrti s krátkou přestávkou, kdy jsem kvůli nemoci bydlel v kobylištěské komunitě. Zabudoval jsem si tam mezi dveře kruhy a každé ráno jsem cvičil.

V roce 1986 koupili salesiáni chalupu ve Vysokém nad Jizerou – legendární *Spáleníště*. Bylo samozřejmé, že chalupu koupil P. Pavel Kadlečík jako soukromá osoba, salesiáni před státní mocí neexistovali. A tak jsem se stal jejím stavitelem. Chalupa byla tehdy skutečným spáleníštěm – krátce předtím vyhořela. Bylo nutno ji nejprve

zbourat a poté od základů vystavět znova. Nejprve jsem se tohoto úkolu zhrozil, ale postupně mi *Spáleniště* přirostlo k srdci a v létě jsem tam trávil většinu svého času. Vedle chalupy jsem si postavil malý stan, ve kterém jsem přespával. Později, když stavba pokročila, jsem si zařídil jednu místnost v chalupě. Musel jsem totiž spát sám, nesnel jsem nikoho jiného v místnosti – to bylo trauma, které jsem si odnesl z vězení.

Protože jsem byl povoláním úředník, nebyl jsem schopen vykonávat potřebné řemeslnické práce sám. Byl jsem ale schopný organizátor a dovedl řemeslníky sehnat a nadchnout pro práci na chalupě. Měl jsem řadu známých v širokém okolí, které jsem pravidelně objížděl. K tomu účelu jsem vlastnil červený učitelský zápisník. V něm jsem měl napsány adresy řemeslníků, co kdo umí a je schopen dělat, a hlavně – jména jejich manželek a jména a data narození dětí. Před návštěvou jsem si vždy vše pečlivě nastudoval a do domu vstupoval s příslušným počtem čokolád nebo jiných sladkostí pro děti. „Důležité je získat manželku řemeslníka. A tu získáš tak, že ukážeš zájem o děti, znáš jejich jména a podobně. No a ona potom toho chlapa pustí.“ K práci se sjíždělo mnoho lidí, řemeslníci (kteří pracovali zadarmo) s sebou přivázeli své manželky, které vařily a obstarávaly jídlo (zadarmo). Vždycky jsem tvrdil, že toto je stavba svatého Josefa. Kdo na ní bude pracovat, tomu bude Bůh na přímluvu sv. Josefa žehnat. Stavíme ji pro mládež. Koho jsem tehdy drapnul, ten pro mě pracoval.

Na *Spáleništi* se také o prázdninách pravidelně konaly chaloupky pro nejstarší kluky. Byla to vítaná příležitost, jak udělat něco užitečného – kluci pomáhali při stavbě. Zpočátku ještě nebylo možno na *Spáleništi* bydlet, kluci spali ve stodole u sousedů (Böhmovi z Prahy). Ráno v půl sedmé jsem je budil tak, jak se tomu naučil v noviciátu – hlasitým zvoláním: „Chvalme Pána!“ To už většinou dole vrčela míchačka. Nelze se proto divit, že mnohým se Pána chválit příliš nechtělo.

Chalupu jsem stavěl s minimálními finančními náklady. Vzal jsem si do hlavy, že střecha musí mít krytinu z bonnského šindele. Provinciální

ekonom tomu nebyl příliš nakloněn, měl jiné priority. Řekl jsem mu: „Podívej se, postavili jsme to skoro zadarmo. Tak dej peníze na pořádnou střechu. Je to stavba svatého Josefa, když to neuděláš, svatý Josef ti nebude žehnat.“

A střecha z bonnského šindele slouží dodnes.

V době závěrečných prací mi na chodidle začínala narůstat bolestivá boule. Šlo o zhoubný nádor. Byl vyoperován, ale tím nebylo všechno vyřešeno.



*Alfons Kováč (uprostřed) na stavbě Spáleniště*

Postupně jsem se musel podrobovat dalším operacím. Když jsem se dozvěděl, že mám rakovinu, dostal jsem strach, ale ten se postupně změnil ve velkou vyrovnanost a živou víru. Považuji to za Boží dar, ne za mou zásluhu.

Jednou jsem u sebe zjistil masérské schopnosti. I ty jsem pak využíval pro *Spáleniště*. Buď jsem napravoval řemeslníky, nebo jejich manželky.

Čtyřikrát do roka jsem pořádal setkání koadjutorů, na která jsem všechny neúnavně zval. Snažil jsem se také oslovovat mladé muže, kteří by podle mého názoru byli vhodní jako koadjutoři a měl jsem je ke vstupu do salesiánské společnosti. Bohužel tato činnost se mi příliš nedařila.

Na začátku roku 1994 se mi opět objevila rakovina kůže. Prodělal jsem jedenáctou operaci a na rekonvalescenci pobýval v domě v Kobylisích.

Kristu pomáhal nést kříž z donucení Šimon. Cítil jsem, že můj kříž nadnáší sám Pán. Mé srdce přetévalo radostí, se kterou jsem vše nabízel do pokladnice provincie! Bohu díky!

V té době byl členem komunity i P. Pavel Kadlečík (Reverend). Donutil jsem ho, aby pro mě sloužil mši sv. každý den v šest hodin ráno. Když se Reverend pokoušel posunout čas alespoň na půl sedmou, rezolutně jsem prohlásil: „To nejde! V půl sedmé už mi začínají chodit návštěvy!“ A skutečně, dveře se netrhly. Přijímal jsem návštěvy v půlhodinových intervalech, telefonoval na všechny strany, psal dopisy a stále organizoval stavbu *Spáleniště*.

V komunitě bydleli mladí spolubratři. Při mši svaté jsem si všiml, jak se jeden z nich vroucně chová k Nejsvětější svátosti. Řekl jsem mu: „Jestli dosáhneš svěcení, bude z tebe dobrý kněz.“ A stalo se.

V prostorách kobyliského domu také působilo vedení provincie. Jeho členové tehdy nebydleli v kobyliském domě, ale každý sám někde po Praze ve svém bytě, jak to ještě přetrvávalo z dob totality. Znamenalo to ovšem,

že lidé zodpovědní za chod provincie ve čtyři hodiny odpoledne zamkli své kanceláře a odešli domů, jak se na řádného úředníka sluší. Jednoho dne kdosi z provincie dohodl, že u nás mohou přespát nějací poutníci z Rakouska. Bohužel členové komunity, kteří v domě bydleli, o této věci neměli



*Alfons Kováč (třetí zleva) se svými přáteli na Spáleništi*

nejmenší tušení. A tak večer, již se stmívalo, najednou poutníci klepou na dveře. Provinciální kanceláře byly zamčeny, nikdo netušil, co a jak bylo domluveno. Ti spolubratři, kteří v domě bydleli, neměli mnoho možností (a za těchto okolností ani chuti) se o Rakousáky postarat. Za všeobecného zmatku a znechucení jsem se objevil

v kuchyni a prohlásil: „Pánové, generální štáb je v prdeli. Musíte mi s tím pomoci. Já je vezmu na procházku po městě, vy mezitím dojdete nakoupit, připravíte pro ně večeři a nachystáte přespání.“ Jak jsem řekl, tak jsem udělal. S rakovinou, ve studeném zimním večeru, jsem rázoval Prahou a vykládal návštěvníkům o jejích krásách, jako by vše bylo v nejlepším pořádku, předem připraveno a domluveno. Zapomněl jsem si přitom vzít svoji „bekovku“, kterou jsem vždycky a všude nosil, a dostal jsem z toho chřipku.

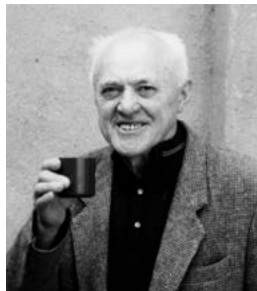
V dubnu 1994 jsem se již cítil lépe, a proto jsem se odstěhoval zpátky do svého bytu v Kostečné ulici. Ještě jsem stačil zamávat našim misionářům při odjezdu do Bulharska. Připravoval jsem další fázi budování *Spáleniště*. Dne 22. dubna mě doma zastihla mozková mrtvice. Měl jsem ve zvyku každé ráno pravidelně telefonovat jisté paní. I onoho rána jsem ještě zvládl doplazit se k telefonu a zavolat. Paní následně volala ke sv. Kříži a zajistila pomoc. Byl jsem převezen do *Nemocnice Na Františku*, kde jsem týž den zemřel.

Poznámka: *Alfons byl příkladem věrného, poctivého a pečlivého salesiána, který obstál v těžkých dobách a osvědčil svou víru a věrnost. Nikdy neztrácel smysl pro humor a naději, že vše dobře dopadne. Míval živý zájem o druhého. Měl ve velké úctě sv. Josefa, jemu zasvěcoval všechny své kroky, jeho žádal o podporu a dostával ji.*

1940–1942 Ostrava, Fryšták  
1942–1943 noviciát Ořechov  
1943–1944 Ořechov  
1944–1950 Praha  
1950–1960 vězení  
1960–1961 *Dřevopodnik Holešov*  
1961–1968 zaměstnanec ČSD  
1968–1969 vodní stavba Želivka  
1969–1973 kostelník u sv. Víta v Praze  
1973–1979 *Metrostav* Praha  
1979 – důchod a práce na *Spáleništi*  
Zemřel 22. dubna 1994.

## Antonín Krutílek

Narodil jsem se 12. ledna 1920 v Janovicích u Nového Jičína v rodině, kde nás bylo celkem 9 sourozenců. Když jsem ukončil školní docházku, vyučil jsem se v Ostravě slévačem kovů. Můj bratr František se stal v roce 1927 prvním chovancem ve Fryštáku a později také salesiánem. Dojížděl jsem za ním do Fryštáku a tak poznal salesiánské prostředí. Po dobu učení jsem bydlel u salesiánů v Ostravě. Když skončila válka, podal jsem si žádost do noviciátu. Po složení prvních řeholních slibů v roce 1946 jsem byl přeložen do pražského salesiánského domu, kde mě 14. dubna 1950 zastihlo přepadení tehdejší Státní bezpečností. Byl jsem poté s ostatními řeholníky internován v Oseku u Duchcova. Pracoval jsem v prádelně.



Po 16 měsících jsem byl s mladými řeholníky přinucen pracovat na stavbě vodní přehrady na Klíčavě, později na Křimově, Jirkově a Želivce.

V roce 1968 jsem po krátkém politickém uvolnění odešel do litoměřické katedrály dělat kostelníka. Bydlel jsem v domě, který obývali i bohoslovci, na konzistoři v suterénu. Měl jsem tam taková malá kamínka „vincky“, ve kterých jsem topil dřevem. Zařízení světnice bylo asi jako u bezdomovce. Ale byl jsem spokojený a šťastný. Jak jsem poctivě sloužil v pražském ústavu, tak jsem sloužil i v katedrále. Složil jsem si dokonce písničku: „Čeká na mě katedrála, od rána až do noci“.

Po pěti letech jsem se vrátil znovu pracovat do Prahy, a to do *Metrostavu*, kde byli zaměstnáni i jiní salesiáni. Tam jsem vystřídal mnoho profesí, protože jsem byl šikovný a ochotný dělat s úsměvem každou práci. Dělal jsem třeba v betonárce u soudruha Mrázka, který si mě oblíbil pro mou pracovitost a držel nade mnou ochranou ruku, i když faráře rád neměl. Dostal jsem vlastní byt a chodilo ke

mě mnoho studentek na besedu. Dovedl jsem je oslovit a byl pro ně autorita. V bytě jsem měl jednu stěnu vyzdobenou jako kapličku: svaté obrázky podlepené krepovým papírem.

Po odchodu do důchodu roku 1980 jsem zůstal činný a ochotně jsem pomáhal P. Míšovi na přestavbě mnohých chaloupek v Beskydech, na Vsetínsku a jinde v Čechách i na Moravě. Když jsem pracoval, pracoval jsem, když jsem spal, spal jsem a byl k neprobuzení, a když jsem jedl, jedl jsem. Co jsem toho spořádal, bylo až obdivuhodné! Ale v práci jsem byl nedosažitelný. Nikdo se mnou neudržel krok.

Od roku 1990 jsem se zapojil do života komunity u kostela sv. Kříže v Praze Na Příkopě. Měl jsem spoustu známých a ochotně jsem pomáhal každému, kdo o to požádal. Má добрota a úsměv byly mou trvalou vlastností i ctností. Měl jsem jasný úsudek o tom, co je v životě nejdůležitější. Byl jsem hluboce zbožný a často mě bylo vidět v kapli či v kostele s růžencem v ruce a očima upřenými na svatostánek.



*Antonín Krutílek (ve 2. řadě zdola, první zleva) v hodoňovickém noviciátu 1945/46*



V roce 1997 jsem měl mozkovou příhodu, po které jsem ztratil řeč. Spolubratři mě našli po dlouhém hledání v nemocnici, kam mě odvezla policie, která mě našla jen ve spodním prádle na konci zastávky metra pouze s občanským průkazem. Nedovedl jsem komunikovat, ztratil jsem řeč i paměť. Nepoznal jsem nikoho ze známých a nedokázal jsem říct, jak se jmenuji. Bylo to pro mě veliké vnitřní utrpení. Časem, když se můj stav konsolidoval, chodili se mnou spolubratři k lékaři na nervové oddělení, aby se našel nejlepší způsob, jak zaktualizovat mozkovou činnost. Také zdravotní sestra chodila dávat instrukce, jak se mnou zacházet. Stav se mi zlepšoval, takže bylo možné cestovat se mnou po Praze, a dokonce do mého rodiště Starého Jičína, do Fryštáku a na další místa pro mě známá. Měl jsem rád po obědě pivo. Ale nevěděl jsem, jak to vyjádřit. Volal jsem: „Mléko, mléko!“ Spolubratři mi ho donesli. Volám znovu: „Mléko, mléko!“ Pak to některý z nich po týdně pochopil a donesli ten správný nápoj. Byl jsem třeba navštívit spolubratry na exerciciích na Svatém Hostýně a šel se s nimi modlit do baziliky růženec. Nestačil jsem se modlit, jenom jsem vykřikoval: „Nyní!“ A to bylo ze Zdrávasu všechno.

Po druhé mozkové příhodě jsem již často odpočíval na posteli, protože jsem slábl. Slabost se zvětšovala a upoutala mě trvale na lůžko. V posledních dnech života jsem skoro pořád spal a při běžné činnosti si mě Pán povolal do svého společenství.

1945–1946 noviciát Hodoňovice

1946–1950 Praha

1950–1951 Osek

1951 – stavba přehrad

1968–1973 Litoměřice, kostelník

1973–1980 *Metrostav* Praha

1980 – důchodce

Zemřel 26. října 2000 v Praze.

## Jan Kuřík

Narodil jsem se 8. ledna 1909 v Horkách u Studence blízko Semil. Byl jsem jedním z prvních hochů, který se vydal za Donem Boskem do Itálie. V Perose jsem byl rok se slovenskými chlapci a v roce 1924 jsem začal noviciát ve Foglizzu. Pro špatný zdravotní stav jsem musel, podobně jako pan Hlaváč, noviciát přerušit. Nechtěl jsem však od Dona Boska odejít. Představení mě poslali do Becchi na zotavenou. V roce 1927 jsem do noviciátu znovu nastoupil, a to jako koadjutor ve Villa Moglia. Tamtéž jsem 18. září 1928 složil první sliby.



Byl jsem poslán do Fryštáku jako správce. Když se později otevřel nějaký nový dům, skoro vždy mě tam nadřízení poslali. Práce jsem měl všude dost. Uplatňoval jsem se v oratoři, dělal nákupčího, spravoval šatnu a co kde bylo potřeba. Byl jsem veselý, příjemný, nedělal jsem si zbytečných problémů. Nikdy jsem se neurazil, a pokud někdo dotíral, dovedl jsem ho odrazit s humorem. Ve společném životě jsem byl vzorný, pečlivě jsem se zúčastňoval společných pobožností. Ve chvílích klidu jsem si v kapli vyprošoval před svatostánkem sílu k trpělivosti a Boží pomoc.

V roce 1934 jsem přešel ze Šaštína do Ostravy. V době svého působení v Ostravě jsem vedl v oratoři s úspěchem esperantský kroužek. Mou radostí bylo loutkové divadlo, které jsem rád a s velkou chutí hrával. Když se po záboru fryštáckého ústavu uchýlili někteří chovanci do Dvorku u Přibyslavi, byl jsem tam poslán i já. Dělal jsem všechno, co bylo třeba. Od praní prádla přes uklízení a zařizování věcí. Když kluci v kvartě skládali zkoušky, brali mě jako přísedícího ke zkouškám. Snažil jsem se mít nějaké legrační otázky, protože sám jsem nevěděl více než ti studenti. Třeba, co to je „Popocatépetl“. Využil jsem při tom své znalosti italštiny a pouštěl se do výuky.

Jednou kluci kdesi v lese našli prázdnou nádrž od leteckého benzinu. Vyřízli jsme do ní otvor a plavili se na ní na rybníčkách, co byly kolem. To byla taky taková legrace. Jednoho podzimního dne, bylo to 2. listopadu, bylo krásně. Využili jsme pěkného počasí k výletu na hrad Ronov. Vezl jsem zásoby a bylo veselo. A že spokojený žaludek podporuje činnost mozku, hoši přišli na to, že by se kolem hradu mohla strhnout bitva. O střelivo se postaral les. Byli dva ranění a o mě se říkalo, že jsem utonul v řece, kam mě zahnal nepřítel. Jinak zůstali všichni živí a zdraví a nakonec i já jsem vstal z mrtvých a mohli jsme se dát na zpáteční cestu.

Na svatého Mikuláše jsem přišel večer do jídelny provázen andělem a čertem. Měl jsem na sobě oblek dovedně zhotovený z prostěradel a ručníků. Hoši mě hned poznali, ale chovali se ke mě s patřičnou úctou jako k poslu z nebe. Byl jsem si toho vědom a každému jsem udělal menší kázáníčko. Anděl měl na sobě mou zánovní košili, která sahala až na zem, pás z krepového papíru a kolem krku krajkový papír od dortu ze svátku pana faráře.

V zimě jsme jezdili na takzvaných rodinných saních zvaných kravka. Pojmou osm až deset lidí. Kormidelník musí mít železná



*Jan Kuřik (v horní řadě první zprava) v Ostravě 1940*

nervy. První katastrofu jsem prožil já, protože jsem cestou poztrácel skoro všechny spolucestující a sám se s posledním z nich vykoupal v potůčku, vytékajícím z jezera. V lednu jsem odjel domů a vrátil se slavnostně s lyžemi.

Když začal teologický studentát v Oseku u Duchcova, byl jsem u toho. V roce 1950, v posledním roce před likvidací ústavů, jsem byl v Ořechově.

Při likvidaci ústavů komunisty v dubnu roku 1950 jsem byl internován v Oseku. Po propuštění jsem se pro špatný zdravotní stav uchýlil do svého rodiště. Byl jsem důchodcem a rád jsem pomáhal lidem, kde bylo zapotřebí. Měl jsem ischemickou chorobu, tj. můj srdeční sval trpěl nedokrevností. Choval jsem kozy, abych měl alespoň čerstvé mléko. Pomáhal jsem i bývalé majitelce zámečku ve Studenci. Ta se postarala o můj převoz do nemocnice v Praze-Krči, kde jsem 27. září 1974 zemřel.

1923–1924 se Slováci v Perose Argentině

1924–1926 noviciát ve Foglizzu nedokončil, byl poslán do Becchi

1927–1928 noviciát ve Foglizzu

1928–1930 Fryšták

1930–1934 Šaštín

1934–1943 Ostrava

1943–1946 Dvorek u Příbyslavi

1946–1947 Osek

1947–1950 Ořechov

1950 – Osek

Zemřel 27. září 1974.

## Jan Ledvinka

Narodil jsem 1. února 1930 v Příbyslavi na Vysočině. O salesiánech jsem dověděl za války, když byli ve Dvorku chlapi z Fryštáku. Po válce, když se kluci vrátili



ze Dvorku do Fryštáku, přišel jsem tam i já. Začal jsem studovat kvartu. Učení mi příliš nešlo. V dalším roce jsem se rozhodl, že budu koadjutorem, a začal jsem pomáhat a přiučovat se v kuchyni.

V roce 1947 jsem si podal žádost do noviciátu: „Po dvouletém pobytu v salesiánském ústavu žádám o připuštění do noviciátu. Vystudoval jsem kvartu. Protože jsem měl v učení velké potíže, zanechal jsem studií. Poněvadž jsem dostatečně poznal salesiánský život, chci vstoupit do společnosti salesiánů, a to jako koadjutor.“ Dne 16. srpna 1948 jsem složil první sliby a vrátil se do Fryštáku. Když bylo v roce 1949 zrušeno naše soukromé gymnázium a přišel na podzim první ročník kleriků, čtvrtá třída aspirantů našla útulek ve Vidnavě. Bydli jsme u sester a navštěvovali místní školu. Internát se jmenoval *Slezský domov*. Byl to podnik trochu ilegální. Představeným byl P. Vinklárek a měl dva asistenty, Karla Dvořáka a mě. Úřady o tom nevěděly, proto jsme ušli internaci v dubnu roku 1950. Podnik ve Vidnavě se udržel do prázdnin roku 1950.

Po prázdninách jsem odešel do Opavy, kde jsem bydlel u paní Muchové na Krnovské ulici spolu s Jendou Rychlým a Ludvíkem Otradovcem. Začal jsem se učit tiskařem a pak přešel na stejnou školu do Olomouce. V roce 1951 jsem byl poslán do Prahy na grafickou školu. Bydlel jsem s Oldřichem Naisrem napřed v semináři v bytě pana Renzy, který tam byl vrchním kuchařem, pak ve Vysočanech u Lhotských a nakonec u Ženíšků v Troji. Do Prahy jsem se vrátil v roce 1953, kdy jsem byl na vojně a pracoval v kartografickém ústavu v Dejvicích.

V roce 1956 jsem byl na stavbě vodní nádrže Křimov. Pak jsem přešel se spolubratry na další přehrady. Dokončil jsem si středoškolské vzdělání večerním studiem a v roce 1969, když došlo k uvolnění tlaku na církev a seminář v Litoměřicích mohl přijímat uchazeče bez státního zásahu, jsem se přihlásil a byl přijat. Vystudoval jsem v Litoměřicích teologii a 22. června 1974 jsem byl vysvěcen v Olomouci biskupem Vranou na kněze.

Po vysvěcení jsem působil na několika místech v olomoucké arcidiecézi, naposled od roku 1982 v Kněždubě na Slovácku. Tam mě 3. dubna 1986 zastihla smrt.

1945–1947 Fryšták

1947–1948 noviciát Hodoňovice

1948–1949 Fryšták

1949–1950 Vidnava

Dne 22. června 1974 byl vysvěcen na kněze.

Zemřel 3. dubna 1986.

## **František Malota**

Narodil jsem se 18. října 1903 ve Velkém Ořechově. Měl jsem jen základní vzdělání a pracoval jsem v zemědělství. Když byl v roce 1934 svatořečen Don Bosco, psaly o tom všechny katolické časopisy a kázalo se o něm. Tak jsem se o Donu Boskovi a salesiánech dověděl i já. Zatoužil jsem stát se salesiánem. Věděl jsem, že ve svém věku a při svém vzdělání nemám naději stát se knězem, ale chtěl jsem pomáhat jako bratr laik-koadjutor. Přihlásil jsem se ve Fryštáku a v roce 1935 vstoupil do noviciátu ve Svätém Beňadiku na Slovensku.



Dne 15. srpna 1936 jsem složil první sliby. Měl jsem třiatřicet let. Poslali mě do Fryštáku, kde jsem žil až do zabrání ústavu německými okupanty v roce 1943. Zastával jsem funkci šatnáře. Byl jsem velmi zbožný a většinu volného času jsem trávil v kapli před svatostánkem. Byl jsem málomluvný, tichý, s nikým jsem se nehádal. Dovedl jsem být vlídný a snažil se všem vyhovět. Jedna epizoda se o mě vypráví z doby, kdy jsem byl ve Fryštáku: P. Dvořák mě po večerních modlitbách, když šli všichni spát, zastavil a poprosil mě, zdali bych jej mohl ráno o 5. hodině vzbudit, že musí stihnout autobus k vlaku. Ani brvou jsem nehnul a pokračoval jsem dál, aniž bych dal najevo ano, či ne. P. Dvořák byl z toho chudák nervózní, moc se nevyspal,

ale ráno v 5 hodin jsem klepal na dveře s poznámkou, že je 5 hodin, a odešel jsem. Důvod, proč jsem večer neodpověděl na prosbu P. Dvořáka, byl jednoduchý. V pravidlech stojí: „Po večerních modlitbách nebudou se vést rozhovory až do rána po mši svaté.“ Tak je psáno, to je dáno.

Po záboru fryštáckého ústavu jsem odešel do Ořechova. Když se v roce 1944 dodělávaly Hodoňovice, šel jsem vařit do kuchyně. P. Zerzán jednou přinesl staré sýry, smrděly, dal je na talíře, nikdo to nejedl, jen já jsem je s takovou chutí baštil. Skoro všechno zůstalo. „Maloto,“ nařídil P. Zerzán, „zítra z toho uděláš sýrovou polívku, maminka ji taky dělala a hotovo.“ Uvařil jsem hrnec vody, naházet tam sýry a podával jsem na stůl. „Jak to, že to není slané?“ „Není sůl.“ „Jak to?“ „Já jsme si myslel, že si všimnete, že není sůl.“

Měl jsem ve zvyku být pořád v kapli. Dal jsem vařit vodu a šel jsem do kaple. Když šla přes Hodoňovice fronta, na jedné straně Němci, na druhé Rusi, byla všechna okna vystřílena. „Maloto, běž udělat oběd,“ říká P. Zerzán. Vzal jsem si plechový talířek a držel jsem ho proti lesům u hlavy. Všechno ostatní jsem měl holé a míchal jsem polívku.



*František Malota (sedící druhý zleva) v hodoňovickém filozofickém studentátu 1944/45*

Strašně jsem chrápal, jen jsem lehl a už jsem chrápal. Novicové nemohli usnout, vynesli mě ven i s postelí. Vůbec jsem se neprobudil.

V roce 1945 jsem byl s bohoslovci ve Dvorku u Přibyslavi a s nimi jsem přešel i do nově získaného domu v Mníšku pod Brdy – vily manželů Karlových, kteří ji salesiánům darovali. Když se v roce 1947 stěhoval teologický studentát do Oseka u Duchcova, přešel jsem i tam. Pracoval jsem na rozsáhlé zahradě a pokorně vykonával všechno, co se ode mne požadovalo. Miloval jsem mlčení. Po přání „dobré noci“ jsem zavřel ústa, jako když se zavře kufr. Jakmile zaznělo „dobrou noc“, zmlkl jsem.

V Oseku mě zastihla likvidace řeholí v dubnu roku 1950. Zůstal jsem tam v internaci. Jelikož jsem měl vojenskou službu dávno za sebou, ušel jsem zařazení k PTP. V květnu roku 1951 mě odvezli spolu s dalšími řeholními bratry laiky ze všech řeholí na stavbu klíčavské přehrady.

Když v roce 1955 stavba na Klíčavě končila a zároveň tam také končil nucený pobyt řeholníků, přešel jsem dobrovolně s ostatními na stavbu vodní nádrže Křimov. Pro svoji zamlklost jsem se plně nezúčastňoval společného života, který pobyt na stavbách umožňoval, ale přesto jsem přehrady a spolubratry neopustil. Většinou jsem působil, jako bych nevnímal okolí kolem sebe. Cokoliv mi bylo svěřeno, jsem se snažil svědomitě vykonat bez komentáře, připomínek nebo nějakého projevu neochoty. Byl to asi typ jezuitské poslušnosti – jako mrtvola, jako hůl. Jednou mě hledal Ing. Jordán, bývalý salesián, a protože tušil, kde by mě mohl najít, šel přímo do kostela, kde mě opravdu našel v usebrané modlitbě. Když mě někdy několikrát oslovil, zvedl jsem se, a aniž bych cokoliv odvětil, odcházel jsem do práce. Na výtku, že mě platí za práci, ne za modlení, jsem nijak nereagoval. Zachoval jsem vážnou tvář, jako bych neslyšel.

Pracoval jsem postupně na různých stavbách, naposled na Želivce až do roku 1978, kdy jsem se dožil 75 let. Většinou jsem vykonával těžkou manuální práci. Žil jsem velmi skromně. Nic jsem si nekuřoval. Jedl jsem jen kyselé mléko a brambory. Vydělané peníze jsem šetřil a těšil jsem se, že je jednou budu moci odevzdat představeným



na stavbu kostela Panny Marie Pomocnice. Bohužel jsem se toho nedočkal. Poslední rok jsem žil u bratra ve Velkém Ořechově, kde mě 18. října roku 1979 zastihla smrt. Ve Velkém Ořechově jsem i pochován.

Nebyl jsem typ vychovatele, nebyl jsem ani přitažlivý pro mladé, ale přesto jsem měl Dona Boska a jeho dílo upřímně rád, a i když mi pro mé povahové vlastnosti nebylo dopřáno pracovat bezprostředně s mládeží, sloužil jsem tím, že jsem vždy poctivě pracoval tam, kam mě poslali. Byl jsem patron a salesiáni se se mnou ani nemusí chlubit. Ale za dílo jsem se modlil, jak svědčí hodiny, které jsem strávil na kolenou před svatostánkem. Dílo Dona Boska potřebovalo i takovou službu.

1935–1936 noviciát Svätý Beňadik

1936–1943 Fryšták

1943–1944 Ořechov

1944–1945 Hodoňovice

1945–1946 Dvorek u Přibyslavi

1946–1951 Osek

1951–1955 přehrada Klíčava

1955–1978 stavby přehrad

Zemřel 18. října 1979.

## **Jan Renza**

Narodil jsem se 13. března 1907 v Lubné u Sebranic. Pocházel jsem z početné katolické rodiny a měl jsem pět bratrů. Byli jsme všichni o hlavu větší než ostatní. Se salesiánským dílem jsem se seznámil, když už jsem měl kus života za sebou. Do noviciátu v Ořechově jsem nastoupil v roce 1942. To už mi bylo 35 let. Byl jsem výborným kuchařem. Už v noviciátu jsem obětavě připravoval různé zavařeniny, nakládal zeleninu a ovoce, chystal spolunovicům chutné nápoje. V tom roce



pracovali novici hodně na zahradě a vypomáhali občanům ve vesnici. Svým přátelským počínáním jsme si dovedli získat místní obyvatele, takže nás rádi podporovali nej-  
různějšími potravinami. Byla válka a bylo nutné využít každý kousek země. Dobrá



*Jan Renza (v zadní řadě první zleva) při setkání s Maxem Švabinským (sedící druhý zprava)*

kuchyně přispívala ke spokojenosti v domě. Každého jsem dovedl vyslechnout, poděkovat mu, potěšit jej, povzbudit, jednak mnohem mladší spolunovice, jednak každého přicházejícího k nám. První sliby jsem složil 16. srpna 1943.

Do konce války jsem zůstal v Ořechově. Po válce mě představení povolali do pražského ústavu. Provoz ústavu byl velmi náročný, jídlo se podávalo na několik směn. Uměl jsem si práci v kuchyni dobře zorganizovat a vše jsem s úsměvem a klidem zvládl, včetně společných pobožností, kterých jsem se příkladně zúčastňoval.

Likvidace řeholníků v dubnu 1950 mě zastihla v Praze. Byl jsem s ostatními spolubratry odvezen do Oseku. Odtud mě na podzim téhož roku dovezli do pražského semináře, kde jsem měl s dalšími bratry laiky z jiných řeholí vařit bohoslovcům. Bohoslovců zpočátku nebylo mnoho. Komunisté zrušili všechny diecézní semináře a učiliště a soustředili vše do Prahy a do Bratislavy. Biskupové, kteří byli většinou již internováni, dali v první chvíli pokyn, aby bohoslovci do státem zřízeného semináře nešli. Přesto v něm někteří pražští bohoslovci zůstali, byl to přece jejich seminář, a pak se přidávali další. Dělal jsem vrchního kuchaře a řídil jsem veškerou práci v kuchyni. Měl jsem pro sebe dokonce zvláštní pokoj, ve kterém jsem ochotně hostil mladé spolubratry, kteří v té době byli na Klíčavě a jezdili do Prahy nebo se v Praze stavovali při cestě na návštěvu svých rodičů.

Dokonce jsem neváhal dvěma z nich poskytnout dočasné ubytování, i když to bylo riskantní a přinášelo to potíže. Pokud jsem byl v práci, snažil jsem se být vždy čistý, elegantní nebo v bílém kuchařském oděvu. V neděli jsem vždycky pozval na oběd ty starší kluky, které vyhnali z kobyliského ústavu. Všichni je považovali za salesiány.

V té době jsem se prostřednictvím hospodyně malíře Maxe Švabinského seznámil s Místrem. Vychodil jsem v Lubné jenom čtyřtřídku, ale měl jsem zvláštní kouzlo osobnosti a dovedl jsem si každého získat svou dobrotou a pohostinností. Když jsem jej delší dobu nenavštívil, Mistr mě vyhledal třeba na pracovišti *Vodních staveb*. Jeho příjezd nezůstával bez povšimnutí – nechával se vždy přivést přepychovým autem. Na stavbě nastal u vedení hned zmatek a obavy, že přijel nějaký potentát z vlády na kontrolu. Švabinský se mi často omlouval slovy: „Pane Renza, když nepříjde Mohamed k hoře, musí hora k Mohamedovi. Nebudu zdržovat, jen se jdu domluvit, kdy přijdete na návštěvu.“ Přesvědčoval jsem jej, že s ním nedovedu mluvit o umění, ale on zase říkal, že právě se mnou se dá přátelsky besedovat, protože všichni ostatní chtějí mluvit jen o umění, a jemu už jdou tyhle řeči na nervy. V těch letech měl už přes osmdesát let. Dovedl jsem mu promlouvat i do duše. Říkával jsem mu: „Mistře, přibývají vám roky, měl byste více myslet na setkání s Pánem a dát si všechno do pořádku. Nevíte, kdy si vás zavolá.“ Švabinský mě uklidňoval: „Pane Renza, v závěti jsem na všechno pamatoval, na mše svaté za spásu mé duše, na kostel, na chudé a dobré účely. Jen se podívejte, co v poslední době maluji a čím se zabývám. Nejraději maluji vzkříšeného Krista a dávám mu svou podobu. Z toho vidíte, že na Krista myslím.“ Švabinský skutečně v posledních letech namaloval několik obrazů Vzkříšení a namaloval i Dona Boska. Některé práce mi věnoval s podpisem.

Ještě dříve, než se fakulta a seminář přestěhovaly do Litoměřic, nepohodl jsem se se zmocněncem *SÚC (Státní úřad církevní)* a byl jsem poslán na Klíčavu. V té době již Klíčava končila, a tak jsem se vrátil do Prahy a pracoval u *Vodních staveb* jako obsluha čerpadel na různých akcích, které podnik v Praze prováděl. Nějaký čas jsem bydlel na Proseku, pak jsem získal byt v Dejvicích blízko semináře.

Na svůj svátek, ale i při jiných příležitostech, jsem k sobě zval pražské spolubratry a vždy jsem pro ně měl připravenou výbornou večeři. Ještě dříve, než jsem odešel do řádného důchodu, stal se mi na stavbě stadionu *Sparty* na Letné úraz. Udeřil jsem se o nějakou traverzu do hlavy a musel jsem být hospitalizován na neurologii.

Chodíval jsem z Dejvic na bohoslužby ke sv. Vítu. Znali mě tam. Když jsem odešel do důchodu, stal jsem se tam kostelníkem. Tuto funkci jsem zastával až do roku 1968, kdy jsem onemocněl. Musel jsem na operaci do nemocnice pod Petřínem. Ošetřovat mě chodil Jaroslav Horník. Ten vždycky koupil chlebičky, a když přišli na návštěvu spolubratři, měl jsem ze setkání ohromnou radost, a tak jsem se o všechny ty chlebičky rozdělil. Těšil jsem se, že události pražského jara umožní náš návrat do ústavu. Zásah Varšavského paktu znamenal konec nadějí. Má nemoc, byla to rakovina, se stupňovala. Umřel jsem 7. července 1969.

Myslím si, že jsem neměl nepřátele, a snažil se být pokorný, skromný, obětavý a dobrý. Rádi se se mnou setkávali učením i neučením.

1942–1943 noviciát Ořechov

1943–1945 Ořechov

1945–1950 Praha-Kobylisy

1950–1955 seminář v Praze

1955–1967 *Vodní stavby Praha*

1967–1968 kostelník u sv. Víta

Zemřel 7. července 1969 na rakovinu.

## **Antonín Roubal**

Narodil jsem se 25. května 1925 v obci Čáry u Senice nad Myjavou na Slovensku. Otec byl úředník. Po osamostatnění Slovenska v roce 1939 byla celá naše rodina vyhnána do Čech a usídlila se v Kladně. Otec se jmenoval Václav Roubal a matka Marie, rozená Kamenská. V šestnácti letech jsem



přišel jako internista do salesiánského ústavu v Praze-Kobylisích. Studoval jsem na reformním reálném gymnáziu, kde jsem v roce 1944 maturoval. Právě vrcholila druhá světová válka. Musel jsem nastoupit jako dělník do práce v rámci totálního pracovního nasazení v tehdejší protektorátě Čechy a Morava. Po skončení války v roce 1945 jsem vstoupil do noviciátu v Hodoňovicích. První sliby jsem složil 16. srpna 1946. Mým úmyslem bylo stát se salesiánem knězem, proto jsem po noviciátu přešel do Ořechova, kde jsem soukromě studoval filosofii a vyučoval v tamějším filosofickém studentátu botaniku a zeměpis.

Pak jsem odešel na dva roky na asistenci do pražského ústavu. Nemohl jsem jít spát dříve, než jsem měl všechny chlapce pohromadě. Musel jsem vědět, kde jsou. První zásada – musím vědět, kde mám chlapce, za které zodpovídám. To není policejní dozor, ale zodpovědnost. Asistence – být po boku, pomáhat, vést. Měl jsem na starost studovnu. Abych pravdu řekl, byl jsem v té době trochu vztekloun, stačilo mě jen trochu vydráždit a řádl jsem jako černá ruka. Kluci to strašlivě zneužívali, protože když se chtěli pobavit, jednoduše to na mně „narafičili“. A pak se bavili.

V roce 1949 jsem začal studovat v Oseku teologii. Tam mě zastihla internace. Byl jsem převezen do internačního kláštera v Hejnicích, ale po roce jsem se do Oseka vrátil. V té době se už u mě projevila vážná nemoc dextroskolióza (vychýlení páteře), která se neustále zhoršovala a stala se mým životním křížem. Přeložili mne do Moravce, odkud jsem byl v roce 1954, protože jsem nešel k volbám, propuštěn. Ještě v internaci se přidaly další choroby – infekční žloutenka a chronický zánět žaludku. Udělalo se mi špatně ze závodní jídelny. Hlásil jsem se na marodku, ale dozírající komunista tomu rozuměl lépe a dospěl k závěru, že simuluji. Musel jsem chodit dál na směny, až jsem se z toho zhroutil. Nakonec se mi celý zažívací systém tak pokazil, že jsem byl schopen strávit jen několik málo jídel – po všem ostatním následovalo krvavé zvracení. Na vojně jsem nikdy nebyl, měl jsem modrou knížku.

Po propuštění jsem odešel domů do Kladna. Ještě v internaci a po propuštění jsem pokračoval ve studiu teologie a téměř ji dokončil, ale bylo zřejmé, že můj zdravotní stav už nedovolí, abych byl vysvěcen na kněze. Dodržoval jsem krutě přísnou dietu. Některým se zdálo, že to hodně přeháním. Koupil jsem máslo, které jsem okrájel a prostředek snědl. Tak to bylo i se šunkou. Všechny blány jsem musel odkrájet. Rohlík se leskl – nemůžu, je maštěný.

Bydlel jsem u rodičů v Kladně. Byli to vzácní lidé, o mé zdraví pečovali, jak jsem vyžadoval. Jednou se tatínek ujal vaření a škrabal brambory. Otázal jsem se jej: „Zvážil jsi to?“ Tatínek říkal: „To množství mám za ta léta už v hlavě, domnívám se, že jsem to odhadl správně.“ Neuvěřil jsem mu a brambory převážil. Bylo jich o deko nebo o dvě více. Tatínkovi jsem vyčetl: „Chtěl jsi mě přecpat.“ A dvě deka jsem z kastrolku ubral.

Byli jsme u sestry Jaroslava Kopeckého. Udělala mi nové brambory a dala na ně kmín. Já jsem ho našel a dal ho pryč. Říkám jí: „Tři kmíny dovedou zabít kolibříka.“ Ona: „Ty jsi chlap, a ne kolibřík.“ „Ale ten kmín se mi může usadit a rozleptat tkáň.“

Kupříkladu jsem také nesměl požít nic alkoholického. Byl jsem připraven přijmout kněžské svěcení, provinciál P. Miša mi svěcení nabídl, ale já jsem to odmítl s odůvodněním, že nesmím alkohol. Provinciál mi říkal, že při mši svaté bych mohl používat minimální množství vína, pouze několik kapek – jednou denně to přece nemůže ohrozit mé zdraví – ale nepřesvědčil mě. Svěcení jsem odmítl. Chtěl jsem zůstat Donu Boskovi věrný, proto jsem se stal koadjutorem.

Musel jsem přes svůj špatný zdravotní stav do zaměstnání. Pracoval jsem jako noční hlídač a pak jako vrátný celkem 7 let ve *Spojených velkoobchodech Kladno*. Mezitím podnik změnil název na *Středočeský velkoobchod Kladno*. Od května 1955 jsem byl u evidence obalů ve skladu. Po dvou letech jsem zastával místo samostatného referenta tabákového sortimentu v obchodním oddělení onoho velkoobchodního podniku. Ale pak jsem si uvědomil, že tabák lidem škodí na zdraví a já se vlastně svou přítomností v takovém podniku rovněž podílím na šíření špatné věci. Musel jsem odejít. Od listopadu 1969

jsem zaměstnán jako laborant v herbářovém oddělení *Katedry botaniky Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze 2*.

Od šedesátých do osmdesátých let jsem intenzivně sbíral rostliny v okolí Kladna a vytvářel svou herbářovou sbírku a databázi dalších floristických údajů. Herbář nakonec čítal více než 11 000 položek a moje kartotéka zhruba 80 000 údajů o rozšíření rostlin na Kladensku. Kartotéka má formu lístkového katalogu a je rozdělena na dvě části, které si navzájem odpovídají. Lze v ní vyhledávat jak podle lokalit, tak podle druhů. Takových sbírek v republice je jen do deseti. Každý sběr jsem pečlivě oschedoval, tj. na malý papírek jsem napsal všechny potřebné údaje, které jsem přiložil k usušené rostlině. Dnes je má sbírka umístěna na internetových stránkách *Sládečkova vlastivědného muzea v Kladně*.

Za totality jsme jednou o dovolené uspořádali duchovní cvičení v Klášterci nad Orlicí. Měli jsme tam pronajatou chalupu. Spolubratři mne požádali, abych se postaral o výzdobu obětního stolu ke mši svaté. Když před mší nebyly vidět na stole žádné kytky, říkali mi: „Toníku, proč jsi nevyzdobil stůl?“ Já: „Tak se pořádně podívejte.“



*Antonín Roubal (vpravo)*

Kolem kříže z každé strany ležely tři nepatrné lodyžky jakéhosi mechu. Říkali: „Tomuhle říkáš výzdoba?“ Já: „Tak vám něco řeknu. Vy totiž nevíte, že tohle je velice vzácná rostlinka, kterou naleznete jen ve zdejší lokalitě. Nic vzácnějšího se tady nedalo jako výzdoba obstarat.“

Mým koníčkem byla botanika a biologie. Jednou jsem byl na chaloupce a Benno Beneš s Emilem Matušů hlásili, že přinesli rákosí. Ale já jsem jim vysvětlil: „Toto není rákosí, ale orobinec!“ Oni chodili na čundry a já s lopatičkou vyrýval květinčky a lisoval je do herbáře. Soukromým studiem jsem získal v tomto oboru značné vědomosti. Byl jsem členem *České botanické společnosti* a v roce 1969 jsem se stal technickým asistentem v oddělení herbářů na *Katedře botaniky Přírodovědecké fakulty Karlovy Univerzity*. Prožil jsem tam hodně roků, byl jsem správcem herbáře a vypracoval jsem latinsko-český botanický slovník. Spolubratři se mě ptali, jaký jsem za to dostal honorář. Odpověděl jsem: „Tři výtisky.“ „A peníze žádné?“ ... Já: „A co bych měl ještě chtít? Vždyť jsem to nedělal jen ve volném čase, ale i v pracovní době.“ Tam jsem pracoval až do odchodu do důchodu. Mým křížem byla úzkost. Pokud by mě pokladní v obchodě dala jen o desetník něco laciněji, nemohl bych spát.

Dopisoval jsem si mimo jiné s P. Soukupem, pražským rodákem, salesiánem, jedním z prvních salesiánských misionářů, kteří ještě přímo z Perosy odjeli do Jižní Ameriky. P. Soukup byl znám znalostí flóry Amazonie a také vydal několik vědeckých knih a učebnic botaniky. S fakultou jsem podnikali přírodopisné vycházky. A tak jednou pan profesor demonstroval nějakou kytičku, a když ji převyprávěl, musel jsem mu říct: „To není ona.“ A on: „Jak to?“ „Spočítejte si tyčinky.“ „A co to je?“ Odpověděl jsem správně. Pravda byla pravda, jestli šlo o profesora nebo někoho jiného, to bylo jedno.

Když jsem odcházel ze zaměstnání, stavoval jsem se pravidelně v kostele svatého Ignáce v Praze. Klečel jsem v lavici, díval se dlouze a upřeně na svatostánek a směřoval své myšlenky na Pána.

V posledních letech jsem bydlel v Kladně, a pokud mi to zdraví dovolovalo, překládal jsem z italštiny salesiánské dokumenty.



K tomu jsem měl systém kartiček s různými italskými slovíčky, neboť jak jsem vysvětloval: „Jedno slovo má více významů.“

Přibývalo zdravotních potíží. Otec zemřel a já jsem nastoupil do důchodu. Toužil jsem po společenství spolubratří a využíval jsem všech příležitostí, abych přišel mezi ně. Po listopadu 1989, jakmile to bylo možné, jsem se přestěhoval alespoň částečně do pražské komunity v Kobylisích. Zdravotní potíže se však stále stupňovaly a můj život byl velkým utrpením. V roce své smrti jsem musel častěji do nemocnice. Byl jsem podezřivý, že mě chtějí otrávit jedem v jídle. Jezdil za mnou salesián Jan Mendel. Od něho jediného jsem se dal krmit. Cítil jsem, že se blížím ke konci pozemského putování a tak jsem představeného komunity Karla Herbsta při jeho návštěvě kladenské nemocnici uprosil, aby mě vzal s sebou domů, že chci zemřít mezi bratry. Primář nemocnice mě tehdy nechtěl pustit, ale podepsal jsem revers a odešel. Spolubratři mi sjednali pobyt v Moravci a čekala na mne lékařka, že mě před cestou prohlédne, případně mi dá povzbuzující injekci. Už k tomu nedošlo. Zemřel jsem mezi spolubratry v komunitě 12. června 1993. Měl jsem 68 roků.

1941–1945 Praha

1945–1946 noviciát Hodoňovice

1946–1947 Ořechov

1947–1949 Praha asistence

1949–1950 Osek

13. 4. 1950 – 27. 2. 1951 internace v Oseku

28. 2. 1951 – 25. 5. 1952 internace v Hejnicích

26. 5. 1952 – 25. 4. 1953 internace v Oseku

26. 4. 1953 – 18. 12. 1954 Moravec

1954–1969 *Středočeský velkoobchod Kladno*

1969–1985 *Katedra botaniky UK Praha*

1985 – důchodce

Zemřel 12. 6. 1993.

## Bohumil Stejskal

Narodil jsem se 11. srpna 1911 v Lipníku nad Bečvou, starobylém městě okresu Hranice ležícím v severní části Moravy, jako druhý z pěti dětí pocházejících z manželství Antonína Stejskala a Josefíny Knapkové.

Seznámil jsem se s Donem Boskem a s představenými kongregace pomocí písemného styku s přáteli, spolupracovníky a věřícími církve, kteří šířili zprávy o salesiánech, o povaze jejich kongregace, o její organizaci a účelech. Hlavní představený don Paolo Albera otevřel v Itálii dům pro formaci takových uchazečů, a to v roce 1921 v Perose



Argentíně v okrese Pinerolo (Piemont). Tam jsem tedy odcestoval jako dospívající muž ve svých 16 letech v roce 1927.

Cestoval jsem železnicí více než 1000 kilometrů, opatřen cedulí, na které byly uvedeny mé osobní údaje, místo, kam jsem cestoval, a osoba, která mě očekávala. Legitimování osobním průkazem spočívalo v tom, že jsem mával z okna vlaku onou bílou papírovou cedulí. Dne 2. února jsem vstoupil do ústavu v Perose Argentíně jako aspirant-koadjutor.

Mezitím zrál salesiánský čas tak rychle, že se v tomtéž roce (1927) otevřel první salesiánský dům ve Fryštáku na Moravě. Tam pak pokračovala formace mladých Čechů. Ještě předtím otec Štěpán Trochta píše donu Giuseppu Vespignanimu z oddělení hlavní řemeslnické rady salesiánské kongregace dopis datovaný 21. 8. 1927, ve kterém mu podává zprávu, že ústav v Perose se má přemístit do Československa, ale že tam nebude místo pro řemeslnické aspiranty, takže doporučuje, aby byl aspirant Bohumil Stejskal přemístěn do některého salesiánského domu pro řemeslníky v Itálii, jako je Foglizzo, kde by mohl navštěvovat kurs mechaniky, který by si přál absolvovat.

A tak jsem vstoupil do domu ve Foglizzu jako aspirant a chovanec zámečnického oddělení. V tomto formačním domě jsem

strávil tři roky a tam došlo mé povolání salesiána koadjutora do té míry, že jsem si 30. června 1930 podal žádost do noviciátu v plynné italštině. Rok noviciátu jsem si vykonal ve „*Villa Moglia*“ v období let 1930–1931, a uzavřel jsem jej první řeholní profesí, která podle tehdejšího zvyku platila až do ukončení vojenské služby.

Ve formačním ústavu pro koadjutory „*Rebaudengo*“ v Turíně jsem si doplnil kurzy mechaniky a začal rozvíjet své povolání v témže ústavu podle své odbornosti. V roce 1933 jsem obnovil řeholní profesi a zasloužil si při té příležitosti pochvalu, shrnutou do tří výrazů: „Pracovitý, snaživý, zbožný.“ Věčné sliby jsem složil 15. července 1935. Byl jsem připraven uskutečnit misijní ideál.

V Patagonii se projektovalo středisko pro přípravu řemeslníků potřebných při těžbě ropy a při průmyslu, který na ni navazoval. V roce 1937 se začalo se stavbou a k rozsáhlé budově byly připojeny i příslušné administrativní prostory. A pak už se jen hledala technicky zdatná osoba, kterou bylo možné postavit do vedení nového podniku. Představený don Pietro Ricaldone rozhodl, že se má vybrat z personálu ústavu „*Rebaudengo*“. Volba padla na mne a já jsem s chutí a poslušností přijal tuto výzvu a hned se pustil do bezprostředních příprav.

Koncem téhož roku jsem už byl ve Fortín Mercedes, kde jsem se věnoval studiu tamního jazyka a poznávání své nové salesiánské vlasti. Odtamtud jsem se odebral do domu Comodoro Rivadavia, kde se dokončovala výstavba prostorů, které měly pojmout mechanické oddělení. V únoru 1939 diecézní biskup Msgr. Nicolas Esaudi slavnostně požehnal nové budovy a já jsem tam byl představen jako technický všeměhl. Tím pro mě začalo nové období mého salesiánského života, které se protáhlo na deset let.

Rozjel jsem řádnou, vážnou a úspěšnou činnost, která svou úrovní jako „*Colegio Salesiano Dean Funes*“ byla předním ústavem mezi našimi řemeslníckými školami. Výsledky, kterých se tam dosahovalo, našly své závažné uplatnění na výstavě prací, které uskutečnili její žáci a kterou organizoval neúnavný otec Luis Cencio a jež byla

uspořádána v budově generálního ředitelství naftového průmyslu ve federálním hlavním městě.

V roce 1948 byla založena v Tucumánu *Argentinská salesiánská univerzita prací* sdružující všechna salesiánská střediska řemeslné formace v kraji a 22. září téhož roku byla tamtéž uznána *Národní univerzita v Tucumánu* a to rozhodnutím, které nese číslo odeslání 6844-G948. Ještě se jednalo o nalezení schopné a zkušené osoby, která by se postavila ke kormidlu technického oddělení ústředního domu nového ústavu. Úvahy se soustředily na ústav „*Dean Funes*“, který se vyznačoval organizací a přesností výuky, a já jsem se jevil jako ideální všeměhl pro novou funkci. Má velkomyslná a rychlá odpověď způsobila, že jsem se během školního roku 1949 nastěhoval do ústavu *Tulio*, abych řídil jeho technické oddělení přímo v sídle *Argentinské salesiánské univerzity prací*.

Bohužel, věci se nevyvíjely tak, jak se předpokládalo: nové prostředí, organizování práce, vztahy a soužití se staly zápornými vlivy, které na mě natolik působily negativně, že se mi finanční stránka uskutečňovaného prvního ročníku vymkla z rukou. V roce 1950 jsem se vrátil do inspektorie. Má duchovní krize se prohloubila, a proto jsem zažádal o dispens od slibů.

V roce 1955 jsem dispens obdržel a začal jsem žít dosti neobvyklým způsobem – to přerušování styků s kongregací bylo spíše legální než skutečné. Snad může vnést porozumění toto prohlášení, které jsem podepsal ve Fortín Mercedes 24. února 1956:

„Podepsaný Bohumil Stejskal, dispensovaný od řeholních slibů, které jej vázaly k salesiánské kongregaci, prohlašuje svobodně a dobrovolně následující:

1) Že má pevnou vůli věnovat dále veškeré své síly k větší slávě Boží a k dobru svaté katolické církve.

2) Že se bude řídit nařízeními představených salesiánské kongregace, ochotný pracovat podle pravidel ústavu v pracích, které mu budou přiděleny.

3) Že nevyžaduje, aby mu salesiánská kongregace opatrovala, než co bude nutné k jeho životu ve zdraví nebo i v nemoci.

4) Že si nedělá nárok ani nebude nikdy požadovat nějakou náhradu za spolupráci, kterou poskytuje salesiánským dílům, ani za dobu v případě, že se bude muset vzdálit z jakéhokoli důvodu.

5) Že je jeho živým přáním vrátit se a žít jako salesián, ale že se úplně svěruje prozíravému úsudku nejdůstojnějšího hlavního představeného salesiánské kongregace.“

A tak jsem od té doby žil a pracoval se salesiány. Otec José Menestrina mě poslal do nového ústavu ve Fortín Mercedes, abych rozbaloval zavazadla přijíždějících salesiánů a balíky posílané z Turína pro salesiánské dílo v Patagonii a upozorňoval na nevhodné podmínky, za jakých se rozesílá technické zařízení. Pak mi svěřil i úkol trpělivě zpracovat inventární seznam majetku.

Ve všech těchto pracích jsem prokázal jasně svou neměnnou lásku ke kongregaci. Tato náklonnost mě přiměla, aby podal otci inspektorovi žádost o nové dovolení obnovit svou příslušnost ke kongregaci, která má datum 15. srpna 1959 a je vyjádřena těmito slovy: „Považuji za největší štěstí, abych se obrátil na Vás a sdělil Vám toto: Po mnoho let jsem uvažoval o tom, abych se podle rady nejdůstojnějšího hlavního představeného a s pomocí Ježíše a nejsvětější Panny, svatého Josefa, svatého Jana Boska a Zefirina (Namuncurá) ucházel o dovolení být znovu přijat do salesiánské kongregace.“ Odpověď byla příznivá s podmínkou strávit tři měsíce v noviciátě, což jsem vykonal v Manuchu, odkud jsem byl 10. února 1963 profesí řeholních slibů znovu přivtělen do kongregace. A v roce 1966 jsem to učinil definitivní formou věčnými sliby.

První poslušnost byla druhým obdobím mého života jako salesiána a určila mě v roce 1964 do domu zásobovacího střediska ve federálním hlavním městě jako pomocníka, který se zúčastňoval rozesílání patagonského *Salesiánského věstníku*, v tom čase vydávaného inspektorii v nákladu víc než 10 000 výtisků měsíčně, a přejímal jsem zásilky z celnice v Buenos Aires. Byly to stovky beden a kontejnerů a nešlo to všechno vždycky hladce. Obvykle se jednalo o balíky, které bylo třeba posílat dál do Chile a nepočítat různé obtíže, které

se čas od času vyskytovaly, nejčasněji následkem střídání personálu celnice.

Od roku 1965 jsem pracoval v Bariloche na poloostrově Sv. Petra v prvním oddělení díla plánovaného tak, aby se nejdříve ze dřeva dobudovala řemeslnická škola, ovšem nedostavěná, když ji přestal po svém pádu podporovat stát, který dal podnět k její výstavbě.

Jak roky ubíhaly, bylo stále zřejmější, že bude vhodné přemístit ji do města Bariloche, ale aby se zachovalo vlastnictví pozemku a staveb na poloostrově, bylo tam třeba udržet nějakou službu ve prospěch mládeže. K tomu účelu se přestavovaly prostory pro příští setkávání skupin mládeže. Dokončil jsem opravu základních sítí, jako je světlo, voda, hygienická zařízení atd. Potom se podle vhodného plánu přistoupilo k přestavbě školních prostor, které se přeměnily na pokoje pro ubytování hostů. Byla to práce, do níž jsem se pustil s velkým zájmem a nadšením a jež pro mě byla zadostiučiněním a také mi dala určitou pravomoc. Plánoval jsem podle kalendáře ubytování skupin, často různorodých, u nichž bylo třeba uvést v soulad jejich náležitě přijetí a ubytování. Naučil jsem se létat a chtěl si koupit letadlo. Považoval jsem za výhodné, že se rychle přepravím, kam budu potřebovat. Ale neprozřetelně jsem se se svými plány svěčil řediteli. Zatrhl mi to.

Uběhlo pět let, kdy fungovalo *Mládežnické turistické středisko*, v jehož čele jsem se začal cítit unavený. V dopise otci inspektorovi, datovaném 5. ledna 1975, píšu: „Cítím se dost špatně. Jsem nervově vyčerpán a to by podle tvrzení přítele lékaře mohlo mít nepříjemné následky. Budu plnit úkoly, které se naskytnou, ať jich bude třeba i mnoho, ale už nebudu moci zvládnout bezprostřední zodpovědnou práci.“

Odebral jsem se doplnit salesiánskou komunitu v *Zásobovacím středisku* v Buenos Aires. Ale můj život tam byl mnohem bolestnější než v minulosti a měl horší vliv na mé zdraví, takže jsem dostal vážnou srdeční vadu a později hypertrofii prostaty. V roce 1991 došlo k dočasnému uzavření *Zásobovacího střediska* se záměrem

restrukturalizace za účelem zvláštních cílů. Bratři se přestěhovali do jiných komunit. Já jsem byl určitý čas v Bahía Blanca, v inspektoriálním domě, potom jsem se vrátil do Buenos Aires a ubytoval se v domě sv. Petra del Barrio de la Boca. Ale mé zdraví se dále horšilo. Tehdy jsem se v roce 1997 navrátil do Bahía Blanca, kde jsem se nastěhoval do inspektoriální nemocnice. Když se blížil konec, byly mi věnovány všechny zasloužené pozornosti a já se s tím vyrovnával statečně a klidně. Dokud jsem mohl chodit, byl mým obvyklým cílem katedrální chrám, ve kterém jsem se obvykle zúčastňoval večerní mše svaté.

Po večeri jsem pak v noci vyhledával komunitu koleje Don Bosco, se kterou jsem sdílel příjemné chvíle, během nichž se střídaly milé vzpomínky a zajímavé příběhy. V tom spočívala má odstupňovaná léčba a udržování mého zdravotního stavu. Avšak nemoc neúprosně pokračovala. Tak přišel rok 1999. Od začátku měsíce srpna jsem už nemohl opouštět lůžko. Zřejmě nastávala smrt. Nakonec se však ohlásila až 27. listopadu.

V Patagonii jsem strávil šedesát let a během této dlouhé doby jsem pouze třikrát požádal o dovolení podívat se do své mateřské země. Při poslední cestě, uskutečněné v roce 1994, jsem využil vhodné příležitosti a šel pozdravit při audienci Jana Pavla II. To byl jeden z nejdojemnějších okamžiků mého života.

Tehdy jsem se také v Turíně setkal s P. Míšou. Ten se mě ptal: „Jak to máte s penězi?“ Já jsem odpověděl: „No, tak já jsem si zaplatil letenku někam do Holandska a automaticky jsem se mohl dostat až do Janova. Jo, to bylo už ve stejné ceně. A zaplatil jsem si volnou jízdenku na všechny vlaky v Evropě. Takže tady žádné peníze ani nepotřebuji.“ A Dominus mi řekl: „A co děláte?“ „No, Míšo, ty jsi chytrý, víš, ale já nejsu hlupák,“ odpověděl jsem se smíchem.

Srdečnost a úcta byly rysy, které pro mě byly typické, když jsem jednal s chovanci. Získaly mi u nich velkou přízeň a trvalou vzpomínku, projevující se především během klasických sjezdů bývalých chovanců, kteří znovu vyvolávali ve vzpomínkách milovanou postavu svého technického mistra a učitele.

Víra prozařovala můj život a dávala mi sílu v těžkých chvílích, které mě provázely. Byla to víra živená prostou a neokázalou zbožností. Zbožností, kterou bylo jasně vidět na mém salesiánském životě, kdykoli příslušní představení zkoumali mé jednání, než mi dovolili složit nebo obnovit řeholní sliby. Má zbožnost trvala po celý život a byla zvláště zaměřená k svátostnému Ježíši.

2. 2. 1927 – 27. 9. 1927 Perosa Argentina  
27. 9. 1927–1930 Foglizzo  
1930–1931 noviciát Villa Moglia  
1931–1937 Turín  
1937–1949 Patagonie, dům Comodoro Rivadavia  
1949–1950 Tucumán  
1950–1955 Bahía Blanca  
1955–1962 Fortín Mercedes  
1962–1964 Manuch  
1964–1965 Buenos Aires  
1965–1975 Bariloche na poloostrově Sv. Petra  
1975–1991 Buenos Aires  
1991–1993 Bahía Blanca  
1993–1997 Buenos Aires  
1997–1999 Bahía Blanca  
Zemřel 27. listopadu 1999 v nemocnici.

## Jan Šarman

Narodil jsem se 28. května 1913 v Novém Hrozenkově. Mé jméno se na seznamu noviců v Ořečově vyskytuje až v roce 1942. Tehdy bylo do noviciátu přijato celkem 10 noviců koadjutorů, vesměs starších pánů. Přihlásil jsem se na výzvu v tisku. Na noviciát jsem se připravoval s ostatními v Ostravě.

Dne 16. srpna 1943 jsem složil v Ořečově první sliby. Když se začaly stavět





Hodoňovice, odešel jsem s kleriky do Hodoňovic stavět a zůstal jsem tam až do roku 1947. V tomto roce se otvíral filosofický studentát v Přestavlkách. Kolem domu, bývalého arcibiskupského zámečku, který do té doby užívaly sestry voršilky, bylo zemědělské hospodářství. Byl jsem do Přestavlk poslán, abych se ujal hospodářství. Měl



*Jan Šarman (sedící vlevo) v Hodoňovicích*

jsem se zemědělstvím zkušenosti z domova. Bylo tam pole, krávy a koně. Když jsem odjel do nemocnice, nebyl tam nikdo, kdo by se o hospodářství staral, tak ho svěřili asistentovi Janu Vývodovi. Po návratu jsem dostal pomocníka Josefa Pavlase. Dával jsem mu třeba ušlapávat hnůj, aby to dobře zkvasilo. Držel jsem ho na uzdě. Ale dovolil jsem mu i jezdit s koňmi. Dovezl například Aloise Slováka na bryčce do města do Přerova. Vystrojil jsem ho a trochu postrašil, ať si dá pozor, aby se mu kůň nesplašil. Staral jsem se i o pekárnu, kde se pekli chleba.

V Přestavlkách mě zastihla v roce 1950 noc ze 13. na 14. dubna, kdy jsem byl s ostatními představenými salesiány odvezen do internačního kláštera v Oseku u Duchcova. Byl jsem přidělen do hospodářství, kde se držely dva páry vepřů, s P. Kudelou, který byl ustanoven jako vedoucí. Tam jsem na sebe upozornil vedení. Přidal jsem se k několika spolubratřím, kteří protestovali proti internacím, že si nechali narůst plnovous. Byl jsem poslán za trest do Želiva. Když se Želiv v roce 1955 začal rozpouštět, byl jsem propuštěn i já. Odešel jsem do svého rodiště do Nového Hrozenkova.

Po krátkém čase jsem přišel na výzvu svých spolubratří koadjutorů na stavbu přehrady v Křimově. Pak jsem procházel spolu s ostatními dalšími přehradami. Dostal jsem se k práci ve skladu, kde byl vedoucím P. Vladimír Tlustý. Skončil jsem na Želivce, kde jsem onemocněl. Měl jsem už předtím potíže ze srdcem. Dostal jsem invalidní důchod. Na žádost P. Tlustého jsem se přestěhoval do Klimentku, malé osady u Doksan v zákrutu Ohře, kde Vladimír zdědil po strýčkovi stavení. Sloužilo hlavně pražským spolubratřím k rekreačním a studijním pobytům. V letech 1969–1971 tam bydleli spolubratři, kteří si dokončovali teologii v Litoměřicích. Vladimír si přál, aby dům, který neustále upravoval, nebyl přes týden prázdný. Dělal jsem tam takového domovníka. Protože jsem byl zaměstnán v *Metrostavu* a měl velké možnosti, vybudoval jsem tam betonový palác. Bylo tam studené prostředí, což mému srdci prospívalo. Když se můj zdravotní stav zhoršil, odešel jsem opět ke svým příbuzným do Nového Hrozenkova, kde mě 1. března roku 1972 zastihla smrt.

Byl jsem prostý člověk, dost prudké povahy, ale dobrosrdečný a obětavý, a pokud mi to zdraví dovoľovalo, velmi pracovitý, doslova dřič. Mým poznávacím znamením byly vyhrnuté rukávy.

1942–1943 noviciát Ořechov

1943–1947 Hodoňovice

1947–1949 Přestavlky

1949–1950 Ostrava

1950 – Osek u Duchcova

1950–1955 Želiv

1955–1967 stavba přehrad

1968–1971 Klimentek

1971–1972 Nový Hrozenkov

Zemřel 1. března 1972.

## Vojtěch Šilar

Narodil jsem se 3. ledna 1910 ve Skrovnici na Vysočině. Maminka mi brzy zemřela a otec se po druhé oženil. Přestěhovali jsme se do Horní Čermné. Po základní škole jsem se vyučil zahradníkem. Po ukončení základní vojenské služby v roce 1934 jsem se dověděl o salesiánech a přihlásil se v Ostravě, právě když se ostravský dům otvíral.

V příštím roce jsem šel do noviciátu na Slovensko do Svätého Beňadiku. Dne 16. srpna 1936 jsem složil první sliby. Po slibech jsem zůstal ještě rok ve Svätém Beňadiku jako zahradník. Poté jsem odešel na rok do Ostravy, kde jsem dělal, co bylo zapotřebí. V roce 1938 na podzim jsem přišel do pražského domu v Kobylisích. Začal jsem jako sakristián, ale věnoval jsem se i zahrádce a všemu, co bylo v tak velkém domě potřebné. Obsluhoval jsem také starou kotelnu, která se nacházela pod kaplí.

Byl jsem veselý společník. Uplatnil jsem se dobře na jevišti v nejrůznějších rolích. Při divadelních představeních jsem byl také výborným maskérem. Dovedl jsem vykouzlit pomocí šminků, koudele a mastixu nejrůznější podoby spanilých pážat i otrlých loupežníků, jak to hra vyžadovala. Oratoriáni mi říkali „starej Pépa“, protože jsem v divadle měl jednu roli kostelníka Giuseppe Comottiho, který vyhnal Bartolomea Garelliho ze sakristie, když tam vlezl a neuměl ministrovat.

V pražském ústavu jsem prakticky prožil svůj aktivní salesiánský život a stal jsem se jeho neodmyslitelnou součástí. Když byl ředitel ústavu Štěpán Trochta v roce 1942 zatčen a později převezzen do malé pevnosti v Terezíně, potřeboval boty. Neváhal jsem se tam vydat s novými botami i přes značné riziko. Díky své šikovnosti a především Boží ochraně a přímluvě té, které jsem byl velkým ctitelem, se mi je podařilo doručit. Když byly nálety, všichni byli ve sklepě, jen já s Haladou jsme zůstali venku a do sklepa nešli. Všude kolem



to šelestilo, vypadalo to, jako by přšelo, ale padaly šrapnelly, kousky šrapnelů.

Po válce dostal ústav od známé UNRY nákladní vůz. Byl pěkný, ale s velkou spotřebou. Stal jsem se jeho řidičem. Později, když si salesiáni opatřili první osobní vůz, dvoutakt, takové chřestítko, byl jsem opět jeho řidičem. Vozil jsem Štěpána Trochtu a poději nového pana inspektora P. Antonína Dvořáka.

Pak do mého života zasáhla ona osudná noc ze 13. na 14. dubna v roce 1950. Byl jsem odvezen s ostatními do internace v Oseku. Z Oseka jsem se dostal do přísnější internace v Želivě. Když se začala želivská internace v roce 1955 pomalu rozpuštět, byl jsem propuštěn i já. Dlouho jsem se



nerozmýšlel a zamířil na přehradu v Křimově. Uplatnil jsem se jako řidič. I tam jsem dovedl svou veselostí a humorem pozvednout náladu a pomoci, kde bylo třeba. Pak jsem se stěhoval na další přehrady. V šedesátých letech jsem dělal osobního řidiče stavbyvedoucím na přehradě v Hracholuskách.

Pobyt na přehradách byl pro mě přechodný. Bylo třeba, abych měl někde trvalé bydliště. Nezdálo se mi vhodné zatěžovat své nevlastní sourozence, s kterými jsem jinak udržoval srdečné rodinné styky. Přihlásil jsem se v Praze u rodiny Babických, velkých pomocníků kobyliškých salesiánů. Ačkoliv jsem byl trvale hlášen, měl jsem tam nějaké věci a jezdil jen na neděli, když jsem vozil vedoucího do Prahy, ukázalo se, že můj pobyt v této rodině není vhodný. Požádal

jsem proto paní Topinkovou, matku tehdejšího klerika Topinky, který byl v té době vězněn ve Valdicích, jestli by mě nevzala na byt. Paní Topinková souhlasila. Přijížděl jsem tedy na neděli do Prahy k Topinkům.

V roce 1960 se Josef Topinka vrátil z Valdic na amnestii a sdílel se mnou přes neděli společný pokoj. Na jaře v roce 1964 jsem zjistil, že špatně vidím na levé oko. Ukázalo se, že příčinou byla odchlípená sítnice a že odchlípení způsobil nádor. Musel jsem se podrobit operaci a přišel jsem o oko. Pro řidiče z povolání, kterým jsem byl, to byl velká rána. Snášel jsem ji hrdinně. Musel jsem nechat řízení vozu a *Vodní stavby* mi nabídly místo ubytovatele na jedné stavbě u Prahy. Bylo patrné, že si v bytě ve změněné situaci s Topinkou překážíme. Našel jsem si podnájem na Proseku v bytě, kde dříve bydlel pan Renza.

Nemoc ovšem postupovala a zachvátila mi játra. Měl jsem zažívací potíže a v únoru roku 1965 jsem byl hospitalizován na Bulovce. Lékaři odhadli, že mi zbývají tak tři měsíce života. Věděl jsem to a statečně jsem se s tím vyrovnal. Čím více se blížil můj konec, tím více se stupňovaly bolesti. Trpělivě jsem všechno snášel. Těsně před smrtí byl u mne na Bulovce Trochta s Janem Robem. Trochta mě měl velmi rád. Říkal mi: „Co ti mám dát?“ Koupil mi čokoládu. Dotrpěl jsem 1. května 1965.

1934–1935 Ostrava

1935–1936 noviciát Svätý Beňadik

1936–1937 Svätý Beňadik

1937–1938 Ostrava

1938–1950 Praha

1950–1955 internace Osek u Duchcova

1955–1964 *Vodní stavby Praha*

1964–1965 nemoc

Zemřel 1. května 1965.

## Jaroslav Šindler

Narodil jsem se 20. srpna 1918 ve Vlkoši u Kyjova. Pocházel jsem ze zemědělské rodiny a pracoval jsem doma. Bylo nás sedm sourozenců. Se salesiány jsem se seznámil v sedmnácti letech na základě přečtení životopisu Dona Boska od P. Albertiho. V roce 1946 jsem se dostal přispěním pana faráře P. Josefa Baráka k salesiánům do Brna, kde jsem si vykonal aspirantát. Do noviciátu v Hodoňovicích jsem vstoupil v následujícím roce jako koadjutor. Přinesl jsem si s sebou kleriku. Ale srovnal jsem se s tím, že knězem nebudu, vždycky jsem se snažil být ve všem poctivý. První sliby jsem složil v Hodoňovicích 16. srpna 1948.



Z noviciátu jsem přešel do Fryštáku, kde se v té době začali soustřeďovat koadjutoři. Protože jsem byl starší, ostatní mě brali spíše jako asistenta. Byl jsem statný a silný, ale povahu jsem měl spíše dětskou. Radost ze mě překypovala. Stále jsem se usmíval a dělal legraci. Měl jsem hudební nadání a naučil jsem se hrát na harmonium a na housle. Vynikal jsem i jako sportovec (volejbal), na hřišti jsem byl nepřekonatelný. Pracoval jsem v malém hospodářství při faře ve Fryštáku, které se začalo rozvíjet po smrti P. Kubína, fryštáckého faráře. Farářem se stal P. Pitrun. A tehdy vlastně začala „učňovská“ skupina, kde bylo 12 učňů. Byli to spolužáci, kterým buď studium příliš nešlo, nebo neměli úmysl jít do noviciátu či pokračovat ve studiu teologie. Učni se přestěhovali na faru, kde jsme bydleli ve dvou místnostech. Starší v jedné a mladší v druhé. Byli to jednak ti, co byli v kuchyni, a pak ti, co chodili do zaměstnání ven, a pak ti, kteří pracovali v hospodářství.

Z Fryštáku jsem byl v roce 1950 při násilné likvidaci řeholníků odvezen do internace v Oseku u Duchcova. Tam mě zařadili do hospodářství pod vedením P. Tomáše Kudely. V roce 1952 mě převezli na stavbu přehrady na Klíčavě u Zbečna. Tam byli svezeni řeholní bratři ze všech u nás působících řeholí. Po ukončení internace jsem

zůstal spolu s ostatními spolubratry na Klíčavě a pak přešel na stavbu přehrady v Křimově u Chomutova. Postavil jsem si tam dřevěnou boudu, sehnal si harmonium a učil ministranty hrát na housle a harmonium. A vždycky jsem jim něco koupil, nějaká cukrátka.

Pracoval jsem na stavbách různých přehrad jako zaměstnanec *Vodních staveb* téměř 30 let až do důchodu. Nečastěji jako betonář u vibrátoru a touto prací, jakož i tím, že se pracovalo po celý rok za každého počasí, jsem si velmi poškodil zdraví. Byl jsem příkladným spolubratrem, stále klidný, usměvavý, vyrovnaný, obětavý, vzorný v plnění svých řeholních i náboženských povinností. Byl jsem vždy ochotný druhým pomoci. Svým humorem jsem dovedl rozveselit ostatní a tak zpestřit tvrdý život na přehradách. Má charakteristická věta zněla: „To přesahuje všechny mezky.“

Po odchodu do důchodu jsem byl varhaníkem v Chomutově a snažil se apoštolovat mezi mládeží zpěvem a hudbou. To neušlo pozornosti komunistických pohůnků. Tato činnost mi byla zakázána pod hrozbou dalších represálií. Jelikož se hlásilo čím dál tím víc zdravotních potíží, které byly zapříčiněny dlouholetou prací se



*Jaroslav Šindler (vpravo) na stavbě přehrady Klíčava*

sbíječkou a vibrátory, odešel jsem do charitního domova pro kněze a řeholníky v Moravci.

V Moravci jsem žil ještě devět let. Parkinsonova choroba, kterou jsem byl postižen, mě poslední čtyři roky upoutala na lůžko. Dokud jsem mohl, štípal jsem dříví a vykonával různé domácí práce. Svou nemoc jsem snášel s příkladnou trpělivostí. Zemřel jsem 26. února 1993. Jsem pochován ve svém rodišti ve Skoronicích u Kyjova.

1946–1947 Brno

1947–1948 noviciát Hodoňovice

1948–1950 Fryšták

1950–1952 Osek u Duchcova

1952–1984 *Vodní stavby Praha*

1984–1993 Moravec

Zemřel 26. února 1993.

## Rudolf Špok

Narodil jsem se 8. dubna 1925 v Kunčičkách u Bašky, kde jsme si s bratrem postavili barák. První sliby jsem složil v roce 1947 v Hodoňovicích a potom jsem působil v Pardubicích. V letech 1950–1954 jsem byl internován v Oseku. Po propuštění až do odchodu do důchodu jsem pracoval u *Československých drah*. Při střídavých směnách jsem dovedl využít delšího volna a volné jízdenky, abych navštěvoval nejen své rodinné příslušníky, ale i své spolubratry salesiány. Představení mi zadávali úkoly a já jsem byl disponibilní pro jízdu vlakem po celém Československu. Tato moje služba byla velmi ceněna. Nenápadný muž v železniční uniformě, budící dojem, že jede do práce nebo z ní, dovedl vyřídit různé záležitosti. Tuto službu jsem vykonával s velkým nasazením a často s rizikem prozrazení a možných postihů.

Byl jsem správcem chaloupky Salaš v Pstruží a velice obětavě a pečlivě jsem se staral také o několik dalších chalup, které k duchovním obnovám využívali





spolubratři i rodiče s dětmi. Strávil jsem tam hodně volného času. Kosil jsem trávu, sušil seno pro ovce a králíky. Ovoce ze zahrady i maso ze svého chovu jsem nabízel spolubratrům bydlícím ve městě. Přestože mé výrobky neměly označení „BIO“, byly spolubratry salesiány velmi oceňovány. Pěstoval jsem a sbíral byliny, protože jsem znal rčení: „Na každé bolení jiné koření.“ Zvláště ochotně jsem se dovedl hrbít při sbírání švestek, protože z nich jsou nejen dobrá povidla na koláče, ale také ušlechtilý nápoj, známý „vitamin S“. Pro zimní měsíce jsem měl vždy připravené sušené křížaly nebo švestky. Tím jsem si často získával návštěvníky chaloupek.

Jednou měli kluci bojovou hru, házelo se šiškami. Vzal jsem si velkou tyčku a chlapce rozehnal, aby nepoškodili chalupu.

Velice mi ležela na srdci starost o nová duchovní povolání, neúnavně jsem navštěvoval a povzbuzoval mnohé spolubratry a rodiny budoucích salesiánů. Byl jsem takový důsledný, opravdu důsledný, ale také společenský.

Po roce 1990 jsem působil v noviciátu v Hodoňovicích, kde jsem bydlel až do roku 2005. S P. Jaroslavem Lankem jsme byli nejstaršími členy noviciátní komunity. V kuchyni u umývacího koutu lepili novici etikety z pív. Byla tam už pěkná výstavka. Před sliby odjeli na týden exercicií, a když se vrátili, byly tam čisté bílé kachličky. Nebylo to nic zbožného, muselo to jít pryč. Měl jsem na hřbitově připravený hrob s letopočtem 199. a chodil se k němu modlit. Přežil jsem o 8 let. Nejraději jsem se léčil tvarohem, cibulí a kmínem, to vždy po radě léčitelky z Prahy-Šárky.

Po přestěhování noviciátu na jiné místo jsem zůstal v Hodoňovicích jako správce budovy, která začíná sloužit k výjezdním akcím ostravské oratoře a k pronájmu jiným neziskovým organizacím. Místní občané, paní Bačová a Láďa Otipka, mi zůstali nápomocní v této činnosti. Každý měsíc jsem jezdil do Ostravy na cvičení šťastné smrti. Spolubratři z ostravského střediska mládeže vyjízďeli téměř každý víkend s mládeží na kolech i vlakem do Bašky a potom se procházkou vydávali do Hodoňovic. Zvláště cykloklub si tuto lokalitu chválil a dovedl ji využít. Takže jsem nebyl sám.

Když se můj zdravotní stav zhoršil a bylo třeba více lékařské péče, odstěhoval jsem se do ostravské salesiánské komunity. Tam jsem podle svých možností pomáhal, nejčastěji v kuchyni. Statečně jsem bojoval s mnohými nemocemi. Své modlitby a utrpení jsem obětoval za nová duchovní povolání.

Pak už jsem zjistil, že si nemůžu své nemoci léčit sám na pokoji a požádal jsem o převezení do frýdeckého *Gaudia* (Dům pokojného stáří u Panny Marie Frýdecké), kde jsem měl své známé. Tam mě často navštěvovali spolubratři. Bylo pěkné, že jsem se stihl rozloučit se všemi a říci si: „Co bylo, bylo, nyní to bude jiné...“

Zemřel jsem v léčebně *Gaudium* ve Frýdku 1. května 2008, v den slavnosti Nanebevstoupení Páně, na začátku měsíce Panny Marie, kterou jsem velmi ctil, a v den památky sv. Josefa Dělníka, patrona koadjutorů, salesiánů-laiků.



1946–1947 noviciát Hodoňovice  
1947–1950 Pardubice  
1950–1954 Osek u Duchcova  
1954–1985 zaměstnanec ČSD  
1985–1990 spokojený důchodce  
1990–2005 Hodoňovice  
2005–2008 Ostrava  
Zemřel ve Frýdku 1. května 2008.

## František Šuta

Narodil jsem se 17. května 1909 ve Francově Lhotě na Valašsku otci Františkovi a matce Kateřině. V roce 1925 jsem na



pozvání Štěpána Trochty odjel s výpravou českých hochů do Itálie, nejdříve do Perosy a potom do Foglizza, kde jsem se připravoval na koadjutorské povolání. Po třech letech jsem vstoupil do noviciátu v Cumianě. Bezprostředně po prvních slibech 22. září 1929 jsem se vrátil do Foglizza a začal jsem studovat technologii, abych mohl po zbytek života vyučovat obor technické kreslení. Když jsem pak byl v San Benignu, stal jsem se „magistrem“ a asistentem studentů. Odsud jsem se v roce 1931 přestěhoval do Lublaně v Království Jugoslávie, kde jsem složil věčné sliby.

28. 7. 1935 jsem napsal z Fryštáku do Turína rádci pro řemeslníky stížnost, že mě poslali z Království Jugoslávie do Československa, protože tam zavřeli řemeslnické školy. Ale v Československu také žádné nejsou, a proto ze mě udělali šatnáře a truhláře! Já toužím po životě v řemeslnických školách. U nás mě nikdo nechápe, a tak žádám, aby mě poslali mezi řemeslníky.

V Lublani jsem měl 28 hodin školy. Tehdy jsem měl 26 let. Dne 20. srpna 1935 jsem mohl odjet, protože don Coggiola přivezl z Turína jmenování P. Ignáce Stuchlého inspektorem, a tím pádem se změnilo celé osazenstvo Fryštáku.

*Pozn.: V kronice fryštského domu se píše, že odjel do Portugalska. To ale nevíme jistě. Další stopa začíná opět v Království Jugoslávie:*

Vyhověli mi, ale ne podle mého přání, protože v dalším dopise z Lublaně 6. 7. 1936 si zase stěžují, že tam není práce v mém oboru kresliče. Prosim, aby mě poslali do misií.

V r. 1936 jsem byl jmenován odborným učitelem technického kreslení a dějin umění na *Salesiánském Institutu Pia XI.* v Římě. Pomáhal jsem tam učiteli výtvarné výchovy, panu Menghinimu. Poté, co tento učitel zemřel, jsem ho nahradil. Během tohoto období jsem byl členem školní kapely, kde jsem hrál na saxofon.

Ačkoli jsem si *Institut Pia X.* velmi zamiloval, rozhodl jsem se v roce 1953 dobrovolně odejít do Patersonu (New Jersey), abych tam pomohl zřídit a posléze učit technické kreslení v oblasti mechaniky a stavebnictví. Na této pozici jsem byl do roku 1986. To znamená, že má učitelská kariéra trvala bezmála 55 let. Do důchodu jsem odešel

v roce 1986 ve věku 77 let a v Patersonu jsem zůstal až do června 1995. Byl jsem stále zaměstnán malováním i návštěvami a vypo- máhal jsem v komunitě. Určitě si všichni vzpomenou na obrovský kus práce, který jsem o Vánocích odvedl pro zajištění vánočního stromečku do jídelny.

Jako učitel a mistr jsem byl náročný, neměl jsem rád pouze průměrnou práci. Velké nároky jsem ovšem kladl i na sebe. Na své svě- řence jsem měl jasné požadavky a nesnesl jsem polovičatou práci. Na zdi ve škole jsou vidět studentské práce. Vidíme detaily matic a šroubů, malby koní, domů, divadel a kostelů. Ke konci studia si tak studenti z technického kreslení odnášeli hodnotné věci do svého portfolia. Profesoři a kolegové byli pracemi mých „kovbojů“, jak jsem je občas nazýval, překvapení. Opravami zmiňovaných prací a přípravou materiálů na výuku jsem trávil mnoho času. Mé hodiny byly skutečným místem práce.

Dobro chlapců bylo vždy v popředí mé mysli. Byl jsem scho- pen dostat ze žáků více, než si sami mysleli, že dokážou, a byl jsem schopen zvládnout nejnáročnější studenty. Často jsem říkal, že naši studenti potřebují disciplínu. Říkali mi, že jsem jeden z těch, co uva- žují postaru. Ale vždy se mi dařilo dosahovat toho, čeho bylo třeba: aby třída fungovala i v dnešní době. Učitel je učitel v každé době. Miloval jsem Dona Boska natolik, že to bylo možné zažít, kamkoli mě poslali. Stejně tak jsem miloval církev.

V prostoru školy a komunity byla řada mých obrazů. Během let učení jsem se věnoval také výuce malování. Ovšem v Patersonu jsme učitele výtvarné výchovy již měli, takže ani nevím, kolik jsem se výtvarné výchově věnoval ve skutečnosti. Vytvořil jsem mnoho zda- řilých obrazů, většinou krajiny. Pro mé krajiny byly charakteristické hluboké lesy, divoké bystřiny a na pozadí vysoké hory. Zelená, kterou jsem používal při malbě, mě vždy přitahovala. Díla byla plná klidu a pokoje a mohla by zdobit stěny mnoha domů v USA stejně jako ve státech Evropy. Mohl jsem si jednoduše zařídit život jako umělec.

Znal jsem mnoho jazyků, ale nebyl jsem člověkem mnoha slov. Byl jsem schopen konverzovat nejméně v pěti jazycích. Spolubratři

nebo kolegové mne většinou pochopili i ve chvílích, když měli problém zvládnout mé konstrukce. Jak vzpomínají studenti, přislovecnou reakcí pro mě bylo: „Caramba! Neudělal jste mi tou prací radost, pane!“

V roce 1994 byl u nás na návštěvě P. Benno Beneš. Jedno dopoledne jsem se mu věnoval. Vyjeli jsme na dálnici a on se ptá, jestli mám řidičák (měl jsem tehdy 85 let). „Mám,“ odpověděl jsem. Jeli jsme ke křižovatce, kde svítila červená a já jsem jel pořád dál. Říká: „Brzděte!“ Prásk a narazili jsme do auta před námi. Seděla tam žena. Něco zarachotilo. Já jsem se usmál, ona se usmála a rozjeli jsme se každý jiným směrem. Vůbec jsem nevystoupil a ani si neprohlédl, co se stalo. Pro návštěvu z Česka neuvěřitelné.

Byl jsem řeholníkem po 66 let. Nikdy jsem nezapomněl, že jsem svůj život zasvětil Bohu. Byl jsem věrný v praktikování zbožnosti. Vždy jsem byl v našem kostele včas na svém místě ve druhé řadě, kde jsem měl svůj růženec a svou knihu modliteb. Byl jsem jako hodinový strojek. Kdykoli bylo 6.30 ráno nebo 17.00 odpoledne, byl jsem právě tam. Snad jsem byl příkladem pro všechny ostatní, kteří občas hledali oprávněné důvody, proč tam nebýt. Když pak nastal čas přestěhovat se do Blue Gate, šel jsem bez jakéhokoli rozčilování. Ne vždy jsem si šel svou vlastní cestou, zvláště tehdy, když se blížil konec mého života, ale to, co jsem nemohl změnit, jsem přijal vždy. Snažil jsem se oblékat jako gentleman. Nebyl jsem na oblékání úzkostlivý, ale vždy jsem byl čistý. Otec Tom Rueckert to shrnul takto: „Šuta měl tuhou vnější skořápku, ale uvnitř duchovní jádro. Představoval laskavost a jemnost.“

Po celý čas života jsem se těšil dobrému zdraví a až ke konci života mě začaly zlobit ledviny. Byl jsem vždy do velké míry samostatný a vždy jsem pečoval o sebe sám. Na konci ve své nemoci jsem už to ovšem nebyl schopen zvládat. Byl jsem závislý na péči druhých lidí. To bylo pravděpodobně mé největší pokání. Vždy jsem říkával: „Nikdy nechci být nikomu na obtíž.“ A s pomocí Boží se mně to dařilo až do posledních několika měsíců. Byl jsem velmi vděčný všem, kdo mi pomáhali. Nemohl jsem nikdy dost poděkovat každému, kdo

mi pomáhal, napsat mu či ho navštívit. Toto zhoršení zdravotního stavu mě pak nasměrovalo do salesiánského domova pro přestárlé ve Stony Point (New Jersey). Když jsem začal hovořit o svém cestovním pasu, propadli spolubratři panice. „Nehovořil o tom, že už nikdy nikam nepojede?“ Mým pasem, který jsem ukázal, byl můj křížek. Cestoval jsem do nebe. Věděl jsem, že už to bude brzy, a chtěl jsem být připravený. Zde moje zdraví kolísalo nahoru a dolů až ke smrti ve spánku brzy ráno 11. března 1996.

Dožil jsem se 86 let a odpočívám v salesiánském hrobě v Patersonu v USA. Pan Bert Cooper, bývalý učitel na *Don Bosco Tech* při pohřbu vzpomínal, že když se ptal nějakého studenta, který byl v ostatních hodinách na přetržení, jak to zvládá v hodinách bratra Šuty, student řekl, že tam není žádný problém. Jediným problémem bylo bzučení zářivek, které ho rušilo. Představme si, jaké ticho muselo ve třídě být, když takovému chlapci vadil hluk ze zářivek!

Ve svém testamentu jsem napsal: „Miloval jsem své studenty, svou práci a všechny domy, kde jsem byl, zvláště *Don Bosco Tech*. Děkuji Blahoslavené Matce, že mi pomáhala a chránila mě po všem čas.“

1925–1928 Perosa Argentina, Foglizza

1928–1929 noviciát Cumiana

1929–1931 Foglizzo, San Benigno

1931–1935 Lublaň

1935–1936 Fryšták, Lublaň

1936–1953 Řím

1953–1995 Paterson USA

1995–1996 Stony Point (New Jersey)

Zemřel 11. března 1996.

## **Ignác Tatýrek**

Narodil jsem se 7. února 1901 v Jankovicích u Holešova, rodiče byli katolíci, jako veškerá rodina. Bylo nás 6 dětí, rodiče měli domek s menším hospodářstvím, otec byl zedníkem. Doma jsem byl do

5 let. Pak přišel obrat, když jednou přišel na návštěvu strýček Francek ze Slavkova pod Hostýnem. Ten neměl žádných dětí. Aby svému přání po nich dal průchod, požádal rodiče o mne. Když jsem nenamítal, vzali mne i několik mých svršků a už jsem byl na novém ve Slavkově. Proti očekávání jsem tam vydržel, našel si kamarády a byl jsem zapsán do školy. Po rodičích a sourozencích jsem dost



toužil, a kdyby to do rodiště nebylo dost vzdáleno, jistě by mě rodiče měli brzy na krku. Jak rodiče, tak strýci byli značně nábožní, modlitba se opomíjet nesměla. Jinak o hloubce duchovna nic nevěděli.

Škola byla jednotřídní, učitel klidas, jenž zabíhal každou chvíli naproti do hospody. Předtím vždy učinil opatření proti rámusu, postavil jednoho k tabuli, aby zapisoval největší kříklouny, což ovšem účinek nemělo. Učení nestálo za nic, byl pak dán do penze. Katecheta, pan farář, až na to pití, byl tak asi rovnocenný a chybou nadto bylo, že zůstal katechetou po celou mou školní docházku. Později byla ze školy učiněna dvoutřídka, čímž se učení zlepšilo. Ve školním učení i od učitelů se mi vedlo dobře. U katechety téměř nikdo katechismus neuměl, lze snad říci, že on nás nenáviděl, nu a my jím téměř opovrhovali.

V pozdějších letech jsem měl snahu jít do měšťanské školy, ale pro přílišnou spořivost strýce jsem nepochodil. Ještě větší touhu jsem měl k hudbě, avšak se stejným výsledkem. Ještě jedna touha mě ovládala – po poznání světa. Snil jsem, že až dospěji, dám se dobrovolně k námořníkům, jako učinil o svých 17 letech můj nejstarší bratr.

Než jsem vychodil školu, vypukla 1. světová válka. Nedlouho nato byl odveden i strýc Francek. Když se dostal do Pulje k moři, posílal mně pohlednice, jež jsem vášnivě sbíral, my jemu zase balíky. Při práci v hospodářství bylo nyní nutno přidat. Sledovali jsme válku a osudy svých milých na frontě, kde zůstal také můj bratr.

Po válce se strýc vrátil, doma práce příliš nebylo. Když jsem si uvědomil, kde jsem to uvízl, mohl jsem být nespokojen, neboť to byla práce úmorná, zvláště při mých 17 letech. Přemýšlel jsem o nějakém učení. Abych tímto nezatížil strýce, volil jsem řemeslo, ve kterém hned učni dostávali plat. To bylo zednictví. Místo jsem si sám vyhledal a v učení si dost liboval, ačkoliv jsem měl ve vsi dost úsměšků, že chci být zedníkem. Zedníci totiž byli dost neomalení a hrubí.

O život duchovní jsem se mnoho nestaral, také nebylo nikoho, kdo by se snažil podchytit můj zájem. V pití i kouření jsem se držel zásad abstinentních, čehož jsem nikdy nelitoval. Na taneční zábavy jsem chodil, leč nikdy jsem se příliš na žádnou osobu druhého pohlaví neupoutal. Nevím, je-li vhodná poznámka, ale pro strom nechtěl jsem si rozhněvat les.

Ve 20 letech jsem byl odveden. Tu jsem měl pocit, že ku cti přijde má touha po poznání světa. Narukoval jsem do Šumperka, brzy nato jako zedník jsem byl odvelen k Z. V. V. stavebnímu ředitelství v Brně. Život tam byl dobrý, místo vojenského cvičení práce, nějaký pracovní přídavek, nu a po práci většinou volno. To jsem hleděl svým způsobem využít. Na bidélko do divadla, na koncerty, přednášky, očumování výkladů i courání městem. Když rotmistři pro sebe pořádali kurz měšťanské školy, připojil jsem se k nim s dobrým výsledkem. Rovněž mi přišel vhodný kurz pro zednické pomocníky pořádaný v průmyslové škole. Živnostenský kurz o účetnictví a písemnictví pro vojáky pořádaný již jsem neprodělal, protože jsem byl odvelen zpět ke svému pluku.

Po vojně jsem se opět několik let uplatňoval jako zedník a také jsem se začal věnovat hudbě. Ženy jsem většinou opomíjel, pravý smysl života jsem dosud nepostřehl, což působilo v mém žití dojem prázdnoty. Z téhož důvodu, ač dosti pozdě, rozhodl jsem se pro absolvování průmyslové školy, kterou jsem navštěvoval další 2 roky. Jelikož zrovna tehdy nastala pracovní krize, neměl jsem valného štěstí se stálejším místem. Podnikl jsem mnoho nezdařených pokusů, mezitím jsem dělal soukromě plány pro příležitostné zájemce. Pak jsem si vyhledal stavitele, pod nímž jsem prováděl menší stavby,



někdy s větším, jindy s menším zdarem. Nebylo to ovšem to, co jsem očekával, a takový život žádné náplně neposkytoval. Aktuální by byla nyní ženitba, o tu však chyběl vnitřní zájem.

Celým tímto stavem jsem psychicky velmi trpěl a zde počínají také počátky mého zájmu o duchovno. Pak mi přišel do rukou Nový zákon, jenž se mi velmi líbil, ale zároveň jsem mu příliš nerozuměl, ostatně ani katolický nebyl. Částečně mě také uspokojovalo, když jsem se stal předsedou Čtenářského spolku Hostýn, jenž za mě slušně prospíval.

Do toho všeho přišla opět válka. Nyní jsem se věnoval jen hospodářství, co se týká stránky hmotné. Prožíval jsem ji, jak se dalo, úředníkům lhal tak, jak se dalo. Jinak svědomí mám čisté, neboť jsem se snažil vypomocť podle svých možností. V roce 1941 onemocněla teta, raněna mozkovou mrtvicí. Strýc, 70letý stařec, byl neschopen práce. Nyní veškeré práce i starost spočívaly na mě. Byla to pozice zlá, nemalomyslně jsem a vše toto jsem zdolával, veškerou práci konal téměř sám. Věřím, že jsem k tomu měl pomoc Boží, v Boha jsem pevně věřil i doufal. Takto jsem byl zaměstnán po 4 roky.

Nyní však konec války. Rok 1945. Co teď? Rodina, jež mi trochu pomáhala, hodlá odejít do pohraničí. To zůstanu úplně sám, se dvěma starými nemocnými lidmi? Musel jsem se rozhodnout: buďto se oženit, nebo toho nechat. Měl jsem sice jakousi známost, leč právě v této době jsem shledal, že se naprosto neosvědčila. Rozhodl jsem se tedy pro druhé, to po úvaze. Nastoupil jsem ku příteli staviteli kvůli zapracování se. Pak jsem nastoupil u stavitele v Ostravě. Nyní jsem ale teprve seznal jak mravní, tak pracovní morálku zaměstnanců. Jak ubozí jsou zaměstnavatelé, jsou-li vydáni kvůli svým podřízeným! Uvažuji. Vždyť za těchto předpokladů je těžko budovat existenci. Takovými úvahami jsem dospíval k nespokojenosti a bylo velmi nespodné se jich zhostit.

Jak je to možné, vždyť tolikrát jsem pročítal a rozjímal evangelium? Jak je možné, že mě Pán Ježíš opustil, či snad zradil, když jsem v něj tolik věřil? Však neztratil jsem Jej. Vždyť jsem smýšlel a hledal Jej vždy poctivě, opravdově. On mi seslal do cesty osobu

dle mé vlastní potřeby, jež mi duchovní Boží věc dovedla vhodně vysvětlit a mě poučit, odporučila mě ku svému duchovnímu vůdci, znamenitému panu faráři Paulusovi ve Starém Bohumíně. Jemu složil jsem své dosavadní těžkosti, ty ze mě spadly a byl jsem nyní jako znovuzrozený.

Činil jsem různé pokusy, dožadoval se rady, však stále mi nebylo jasno, jak by bylo možno uplatnit se i apoštolsky. Jeden z pokusů byl, že na svou fotografii jsem si napsal prosbu – modlitbu – jíž prosím Pána Ježíše, bych se k němu mohl více přiblížit, a jsem-li toho hoden, by mě přijal do svých služeb. Tu jsem pročítal denně několikrát. Nakonec dostal jsem nápad o salesiánech, ačkoliv jsem je ani neznal. Bylo mi řečeno, abych šel v Ostravě do domu Don Bosco. Tam mě důstojný pán ředitel Mrtvý doporučil do Oseka. Nato jsem se sešel s panem ředitelem, jenž mě ihned pozval.

V kostele v Oseku bylo tehdy pod nulou a já jsem byl plešatý, tak mi byla zima. Kulichy a rádiovky se nosit nemohly, tak jsem nosil na zimu paruku. Ministranti měli vždycky srandu, že jsem jednou přišel plešatý a jednou s parukou.

V roce 1949 jsem požádal o přijetí do noviciátu. Noviciát začal 16. srpna v roce 1949 v Hodoňovicích. Bohužel nedospěl k řádnému konci. V dubnu následujícího roku byl dům v noci ze 13. na 14. přepaden Státní bezpečností. Představení byli odvezeni do Oseku u Duchcova a pan ředitel a magistr P. Vitásek do Želiva. Nás novice v domě nechali, avšak začátkem května nás poslali domů. Přijal jsem místo u *Vodáren města Gottwaldov*. Tam jsem byl úplně spokojen, byl jsem si však vědom, že v objektivním smyslu nezískám tam tolik prospěchu, jako získám v bezprostřední službě Boží, v rodině Boží.

Odešel jsem proto do Brna, kde žila má sestra. Božího volání jsem se nevzdal. Udržoval jsem styky se spolubratry a v roce 1951 mi bylo dovoleno tajně složit první sliby. Byl jsem také v neustálém kontaktu s oratoriány ze Žabovřesk. Když jsem se dověděl, že v brněnské oratoři, kde kaple nadále nějaký čas sloužila veřejnosti, je třeba správce objektu, nastěhoval jsem se tam a pečoval o kapli i o dům. Za nějaký čas se přistěhovali dva klerici – Stanislav Stařík

a Josef Šimčík. Spolubratři se u mě scházeli na Vánoce i na různé další slavnosti a svátky. Vždycky jsem je pohostil. Rád jsem hrával na tahací harmoniku a zpíval. Byl jsem v té době až výstředně založený. Například tehdy byla nějaká fáma, že přijde pohroma. Tak jsem nelenil a vylepil si doma okna igelitem, aby jimi neprocházel vzduch z venku. Řeknete si, že šlo o zbytečnost, ale já jsem byl jen důsledný.

V roce 1961 byla kaple uzavřena a místnosti kolem obsadila hudební škola. Varhany jsem pořádně zajistil pomocí bednicích dílů, aby nemohly být používány a tím znehodnoceny. Dne 18. února roku 1965 v noci kaple a budova oratoře z nevyjasněných příčin vyhořela. Po opravách vznikl komplex dvanácti malých místností, s jednou velkou místností, kuchyňkou, sklepem a původními záchody. Já jsem obýval místnost s vedlejší kuchyňkou, ve které za války žil P. Ignác Stuchlý, až do své smrti v roce 1982. Ostatní místnosti včetně herny používala hudební škola. Dokud jsem mohl, pomáhal jsem, kde bylo třeba. Později jsem se většinu dne modlil. Byl jsem velmi zbožný, veselý a obětavý. Měl jsem smysl pro humor a rozdával jsem kolem sebe dobrou náladu. Pán si mě zavolał 14. ledna v roce 1982. Celý můj salesiánský život proběhl ve skrytosti za komunistického režimu.

1948–1949 Osek u Duchcova

1949–1950 noviciát Hodoňovice

1950–1951 *Vodárny města Gottwaldov*

1951–1961 správce objektu oratoře v Brně-Žabovřeskách

1961–1982 důchodce

Zemřel 14. ledna v roce 1982.

## Václav Vlček

Narodil jsem se 23. září 1926 v Březové u Vítkova. Dva bratři se stali kněžími a jeden bratr byl očním lékařem ve Zlíně, kde poskytoval své služby salesiánům a chlapcům z Fryštáku. Se



salesiány jsem se seznámil ve Fryštáku, kde jsem absolvoval aspirantát. Nastoupil jsem v polovině srpna roku 1939, když mi bylo třináct let. Dostal jsem se do tercié a poprvé jsem se ocitl v prostředí mimo domov, nikoho jsem neznal a nevěděl jsem nic o Donu Boskovi ani o salesiánech. Pořád jsem četl *Následování Krista* a *Nový zákon*.

Již tenkrát jsem znal životopisy svatých, tatínek mě naučil číst dřív, než jsem začal chodit do školy, a poněvadž jsem nemohl běhat, tím více jsem četl. Mé znalosti svatých objevil při návštěvách domu tehdejší provinciál Ignác Stuchlý. O večerních přestávkách, když se vytvořil kolem něho kroužek, častokrát se na mne obrátil s otázkou: „Že nevíš, který svatý má dnes svátek?“ Když jsem věděl, Stuchlý pokračoval: „A víš, kdo má svátek zítra?“ Většinou jsem věděl. Pak začalo soutěžení, kdo z nás toho zná více o dotyčném světcí. Tím jsem si získával respekt u všech.

Po třech letech pobytu jsem podal žádost o přijetí do noviciátu. Taková byla tehdy praxe. Kdo nebyl přijat, musel z Fryštáku po kvintě odejít, kdo šel do noviciátu, pokračoval ve studiu po slibech už jako salesián. Ve své žádosti jsem uvedl: „Prosím o přijetí do noviciátu salesiánské kongregace, vyhovuje-li tomu mé chování a mé zdraví. Chci do ní být přijat proto, abych se nemusel starat o vnější záležitosti a tak se uchoval aspoň trochu čistý na duši. Zvláště však si přeji být přijat do kongregace, abych pomalu a jistě dospěl až ke kněžství, mezitím co bych poučoval a zdokonaloval sebe a jiné v učení i v náboženství. Takové jsou mé důvody, proč se chci stát knězem a salesiánem.“ Ve verbale inspektoriální rady z Fryštáku z 3. 8. 1942 se konstatuje: „Je přijat do noviciátu s podmínkou, že ho přijme hlavní představený a že ho dispenzuje od tělesného defektu.“

Na svátek Neposkvrněného početí Panny Marie 8. prosince se konala ve všech našich domech velká oslava, toho dne v roce 1841 začal Don Bosco své dílo pro záchranu mládeže. Byla slavná bohoslužba, velká akademie, na kterou byli pozváni známí, přátelé a dobrodinci. V noviciátních domech se konala obláčka, tj. oblékání do kleriky. Od toho dne jsme chodili oblečení jen v klerikách. Ti, kteří

se rozhodli pro laickou cestu, tj. chtěli se stát koadjutory, dostávali při obláčce velkou medaili Panny Marie.

Já jsem byl rozhodnut stát se knězem, měl pro to všechny předpoklady a vlastnosti, až na tu kyfoskoliózu. Ta byla tehdy překážkou, bylo třeba žádat v Římě dispens od překážky. Představení nepochybovali o tom, že žádost bude vyřízena kladně. Večer před obláčkou přijel Ignác Stuchlý, hned si mne zavolal a sdělil mi, že dispens nedostal, že se kandidát s touto vadou nemůže u salesiánů stát knězem, a proto se musím do rána rozhodnout, zda se chci stát koadjutorem, jinak musím odejít. Pro mne to byla nečekaná a nepředstavitelně velká rána. Velice silně jsem toužil po kněžství a Dona Boska jsem si rovněž zamiloval. Jak situaci vyřešit? Můj bratr byl knězem jezuitou. Ujistil mě, že u nich se můžu knězem stát a že můžu k nim přijít.

Další hodiny jsem probděl v kapli a většinou plakal. Jak se rozhodnout? V tuto chvíli mi nemohl nikdo uspokojivě poradit. V tomto stavu jsem probděl asi celou noc. Když jsme se začali ráno řadit na mši svatou, zařadil jsem se mezi ostatní a rozhodl jsem se, že neopustím Dona Boska ani za cenu zničeného snu o kněžství. Znamenalo to konec studia. Byl jsem výjimečně nadaný student. Všechno jsem opustil.

V noviciátním ročníku 1942 až 1943, který probíhal už v Ořechově, nás bylo deset bratří koadjutorů. Byli to vesměs starší lidé. Ne všichni vytrvali, ale byli mezi nimi vynikající spolubratři, kteří prokázali dílu neocenitelné služby, jako Alfons Kováč, Jan Renza nebo Jan Šarman. V žádosti k prvním slibům jsem napsal: „Zbývá ještě krátký čas do ukončení roku noviciátu. Myslím, že jsem měl dost příležitostí k poznání salesiánského ducha a že jsem jich dostatečně využil. Doufám tedy, že budu schopen s Boží pomocí zachovat řeholní sliby i Stanovy, bude-li mé zdraví dostatečné. Mé obavy a starosti, zda budu moci vytrvat a prospět jako koadjutor, zatím minuly a jsem přesvědčen, že se sotva vrátí. Prosím tedy, aby mi bylo povoleno složit řeholní sliby v salesiánské společnosti. Chci se tak docela zasvětit Pánu Bohu a podat mu mimo své dobré skutky i sebe samého, abych se mu tím lépe mohl nabídnout v oběť za jeho

zástupce, kněze, zvláště za ty, které pošle místo mne, a za své bratry.“ První sliby jsem složil 16. srpna 1943.

Po noviciátu jsem zůstal jako většina mých bývalých spolunoviců v Ořechově. Ve verbale před opakováním časných slibů konstatovala domácí rada v Ořechově 14. 6. 1946: „Velmi pohodlný, málo se věnoval svému úkolu, tvrdohlavý, lenivý. To vše možná souvisí s jeho handicapem. Rád pomáhá v prádelně. Nikdy se nevyhýbá společným modlitbám a činnostem. Hodně ho také ovlivnilo, že musel zanechat studia. Negativní vlastnosti jsou kompenzovány pozitivními. Bude dobře, když bude více povzbuzován a napomínán.“

Po válce v roce 1946 mě představení poslali do pražského domu, kde jsem zastával funkci šatnáře. Pro svůj zdravotní stav jsem nemohl pracovat přímo mezi mládeží. Měl jsem ale Dona Boska rád a chtěl jsem pomáhat jeho dílu v českých zemích, jak mi to zdraví umožňovalo. Svěřenou práci jsem vykonával s velkou pečlivostí a svým laskavým přístupem jsem si získával všechny, se kterými jsem se stýkal. Nemoc mi působila četné obtíže. Trpělivě jsem je snášel.

V Praze mě zastihla likvidace řeholí v roce 1950. Byl jsem s ostatními odvezen do Oseku u Duchcova. Sužovala mě kyfoskolióza páteře. Nemohl jsem vykonávat těžší tělesnou práci, a proto jsem



*Václav Vlček (ve 3. řadě první zprava) v ořechovském noviciátu 1942/43*

ušel nasazení v PTP i na přehradách. Z internace jsem byl právě ze zdravotních důvodů propuštěn.

Žil jsem ve svém rodišti v Březové a pracoval jako úředník na poště, kde jsem se později stal poštmistrem. Získal jsem si tam všeobecnou vážnost svou poctivostí a dobrotou. Když například někdo odesílal špatně zabalený balík, zabalil jsem jej ještě jednou a teprve poté odeslal, aby obsah doputoval nepoškozený na místo určení. Mnoho styků se spolubratry jsem neměl. Přesto jsem svědomitě zachovával své řeholní závazky, jak to okolnosti dovolovaly. Nemoc se zjevně horšila a podlehl jsem jí v nemocnici ve Vítkově, kde jsem byl hospitalizován, 17. ledna 1978.

*Svědectví P. Jaroslava Kopeckého: „Svou vzpomínku mu věnuji proto, že v mých pamětech žije i po tak dlouhé době jako svatý pro všední dny. Nepoznal jsem nikoho tak pokorného, zbožného, ušlechtilého, milého a trpělivého, jako byl on. V mých očích je hrdinou, který prožil všední nenápadný život hrdinským způsobem.“*

1939–1942 Fryšták

1942–1943 noviciát Ořechov

1943–1946 Ořechov

1946–1950 Praha

1950–1978 Březová

Zemřel 17. ledna 1978.

## Žijící salesiáni

---

### Eduard Kowala

Narodil jsem se ve Vendryni ve Slezsku v roce 1926.\* Z domu jsem odešel potichoučku a bez oznámení začátkem dubna 1948. Rozloučil jsem se jenom s maminkou a slíbil jsem jí, že budu psát. Ale poprvé jsem napsal až v roce 1955, když jsem v noviciátu potřeboval křestní list.

Odcestoval jsem s jedním spolupracovníkem z Trince. V Plzni jsme se setkali s dalšími lidmi, dva z nich jsem znal z *Československé armády*. Oni měli všechno připraveno, a tak jsme druhý den přešli lesem přes hranice do západního Německa. Tam jsme přišli do uprchlického tábora.



Asi po tříměsíčním pobytu jsem se dostal do Anglie. Tam byl uprchlický tábor jednu míli od Oxfordu. Pracovali jsme v nějakém skladišti z 2. světové války.

Za rok, když jsem se něco málo naučil anglicky (učil jsem se sám), jsem odešel pracovat do augustiniánské školy. Měli tam 80 žáků a 6 řeholníků augustiniánů. Pomáhal jsem umývat nádobí, připravoval na stoly. Pracoval jsem s jedním Angličanem, byl zbožný, tichý a vlídný. I díky němu jsem pokračoval v angličtině velmi dobře. V této škole byly měsíční prázdniny o Vánocích, Velikonocích a dva měsíce na konci školního roku. Tehdy jsem mohl více číst, protože i bratři augustiniáni odjížděli na dovolené.

V kostele St. Ives (poblíž augustiniánské školy) jsem se seznámil s irským knězem, který byl dříve salesiánem. Ten mi nabídl

---

\* Žijící salesiáni jsou seřazeni podle data narození. Stejně jsou seřazeny i další skupiny salesiánů. (Pozn. ed.)



(doporučil), abych se jím stal také. Salesiánský provinciál v Londýně mne hned přijal a poslal do noviciátu. V roce 1956 jsem složil první sliby.

A hned jsme odjeli do Beckfordu, kde jsme studovali filosofii. Z noviciátu nás přišlo 24. Koncem prvního roku jsem onemocněl, a tak jsem odjel do aspirantátu v Shrigley u Manchesteru. Koncem toho roku mi provinciál nabídl, abych odjel do Hongkongu. A tak po zhruba 10letém pobytu v Anglii jsem se vydal přes půl zeměkoule. Jel jsem lodí, trvalo to asi měsíc.

V Hongkongu jsem ukončil filosofii a pár dalších předmětů. Poté jsem šel přednášet na aberdeenskou technickou školu, kde jsem učil 2 roky angličtinu a západní dějepis.

V roce 1962 jsem přijel do *St. Louis School*, kde jsem doposud. V letech 1974–1977 jsem mohl odletět do Irska, kde jsem studoval teologii. Po třech letech jsem se musel vrátit a pokračovat ve vzdělávání školáků. Právě nyní neučím, a tak mám trochu více času na svá studia, která jsem dříve pro nedostatek času zanedbával.

duben 1948 překročení hranic

1948–1958 Anglie

1958–1974 Hongkong

1974–1977 Irsko

1977 – dosud Hongkong

## Jan Rychlý

Narodil jsem se 21. ledna 1933 ve Vršovicích u Opavy, jako třetí z deseti dětí. Základní školu jsem absolvoval v Raduni roku 1945. V letech 1945 až 1946 jsem navštěvoval měšťanskou školu v Kylešovicích. Následující dvě léta jsem studoval na gymnáziu ve Fryštáku u Holešova. Ze zdravotních důvodů jsem musel přerušit studium, a proto jsem nastoupil do učení u dentisty pana Václava Konečného v Bystřici pod Hostýnem, kde jsem se učil jako zubní laborant.



13. dubna 1950 jsem byl v noci spolu se salesiány odvezen do Oseku u Duchcova, kde nás soustředili všechny z české provincie. Spolu s nimi byli odvezeni také studenti a učni, kteří v té době bydleli ve fryštáckém domě. Tam jsme byli do července a pak nás odvezli do Hájku u Prahy, kde jsme byli spolu s novici jezuitů, redemptoristů a františkánů. Po marných snahách o „přeškolení“ nás odvezli na přehradu na Klíčavu, kde jsem byl až do listopadu. V prosinci 1950 jsem nastoupil do *OÚNZ* v Opavě.

Protože v té době žádali od laborantů středoškolské vzdělání, přihlásil jsem se na příští rok do zdravotní školy na obor zubní laborant. Jelikož již tehdy nebrali chlapce, musel jsem přejít do druhého ročníku, kam chlapci ještě mohli nastoupit. Ve druhém ročníku jsem si pak musel udělat diferenční zkoušku z prvního ročníku. Pak jsem vystudoval druhý a třetí ročník, a zrovna když jsem jej studoval, zrušili nám ročník čtvrtý. Tím pádem bychom neměli středoškolské vzdělání ukončené maturitou. Jelikož jsme se s tím nesmířili a odvolali se na ministerstvo zdravotnictví, dali nám možnost příslušnou látku nahustit do třetího ročníku a tím jsme studium končili jako čtyřleté s maturitou. Tak jsem roku 1953 ukončil svá studia.

Po maturitě jsem počítal s tím, že nastoupím v Opavě zpět do *Ústavu národního zdraví*, ale na škole na mne naléhali, abych zůstal dál a učil laboranty. Spolu se mnou zůstali ještě další tři spolužáci a učili také. Po čtyřech letech jsem byl spolu s ostatními spolubratry uvězněn na 15 měsíců a trest jsem si odpykával v Senci u Banské Bystrice, kde jsem pak byl i s Václavem Zuchnickým, Jaroslavem Langem a chvíli i s Bohuslavem Hankusem, Byli tam i jezuité, P. Vojtěch a P. Hlubek. Ze slovenských salesiánů Alois Masný a P. Cigánek.

Po propuštění jsem nastoupil jako dělník nejprve do *JZD Vršovice*, kde jsem pracoval jako kopáč základů pro budoucí společný kravín pro krávy všech vlastníků dobytka. Po vyřízení patřičných formalit jsem nastoupil v listopadu 1958 do *Okresního ústavu národního zdraví Opava*, kde jsem pokračoval jako zubní laborant až do roku 1964, kdy jsem odešel na přehradu do Nechranic a pak na přehradu

Želivka. Láďa Tlustý mi řekl: „Co budeš dělat s těmi penězi?“ Přihlásil jsem se na *Vodních stavbách* na družstevní byt.

Odtamtud, po uvolnění režimu v 68. roce, jsem odešel do Ústí nad Labem-Trmic, kde jsem byl veden jako údržbář. V roce 1974 jsem odešel do Prahy, kde jsem měl již družstevní byt a navíc mi byl přidělen zahradní domek. Domek se zahradou k obhospodařování mi přidělil Dominus, pan kanovník Mráz a slečna Kosová. Nastoupil jsem do práce v zoologické zahradě, kde jsem pracoval až do roku 1989. Pak jsem rozvázal pracovní poměr a nastoupil jsem v Kobylisích jako údržbář na „statku“, kde se začalo s budováním tiskárny a redakce *Portálu*. V letech 1991–1993 jsem působil jako asistent na učňovském středisku ve Vřesovicích. V roce 2000 jsem byl poslán do Říma na poutní dům *Velehrad*, kde jsem setrval do listopadu roku 2005 a odkud jsem odešel do Ostravy. Zde bydlím dodnes.

Mám rád zvířata, kytky a básně. Jen mi mladší spolubratři nesmí překrucovat má slova. Jejich úsloví: „Když možu, tak ležím v ložu,“ jsou samozřejmě nesprávná.



*Jan Rychlý (druhý zprava) ve Fryštáku 19. 3. 1949 na Akademii ke sv. Josefovi.*

1946–1947 gymnázium Fryšták  
1947–1950 učení v Bystřici pod Hostýnem  
duben–červenec 1950 Osek u Duchcova  
červenec–srpen 1950 Hájek u Prahy  
srpen–listopad 1950 přehrada Klíčava  
1950–1951 Opava  
1951–1953 studium oboru zubní laborant Ostrava-Vítkovice  
1953–1957 odborný učitel pro zubní laboranty  
1957–1958 uvězněn v Senci u Banské Bystrice  
1958–1964 Opava  
1964–1968 stavba přehrad Nechranice a Želivka  
1968–1974 Ústí nad Labem-Trmice  
1974–1991 Praha  
1991–1993 asistent na učňovském středisku ve Vřesovicích  
1993–1997 Vřesovice  
1997–2000 Praha-Kobylisy  
2000–2005 poutní dům *Velehrad* Řím  
2005 – dosud Ostrava

## Jiří Zezula

Poprvé jsem se se salesiány setkal zhruba v sedmi letech při pouti na Svatý Hostýn. Tam jsem se v doprovodu svého otce a Toníka Hladkého ocitl ve společnosti Václava Hynka, Zdeňka Chylíka, Ferdy Plhala a dalších. Že to byli salesiáni, jsem se dověděl o rok později, při přípravě na přijetí svátosti biřmování. Připravoval mě právě Ferda Plhal; velmi mě ovlivnil svojí ryzostí. Když mi před několika léty jeden představený řekl, že mojí vlohou je ryzost, myslel-li to upřímně, pak tím nevědomě vzdal hold právě tomuto spolubratru Ferdovi.



Jako patnáctiletý jsem se dostal mezi salesiány zajišťující chod prvních salesiánských chaloupek: Jaroslava Lanka, Václava Dvořáka, Josefa Preislera, ing. Teplého. Od nich jsem se učil, jak se organizují chaloupky. O tři roky později jsem měl na co navazovat.

Do období mezi mým 17. a 18. rokem spadá velmi významné setkání s Ladislavem Vikem – v té době působil jako vychovatel v „pastáku“ v Obořišti. Právě on je dle mého soudu otcem mého duchovního povolání. Dodnes mám v živé paměti naše první setkání o prázdninách na chatě madam Ďurjakové v Liptovském Jánu, kde se nás sešlo kolem 20 osob – salesiánů i kandidátů. Snad nám i něco přednášel, v každém případě na mě působil jako „zjevení“, a to díky řádu a systematickosti, jež byly u něho nepřehlédnutelné. A tak se při jedné celodenní túře do slovenských hor stalo, že jsem se ocitl s Láďou sám a on si se mnou po modlitbě růžence začal povídat. Mluvil velmi zajímavě o své práci v „pastáku“, o indiánkách Karla Maye i o autoru samotném. Jeho povídání bylo neobyčejně poutavé a mělo úžasně hluboký formační charakter. Byl to nesmírně důležitý okamžik mého života – setkání s pravdivým duchovním otcem, který nic nepředstíral a také mě nikam netlačil. Pro kluka z vesnice bylo pobývání v jeho blízkosti nadějí i příslibem, že svůj život neprožije nadarmo. Ve společenství s ním se ryzost v mém srdci již dříve založená začala proměňovat v něco všeobjímajícího a hlouběji chápajícího veškerý svět. A tak jsem se přibližně ve 22 letech za jeho vedení začal zabývat filosofií, abych se připravil na studium teologie – kněžství.\* Filosofii jsme začali tři, ale nakonec jsem zůstal sám. Mělo to jednu obrovskou výhodu – naše setkávání nabyla

---

\* O významu a potřebě kněží pro společnost jsem začal přemýšlet mezi 8.–9. rokem, a to pod vlivem obrázkového životopisu Dominika Savia doprovázeného knězem Janem Boskem. Půjčil mi ho Bohdan Hladký, který ho obdržel k nějakému životnímu jubileu od svého strýce Toníka Hladkého. Definitivně jsem se pro toto povolání rozhodl kolem 11. roku. Jak se to stalo? Byl jsem nemocný, televizi jsme neměli, a tak jsem si dlouhou chvíli krátil četbou časopisu *Anděl strážný*. Inspirovající příběh se jmenoval *Husí král* a motivoval mě k zodpovědné přípravě do školy, pečlivosti v práci, opravdovému prožívání času s Bohem. To vše jsem vnímal jako přípravu na přijetí kněžství v budoucnosti.

na pružnosti. Nevýhodou však bylo, že jsem neměl spolustudenta, s nímž bych mohl Láďovy přednášky konzultovat. Studium jsem ukončil ve 27 letech. Přibližně od 32 let jsem některé části filosofie s jeho vědomím učil sám. Mými žáky bylo 7 spolubratří a jeden budoucí diecézní kněz, Vojtěch Poloch. Vysvětloval jsem traktáty (pojednání) z logiky, kritiky a ontologie.

Nesmím opomenout, že mých 22 let bylo mezníkem počátku řeholní formace u otce Oldřicha Meda. Složení prvních slibů se stalo skutečností v domě Františka Baroše, kde jsme trávili prázdninový vánoční čas. Hlavního představeného tam zastupoval František Míša. Druhé sliby se uskutečnily 8. dubna 1981 v Rosicích za přítomnosti otce Oldřicha Meda. Sliby se mnou skládal i Jaroslav Němec. Třetí sliby jsem vykonal na faře v Úsově u Olomouce, tentokrát před Ladislavem Vikem, který tam pro nás, řeholní bratry (koadjutory), vedl duchovní cvičení. To mi bylo 30 let a již třetí rok jsem učil na *Střední průmyslové škole strojnické v Brně*. Impuls ke vstupu do školství přišel právě od Ládi. Po převratu v lednu 1990 mi od Ládi přišel další impuls, tentokrát písemný. V únoru jej pak následoval pro moji nedostatečnou pružnost podnět druhý. Psal, že mám okamžitě odejít ze školství a vzkřísit noviciátní dům v Hodoňovicích. Ani jsem nevěděl, kde to je. Ale v síle poslušnosti a důvěře, že mě tam poslal tehdejší inspektor Ladislav Vik, představený, kterého jsem měl nesmírně rád a který na mě spoléhá, jsem tam začal nějak tvořit a systematicky pracovat už v pondělí 2. dubna 1990. Jak jsem se dostal dovnitř, kde jsem vzal klíče? Mám naprosto vymazáno. Snad v té věci pomohl Ruda Špok. Pro mě, který jsem tam pobýval něco přes tři roky, to bylo období docela náročné. S odstupem 25 let přiznávám, je mi totiž 61 let, že jsem k tomuto úkolu nebyl dostatečně připraven; filosofická formace, byť jsem rád, že jsem jí prošel, byla spíše zaměřena na řešení teologických problémů, případně vědeckou dráhu. Na praktický život se soustředila jen okrajově. Na to mě Láďa vícekrát upozornil, že pro řešení problémů běžného života je filosofie příliš zdlouhavá; běžný život vyžaduje rychlá řešení vyplývající ze

zkušenosti.\* Co se týče zkušenosti, v této oblasti jsem měl průpravu z domova (vyrůstal jsem na vesnici) a také z víkendových brigád s Dominem (Františkem Míšou). Naproti tomu společensky a pedagogicky jsem byl úplný diletant. Měl jsem za sebou sice praktické zkušenosti s mladými chlapci z vybraných katolických rodin ve věku od 8 do 16 let ze salesiánských chaloupek a ze školy s žáky ve věku 14 až 19 let, ba dokonce jsem měl pedagogické minimum, ale novici byli přece jenom starší a také měli s autoritami svoji zkušenost, ne vždy tu nejlepší. A k tomu oni i já jsme měli své představy o svém i řeholním životě. Inu, jakou kvalitu může mít vychovatel bez znalostí výchovných principů? Více jsem dbal o životaschopnost celého týmu, kterou jsem viděl ve zdravě nastaveném systému než v péči o rozvoj každého konkrétního jedince.\*\* Když nyní hodnotím situaci v Hodoňovicích, kdy čas zahladil obtíže a nezralosti, tvrdím, že tam byl dobrý duch – důvěřovali jsme si, spoléhali jeden na druhého, vycházeli jsme si vstříc, makali naplno.

Mé další kroky směřovaly na fakultu do Českých Budějovic. To mi bylo 39 let. Šel jsem tam s naivní nadějí, že skrze studium budu lépe rozumět mladým lidem, s nimiž mám jako salesián pracovat. V té době však měla teologická fakulta ještě mnoho dětských problémů, neboť existovala teprve 3 roky. To vše se odráželo i v životě

---

\* Velmi se omlouvám čtenáři, ale zde musím učinit velmi důležitou formační poznámku. K řešení problémů praktického života je nezbytně nutná modlitba rozlišování. Tuto modlitbu jsem nevědomky užíval od formačního setkání s Ferdou Plhalem, také Toník Hladký i můj otec mě k ní směřovali, snad i nevědomky, když mi při různých příležitostech připomínali: Než něco uděláš, zeptej se sám sebe, co by na tvém místě udělal Ježíš? Jak by se zachoval? Co by řekl? Avšak až otec Marko Ivan Rupnik, SJ, mi ji v září 2014 zprostředkoval s takovou jasností a v takových detailech a souvislostech, že již nemám úzkost ji používat. Za toto setkání s ním kromě vděčnosti vůči Nejsvětější Trojici a Mamince Marii děkuji Petru Cvrkalovi a následně Jaroslavu Vracovskému.

\*\* Od setkávání s Jaroslavem Lankem jsem vnímal, že doprovázet lze jedince, ne dav. Ba dokonce jsem to konzultoval s Karlem Herbstem, snad na chaloupce v Tešíňkách, který mi to potvrdil. To mi bylo cca 22 let. Ale v náročných podmínkách noviciátu jsem to jakoby opomněl.

salesiánské komunity. Uvedené skutečnosti, též moje denně prožívané životní motto (*všechno mohu v tom, který mi dává sílu*)\*, jež v důsledku vedlo k nesprávnému spolehání na sebe, a také fakt, že jsem nebyl studijní typ (jsem přece praktik, ale to nejprve přede mnou musela vyslovit jedna příbuzná, když mi bylo tak cca 54 let, pak teprve jsem to vztáhl na sebe a přijal) – to všechno kulminovalo do silné neurózy – nemohl jsem spát, neustále jsem se potil a chvěl, nemohl jsem mluvit, dokonce ani vyjít z domu. To mi bylo 44 let. Zašel jsem v té věci za svým vyučujícím, psychiatrem



*Zleva: Pavel Liškutin, Jiří Zezula a Pavel Andrlé na setkání koadjutorů na Fryšavě 7. 5. 2006*

Maxem Kašparů. Udělal se mnou nejprve test a jeho resumé nebylo nijak optimistické. Po jím navržené, docela úspěšné léčebné kúře a obhajobě závěrečné práce jsem se ve 48 letech na mnoho let vzdálil z kongregace. V okamžiku, kdy píši tyto řádky, o Velikonocích 2015, jsem mimo společenství již 13 let, a to s jedním přerušením – ročním návratem do komunity v Žabovřeskách v období 2005/2006. Z osobností na fakultě, které mě dle mého mínění formovaly kladně, nemohu nezmínit Františka Kopeckého, Karla Skalického, Martu Rynešovou, Elišku Novotnou, Jana Polivku, Maxe Kašparů a další.

Co dodat závěrem?

1. Děkuji Nejsvětější Trojici, že jsem obdržel dar setkat se salesiány a být určitý čas v jejich péči; zvláště mám na mysli období od

---

\* Flp 4,13



mých sedmi let až po tříleté působení v Hodoňovicích. Celé toto období lze označit jako časem vzájemné důvěry, spoléhání jednoho na druhého, nezištné vzájemné pomoci, upřímnosti, rodinnosti.

2. Pokud se týče studia na teologické fakultě, je nutno uvést, že v době, kdy jsem tam byl, nemělo dostatečnou intelektuální sílu a také studijní program nebyl dobře nastaven. Fakulta byla příliš mladá.\* V roce 2015 mi to potvrdila absolventka teologické fakulty v Olomouci. Nejprve jsem si myslel, že její až hanlivé označení teologické fakulty v Českých Budějovicích představuje pohled úzkoprsého patriota, ale z dalšího následného dialogu vyplynula její úžasná fundovanost; nebyly to jen navršené, systematicky uspořádané encyklopedické poznatky, ale logická kadence podávající odpověď s jistotou a skromností: šlo o poznatky v širokých vztazích a souvislostech. S tím jsem se setkal ve filosofii pouze u Ládi Vika, Romana Cardala, Jana Sokola a v teologii u Karla Skalického, případně Ctirada Václava Pospíšila. Ale i znalost teologie a filosofie je cestou do pekel, pokud tyto obory nejsou přijímány s hlubokým vztahem k živému, osobnímu Bohu. Mám neskromné přání – být o 40 let mladší, umět dobře italsky a smět studovat v teologickém ateliéru Centro Aletti v Římě. Kéž by se v našem řeholním společenství našel mladý spolubratr, který by po vzoru Marie – Matky a Panny – přijal úkol (status) otce panice, kéž by měl živý vztah s Bohem i Marií a měl odvahu projít teologickým ateliérem v Centro Aletti. Proč? Tam se naučíme znát, a potvrzuje to i současný provinciál Petr Vaculík, nejhlubší základy katolické nauky, přestaneme být fideisty a staneme se opravdu svobodnými – pravda nás přece osvobozuje. Lež i polopravda z nás naopak dělá otroky. Právě pro získání této svobody jsem nastoupil na fakultu v Českých Budějovicích. Tam však ještě v té době svobodní nebyli.

---

\* To jsem ale v plnosti pochopil, když jsem s malou skupinou studentů pobývat nějaký čas ve Francii, kde jsem mohl nejen naslouchat, ale i konzultovat určité otázky kristologie a filosofie. Samozřejmě přes tlumočníka. Doprovázeli nás dominikáni z Toulouse, jejichž fakulta má tradici tří století. To byl opravdový koncert.

3. Mnoho lidí, též spolubratří, řeklo přímo přede mnou (případně se to ke mně dostalo oklikou): „Jiříčku, já se divím, že nemáte cukrovku – takové vypětí.“ Nebo: „Ten Jura dřel, ale zbytečně.“

Bratři, případní čtenáři, nenásledujte mne! Je to pravda, ale ne celá. Dřel jsem jak v Hodoňovicích, tak na fakultě, protože jsem si myslel, že to tak bylo třeba a že je to cesta k cíli. Bohužel svou práci na Mariině díle jsem si zároveň přihříval svoji polívčičku, budoval svůj image. A tomu nemohla Maria žehnat. Jasně to vyjadřuje Ignác Stuchlý, když v 5. dni novény uvádí: *„My stále budujeme, budujeme a vylepšujeme své prostředí. Ale důležitější je usilovat o zkvalitňování našeho nitra. Znáám to podle sebe. Člověk si něco odpustí, pak ještě víc a nakonec je to neštěstí.“* A já dodávám: Ztratíte živý, osobní kontakt s Nejsvětější Trojicí. A právě do tohoto stavu jsem dospěl ve svých 48 letech. Během 12 let (3 roky v Hodoňovicích a 9 let ve studijní komunitě v Českých Budějovicích) jsem se stal pouze profesionálním manažerem – i když jsem chodil na všechny modlitby a veškerou liturgii, naprosto se vytratil můj osobní živý vztah k Bohu i Marii. Tíha úkolů mě tak zaměstnávala, že jsem se od nich při modlitbě nedokázal oprostit, a tím nemohl být navázán živý kontakt. Hospodin i Maria mě jemně upozorňovali, a to i přes spolubratry, že jsem vedle. Odpovídal jsem: Až to dodělám, změním to. Buďte trpěliví, můžete-li, pomozte mi. Ke změně opravdu došlo. Byl to jeden z mnoha zázraků v mém životě. Pomohl mi v tom Pavel Čáp, který mě pozval na duchovní cvičení konané v klášteře v Oseku u Duchova, kde mluvil o modlitbě a pak i přítomná sestra Olga, která dokázala vytvořit prostředí, v němž jsem se rozhovořil, a pak také naslouchala.

Vydělanou mzdu za práci jsem investoval do cestování. Postupně jsem se účastnil několika poznávacích zájezdů do Anglie, Francie, Izraele. Navštívil jsem vybraná mariánská poutní místa Evropy – La Salettu, Lurdy, Garabandal, Litmanovou, Medjugorie, Dechtice. Mohl jsem se seznámit s komunitou Emmanuel a společenstvím Matky všech národů, které převzalo klášter po servitech v Nových Hradech. Velmi rád jsem zajížděl na exercicie do Koclířova. Shromažďovali se tam obyčejní, prostí lidé mající víru. Tím bylo toto

prostředí tak velmi duchovně nosné. Několikrát to potvrdil sám exercitátor Elias Vella.

4. Dovolte, abych toto své vzpomínání ukončil poděkováním Nebi a všem, že jsem mohl ve spolupráci s mnoha zde jmenovanými i nejmenovanými lidmi, ať spolubratry či osobami mimo kongregaci, vykonat to, co jsem vykonal. To, co jsem ve spolupráci mohl vykonat, nese a skrývá v sobě mnoho šrámů. Je mi to líto. Lépe jsem to ale udělat neuměl. Neměl jsem na to. Kolikrát jsem se kvůli těmto šrámům musel přesvědčovat, že mám salesiánské povolání. Kolikrát mě o tom musel přesvědčovat doprovázející či zpovědník. Nic nepomáhá. Stále žiji ve stejné nejistotě, v níž jsem skládal první sliby: Opravdu jsi, Bože, přijal mé sliby? Kéž by se našel spolubratr, který by mi dal fundovanou odpověď, ne pouze fideistický výklad. Děkuji Vám, Táto, Bratře, Lásko. Amen.

1990–1993 Hodoňovice

1993–2002 České Budějovice

2002 – mimo komunitu

## **František Radecki**

Pocházím z Petrovic u Karviné, kde jsem se narodil 28. září 1958. Po devítileté základní škole jsem absolvoval gymnázium v Karviné (1977). Vyrůstal jsem ve věřící rodině společně se třemi bratry, já byl nejmladší. Tatínek a maminka jsou pro mě vždy příkladem víry, dobroty a Boží lásky. Jsem vděčný mnoha dalším lidem za příklad prožívání vztahu k Pánu.

Stavební fakultu na VUT v Brně jsem ukončil roku 1982 a po roční vojenské službě jsem začal pracovat ve stavebnictví a učit na stavebním učilišti v Ostravě. Už v Brně jsem se seznámil se salesiány a mohl se podílet na různých akcích určených mládeži, které zůstaly skryté pro lidi nepřející náboženské výchově v naší zemi. Postupně





jsem poznával povolání být salesiánem koadjutorem. Vstoupil jsem do noviciátu (1985) a pokračoval v další formaci, aniž někdo z příbuzných mohl tušit, jaké povolání pro mě Pán připravil. Po roce 1989 šlo vše zveřejnit.

Věčné sliby jsem skládal veřejně v roce 1992. V ostravské komunitě jsem pracoval do roku 1997. Pak mi Pán umožnil pracovat v Bulharsku (do roku 2003), kde byla tehdy malá farnost a středisko mládeže v městě Kazanlaku. Čtyři roky jsem byl ekonomem komunity. Vrátil jsem se do vlasti do komunity v Brně-Žabovřeskách, kde jsem byl zapojen hlavně do činností střediska mládeže. Dále jsem nic neplánoval, ale po dobrém lékařském hodnocení a radách představených jsem našel odvahu přihlásit se začátkem roku 2008 pro celosvětové salesiánské misie. Bylo mi vyhověno a byl jsem poslán do jedné africké provincie, která zahrnuje státy Zambie, Zimbabwe, Malawi a Namibie. Po roční přípravě, která zahrnovala kratší studijní pobyty v Keni, Tanzanii a Zambii, jsem pracoval jako administrátor komunity v městě Hwange v Zimbabwe (2009–2014). Tam máme kromě farností technickou školu. Pomáhali jsme také při jedné části stavby misijní nemocnice.

Od loňského srpna jsem v městě Nkhotakota v Malawi. Je tu jediná katolická farnost s desítkami misijních stanic, *Don Bosco High School* (střední škola s více než 250 studenty) a středisko mládeže. Jsme tu zatím jen tři salesiáni, dva kněží a já. Asi největší problém

mám s místním jazykem Čičeva, stále doufám, že místním lidem v budoucnosti porozumím. V Africe je krásně, i když tady život má své těžkosti.

1985–1986 tajný noviciát

1990–1997 Ostrava

1997–2003 Bulharsko

2003–2008 Brno-Žabovřesky

2008 – Afrika

## **Tomáš Kubalík**

Narodil jsem se 29. února 1960 v Plzni. Tatínek tam pracoval ve fakultní nemocnici jako chirurg a urolog, maminka jako laborantka. V roce 1963 jsme se přestěhovali do Rokycan, protože tatínek získal místo v tamní nemocnici. A nakonec v roce 1969 jsme se přestěhovali do Vrhavče, odkud otec pocházel, takže se vrátil domů.

V Rokycanech jsem byl v osmi letech biřmován. Je to sice poněkud brzo, ale v té době se v kostele světil nový zvon a pan farář nechal při té příležitosti biskupem „obiřmovat“ téměř každého. Střední školu jsem navštěvoval v Plzni, a to elektrotechnickou. Na vysokou školu jsem se dostal do Prahy, pochopitelně na fakultu elektrotechnickou. V době mých studií mě velmi podporovali má sestra a švagr. Sestra mě také seznámila s pražskou rodinou Kaplanových, která v té době měla velký zvuk v katolických kruzích. V jejich vile se pořádalo mnoho akcí, zejména modlitby ve stylu Taizé. Tam jsem se seznámil s Vítkem Rázkem. Vítek mě v roce 1981 pozval na chaloupku, kterou vedl. Na ní jsem se seznámil s Kájou Herbstem. Kája se ve mně nějak zhlédl a již následující rok mě poslal na chaloupku jako vedoucího. To neměl dělat! Chaloupka skončila katastrofou, kluci si dělali, co chtěli, a já vůbec nevěděl,



jak to mám řešit. V dalších letech se situace přesto postupně zlepšila. V roce 1984 jsem skončil vysokou školu a nastoupil do *Laboratoře dopingové kontroly*. Tam jsem pracoval do roku 1987, kdy jsem dal výpověď a nastoupil jako učitel na *Střední průmyslovou školu sdělovací techniky* do Panské ulice v centru Prahy, kde učím dodnes.

Při vedení chaloupek jsem se postupně seznámil s dalšími salesiány a dále jsem poznával dílo Dona Boska, až jsem požádal o vstup do noviciátu. To bylo stále ještě za totality. Mým novicmistrem byl P. Jaroušek Kopecký. První sliby jsem složil v srpnu roku 1989, asi jako jeden z posledních „totalitních“ slibujících. V roce 1992 jsem přesídlil ze Suchdola do nově vznikající komunity v Praze-Kobyliších, kde žiji dodnes.

V domě mám na starosti počítačovou síť, internetový server provincie, telefonní ústřednu a telefony, částečně topení. Dále stále pracuji pro chaloupky, byť se toto dílo od totalitních let velmi změnilo.

Mám přezdívku Libeček. Je to podle stejnojmenné rostliny, kterou jsem ještě donedávna pěstoval na Vrhavči. Dával jsem ji skoro do všeho: do francouzských brambor, do polévky, do míchaných vajec. Čímž jsem zároveň prozradil, co rád vařím. Ještě bych přidal špagety se speciální omáčkou. V poslední době se už ale specializuji na jídla méně kaloricky náročná a časově krátká na přípravu jako třeba krupici.

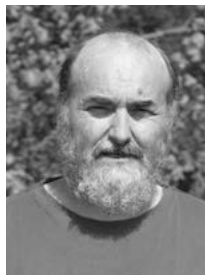


*Tomáš Kubalík na setkání koadjutorů ve Fryšavě 6. 5. 2006*

1981 – první chaloupka  
1984–1987 *Laboratoř dopingové kontroly*  
1987 – dodnes *SPŠ ST Panská 3* v Praze 1  
1988–1989 noviciát Praha  
1992 – stěhování do komunity

## Vladimír Kopřiva

Narodil jsem se 8. července 1961 v Kroměříži, protože v přílepské porodnici bylo plno. Vyrůstal jsem odmala v Holešově, kde jsem ještě stihl chodit do skautu a začít ministrovat. V osmé třídě jsem zkusil přijímačky na místní gymnázium. Když jsem si odpoledne přečetl své známky 2 a 2, byl jsem si jistý, že o mé budoucnosti je rozhodnuto. Nedostal jsem se kvůli nedostatku místa. Pak nás přišli navštívit do školy horníci a všem klukům, kteří neměli žádnou tělesnou vadu či nenavštěvovali pravidelně lékaře, dali přihlášky do učení. Tu jsem přinesl domů a bylo rozhodnuto: stal jsem se železničářem po otčovi. Absolvoval jsem železniční průmyslovku v Břeclavi a *Vysokou školu dopravy a spojů* v Žilině. Na vojnu jsem se dostal do Karlových Varů. Po jejím odkroucení jsem začal noviciát u P. Stanislava Paláska na faře v Kralicích na Hané v roce 1985. Rok nato jsem složil první sliby a bylo to. Mezitím jsem chodil do práce jako výpravčí. Začínal jsem v Osíčku, pak v Říkovcích a skončil jsem v Hulíně.



O mé povolání se již modlila stařenka z otčovy strany. Když ke konci války Němci honili partyzány v Horním Lapači, přestřelka se udála v blízkosti jejich domu. Všichni zaklekli pod křížem a modlili se, aby Němci nevtrhli dovnitř. Stařenka se tehdy modlila k Panně Marii a slíbila, když se nic nestane, že jeden ze synů půjde k salesiánům. Tak se také po válce stalo. Nejstarší syn Stanislav ale u nich vydržel jen dvě noci a vrátil se zpět, že to není pro něho. Nicméně stařenka byla žena spravedlivá a modlila se dál. Nyní máme v rodině

1 salesiána, 2 diecézní kněze a 1 salesiána spolupracovníka.

Po revoluci pan inspektor Láďa Vik občas vyslal nějaký signál, že je potřeba... A já jsem slyšel na potřebu tiskárny v Praze. Dal jsem výpověď v práci a odstěhoval jsem se 15. září 1990 do Kobyliš. Vlastně do Bohnic, kde jsem bydlel s panem Rychlým, Milanem Miškaříkem a fenkou Lucinkou v garsonce na Mazurské. Tiskárnu *Adalbert* jsme rozběhli i následně ukončili. Přesl jsem plynule do nakladatelství *Portál*. Dne 5. října 1996 jsme založili *Salesiánské pivní muzeum*.

Vzpomněl jsem si na své rodové kořeny, kdy jsem chodil z první třídy pěšky domů

kolem holešovského pivovaru. Ve vratech stával můj děda se slovy: „Ladiku, pojď ochutnat.“ Zavedl mě k obrovské nádrži, kde smrdělo pivo. Nabral do korbele a podal mi. V tu chvíli jsem se uškříbl, že to nepiju. Na to děda čekal, řka, že to přece nevyleje, a obsah vypil. Byl posledním sklepemistrem ve zmíněném pivovaru.

V roce 1999 jsem byl převelen do Brna-Žabovřesk a o 4 roky později do Fryštátu (stěhuji se vždy 15. září na Pannu Marii Bolestnou, aby se to dobře pamatovalo), kde dělám správce *Domu Ignáce Stuchlého*, příležitostného instruktora a lektora *Orientálních dnů*®. Starám se o labradorku Bety, která už ve třech vrzích předala světu 9 štěňat.



*Vladimír Kopriva na setkání koadjutorů v Borku  
3. 5. 2003*



1985–1986 noviciát Kralice na Hané

1985–1990 pracovník ČSD

1990–1999 Praha-Kobylisy

1999–2003 Brno-Žabovřesky

2003 – dosud Fryšták

## Pavel Liškutin

Narodil jsem se 29. října 1964 v Ivančicích asi 30 km jihozápadně od Brna. S rodiči jsem bydlel až do 21 let v nedalekých Moravských Bránicích. Mám dvě sestry. Mladší Eva je salesiánka.

Na základní školu jsem chodil až do 5. ročníku v Moravských Bránicích. 6. až 9. ročník jsem navštěvoval v Dolních Kounicích. Při škole jsem se učil hraní na klavír a sólovému zpěvu v lidové škole umění. Potom jsem čtyři roky v Brně studoval *Střední průmyslovou školu elektrotechnickou*. Během studia jsem hrál postupně ve dvou kapelách jako varhaník.



Po škole jsem nastoupil v roce 1984 do zaměstnání ve *Zbrojovce Brno*, kde jsem pracoval jako technik sálových počítačů. Toto zaměstnání jsem přerušil vojnou. Celé dva roky jsem byl u tankového pluku v Plzni na Borech na evidenčním oddělení. V Plzni jsem se poprvé osobně setkal s podzemní církví. Po vojně jsem se vrátil do *Zbrojovky*. Odstěhoval jsem se od rodičů a bydlel v bytě salesiána Pavla Krejčího v Brně. Začal jsem formaci jako salesiánský spolupracovník ve skupině, kterou vedl Mojmír Novotný. Zároveň jsem navštěvoval tajné teologické kurzy u P. Míši a také jsem se zúčastňoval různých aktivit P. Barana. Po revoluci jsem v roce 1991 odešel ze *Zbrojovky* do *Automatizace železniční dopravy*, kde jsem se podílel na výrobě osobních počítačů pro *Československé dráhy*. Díky volným jízdenkám jsem mohl uskutečnit pouť po Evropě a dostal jsem se až do Fatimy, která mne velice oslovila.

V letech 1991–1992 jsem se přestěhoval do Brna-Žabovřesk, kde jsem začal přednoviciát a pomáhal P. Baranovi při přípravě výstavby kostela. V srpnu 1992 jsem nastoupil do noviciátu v Hodoňovicích. V letech 1993–2000 jsem pobýval v Praze-



-Dolních Počernicích. Nejprve jako postnovic, kdy jsem vystudoval pedagogické minimum na Karlově Univerzitě, a později jako asistent v noviciátu, který sem byl přestěhován. Více jsem se však v těchto letech věnoval učení a tvorbě videoprogramů u pana Oberreitera, který dlouhodobě spolupracoval se salesiány. V roce 1999 jsem složil věčné sliby.

V letech 2000 až 2012 se mým působištěm stalo Brno-Žabovřesky. Nejprve jsem spolupracoval s P. Chovancem na tvorbě videopřerádů pro salesiány a *Českou televizi*. Dále jsem tam zastával i funkci ekonoma.

Roku 2012 jsem byl poslán do poutního domu *Velehrad* v Římě, kde se věnuji technickým záležitostem a starosti o poutníky.

1984–1991 *Zbrojovka Brno*

1991–1992 *Automatizace železniční dopravy*

1992–1993 noviciát Hodoňovice

1993–2000 Praha-Dolní Počernice

2000–2012 Brno-Žabovřesky

2012 – dosud poutní dům Velehrad Řím

## Lubomír Laža

Narodil jsem se v Karviné 1. srpna v roce 1966. Rodiče pocházejí z Valašska a do Karviné se přestěhovali kvůli práci. V Karviné jsem vyrůstal a prožil pěkné dětství s rodiči a třemi bratry. Vyučil jsem se slévačem a poté jsem nastoupil do *Železáren Bohumín*. Odléval jsem radiátory. Po vojně jsem tři roky pracoval jako zámečník na Dole *ČSM ve Stonavě*. Během vojny (1986–88) jsem přemýšlel o své životní cestě a velmi mě to táhlo k řeholnímu životu.



Od roku 1992 jsem začal pracovat u salesiánů v Ostravě a přitom jsem se připravoval na vstup do sebranického přednoviciátu, do kterého jsem nastoupil v lednu 1993. Téhož roku v srpnu jsem nastoupil do noviciátu v Hodoňovicích a o rok později jsem složil řeholní sliby a stal se ze mě salesián koadjutor. Po noviciátu mě pan provinciál poslal do Dolních Počernic, kde jsem strávil 5 let. V Dolních Počernicích je fara a vedle



*Setkání koadjutorů v Borku. Zleva: Luboš Laža, Vladimír Kopřiva, Pavel Kuchař*

škola, se kterou jsme měli dobrý vztah, s žáky jsem jezdil na výlety a lyžáky. Během této doby jsem vystudoval Malou teologii na Jaboku a pracoval jsem s místními dětmi a mládeží, byla to malá oratoř. V Počernicích v té době byl noviciát a kluci mi pomáhali v oratoři.

V létě 1999 jsem se stěhoval do Pardubic, kde byla mojí hlavní náplní práce ve středisku. Měl jsem na starosti kroužek modelářský a horolezecký, vedl jsem florbalisty a dost často jsme pořádali výlety a prázdninové pobyty. Mojí pravidelnou aktivitou byla i výuka náboženství. V září 2010 jsem se přestěhoval do plzeňského střediska, pracuji ve středisku v otevřeném klubu *Balón*, vedu kroužek modelářský a ping-pong. Pomáhám v údržbě domu a ve farnosti.

Mám přezdívku Indián. K té jsem přišel na vojně. Jednou jsem odpovídal veliteli ne moc předpisově: „Náčelníku!“ Ten to nemohl rozdýchat a spustil na mne: „Jaký náčelníku? Jsme snad nějaký indiánský kmen nebo co?“

Rád vařím a modelařím.

1985–1989 Železářny Bohumín  
1986–1988 základní vojenská služba  
1989–1992 Důl ČSM Stonava  
1992–1993 aspirantát Ostrava  
1993–1993 přednoviciát Sebranice  
1993–1994 noviciát Hodoňovice  
1994–1999 Praha-Dolní Počernice  
1999–2010 Pardubice  
2010 – dodnes Plzeň

## Jiří Woclawek

Narodil jsem se na pomezí obcí Bukovec a Hřčava, v místech, kde se potkávají hranice Česka, Polska a Slovenska. Z oken naší dřevěnice bylo vidět dvě sousední chalupy a potom dlouho jen pole. Teprve za lesem, směrem do údolí, začínala vesnice



Bukovec. Na východ se otevírá pohled na polskou Jaworzynku, směrem na jih leží vesnice Hřčava, na západ vrchol Girové. Narodil jsem se 30. října 1968.

Když jsem měl 4 roky, přestěhovali jsme se do Vendryně, dalo by se říct více do nížin a blíže za prací. Otec v té době pracoval v dolech a každodenní cestování z horských samot do práce a zpátky bylo náročné na čas.

Vyrůstal jsem v rodině, kde táta až do svého předčasného invalidního důchodu pracoval v dolech a máma od mých 10 let (mám dvě mladší sestry) začala pracovat v kravíně. Bydleli jsme v rodinném domě s menším hospodářstvím. Netrpěli jsme hladem, ale práce koukala z každého koutu. Pamatuji si první sezonu, kdy jsem se učil sekat kosou. Bolelo mě celé tělo a nejrady bych od této práce utekl do světa, mimo sedlácké povinnosti. Svoje dětství jsem kromě školy s polským vyučovacím jazykem prožil touláním po lesích, prací na poli a vyráběním čehokoliv ze dřeva. Děda byl totiž bednář.

A to asi ovlivnilo i můj výběr střední školy. Znamky ze základní školy nebyly nic moc a práce se dřevem měla svoje kouzlo a vůni. Vyučil jsem se proto truhlářem a po vyučení šel do zaměstnání. Pracoval jsem na lince při výrobě montovaných a zateplených bytových buněk, v té době většinou exportovaných do Sovětského svazu. Většinu pracovní doby jsem strávil na nakládce a vykládce vagonu jako vazač pod jeřábem.

Po necelém roce práce přišel povolávací rozkaz a já šel vojančit na 2 roky do západních Čech. Svoji vojenskou službu jsem ukončil roku 1989, dva týdny před listopadovou revolucí. Vrátil jsem se zpátky k práci do *Dřevařských závodů*. Tam ale došlo k řadě změn, výdělek už nebyl tak velký a já změnil svoje zaměstnání. Na jaře 1990 jsem odešel pracovat do uhelných hlubinných dolů, do dolu ČSM. Nejprve jako pomocník, po roce jako lokomotivář a po dalších dvou letech jako předák podzemní lokomotivové dopravy. Fáral jsem více než 7 let, přežil jsem několik okamžiků, kdy se ten můj anděl strážný hodně natrápil, aby mě ochránil před kdejakým úrazem, který by nejdnou mohl skončit smrtí.

Vyrůstal jsem ve věřící rodině. V 8 letech jsem začal ministrovat. O farnost se ve Vendryni v té době staral P. Oldřich Prachař. Byl to sportovec a fotbalista, uměl si nás získat, a tak nás ministrantů byla velká skupina. Přestože to bylo období hlubokého komunismu, bylo nás jako píštal u varhan. Jenže čas přináší změny, můj otec byl od mých 10 let v invalidním důchodu, přestal chodit do kostela a po čase přestal také podporovat moje ministrování. Pár let poté došlo ke změně správce farnosti, komunisté přesídlili aktivního P. Prachaře za starým a nemocným knězem. V presbytárii ubylo ministrantů a já se přesunul do lavice. Jak běžel čas a já začal jezdit na internát, stával se ze mě jen občasný návštěvník kostela. Nastalo pro mě několikaleté období duchovního temna.

Změna přišla v období po skončení vojenské služby. Paralelně s hledáním nové práce jsem hledal i místo pro nové vztahy. Kamarádi ze staré party byli pryč a já na jaře 1990 na jedné vesnické zábavě „náhodou“ zavadil o jednu mládežnickou partu. Díky jejich pozvání jsem měl kam patřit, znovu jsem se učil modlit. Byla to mládež ze sousední třínecké farnosti. Převažující součástí jejich sobotních setkání byla



*Jiří Woclawek na setkání koadjutorů v Cizkrajově 4. 5. 2008*

modlitba růžence a adorace. Konaly se samozřejmě i výlety, kde jsem mohl excelovat svými zálesáckými dovednostmi. Jezdili jsme opravovat fary, pomáhali vícedětným rodinám. Po zhruba třech letech mého zapojování do party a vstřebávání duchovních hodnot přede mne Bůh postavil výzvu dělat víc. Byl jsem osloven místním knězem, abych se ujal vedení společenství třinecké mládeže a současně byl zástupcem mládeže celého frýdeckého děkanátu. Bylo to pozvání, které bylo potřeba odtrpět. Mládež se ráda potkávala na modlitbách, tvořila ale uzavřenou a sobeckou partu, neochotnou přijmout mladší dospívající mezi sebe. A já bojoval o schopnost mít rád ty, kteří byli v mých očích povrchní žvanilové. Ovšem čím víc jsem navštěvoval kostel, narůstalo u mě i pochopení mladých kolem, stejně jako míra přijetí mých vlastních hranic. Rostlo i společenství mladých.

V tomtéž období jsem se zapojil do duchovního hnutí *Světlo – Život*. Jednou z jejich aktivit byly i prázdninové Oázy nového života. Ve školním roce se pokračovalo v pravidelných setkáváních, jejichž obsahem byla duchovní témata. Vše se opíralo o biblické texty a osobní doprovázení někoho ze starších. Bylo to bohaté a pro mě požehnané místo, kde jsem čerpal inspiraci pro vedení mladých v Třinci.

Poslední oblastí mého života v tomto období byla občasná pomoc u skautů. Díky blízkým vztahům jsem po několik let pomáhal skautkám z oddílu v Dobré u Frýdku. I tady mě lákala možnost poskytnout příspěvek k výchově mladých, a to v podobě duchovních podnětů i zálesáckých dovedností.

Svůj život jsem měl tehdy naplněný prací v dolech, postupným přebíráním sedláckých povinností po tátovi a akcemi pro mladé v Třinci i v celém děkanátu.

Období nových změn začalo o Vánocích 1996, bylo mi 28 let. Jedním z dárků, který jsem dostal, byla *Knihla víry, naděje a lásky* o životě českých salesiánů. Pamatuji se, že životopis Dona Boska jsem přečtený měl, jen... nikam mě to netáhlo. Kniha o současných salesiánech mi přinesla informaci, že jsou to konkrétní lidé, jejich cílem je věnovat se těmž (viděno mým tehdejším zjednodušeným viděním), co jsem já do té doby dělal v Třinci a okolí. Netuším, jestli jsem

knihu přečetl celou, jen vím, že vzápětí po Vánocích jsem vystopoval salesiány v Ostravě a ještě před Velikonoci měl jasno – stěhuji se do Ostravy. V tomto období rozhodování mě doprovázel P. Jenda Gacík.

Nejprve šlo o práci v salesiánském středisku na sídlišti Dubina, kde jsem po boku koadjutora Jirky Hořínka prožil svoje první měsíce předsalesiánského života. Byly to krásné měsíce...

O Vánocích se tehdejší provinciál Benno Beneš začal zajímat o mou motivaci a rozhodnutí pro salesiánskou cestu života. Měl jsem jasno, že mě salesiánství láká. Takže bylo potřeba sbalit se a přestěhovat do Sebranic. Bůh mi hned po nástupu do sebranického přednoviciátu dopřál týdenní chřipku. Byl to týden adaptace na prostředí... Noviciát jsem prožil v Dolních Počernicích pod vedením Josefa Kopeckého ml. Noviciát měl svoje kouzlo, svým umístěním i vnějším klidem. Tady jsem se naučil rozjímat Boží slovo, vstřebával jsem salesiánskou literaturu. V první třetině noviciátu jsem oslavil své třicetiny. A tady se sluší jedna historka. Poslední den před prvními sliby jsme se spolunovicem Pavlem Andrlím uvařili oběd (byla neděle), a odpoledne jsme měli volno. Já se vydal na výlet, ve svém nitru jsem prožíval bouři, byl jsem rozhodnutý složit první řeholní sliby. Jen moje nejistota ohledně schopnosti prožít salesiánský život povtě mě uvnitř trhala na kusy. V průběhu výletu jsem se modlil růženec. Asi u třetího desátku vnitřní rozháranost ustoupila a já měl pocit, že jsem obklopený tichem, bezpečím a nějakou hezkou vůní. Večer jsem usínal pouze s trémou před následujícím dnem s vědomím, že budoucnost je nejistá, ale Bůh je blízko.

Po prvních řeholních slibech pokračovala moje cesta do postnoviciátu v Českých Budějovicích. Tam jsem se zapojil do několika aktivit místního střediska mládeže a současně jsem nastoupil na dálkové pedagogické studium, abych mohl získat maturitu. Z tohoto období mi utkvěly zážitky z každotýdenní oratoře s romskou mládeží. Měli hudbu a spontánnost v krvi, přicházelo jich někdy 50, někdy i 80. Měl jsem je rád.

Po dvou letech v postnoviciátu, jsem se vrátil do Dolních Počernic na asistenci. Tam bylo mým cílem dostudovat střední školu, získat



maturitu a současně být asistentem noviců. Kromě toho jsem se staral o skromnou oratoř, školní klub pro 2. stupeň základní školy. Svůj čas jsem také věnoval i místní věřící mládeži. Po skončení školy a zvládnutí maturity jsem v Dolních Počernicích strávil ještě jeden rok.

Moje následující kroky směřovaly do Popradu, kde jsem jeden rok působil ve společném slovensko-českém noviciátu jako hospodář domu. Kromě technických povinností jsem trávil spoustu času s novici a společně s P. Kohutem se také staral o místní středoškolskou mládež.

Po ročním působení v Popradu, kdy jsem zastupoval slovenského spolubratra, směřovaly moje kroky do Zlína. Společně s komunitou jsme působili v nízkoprahovém klubu. Zodpovídal jsem také za letní pobytové tábory a jejich přípravu.

Po pěti letech ve Zlíně přišel čas změny a tentokrát to byly Pardubice. Konkrétněji jsem se zapojil do týmu *Centra Don Bosco*, které vytváří programy pro mládež z dětských domovů a výchovných ústavů.

V tuto chvíli, kdy vzpomínám na svůj život, jsem rád a vděčný za svoje salesiánské povolání. Jsem rád i za každé období a místo, kde jsem působil a kde jsem se i něco naučil. Jak v oblasti prožívání salesianity, tak i ve formaci sebe sama.

1986–1987 *Dřevařské závody*

1987–1989 základní vojenská služba

1989–1990 *Dřevařské závody*

1990–1997 důl ČSM

1997–1998 Ostrava

1998–1999 noviciát Praha-Dolní Počernice

1999–2001 České Budějovice

2001–2005 Praha-Dolní Počernice

2005–2006 Poprad

2006–2011 Zlín

2011 – dodnes Pardubice

## Jan Pomikálek

Narodil jsem se 9. září 1970 v Rychnově nad Kněžnou. S věřícími rodiči a jedním o tři roky starším bratrem jsem bydlel v obci Nekoř. Můj děda i taťka dělali v nekořském kostele kostelníka. Odmala jsem chodil ministrovat. Mívali jsme ministrantské schůzky s P. Karlem Výprachtickým. Vzpomínám si, jak jsme chodívali ministrovat v adventu na roráty. V pátek na večerní mši svaté se hrávala rytmika.

Od roku 1982 jsem začal jezdit na chaloupky. Nejdříve jako účastník, později jako asistent a od r. 1988 jako vedoucí. Postupně jsem poznával



některé salesiány: Káju, Reverenda, Arcíka, Domina, Jaroslava. Některé jsem potkal, když přijeli na návštěvu chaloupky, organizovali výlety, asistentská setkání a přednášeli na nich hlavně „témátka“, preventivní systém a základy víry.

Po základní škole jsem se začal učit na *SOUZ* v Králíkách na opravě zemědělských strojů, kde jsem získal řidičský průkaz skupiny A, B, C, T a svářečský průkaz Z-E1 a Z-G1. V roce 1987 jsem se vyučil a začal pracovat v *ACHP* Žamberk, kde se opravovala hlavně nákladní auta s nástavbami sloužícími k hnojení polí. Při zaměstnání jsem pokračoval ve studiu na *SOUZ* ve Chvaleticích, kde jsem po dvouletém studiu získal maturitu.

Na podzim roku 1988 začal po rodinách v Nekoři a okolí systematicky přednášet malou teologii asi 20členné skupince Janko Ihnát. Já jsem na ni chodil pouze první rok, kdy jsme probírali Písmo svaté.

V září 1989 jsem byl totiž povolán na základní vojenskou službu do Martina, kde jsem po půl roce získal oprávnění k řízení tanku T-72. V Martině jsem prožil sametovou revoluci a převrat ve smýšlení, když se pro nás v sametovém týdnu z povinných televizních zpráv staly zprávy zakázané, později dobrovolné. V prosinci, aniž jsme se dozvěděli, co vlastně děláme, jsme podle rozkazu jeli do martinské továrny na výrobu tanků a ze skladů odváželi samopaly

a municí. Později mi došlo, že jsme vlastně vyzbrojovali lidové milice. Zezelenalí „ročáci“, naši velitelé družstva, se od nás nejdříve nechávali oslovovat „soudruhu desátníku“, pak „příteli“ a nakonec „pane“. Zbytek vojny jsem z větší části prožil v Lounech. Odtud jsme v rámci zajištění pořádku a bezpečnosti byli v roce 1991 na jeden den odvezeni do Prahy na Letnou, abychom stáli u zadních sektorů vyhrazených pro věřící lidi, kteří přišli na setkání s papežem Janem Pavlem II. Já jsem brzy z dotyčného místa



dezertoval a vyhledal jsem skupinu věřících z rodné Nekoře a tam jsem prožil celou papežovu návštěvu na Letné. Nakonec jsem včas našel vlastní rotu a neměl žádný postih, že jsem opustil svěcené stanoviště. Na vojně jsem strávil jen 20 měsíců a v květnu 1991 jsem opět nastoupil do zaměstnání v *ACHP Žamberk*, kde mi byla z důvodu organizačních změn dána výpověď. Pracovní poměr mi skončil k 31. 12. 1991. Ve výpovědní lhůtě jsem totiž ještě absolvoval skoro tříměsíční civilní službu v *Salesiánském středisku mládeže* v Sebranicích.

Od 1. 1. 1992 jsem se rozhodl vrátit do Sebranic jako aspirant a přednovic. V letech 1993–94 jsem byl v salesiánském noviciátu v Hodoňovicích u Frýdku-Místku a 16. 8. 1994 jsem složil první řeholní sliby v kongregaci *Salesiánů Dona Boska*. Věčné sliby jsem složil v Pardubicích 16. 9. 2000.

V letech 1994–2002 jsem studoval na *Teologické fakultě Jihočeské univerzity* v Českých Budějovicích obor teolog. Vysokoškolské vzdělání se mi podařilo ukončit 13. 2. 2002 a byl mi udělen akademický titul magistr. Během těchto studijních let jsem ještě byl v letech

1996–1998 na asistenci (salesiánské pedagogicko-pastorační praxi) v *Salesiánském středisku mládeže* v Pardubicích a zároveň dálkově studoval na *Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy* v Praze třísemestrové doplňkové pedagogické studium zaměřené na vychovatelství.

Od 1. 10. 2001 do 31. 8. 2011 jsem byl v komunitě v Pardubicích, kde jsem pracoval v *Salesiánském středisku mládeže*. Do roku 2009 jsem vyučoval náboženství ve středisku, později jsem několik let jezdil učit náboženství do *Soukromého dětského domova Markéta* v Radhošti. Také jsem měl na starost ubytování návštěv. Zároveň jsem se také spolupodílel na technické údržbě domu v Pardubicích a od září r. 2005 byl správcem poloviny chalupy v Borové u Poličky.

Od 1. 9. 2011 jsem se stal součástí komunity v Praze-Kobyliších. Tamtéž jsem se ve středisku mládeže zapojil do sektoru oratoř, pomáhal jsem s drobnou údržbou domu a v září 2012 jsem byl jmenován ekonomem místní komunity.

1987–1991 *Agrochemický podnik Žamberk*

1992–1993 aspirantát Sebranice

1993–1994 noviciát Hodoňovice

1994–2001 České Budějovice

2001–2011 Pardubice

2011 – dodnes Praha-Kobylice

## **Miroslav Palíšek**

Narodil jsem se 28. září 1970 ve Zlíně. Dětství a dospívání jsem prožil ve městě Planá v západních Čechách. V letech 1984–1988 jsem studoval gymnázium v Tachově, poté *Strojní fakultu Západočeské univerzity* v Plzni, kterou jsem v roce 1993 úspěšně absolvoval.

Již v gymnazijních letech jsem se seznámil se salesiány, tehdy ještě působícími tajně. Největší vliv na mě v té době měl Karel Herbst, který shodou okolností nastoupil do nedalekého Starého Sedliště jako farář. Po revoluci v roce 1989 salesiáni otevřeli



v Plzni středisko mládeže. Jako student jsem k nim začal docházet a působil tam jako animátor. Tato zkušenost mě ovlivnila, když jsem se po ukončení vysoké školy začal rozhodovat, co dál. Zvolil jsem si tedy civilní službu v tomto středisku, původně jen jako smysluplnější alternativu vojenské služby.

Postupně ale ve mně začalo dozrávat rozhodnutí zkusit to se salesiány blíž. Proto jsem po roce civilní služby tamtéž vstoupil do aspirantátu, od roku 1995 pak do přednoviciátu, který byl v Sebranicích. Ve školním roce jsem prožil noviciát v Praze-Dolních Počernicích a dne 16. srpna 1996 složil první řeholní sliby.

Dne 16. srpna 2002 jsem složil věčné sliby. Mým prvním působištěm po noviciátu byla salesiánská komunita v Praze-Kobyliších, kde jsem zůstal do konce roku 2013. V lednu 2014 jsem na přání provinciála toto místo změnil za Teplice, kde jsem doposud.

1993–1995 Plzeň, civilní služba a aspirantát

1995 – přednoviciát Sebranice

1995–1996 Praha-Dolní Počernice, noviciát

1996–2014 Praha-Kobylisy

2014 – dosud Teplice

## Michal Svoboda

Narodil jsem se 2. června 1975 v Boskovicích matce Bohumile a otci Janovi. Oba rodiče jsou technicky zaměřeni a jejich přístup k práci a zodpovědnosti za úkol se mi silně vtiskl do života. Své dětství jsem prožil v Černé Hoře (okr. Blansko), městečku ležícím severně od Brna. Tam jsem začal v roce 1981 navštěvovat základní školu. Po pěti letech školní docházky se naše rodina přestěhovala do Brna k mým prarodičům z matčiny strany, kde jsem dokončil základní školu a po přijímacích zkouškách byl v roce 1989 přijat na *Střední průmyslovou školu stavební*.



Během mého studia se naše rodina opět přestěhovala, tentokrát do vlastního bytu v sídlišti na okraji Brna. Střední školu jsem úspěšně ukončil maturitou v roce 1993 a v témž roce jsem byl přijat na *Stavební fakultu Vysokého učení technického*. Souběžně se studiem na fakultě jsem se intenzivně zapojil do práce s dětmi a mládeží ve skautské organizaci. Následný zájem o pedagogiku mě vedl k rozhodnutí pro doplňující pedagogické studium na *Ústavu sociálních věd VUT*.

Na stavební fakultě jsem se postupně zaměřil na obor *navrhování pozemních staveb*, zejména staveb pro využití volného času dětí a mládeže. V roce 1998 jsem na *FAST VUT* v Brně úspěšně složil státní zkoušku na téma „Salesiánské středisko mládeže“. Státní zkouškou jsem ukončil i doplňující pedagogické studium, kde jsem současně obhájil závěrečnou práci nazvanou: „Využití volného času dětí a mládeže v České republice“.

Na podzim roku 1998 jsem vstoupil do aspirantátu *Salesiánů Dona Boska* v Sebranicích u Litomyšle. Tam jsem současně s přípravou na řeholní povolání začal vyučovat náboženství na místní ZŠ. Po roce přípravy jsem nastoupil do noviciátu v Praze-Dolních Počernicích, během něhož jsem byl přijat ke studiu na *Teologické fakultě Jihočeské univerzity* v Českých Budějovicích, studijní obor pedagog volného



času. V srpnu 2000 jsem složil časné řeholní sliby a přestěhoval se do komunity salesiánů v Českých Budějovicích. Spolu se zvoleným oborem jsem na jaře 2001 začal studovat souběžný obor učitel náboženství a etiky. Ve své pastorační praxi jsem pokračoval ve výuce náboženství na druhém stupni ZŠ.

Roku 2002 jsem přerušil studium na teologické fakultě a nastoupil na souvislou dvouletou praxi do *Salesiánského střediska mládeže* ve Zlíně na sídlišti Jižní svahy. Tam jsem získal první zkušenosti práce s „neorganizovanou mládeží“ a se sociálně-pedagogickou prací. Po návratu do Českých Budějovic jsem dokončil magisterské studium obou oborů. V tomto období jsem využil možnosti vycestovat do zahraničí a v akademickém roce 2005/2006 jsem souběžně studoval v Irsku na univerzitách *NUI Maynooth* a *St. Patrick's College* předměty spojené s prací s mládeží. V letech 2008 a 2009 jsem dokončil studium na teologické fakultě a postupně obhájil obě diplomové práce, které se týkaly témat sociálně-pedagogické práce.

Po roční zkušenosti na pozici pedagog volného času v *Salesiánském středisku mládeže* v Českých Budějovicích jsem nastoupil jako ředitel *Salesiánského střediska mládeže* v Praze-Kobylicích. Pro snadnější vstup do takovéto role jsem nastoupil na tříletý akreditovaný kurz Personalistika a management v zařízeních pro volný čas dětí a mládeže. Po šesti letech jsem řízení organizace předal svému nástupci a v roce 2015 přijal novou roli – ekonom *Salesiánské provincie Praha*.

Mám jednoho sourozence. Jmenuje se David, je o tři roky mladší a v současné době přednáší na Masarykově univerzitě v Brně na katedře informatiky. Je ženatý a má tři děti.

1998–1999 aspirantát Sebranice

1999–2000 Praha-Dolní Počernice, noviciát

2000–2008 České Budějovice

2008 – dosud Praha-Kobylisy

## Pavel Andrlé

Narodil jsem se 24. června 1976 v Poličce na slavnost sv. Jana Křtitele, kterému je zasvěcen náš kostel v Širokém Dole u Poličky. Dne 11. 7. jsem byl pokřtěn jako Pavel Jan. Jsem druhý ze čtyř dětí, starší sestra je trapistkou, mladší bratr má rodinu a nejmladší sestra ještě studuje.

Na základní školu jsem chodil v Poličce. V roce 1985 jsem prodělal vážný zánět mozkových blan. Zpětně vnímám velkou sílu modlitby a Boží působení v mém životě, když jsem se probral z bezvědomí téměř bez následků. Po základní škole následovalo vyučení v *Poličských strojírnách* a poté nástavbové studium s maturitou ve Svitavách.



Do naší rodiny vstoupili salesiáni již tím, že mé rodiče oddával Jaroslav Horník. Další salesián byl Josef Kopecký st., ten doprovázel rodiče přes různá setkání a duchovní obnovy k tomu, že se stali salesiány spolupracovníky. Na mé povolání měli velký vliv již zmínění rodiče, především svým příkladem víry. Dále to byl P. Josef Landa, kněz, který v naší farnosti působil do roku 1990. Díky němu jsem poznal začátky duchovního života. Po roce 1990 to byli právě salesiáni, kteří přišli do naší farnosti Sebranice. S nimi jsem jezdil na salesiánské chaloupky, nejprve jako účastník a později jako asistent a vedoucí. Postupně jsem se začal zapojovat i během týdne do dětských a mládežnických mší a pravidelné čtvrtěční adorace. Další činností se salesiány byly „puťáky“ a „lyžáky“, kde se propojila fyzicky náročná akce s duchovním rozměrem. Bylo to pro mě velkým přínosem a prohloubením duchovního života.

Po maturitě došlo na rozhodování co dál. Díky zkušenostem se salesiány bylo přirozené jít na civilní službu, a tím do aspirantátu a tak pokračovat v začaté spolupráci. Během počáteční formace se dostavily velké pochybnosti, protože jsem znal jen salesiány kněze a vnitřně jsem vnímal, že kněžství není moje cesta. Tyto pochybnosti zmizely, když jsem se dozvěděl, že je možné být salesiánem



koadjutorem, a tak jsem v roce 1999 po ročním noviciátu v Praze-Dolních Počernicích skládal první sliby a v roce 2005 v Brně-Líšni sliby věčné.

Po noviciátu moje cesta směřovala do Českých Budějovic do postnoviciátu. Nejprve trochu studijně a postupně i v zapojení ve středisku mládeže, kde jsem prožil i období asistence. Od roku 2003 jsem pracoval v Brně-Líšni, částečně jsem se ve farnosti věnoval přípravě bířmovanců, výuce náboženství a více ve středisku nejprve oratoři, postupně pak vedení různých kroužků. Po nabrání potřebných zkušeností jsem vedl akce, kroužky, klub a chaloupky.

V roce 2012 jsem rok působil v chlapeckém internátu v Praze-Kobylicích a zapojil se do vedení kroužků kytary a ping-pongu v salesiánském středisku. Od roku 2014 pracuji v Praze-Karlíně u našich sester FMA na *Dvouleté katolické střední škole* jako asistent pedagoga.

1998–1999 Praha-Dolní Počernice, noviciát

1999–2003 České Budějovice

2003–2012 Brno-Líšeň

2012 – dosud Praha-Kobylisy



*Pavel Andrlé s Lubošem Lažou na koadjutorském setkání na Spáleníšti 30. 4. 2010*

## Zemřelí odešli

---

### Jan Adam

Narodil jsem se Marii a Josefovi 21. března 1915 ve vesnici Velká Chýška, č. p. 46. Do Fryštáku jsem přišel 19. srpna 1936 a až do vstupu do noviciátu v roce 1938 jsem pracoval v kuchyni. Místní rada mne zhodnotila takto: „Třebaže kulhá, dobře vykonává všechny práce, je opravdový a spořádaný. Čas od času je třeba ho povzbudit.“ Po složení prvních slibů ve Svätém Beňadiku jsem byl poslán zpátky do Fryštáku k plotně. Asi jsem to uměl. Tehdy jsem do své závěti dne 11. 7. 1939 napsal: „Svoji duši odporoučím Pánu Bohu. Můj majetek je 6000 korun. Z toho 1000 korun odporoučím na sošku Božského srdce a P. Marie do kostela ve Velké Chýšce a 5000 korun odporoučím na salesiánské dílo v Čechách a na Moravě.“



V roce 1942 jsem složil věčné sliby. V zápisu místní rady stojí: „Zbožný, pracovitý, dobrý, má zdravý úsudek.“

V pondělí 13. 9. 1943 jsme museli odejít z Fryštáku „do hor“. Ústav byl zabrán Němci a my jsme dostali Boží prozřetelností možnost přestěhovat se do Dvorku u Příbyslavi. Byla to cesta plná překážek. Vstávali jsme ve 4 hodiny ráno a do Brna přijeli k večeru. Přespali jsme v Žabovřeskách v oratoři. Druhý den před polednem jsme dorazili do Příbyslavi a odpoledne do Dvorku. Na přivítanou jsme měli na faře k obědu „škubánky“. Odpoledne přijela druhá skupina.

Byl to den Povýšení svatého Kříže, den patrocinia fryštácké kaple. Dva dny nato, 16. září na svátek svaté Ludmily, se slavilo

patrocinium ve Dvorku. Bylo to všechno jakoby zázračné, očím se nechtělo věřit.

Na svátek Dona Boska 31. ledna 1944 jsem večeri nazval „čajovým večírkem“. Chtěl jsem hochům udělat něco dobrého a zároveň zajímavého. Za jejich asistence jsem vyvařil v čaji špunt od slivovice.

Náš představený, P. Oldřich Med, se nechtěl naučit jezdit na kole. Pořád se vymlouval, že to nepotřebuje, že všude dojde pěšky apod. Návštěva P. Josefa Januše se pro něho stala památnou. Vyprovázel ho na vlak a já jsem nelenil a šel mu naproti. Vedl jsem dvě kola. Když jsme se potkali, dal jsem se do smíchu a začal se tlouci do hlavy, že jsem zapomněl, že neumí jezdit. A hned jsem ho donutil, aby si na jedno kolo sedl, že se cestou domů jezdit naučí. Co jiného mu zbývalo, jednou začít bylo třeba. Pomohl jsem mu do sedla a on se nejistě rozjel. Jel jsem před ním, aby viděl, jak se má jezdit, ale on se místo na mě díval na přední kolo, až se mu zamotala hlava a svalil se na zem. Moc nechybělo a byl by býval spadl z můstku. Přesto to nevzdal a po řádném poučení, že se má dívat stále vpřed, dojel se slávou až domů.

Zjara roku 1944 jsem opatřil dvě štěňata velkých řeznických psů a udělal jsem vozík, že s nimi budu jezdit do města. Dal jsem jim antická jména: Castor a Pollux. Pollux byl záhadné povahy



*Legendární psi Castor a Pollux s panem Adamem*

a bylo mu to vidět i z očí. Zato Castor byl dobrák od kosti a měl jsem ho radši. Ovšem tahat museli oba, a tak jsem je měl oba rád. Tu někoho napadlo udělat mi žertík, a tak milý Castor zmizel. Pod keřem se navršila hlína a na keři byl nápis: „Zde leží Castor, věrný pes, a nad ním kvete modrý bez.“ Kluci mi to zvěstovali, ještě než jsem vstoupil na území kolonie. Byl jsem velice smutný a panu Szotkowskému, který měl psy opatrovat, jsem ani ruku nepodal. Pak jsme se měli fotit. Formovali jsme skupinku, abychom na fotce pěkně vypadali, když tu – co to? Z branky vyběhne Castor a uhání přímo ke mně. To jsem se rozjasnil a dal se do smíchu. Všem jsem ale pohrozil, že jim to nedaruji, a všichni věděli, že skutečně ne.

Dne 12. září jsme přihnali s panem Kuříkem do kolonie velkého berana, kterému hoši dali jméno Ferda. Na nádraží totiž přijel vagon ovcí a sedláci si je měli koupit. Protože někteří nepřišli a bylo třeba vagon vyprázdnit, prodávali každému, kdo přišel. S Ferdou byla legrace, brzy uměl trkat. Jakmile se proti němu někdo blížil s napřaženými rukama, už skláněl bojovně hlavu a chystal se trknout. Ferdu jsme snědli 8. prosince na svátek Neposkvrněného početí Panny Marie. To bylo slávy!

Mezi kuchyní a jídelnou bylo takové malinké okénko – trvale otevřené – a jím jsem se snažil každého obdarovat veselým žertíkem. Prostředí kolonie bylo těžké – sami v lese, stranou od lidí, nikam se nechodilo. Jednou měli kluci vyučování, a tak jsem vzal obal od salámu, který jsem samozřejmě předtím vybral, naplnil jej slupkami od brambor, na špagátu spustil z vrchního poschodí před okno třídy a sem tam s tím kolísal. Všichni hned vyskočili a zmocnili se ho. Mysleli si, že mají nějaký úlovek, a zatím to byl jen šprým.

Když se některý z hochů umýval v poschodí a dole pod oknem na něho někdo čekal, vylil jsem mu shora lavor vody za krk a pak jsem zvolal: „Pozor, leju vodu!“ Každý už byl do té doby mokrý.

Po válce jsme se vrátili zpět do Fryštáku. Musel jsem denně nakrmit 170 kluků. Často bývala jen krupice. Zajišťoval jsem nákupy, jezdil do Zlína pro věci, které bylo třeba doplnit. Spolubratrů, kteří byli volní, moc nebylo. Asistenti byli vytížení, protože učili a připravovali

se – byli vždy o dva dny dopředu – ale přesto to všechno dělali vynikajícím způsobem. A na tyto věci neměli čas. Měl jsem k ruce dva kluky, kteří mi pomáhali.

V roce 1948 jsme dostali americký film *Pět Sullivanů*. Byl to příběh o pěti bratřích, kteří zahynuli za války na lodi, již torpédovali Japonci. Film byl s titulky. Chtěl jsem se dívat, ale musel jsem umývat po večeri nádobí. Tak jsem se naštvál, šel zatlouct hřebík do polínka a vrazil ho do pojistek. Promítalo se v divadle. Někdo se našel, kdo to opravil. Tak jsem ten hřebík zase zatloukl: „Když se já nemůžu dívat, tak nikdo!“

Dovětek: Po internaci pan Adam odešel z kongregace a oženil se.

1936–1938 Fryšták

1938–1939 noviciát Svätý Beňadik

1939–1943 Fryšták

1943–1945 Dvorek u Přibyslavi

1945–1950 Fryšták

## **Stanislav Bílík**

Narodil jsem se 24. ledna 1907 v Boršicích u Buchlovic v Československu.

Ve středu 10. prosince 1924 jsme se hlásili u P. Metoda Klementa na sekretariátě *SKM (Sdružení katolické mládeže)* v Praze. Spali jsme porůznu u dobrodinců (např. u kanovníka Švece a jinde). Ve čtvrtek 11. 12. byl po jedenácté hodině odjezd. Na nádraží nás doprovodili hoši ze *Sdružení*, protože měli s sebou také koše, kufry a jiná zavazadla. Předtím jsme byli na audienci u pana arcibiskupa Kordače, který nám dal pozhěnnání na cestu. Těž jsme navštívili pana nuncia. Pozornost budili Pavlačka s Havlíkem, oba malí ve slováckých krojích. Stalo se, že cestou se nějaký balík roztrhl a z něho se vykutálely koláče. Na to P. Klement vždy vzpomínal.

Cesta byla dlouhá. Jelo se přes České Velenice na Linec a teprve druhý den v pátek 12. 12. jsme byli večer v Mestre u Benátek.



*Stanislav Bilík (v první řadě druhý zprava) v Perose 19. 4. 1925 na duchovních cvičeních*

A hned přestup na vlak do Milána, kam jsme přijeli v sobotu 13. 12. ráno. Prohlédli jsme si milánský dóm a jiné památky a obědvali v Cardinal Ferrari. Jedli krvavý biftek a mnozí poprvé v životě ochutnali chřest. A zas dál k Turínu. Tam nás vyhlíželi famil Hlaváč a novic Trochta. Oba dostali dovolení jít krajany přivítat. Neobešlo se to bez vzrušení. Měli jsme přijet na Porta Dora, ale před příjezdem vlaku vykolejilo několik vagonů, takže jsme museli jít kus pěšky – asi kilometr.

V *Oratoři svatého Františka Saleského* se nám dostalo pěkného přivítání, prožili jsme v jídelně pěkný večer a pak viděli poprvé večerní rekreaci hochů s modlitbou venku na dvoře. V neděli 14. 12. nás don Hlubík provázel po Turíně, takže jsme měli mnoho zážitků – jeden krásnější než druhý. Navštívili jsme i hrob Dona Boska. Hlaváč byl pověřen, aby s námi zůstal a dělal nám tlumočníka. Vedení zastávali provizorně don Hlubík a don Guniš, slovenští bohoslovci studující v Turíně na Crocettě.

Je zajímavé, kdo byli představení peroského domu. Vedle již známého dona Jana Rinaldiho, ředitele, tam byl jako prefekt bývalý

ředitel cařihradského ústavu don Leone, dále Francouz don Domergue (Domerg) jako zpovědník. V peroské externí oratoři vládl klerik Valle a jediným koadjutorem byl signore Giovanni. Tenkrát nás přijelo 29 a tvořili jsme první peroskou salesiánskou komunitu: Viktor Albrecht, Jaroslav Balák, Stanislav Bilík, František Černík, Václav Doležal, František Groh, Ondřej Havlík, Josef Hruška, Bedřich Chalupa, Josef Januš, Ladislav Jestříbek, Jaroslav Karásek, Antonín Kovář, Jaroslav Krajíček, Jaroslav Kubeša, Jan Kuřík, František Machán, Rudolf Marha, Josef Novosad, Cyril Ondra, Josef Pasáček, Jan Pavlačka, Josef Prošek, Bohumír Pustka, Antonín Remeš, Josef Semela, Antonín Starosta, Rudolf Starý a Jan Široký. S Břežným a Vlasákem, kteří tam byli už minulý rok se Slováky, nás bylo 31.

Čtyři z nás – já, Hruška, Kuřík a Starý – byli přijati do noviciátu. Odjžděli jsme 13. 7. 1925 do Turína na Valsalice na duchovní cvičení. Po noviciátu jsem odešel do Sampierdarena (1926), kde jsem se věnoval sochařství, a tím jsem byl pro české dílo ztracen. V roce 1931 jsem byl přeložen do Janova na učňovskou školu jako učitel kreslení. Dokonce ještě dnes visí v sakristii kostela jeden můj obrázek s podpisem.

Můj pobyt v Itálii se začal zhoršovat. Vše jsem vysvětlil v dopise z 21. 6. 1948 donu Beruttimu:

„Pan inspektor P. Festini mi řekl, abych napsal Vám skrz dovození vrátit se do Československa. Již minulý rok jste Vy, otče Berutti, souhlasil s tímto dovozením P. Stuchlého, tehdejšího inspektora v ČSR, avšak potom prakticky, skrz pas se to pozoruhodně vleklo a proti své vůli jsem musel zůstat v Janově-Sampierdareně. Nyní je pas již skoro v pořádku, chybí jen vízum rakouského konzulátu, nicméně mám již příslibené dovození konzula i pro případný návrat do Itálie.

Ale moje přání by bylo zůstat v ČSR. Z různých důvodů, které mi to dovolují, objasním to velmi stručně. Důvod mé národnosti mne dostal v Itálii do situace velmi zlé, a to ze strany spolubratří; to bude můj úděl, avšak viděl jsem, že i ostatní cizinci se nacházejí ve stejné ošklivé situaci, jako je ta moje. Kromě toho jsem velmi nemocný.

Již více jak 2 roky jsem soužen nervovým vyčerpáním a není zde ochota mi trochu pomoci ze strany nadřízených. Nicméně minulý rok pokračovala bolest hlavy a nedovolili mi, abych si týden odpočinul v horách, zatímco ostatní tam pobývali několik měsíců, tedy nemocný a unavený jsem byl znovu poslán do školy, jako by se nic nestalo, a ještě hůře než dříve s omluvou, že mne nemohou zastoupit jak z právního důvodu, tak skrz moji vlastní školu. Nyní v tomto stavu se mi zdá nemožné jít dál. Je tu příliš mnoho diplomacie. Když potřebuji, slíbí mi pomoc atd., atd. a pak nic.

S navracením do vlasti ovšem nedoufám najít pozemský ráj, čas iluzí, myslím, že je to minulost, ale pan inspektor P. Dvořák mi píše, že momentálně jdou věci velmi dobře a pak se uvidí, že sice nemůžeme nic předvídat, ale potom že mohu přijít. A nyní, po poctivém vysvětlení těchto faktů, očekávám v důvěře Vaše rozhodnutí, které, jak doufám, bude příznivé, zvláště když povolení mně vyprší do 3 měsíců.“

Odpověď byla negativní.

31. 7. 1948 jsem napsal žádost P. Pietru Berrutimu, generálnímu prefektovi, abych mohl být poslán do Španělska jako řezbář dřevěných figur. Připojil jsem i své důvody: jsem zaměstnán již několik let v tomto oboru se skutečným nadšením a jsem ve stavu vyčerpání, což ve mně vzbuzuje přesvědčení, že pro mě bude dost obtížné opět začít pravidelnou školu, která je příčinou mé trvalé nevolnosti.

28. 8. 1948 jsem napsal řediteli školy:

„Prosím o odpuštění, že žádám urgentně z vážného důvodu. Není to moje únava z důvodu školního roku, ale těžká nemoc, kterou jsem mučený již více jak 2 roky. Bolesti šíje, nespavost atd. Bylo mně již lépe, znovu jsem začal školu a nyní jsem zase ve dřívějším stavu. Bojím se, že budu úplně zničen. Zvláště když představení nejsou přesvědčení o tomto těžkém stavu, který nemohu ovlivnit. Zejména když jsem dal slib, že budu školu pravidelně navštěvovat, je situace pro mne náhle těžší, než pro ostatní studenty. Nejsem rebel, miluji školu, která mi tolik dala a uspokojuje mne, a také studenti mne mají rádi. Avšak ve stejných chvílích v soukromí přicházejí úzkosti.



Řekněte mi, že chci jít do Španělska nebo jinam pracovat jako sochař nebo malíř.

Moje rozumová úvaha byla následující: vím, že v těchto nemocích hraje značnou roli radikální změna – proto. Nikdy se mi nedaří a nedařilo osvobodit od tvořivé umělecké činnosti, tudíž se jí věnuji aspoň na chvíli, jen tak mně bude lépe. Protože tato duševní dvojitost (škola je jedna věc, umění druhá), jak věřím, je zdroj těchto problémů.

Ani já nevím, které z těchto dvou utrpení si zvolit. Věřím však, že pro mě bude lepší pokojná práce v ateliéru. Víím, že v Bernalu v Argentině můj přítel Bassi potřebuje jednoho řezbáře. Pokud by představení uznali, byl bych připraven tam odejít.

Nejdůstojnější otče Belido, skromně a upřímně jsem Vám odhalil své záležitosti. Rozumí se z mého pohledu. Jsem připraven na všechno: odjet, nebo zůstat a také dál prožívat své bolesti hlavy; jediné, co si přeji, je totiž, abych poslední část svého života (mám 40 let) ukončil jako dobrý řeholník.

Má nemoc mě donutila k tomuto kroku: 11. srpna 1965 jsem z Florencie napsal hlavnímu představenému donu Riccerimu.

„Níže podepsaný koadjutor s věčnými sliby prof. Stanislav Bilík zdvořile žádá Vaše nejdůstojnější blahorodí, aby byl zproštěn od věčných slibů a vyňat ze salesiánské společnosti.

Prohlašuji, že jsem byl k tomuto rozhodnutí puzen těžkými ne-snázemi osobními i dalšími okolnostmi. Mimo to si přeji vrátit se do Československa, své vlasti, a trávit zbytek svého života v blízkosti svých příbuzných. Kromě toho prohlašuji, že toto rozhodnutí konám svobodně a po dlouhém zvažování. Pro další informace se můžete laskavě obrátit na pana inspektora P. Pietra Ciccarelliho, který je již nějakou dobu seznámen se situací.“

Pan inspektor tehdy napsal: „Přikládám žádost o zproštění slibů téměř šedesátiletého koadjutora. Tento případ je netypický; avšak ještě horší je, že sám jmenovaný je zvláštní případ (mánie pronásledování, umělecké velikášství a v roce 1961 a 1964 dva pokusy neopětovaných citových vztahů).

Lehkomyslně utíkal a bylo mu nabídnuto odejít do domova důchodců, dal však přednost opustit *Kongregaci*. Žádal o pomoc a bylo mu vyhověno: výjimečně. Odchází s iluzí najít dvě věci, které podle sebe nenašel během čtyřiceti let salesiánského života: úctu a cit. Bůh buď s ním.“

1924–1925 Perosa Argentina

1925–1926 noviciát Villa Moglia

1926–1931 Sampierdarena

1931–1956 Janov

1956–1965 Florencie

13. srpna 1965 odchod z kongregace

## Miloslav Burget

Narodil jsem se 6. září 1920 v Hrochově, okres Litovel. K salesiánům jsem přišel do Moravské Ostravy 19. 5. 1939 a jeden rok jsem strávil také ve Fryštáku v aspirantátu. Jako kandidátovi do noviciátu mi bylo připsáno: „Dobromyslný, veselý, má rád kongregaci, zbožný, pracovitý.“ Před prvními sliby zápis z místní rady uvádí: „Klidný,



*Miloš Burget (v prostřední řadě druhý zleva) v orechovském noviciátě 1941/42*

zbožný, vlídný, má dobrou vůli být užitečný kongregaci.“ Vrátil jsem se zpět do Fryštáku, kde jsem uplatnil své znalosti jako krejčí. Ale ještě téhož toku jsem byl poslán na nucené práce do Německa.

Před obnovou slibů v Ořechově 16. 8. 1945 o mně napsal tehdejší pražský ředitel: „V tomto domě je málo znám, ale po celou dobu nucených prací udržoval s domem písemný styk, a je proto zřejmé, že má dobrou vůli zůstat v kongregaci.“

V Praze jsem opravoval šaty. Bylo nás zde osm koadjutorů. Byl jsem hubeňour a v ložnici vedle mne nikdo nechtěl spát, protože jsem mluvil ze spaní.

Před věčnými sliby 18. 1. 1950 v Trmicích jsem se svěřil řediteli, že se již necítím na to, abych pracoval přímo mezi mládeží. Komunitní život mi nečinil žádné problémy.

Po internaci jsem pracoval na přehradách Klíčava a Křimov.

Dovětek: Podle svědectví spolubratří brzy zemřel, ale žádné další podrobnosti nám nejsou známy.

1939–1940 Ostrava

1940–1941 aspirantát Fryšták

1941–1942 noviciát

1942 – Fryšták

1942–1945 Německo

1945–1950 Praha

## **František Čumíček**

Narodil jsem se 29. dubna 1918 v Prakšicích. Příjímací zkoušky jsem dělal ve Fryštáku do první třídy spolu s Lojzou Vlkem, Františkem Doležalem a Jožkou Buráněm. Byli jsme přijati tři: Vlk, Doležal a já. Po prázdninách v roce 1932 jsem nastoupil na studie. Přesně se pamatuji na okamžiky loučení s domovem, rodiči, sestřičkami a se všemi drahými. K odvozu pro nás najali strýčka Josefa Doležala z č. p. 45. Přijel vozem košinkou, měl krásné grošáky koně. Naložili jsme na vůz koš s prádlem a peřiny – zkrátka veškerou výbavu na celý

rok – a za brekotu a pláče jsme vyjeli. Jeli s námi naši otcové. Vyjeli jsme ráno asi v 6 hodin přes Pašovice, Velký Ořechov, Hřivínův Újezd, Doubravy, Bohuslavice, Březnici a Zlín. Nálada byla po celé cestě střídavá. Tatínkové se bavili, my jsme zpívali nebo si povídali, jaké to tam asi bude a podobně.

Když jsme se blížili k Fryštáku a uviděli již z dálky ústav, který se měl stát naším domovem, padla na nás tíseň. Zamlklí jsme dorazili na místo asi ve 12 hodin. Přijal nás tehdejší ředitel ústavu P. Ignác Stuchlý. Zavedli nás do ložnice ve staré budově. Bylo tam asi 40 dřevěných postelí se slamníkem. Před každou postelí byla připevněna skříňka na prádlo a toaletní potřeby a vedle vždy jedna židle na odkládání šatstva na noc. Se slzami v očích jsem si připravoval postel poprvé v životě sám bez maminky. Tatínek se se mnou rozloučil a brzy odjeli, aby byli do večera ještě doma. Zapadl jsem do kolektivu chovanců, ve kterém jsem měl žít další léta svého života.

Pamatuji si přesně, že první oběd byl venku na hřišti. Polévka bramboračka, byla tam nakrájená cibulka, kterou jsem do té doby nesnášel. Zavřel jsem oči a snědl polévku s velkým sebezapřením. Jako další byl guláš s brambory, ten mi chutnal víc. Po obědě bylo na hřišti u ústavu přivítání. Vyhrávala nám na přivítanou dechová hudba ústavních studentů. Já jsem byl u vytržení. Kluci jako já nebo



*František Čumiček (ve 2. řadě 4. zleva)*

snad o něco starší vyhrávali pod vedením jednoho velebného pána, tak jsem si tehdy myslil. Samozřejmě, že jsem si nejvíce všimal křídlováků, bylo jich asi osm. Jeden křídlovák se na mne otočil a ptal se mne, odkud jsem. Povídám, že z Prakšic a že jsem se začal také učit na křídlovku. On na to, že je z Nivnice, jmenuje se Franta Bartek a je v páté třídě. Začalo mně být již veseleji, pak se ještě přihlásil Vojta Fuglík z Dobrkovic, který sice v kapele nehrál a ještě pak Tomáš Kudela z Těšova u Uherského Brodu. Ten nastupoval do třetí třídy a hrál v kapele na lesní roh.

Na znamení zvonce jsme odešli do svých tříd. První třída byla v přízemí na konci chodby na levé straně. Když jsem do ní vstupoval, padla na mne zase ta tíseň a zmocnil se mne také stesk po domově. Všichni učitelé a vychovatelé chodili v klerikách jako kněží. Chovali se k nám velmi mile a povzbudivě. Ve třídě nám řekl třídní don Slovák povšechné informace o řádu v ústavu a o denním režimu. Co bylo k večeri si už nepamatuji. Všechno mi hořklo v ústech. Ve dvacet hodin byly večerní modlitby v kapli uzavřené večerním slůvkem, krátkou promluvou ředitele ústavu P. Ignáce Stuchlého, a pak se šlo spát.

První noc mimo domov. Povlečení, peřiny a polštář voněly ještě domovem, ale cítil jsem se tak opuštěný. Pod peřinou jsem plakal, až jsem konečně usnul únavou. Spal jsem klidně a ráno jsem byl vzbuzen zatleskáním asistenta, který měl v rohu místnosti postel oddělenou bílými závěsy.

Do kolektivu jsem zapadl velmi dobře, byl jsem oblíbený jak u spolužáků, tak u představených, zkrátka byly to roky prožité bez starosti a celkem krásně a spokojeně. V druhém ročníku jsem už hrál v ústavní dechové kapele první křídlovku, hrával divadla, zpíval ve smíšeném sboru – do konce druhé třídy alt a po mutaci v druhé půli třetího ročníku tenor. Pilně jsem cvičil denně na křídlovku a až do páté třídy jsem byl prvním křídlovákem. Ve školním roce 1934–35, když jsem byl ve třetí třídě gymnázia, hráli jsme koncem června a začátkem července na *Všekatolickém sjezdu* v Praze. Byli jsme tam 3 dny. Hráli jsme na Strahově při příchodu papežského nuncia

a pak průvodem ze Strahova na Hradčany před arcibiskupský palác. Vzpomínám si, že když jsme šli ze Strahova, náš bubeníček Karel Tinka, rodák ze Strání-Květné, ještě hodně malý, už nám nemohl stačit v pochodu, a proto si ho před sebe na koně posadil policista, který spolu s jinými doprovázel celý průvod a tak ho dovezl až na Hradčany.

Vzpomínám také, jak jsme chodili jako muzikanti hrát na Sv. Hostýn na všechny větší slavnosti. Jednou jsem napsal domů, že budeme hrát na Sv. Hostýně při mši. Jaké bylo mé překvapení, když jsem se tam setkal s dědečkem a babičkou Bětákovými. Když jsme pak venku před kostelem hráli pochody, stáli za mnou oba ještě s mnohými poutníky z Prakšic a dědeček se se mnou pyšnil. Stále jen: „To je náš František, to je můj vnuk, ano, ten na tu trumpetu, to je on.“ Zdálo se, že pýchou praskne.

Jinak jsme hrávali také ve Štípě na pouti a každý rok na velikonoční pondělí se chodilo do Emauz na výlet do Velíkové. Všichni maširovali ve štrúdlu s hudbou. Každý jsme dostali jedno vajíčko, kousek krakovského salámu, krajíček chleba a sodovku. Když jsem byl ve třetí třídě, onemocněl nám jeden spolužák Jenda Bartoš z Polešovic. Byl to jeden z nejzbožnějších chlapců, co jsem znal. Ještě téhož roku zemřel, hráli jsme na jeho pohřbu v Polešovicích.



*František Čumíček (v horní řadě 5. zleva)*

Po páté třídě gymnázia jsem byl postaven před skutečnost volby povolání. Bylo třeba se rozhodnout, zda zůstat dále, nebo se věnovat civilnímu povolání. Studium bylo tak náročné a vysilující, že jsem si zvolil jako další odvětví hudbu.

Ve školním roce 1937–38 jsem nastoupil do Svätého Beňadiku na Slovensku do noviciátu. Z domu mě rodiče vybavili skutečně celou výbavou. Jel tam ještě se mnou Lojza Vlk, spolurodák. První noc jsme spali na sýpce kláštera. Byly tam jen slamníky. Netušil jsem, jaká pohroma mě čeká. Na této sýpce spávali totiž poutníci, kteří přicházeli na pouť do chrámu při klášteře. Byl to původní klášter benediktinů, pak přešel do správy salesiánů. Při klášteře byl velký zemědělský statek a rozsáhlé několikapatrové sýpky. Tam nás první noc odkázali přespat. Našel jsem si místo u okénka, bylo velmi teplo, noc krásná. Potáhl jsem si slamník prostěradlem čistým jako padlý sníh. Po večeři a po večerních modlitbách jsme šli spát. Světlo tam nebylo žádné. Vlezl jsem pod peřinu a těšil jsem se, jak se hezky vyspím. Netrvalo to ani minutu a již jsem věděl, že místo spánku to bude hotové peklo. Okamžitě jsem ucítil, že po mě začalo lézt takové množství blech, že si to nelze ani představit. Pravděpodobně tam nebyla dlouho žádná pouť a dlouho žádný nocležník. Blechy kousaly s takovou chutí, že jsem byl za chvíli jediná „hubavica“. To pro mě byla pohroma, já jsem byl vždy moc „fajnový“ a na blechy alergický. Pozoroval jsem, spíše poslouchal, co asi dělají ostatní. Někteří spali klidně, asi to na ně nešlo, jiní se zase ošivali a vyváděli podobně jako já. Všude tma, nevěděl jsem, kam se mám vrazit. Seděl jsem u okénka sýpky a vždy, když jsem hmátl za košili, pokaždé jsem chytil blechu, ne-li dvě. Protože bylo tma a nevěděl jsem, jak je zabíjet, vyhazoval jsem je oknem, ať si aspoň nohy přerazí, až dopadnou na zem. Jak vidíte, přivítání jsem neměl záviděníhodné. Jakmile začalo ráno svítat, pustil jsem se do balení ložního prádla a peřiny. Druhou noc jsme měli spát již ve společné ložnici. Úplně jsem strnul, když jsem viděl ráno prostěradlo, peřiny a prádlo samý černý puntík, jako kdyby byly posypány mákem. Již jsem se rozhodoval, nemám-li se sbalit a ihned odjet domů. Rozmyslel jsem si to, neboť bych po cestě

zablešil všechno a doma snad celou dědinu. Ráno jsme pohlíželi jeden na druhého a žádný nic. Snad se styděli, snad z askeze chtěli obětovat toto utrpení k větší cti a slávě Boží. Ráno po mši v ústavní kapli a po snídani nastalo stěhování do společné ložnice. Šel jsem odhodlaně za jedním představeným knězem, který se mi zdál nejpřístupnější a sdělil jsem mu všechno, co jsem v noci zažil a že dosud následky příšerně pocituji. Poradil mi, abych šel na zahradu, říkali jí „Riviera“, a abych si natrhal listů z vlašských ořešáků a dal je do postele, že to jistě pomůže. Samozřejmě jsem nemeškal a donesl jsem plnou náruč ořechového listí. Řádně jsem vyprásil prostěradlo i peřinu s polštářem venku, nakladl na slavník listů z ořešáku, dal také mezi povlaky do peřiny i polštáře, pod polštář pod hlavu. A skutečně to byl výborný prostředek. Jako když utne. Ani jedno kousnutí a spal jsem celou noc. Zato moji spolužáci, kteří viděli, co si večer dávám do postele a smáli se mi, vytrpěli si své. Hned začali používat tohoto prostředku a tak jsme se blech zbavili.

V tomto ročníku jsem studoval stanovy řádu, pracoval na zahradě, ve vinici a denně jsem se věnoval hudbě. Studoval jsem hlavně teorii hudby, notaci, harmonizaci, instrumentaci, dynamiku a rytmiku. Tam jsem také hrál divadlo, slovensky, bez jediné chybičky. Ze začátku jsem hrával ve smyčcovém orchestru první trumpetu a cvičil jsem chlapce na dechové hudební nástroje. Začátkem jara 1938 jsem dal dohromady celou dechovku. Hráli jsme dosti slušně. V květnu jsem již účinkovali veřejně v průvodech Božího těla a mariánské slavnosti.

Při ústavu bylo velké hospodářství, rozsáhlé zahrady a mnoho hektarů vinic s výborným vínem. Na podzim roku 1937 jsme chodili do vinice na vinobraní. Sklízeli jsme hrozny od rána do večera, lisovalo se víno ve velkém dřevěném lisu a poprvé jsem chutnal vinný burčák. Sklepy byly rozsáhlé a plné obrovských sudů s vínem. Na každém sudu bylo napsáno křídou, z kterého roku je tam víno. Na podzim jsem jednou obíral v zahradě jablka a nosil je do horní části jižní bašty nad sklepy vína na uskladnění. V ten den stácel ve sklepě víno Laco Jahoda, který byl mladším kuchařem. Pocházel ze Šumic u Uherského Brodu a byli jsme dobrými přáteli, vyučen



byl řezníkem. Pokaždé, když jsem donesl do sklepa koš jablek, měl jsem nachystaný pohár toho nejlepšího vína. Po pátém poháru jsem již lezl ze sklepa téměř po čtyřech. Na zahradě jsem si lehl pod jabloň a vzbudilo mne až zvonění klekání v kostele. Nepozorovaně jsem se dostal do ústavu a ani nemukal, takže se to nikdo nedozvěděl.

V roce 1938 jsem dovršil na Slovensku 29. dubna dvacátý rok svého věku. Žádná oslava ani o tom žádný nevěděl, tam

se na takové věci nemyslilo a nadrželo. Já však začal pociťovat ve svém nitru zvláštní neklid a určitou změnu, které jsem nerozuměl, spíše nesměl rozumět. Když jsem někdy studoval u otevřeného okna a díval se na krásné Pohroní, na širošíre louky po obou stranách Hronu a viděl jsem, jak se tam procházejí chlapi s děvčaty ruku v ruce, pociťoval jsem, že i mé srdce touží po tom, aby se někomu darovalo, abych miloval a byl sám milován.

V roce 1938 jsme odjeli ze Slovenska na Moravu do Ostravy, kde byl postaven ústav Don Bosco na Vítkovické ulici. Byla to moderní budova a při ní byl postaven v moderní slohu kostel patrona dělníků sv. Josefa. Zde se pokračovalo ve studiu: šestá, sedmá a osmá třída klasického gymnázia. Vyučovala se navíc filozofie, pedagogika a psychologie. Zkoušky se konaly v Kroměříži a tam se také po osmé třídě maturovalo. Ve volném čase jsem se věnovali mládeži z Ostravy a okolí. Chlapi přicházeli do ústavu po škole. Hráli si na hřišti, kde byly provozovány téměř všechny druhy sportu: fotbal, volejbal, házená, závody v běhu, v zimě hokej a podobně. Někteří se učili na hudební nástroje smyčcové nebo dechové. Mezi nimi jsem působil i já.



*František Čumíček (vpravo) v Ostravě*

Na podzim roku 1939 došlo k okupaci pohraničí naší republiky. Když byla vyhlášena všeobecná mobilizace na ochranu republiky, nastoupili na vojnu všichni vojáci v záloze. Tak se stalo, že museli narukovat i naši kuchaři. Nebylo žádného, kdo by vařil pro ústavní osazenstvo. Tehdy byl ředitelem P. Josef Lepařík. Určil do kuchyně Tomáše Kůdelu a mne. Tak se ze mne stal i kuchař. Zásoby jsme měli, tak jsme vařili. Snídaně, to nebyla žádná věda. Uvařila se černá káva z melty a cikorky, uvařilo se mléko, slilo se to dohromady, osladilo a bílá káva byla hotová. Chleba dovezený pekařem se nakrájelo na krajíčky a snídaně byla hotová. Horší to bylo s obědem. Oba jsme neměli žádné zkušenosti, jen to, co jsme pochytili ještě doma. Když bylo maso, nebyl to žádný problém. Uvařilo se v hrnci (kuchařskou knihu nám koupili) s veškerou zeleninou a do polévky se dala zavářka z těstoviny. Maso se nakrájelo na porce, uvařila se bramborová kaše, nějaký konzervovaný salát k tomu a zákusek se koupil v obchodě. Na večeri francouzské brambory nebo rýže, případně makarony s uzeninou. Jednou jsme se rozhodli, že uděláme v neděli řízky. Všechno jsme si nachystali, naklepali je, osolili, obalili ve vajíčku a ve strouhance. Na sporák jsme dali velký brutvan, „narýpali“ sádla, asi tak 3 nebo 4 kg, a nechali je rozpustit. Sádlo již začalo vařit, tak jsme tam dali dva řízky. Ale běda! Okamžitě byly černé a sádlo spálené na uhel. Na nic jsme nečekali. Otevřeli kanál, spálené sádlo vylili, brutvan umyli a dali další dávku. To jsme již byli poučeni, že jakmile se sádlo rozpustilo, ihned jsme tam dávali řízky. Povedly se nám ohromně – no, chybami se člověk učí. Podávali jsme k tomu bramborový salát a všichni si pochvalovali, jaký byl výborný oběd.

Jindy jsme si s Tomáškem usmyslili, že uděláme rozvalované pěry z bramborového těsta plněné povidly a sypané mákem. Ty jsme my doma vařivali, tak jsem měl aspoň představu, jak to má chutnat. Navařili jsme brambor ve slupkách, sehnali kluky, aby nám je naloupali a pustili se do toho. Brambory jsme pomleli, osolili, promíchali s moukou, vyváleli těsto, nadělali tašek s povidly tak, jak jsem to doma viděl dělat maminku a vše uvařili ve velkém hrnci. Výsledek jsme scedili a dávali na talíře po dvanácti kusech. Každou porci jsme

polili máslem a posypali řádně oslazeným mákem. Polévka byla fazolová domácí a pak jako příkrm pěry. Nedovedete si představit, jak se naši páni velební a asistenti olizovali. Něco tak dobrého ještě nejedli. Snědlo se všechno, ani jeden kousek nezůstal. Ředitel pak přišel a ptal se, kde jsme na takovou dobrou přišli a kdo nás to naučil. Nikdo nechtěl věřit, že je to z brambor.

Také jsme si naplánovali, že k večeři bude krupice. Postavili jsme na sporák velký 50litrový hrnc s mlékem. Jakmile začalo vřít, Tomášek sypal krupici a já míchal. Krupice jsme asi nasypali moc, neboť jak to začalo houstnout, nemohli jsme vařečkou v hrnci ani hnout. Z obou nás teklo, jak jsme se snažili míchat, nakonec jsme to vzdali a nechali krupici vařit bez míchání. Samozřejmě, že se nám připálila a byla hustá až hrůza, museli jsme ji na talíře krájet. Omastili jsme ji máslem, posypali cukrem a všechno se snědlo.

Po mnichovské zradě západních mocností bylo naše vojsko demobilizováno a vojáci byli propuštěni domů. Začalo se mluvit o tom, že všichni Židé budou odsunuti do lágrů někde do Polska. Pamatuji se, že jednoho večera mne zavolal P. Vrátník, abych mu šel pomoci vybrat v kostele pokladničky, že dostal nepodepsaný dopis, že tam bude hodně peněz. A skutečně, tolik peněz jsem ještě nikdy neviděl. Bylo tam takové množství těch největších



*František Čumiček (stojící první zleva) v Ostravě 1940*

bankovek (desetitisícovky, pětitisícovky, tisícovky atd.), že jsme měli oba co dělat, abychom je unesli. Na druhý den jsme je nesli do banky a stejně z toho nebylo nic. Byly vydány protektorátní peníze, lidé začali šmelinařit, kupovali si obživu za textilie, boty a jiné. Byly vydány lístky na mouku, máslo, sádlo, maso, textil, tabák (tabačkenky) a podobně.

V roce 1940 onemocněl spolurodák Alois Vlk a 8. prosince 1940 zemřel v nemocnici na Fifejdách v Ostravě. Odpoledne téhož dne jsme ho byli ještě navštívit s Tomášem Kúdelou, ale již nás nepoznal. Byl v agónii a stále jen opakoval slova: „Fiat voluntas Tua.“ To jest: „Buď vůle Tvá.“ Pohřeb měl velmi slavný, bez hudby. Na pohřbu byli také někteří občané z Prakšic, i moje maminka byla.

Do Ostravy mě přijel navštívit také můj tatínek. Pamatuji si, že večer byla nějaká oslava v sále. Hráli jsme divadlo. Já jsem toho večera řídil smyčcový orchestr. Měl 30 členů, kompletní obsazení. Nacvičil jsem s ním ouverturu *Básník a sedlák*. Provedena byla bezvadně. Tatínek měl ze mne radost. Tehdy mi donesl náramkové hodinky, to jsem měl jedinou památku od něho a velice jsem si toho vážil.

V tom čase se již u něho začala projevovat zákeřná choroba. Trápilo ho velké revma, následek nachlazení z těžké práce při vyklepávání nádrží v parních kotlích. Odstraňoval z nich usazený kamenec, a to obvyčejně v zimě, opřený vevnitř kotle o studený kov. Dostal pak prudké záněty v levé kyčli. Uhýbal bolestem, začal velmi kulhat a kyčelní kost mu srostla s pávní, až musel být operován. Situace byla taková, že jsem se rozhodl odejít z ústavu, abych pomáhal živit rodinu. Na podzim 1941 jsem se přihlásil do práce. Byl jsem přijat do Zbrojovky v Uherském Brodě.

1932–1937 Fryšták

1937–1938 noviciát Svätý Beňadik

1938–1941 Ostrava

1941 – odchod z kongregace

## Ján Halada

Zde můžeme uvést jen vzpomínky spolubratří: Byl to slovenský koadjutor, který přišel vypomáhat jako kuchař v roce 1935. Ale kam, to nevíme. V roce 1937 se objevil v Praze, následně víme o jeho pobytu od 30. 6. do 6. 7. 1940 v kobyliškém domě. V roce 1943 absolvoval duchovní cvičení ve Fryštáku. Figuruje na seznamu spolubratří z Prahy.

Po válce působil zpátky v Praze opět jako kuchař. Byl blondák a trochu napadal na nohu. Štěpán Trochta si jej vyžádal do Litoměřic, když se stal v roce 1947 litoměřickým biskupem. Máme dvě vzpomínky – dělal šoféra a kuchaře.

Po záboru domů, internaci řeholníků a jejich propuštění byl v Hejnicích zaměstnaný ve fabrice na dřevovýrobu. Vyráběli tam šachové figurky. Oženil se s paní z Oseka, sudetskou Němkou, když v padesátých letech zjistil, že řeholní život není perspektivní.

1935 kuchařská výpomoc

1937–1939 kuchařem v Praze

1945–1946 Praha



*Ján Halada (ve 4. řadě shora, druhý zprava) na duchovních cvičeních ve Fryštáku v roce 1938*

## Antonín Herzán

Zde můžeme uvést jen vzpomínky spolubratří: v letech 1940–1941 byl v noviciátu v Ostravě u magistra P. Antonína Dvořáka. Poté studoval filozofii v Ořechově a v letech 1942–1943 se objevil ve Fryštáku. Později se stal koadjutorem. Byl dosti inteligentní, v 50. letech se ještě zkoušel přihlásit na studia na Masarykovu univerzitu, ale to je vše, co o něm víme. Jeho pobyty jsou vysledovány ze soupisů spolubratří, které se sestavovaly každý rok. Záznamy z válečných let nejsou úplně, protože domy byly zabráný a publikační činnost zastavena. Seznamy se dotvářely po válce ze vzpomínek.

1940–1941 noviciát Ostrava

1941–1942 filosofie v Ořechově

1942–1943 Fryšták

1945–1947 Fryšták



*Antonín Herzán (v horní řadě 3. zleva) ve fryštské kapele v roce 1938*

## Antonín Hlaváček

Narodil jsem se 3. června 1928 v Újezdci u Osvětiman. Dne 20. srpna 1944 jsem přišel do domu v Ostravě a pracoval v kuchyni. Předtím jsem byl rok a půl ve Fryštáku a také tam jsem pracoval v kuchyni, protože studium mě nelákalo.

V srpnu 1945 jsem nastoupil do noviciátu v Hodoňovicích. V zápisu místní rady ze dne 20. června 1945 stojí: „Zdraví dostatečné, zbožnost dobrá, má dobrou vůli, trochu lehkovážný.“

Ke slibům jsem byl připuštěn s těmito postřehy: „Zdravý, zbožný, živý, trochu šašek. Ještě mladý je pověřen a zodpovědný za kuchyni, což trochu přesahuje jeho síly. Zvládá to celkem dobře, kromě některých chyb nepodřízenosti, povrchnosti a nedbalosti. Je třeba, aby byl ještě formován.“ Provinciální rada dne 3. 8. 1946 lakonicky dodala: „Můžeme doufat.“

Časné sliby jsem obnovil 16. 8. 1948 v Hodoňovicích.

Po dvou a půl letech v kongregaci jsem zjistil, že to není život pro mne, a podal jsem žádost o dispens. Ten mi byl udělen 18. února



*Antonín Hlaváček (v prostřední řadě první zprava) v Hodoňovicích 1945/46*

1949 dopisem hlavního představeného Pietra Ricaldoneho z Turína.  
Do světa jsem odešel 1. března 1949.

1943–1944 Fryšták

1944–1945 Ostrava

1945–1946 noviciát Hodoňovice

1946–1949 Přestavlkvy

## **Bedřich Chalupa**

Narodil jsem se 14. listopadu 1909 v Pěncích u Přerova. Hned s první skupinou jsem přišel 15. listopadu 1924 do Perosy Argentiny. Když česká výprava odjela v roce 1927 do Fryštáku, zůstal jsem jako koadjutor aspirant. Můj ředitel o mě napsal: „Těší se dobrému zdraví, ukázal se jako dobrý, učenlivý, ochotný, a přestože je slabší ve studiích, myslím si, že by mohl dobře pokračovat.“ Noviciát jsem absolvoval v Chieri ve Villa Moglia.

Do žádosti o složení prvních slibů jsem napsal: „Já, podepsaný Bedřich Chalupa, poté, co jsem poznal a praktikoval s pomocí Pána a Madony pravidla a stanovy, podle toho, jak mi to dovolovaly, toužím po tom odevzdat se tomuto stylu salesiánského života. Proto Vás žádám, abych mohl složit jako koadjutor řeholní sliby v této kongregaci našeho blahoslaveného otce. S nadějí, že budu vyslyšen, Váš nejzbožnější syn Bedřich Chalupa, 22. 7. 1929.“

Podnebí v Itálii mi moc nesedlo. Zápis z provinciální rady ze dne 3. září 1929 uvádí: „Je připuštěn ke slibům jako koadjutor; doporučujeme lékařskou prohlídku kvůli tělesné křehkosti.“

Byl jsem poslán zpět do vlasti do Fryštáku. Kvůli svému zdraví jsem požádal o obnovení slibů již za rok. Provinciální rada souhlasila, ale žádost poslala na hlavní radu. Sliby jsem obnovil 9. srpna 1930 v Šaštíně.

Další sliby jsem skládal ani ne za rok – 8. dubna 1931 ve Fryštáku. Postřehy rady domu k mé žádosti: „Nevyniká příliš energií v práci, zbožnost dobrá, společenský, rád pomáhá ve sváteční oratoři.“





*Bedřich Chalupa (ve 3. řadě shora, 6. zleva) v Perose na duchovních cvičeních 19. 4. 1925*

V červenci 1932 jsem se rozhodl pro misie. Napsal jsem žádost hlavnímu představenému: „Po zralé úvaze a souhlasu pana inspektora žádám o to být poslán do misíí a nejráději na nějaké velmi obtížné místo, abych zde mohl zajistit velkou práci spásu své duše.“ Pan inspektor napsal doporučení: „Kandidát je mladý, hezkého vzhledu, trochu křehký (hubený). Snad na místo zahradníka nebo mezi nemocné leprou. Nedoporučujeme do prádelny nebo jako správce. Má potřebu potlačovat své vášně mnohou prací. Dobrá vůle.“ Byl jsem poslán do Peru.

V roce 1935 o mě psali v 10. čísle *Salesiánského věstníku*: „Československých salesiánů je v misiích a v misionářských ústavech v zámoří již přes 40, většinou v jihoamerických republikách. Jeden obrázek tam odtud představuje skupinu indiánské rolnické školy v Puno v Peru. Ten v širáku mezi chlupci je salesián pan Chalupa z Přerova. Je tam od roku 1932.“

Za necelých 20 let, 16. října 1951, jsem podal žádost o dispens: „Já, Bedřich Chalupa, věk 42 let, národnosti československé, první řeholní sliby jsem složil roku 1930 ve Fryštáku (Československo)

a věčné sliby v Granja Salcedo de Puno (Peru), představuji se Vám a s úctou říkám: Nacházím se v situaci, kdy nemohu plnit sliby kvůli zvláštním okolnostem, poté, co jsem vážně přemýšlel a mnoho se modlil před Bohem a Pannou Marií Pomocnicí, a po poradě s panem inspektorem, žádám dobrovolně o dispens od věčných slibů.“

Můj inspektor mě podpořil: „Koadjutor s věčnými sliby, Bedřich Chalupa, žádá dispens od věčných slibů. Jsem toho názoru ho udělit. Nachází se v takové morální situaci, že je nutný jeho odchod z kongregace. Měl odejít v roce 1949 podle doporučení dona Berruttiho. Don Coggiola, s nadějí na zlepšení, ho pozval do tohoto domu v Arequipa, aby ho zbavil příležitosti, ale věci neměly řešení. Ze své strany jsem udělal všechno, co jsem měl. Je to spolubratr řádu, plní svou praxi zbožnosti, plní velmi dobře své povinnosti v domě. Mrzí mě jeho odchod. Ale jeho smutná historie je dlouhá a nemá už sílu. Držet ho (v kongregaci) by bylo nebezpečné pro dobré jméno kongregace. V roce 1947 udělal velmi špatný krok.

Je tedy vhodné, aby odešel z kongregace a byl svobodný k tomu, co zamýšlí. Já bych ho i podpořil, ale vidím, že to již není vhodné ani možné.“

P. Ricaldone, hlavní představený, odepsal: „V síle fakulty, nám od Svaté stolice propůjčené a za souhlasu kapituly představených, my, P. Ricaldone, hlavní představený *Společnosti Františka Saleského*, po svědomitém posouzení všeho, co se událo, a s přihlédnutím k mínění představeného oratoře, pana Bedřicha Chalupu, člena téže *Společnosti* od jednoduchých věčných slibů, slibů chudoby, čistoty a poslušnosti, které v naší *Společnosti* složil, laskavě dispensujeme, tak aby onen, opouštěje řeholní život, měl sílu se legitimně vrátit do světa.“

- 13. 12. 1924 Perosa Argentina
- 1928–29 noviciát Chieri (Villa Moglia)
- 1929–32 šatnářem ve Fryštáku
- 1932 Peru
- 29. října 1951 propuštěn z kongregace

## Josef Jurček

Narodil jsem se 15. srpna 1932 v Kozojídkách ve farnosti Hroznová Lhota rodičům Josefovi a Alžbětě. Bylo nás doma pět dětí: Jan, já, Marie, František a Antonín. Ve své rodné obci jsem vychodil základní školu a ve 14 letech jsem vstoupil k salesiánům do Fryštáku. Předtím jsem si mezi jméno a příjmení nechal připsat přízvisko (Josef) de Calasan (Jurček).

Do noviciátu v Hodoňovicích jsem nastoupil 15. srpna 1949, ale kvůli zásahu složek StB v roce 1950 jsem jej nedokončil. Byl jsem poslán na vojnu k PTP do Žatce, kde jsem pracoval téměř 3 roky. Po vykonání této vojenské služby jsem odešel do Frýdku-Místku, abych dokončil studia, ale nakonec jsem začal pracovat. Přes různé potíže jsem se ocitl jako technický a majetkový správce *Československé televize*



*Josef Jurček (vlevo s křížkem na krku)*

v Ostravě. Pak jsem pracoval ve *Válcovných plechu* jako úpravář vody. Tam jsem setrval až do své penze.

V důchodu jsem se podílel na restaurování obrazů a nábytku. Byl jsem aktivním členem *Bezručova kraje* a podílel jsem se na instalaci a udržování kamenů básníka Františka Lazeckého na hoře zvané Kabátice.

Pro nemoc jsem se přestěhoval do *Domu pokojného stáří*, kde jsem 26. dubna 2004 zemřel. Pohřben jsem v rodné vsi Kozojídky.

Pozn. V jeho pozůstalosti se objevil list s hlavičkou: Rytíř sv. Grálu, Josef de Calasan, Waldstein z Lemberka – Jurček a rukou napsaný text: „Vyšel jsem tvrdou školu života!“

## Josef Kaňka

Narodil jsem se 1. května 1933 v Horních Počernicích v Praze. Ve svých 13 letech jsem přišel 15. srpna 1946 do ústavu v Praze-Ko-byliších.

Za dva roky jsem požádal o přijetí do noviciátu – chtěl jsem se stát koadjutorem, nejraději kuchařem. V mém posudku je napsáno: „Je zdravě zbožný, průměrně inteligentní, dobrého zdraví, je pohotový k jakýmkoliv manuálním pracím, má nejlepší předpoklady k tomu, aby se mu podařilo být dobrým salesiánským koadjutorem.“

Za rok pobytu v noviciátu jsem se změnil: „Je ještě trochu dětský, rád komanduje druhé (kuchaře), v práci je nedbalý, je třeba mít nad ním dozor a ještě ho formovat.“ Přesto však jsem sliby 16. srpna 1949 složil.

Nastoupil jsem do Fryštáku, kde jsem si měl doplnit formaci.

Poznámka: Fryštácká kronika končí posledním záznamem z 1. března 1948. Další osudy jsou neznámé. Víme už jen to, že po návratu z vojny se Josef Kaňka do kongregace nevrátil.



*Josef Kaňka (v horní řadě první zleva) v hodoňovickém noviciátu 1948/49*

1946–1948 Praha

1948–1949 noviciát Hodoňovice

1949 – Fryšták

## Ludvík Koša

Narodil jsem se 15. září 1918 v Ižopu u Komárna na Slovensku. Pokřtěn jsem byl až 20. ledna 1935 v Mirovicích u Písku, kde jsem bydlel u příbuzných.

K salesiánům jsem přišel 13. října 1935 do Fryštáku na necelé dva roky. V roce 1937 jsem byl přijat do noviciátu ve Svätém Beňadiku, odkud jsem byl propuštěn ze zdravotních důvodů. Na radu představených jsem opustil ústav a zůstal jsem „ve světě“. Potom přišla válka a já jsem ztratil spojení s představenými. Až po válce jsem se dozvěděl, že salesiáni jsou dále v plné činnosti. Tak jsem se rozhodl, že se vrátím, když mi představení řekli, že budu-li se cítit zdravý a budu-li chtít, můžu se vrátit kdykoliv.

Byl jsem přijat 2. prosince 1947 do Ořechova za aspiranta. Měl jsem dost času a příležitosti poznat salesiánský život a také jsem jej



*Ludvík Koša (v horní řadě první zprava) v hodoňovickém noviciátě 1948/49*

poznal. A proto jsem se také rozhodl podruhé vstoupit do noviciátu, tentokrát do Hodoňovic, odkud jsem byl asi po dvou měsících propuštěn, ale to už jen na svoji žádost, kterou jsem podal spíše unáhleně, z nerozvážnosti a proti vůli představených než z jakýchkoliv příčin.

Pak jsem jel na radu představených do ostravského ústavu, kde jsem čekal několik dní na nějaké místo a kde jsem také hned poznal, že jsem chybil. Konečně jsem se rozhodl, že pojedu na své bývalé působišťe, ale jelikož jsem měl při tom stále úmysl a naději, že bych se snad mohl ještě vrátit, i když se mi nabízelo několik míst, nehodlal jsem se s tím salesiánským životem úplně rozloučit, nechtěl jsem se na žádné místo vázat, takže jsem se ještě téhož dne vrátil do pražského ústavu, kde jsem byl několik týdnů a kde jsem se měl podrobit u jednoho doktora důkladné lékařské prohlídce. Dostal jsem od něj potvrzení o svém zdravotním stavu, které jsem odevzdal panu inspektorovi, když jel na inspektoriální poradu, jež se konala před obláčkou noviců v Hodoňovicích, při které jednali také o mně, mám-li být přijat, nebo ne, ale z ohledu na můj zdravotní stav a povahu jsem byl odmítnut.

K tomu bych podotkl, že co se týče mého zdravotního stavu, necítil jsem žádné potíže, které by se nedaly lehce odstranit. Představení brali potvrzení od pražského doktora na velkou váhu. Nevím, co tam všechno napsal, ale mně řekl tolik, že mám lehkou srdeční vadu, která by se dala vyjmutím mandlí a spravením chrupu odstranit, což by nebylo tak těžké. Když jsem byl před noviciátem z Ořechova na lékařské prohlídce v *Zemské nemocnici* v Uherském Hradišti, kterou provedl pan doktor Nevyjel a která byla důkladnější než od pražského doktora, byl přítomen pan asistent Bařinka. Kdežto u pražského doktora jsem byl sám. Pokud jde o mou povahu, všude, kde jsem byl v ústavech, byli se mnou všichni spokojeni i v noviciátu v Hodoňovicích mě všichni představení tolikrát ujistovali, že jsou se mnou v každém ohledu plně spokojeni.

Dne 19. května 1949 jsem potřetí zažádal o vstup do noviciátu. Do Hodoňovic jsem nastoupil téhož roku. Komunistický režim přerušil náš noviciát a já jsem od salesiánů odešel.

1935–1937 Fryšták

1937–1947 „ve světě“

1947–1948 Ořechov

1948–1949 Ostrava, Praha

1949–1950 noviciát Hodoňovice

1950 – odchod od salesiánů

## František Košina

Narodil jsem se 1. února 1921 v osadě Horní Pole, farnost Studená u Telče.

Poprvé se o mně zmiňují až ostravské salesiánské záznamy: „Z pozorování kandidáta v Moravské Ostravě: Přišel z našeho domu v Praze, kde byl aspirantem, s nadějí, že bude moci studovat latinu, pak se nechal přesvědčit, že bude pro něho lepší, aby se stal koadjutorem. Jako krejčí je velice schopný, ale neumí to sdělit druhým. Výrazně zbožný, pracovitý, poslušný, náchylný ke skrupulím a zmatkům, postrádá praktický smysl.“



V roce 1945 jsem složil na jeden rok své první sliby. V posudku bylo napsáno: „Zdá se trochu pohodlný v práci, je příliš přesvědčený o svém mínění, je zbožný, dává dobrou naději.“ Po slibech jsem šel na zkrácenou vojenskou službu. Šel jsem s tím pocitem, jako bych měl sliby věčné. Druhé sliby jsem složil na 3 roky. „Byl na vojně, kde se choval velice dobře, udržoval častou korespondenci s představenými,“ je napsáno ze zasedání místní rady.

Na svátek Dona Boska jsem požádal o složení věčných slibů, ale byla mi dovolena pouze obnova na 3 roky. Tehdy se uvádělo toto odůvodnění: „Zbožný, málo milující svou povinnost být krejčím, nemá moc nadání. Živí svou touhu, že bude knězem, od toho byl

vícekrát odrazován. Chtělo by to, aby byl víc poslušný. Třebaže požádal, aby byl připuštěn k věčným slibům, domníváme se, že by bylo vhodné, aby byl nyní připuštěn jenom k slibům časným.“ Ty jsem složil 31. března 1949. Pro spolubratry jsem šil kleriky. Dílnu jsem měl na druhém nádvoří v křížové chodbě od náměstíčka, kde byl vodotrysk. Působil jsem také jako katecheta na školách v okolí Oseku.

Internace mě zastihla v Oseku, takže jsem se nikam nepřemísťoval. Šil jsem z dek tepláky a bundy, aby spolubratři netrpěli ve studených budovách zimou.

Po propuštění jsem odešel do Nového Jičína, kde jsem pracoval v továrně na automobilové součástky *PAL*. Udržoval jsem časté styky s dalšími propuštěnými salesiány na Ostravsku. Chodil jsem s nimi na výlety do Beskyd. Z *PALu* jsem přešel do *ČSAD* a odstěhoval se do Havířova. Dne 16. prosince 1956 jsem se oženil s Dagmarou. Říkalo se jí Dáša.

Spolu jsme složili spolupracovníký příslib 20. června 1992 v Ostravě. Byla mou neocenitelnou manželkou až do roku 1994, kdy po onemocnění rakovinou zemřela na mozkovou příhodu. Pomáhala při obnově salesiánského díla v roce 1990 jako účetní. Naše manželství bylo bezdětné.

Působil jsem v havířovské farnosti jako akolyta. Za mnoholetou službu se mi farnost prostřednictvím P. Gandery odvděčila umístěním do katechetického domu v Karviné-Fryštátě, v těsné blízkosti farního kostela. Tam jsem prožil posledních deset let svého života jako v ráji. Materiálně jsem byl stoprocentně zajištěn, duchovně ještě více. Mohl jsem být denně voděn na mši svatou nebo se jí zúčastnit pomocí průmyslové televize. Těchto možností jsem bohatě využíval a modlil se pilně hlavně za salesiány. Zemřel jsem 10. října 2004.

1944–1945 noviciát Ořechov

1945–1946 Ořechov, základní vojenská služba

1946–1950 Osek u Duchcova

Svatba 16. prosince 1956.

Zemřel 10. 10. 2004.



## Václav Kouřil

Narodil jsem se 20. srpna 1932 v Břestu, farnost Kroměříž. Po válce jsem nastoupil do Fryštáku. Prožil jsem tam tři krásné roky. V roce 1948 jsem byl připuštěn do noviciátu. Představení o mě napsali: „Zbožný, dobré zdraví, průměrně inteligentní, dobré povahy, citlivý k druhým.“

První sliby jsem složil v Hodoňovicích 16. srpna 1949 s posudkem: „Zbožný, málomluvný, dobrý pracovník, potřebuje, aby ho vedl jeden člověk.“ V žádosti o připuštění k prvním slibům jsem napsal, že hodlám složit sliby do vojenské služby. Byl jsem takový kutil, pořád jsem něco vymýšlel a montoval. Po vojně jsem zůstal u rodičů v Břestu.

1945–1948 Fryšták

1948–1949 noviciát Hodoňovice, sliby do vojny

1949–1950 Fryšták



*Václav Kouřil (ve 2. řadě 2. zleva) v hodoňovickém noviciátu 1948/49*

## Rostislav Kryštof

Narodil jsem se 3. května 1929 v Dubňanech spadajících do brněnské diecéze. Po válce jsem přišel do Fryštáku a za dva roky jsem si podal přihlášku do noviciátu. Domácí rada si zapsala: „Dokončil třetí třídu gymnázia, studium pak přerušil z důvodu nemoci očí. Tento rok pracoval v kuchyni, choval se dobře, je vážné povahy, dobře se přizpůsobil pracovnímu prostředí, jeho zbožnost je dobrá a solidní. Dává dobrou naději. Jeho rodina byla velice proti jeho rozhodnutí, ale on překonal těžkosti.“

Dne 16. srpna 1948 jsem složil první sliby jako koadjutor. Měl jsem výborné doporučení: „Zdravý, velice zbožný, v noviciátu pracoval v kuchyni, inteligentní, studium mu jde velice dobře.“ Po noviciátu jsem šel zpět do Fryštáku pomáhat panu Adamovi do kuchyně. Pak jsem byl krátce v Přestavlkách, potom v Ostravě a zase ve Fryštáku. Všude jsem vařil.

V letech 1964–1967 jsem bydlel ve skupince s Josefem Pavlasem v Brně-Pisárkách. Byl jsem vyučený malířem pokojů. Práci jsem dělal svědomitě a důsledně, proto mi byla nabídnuta možnost vystudovat uměleckou průmyslovku. Těšili jsme se, až se navrátíme zpátky. Hodně jsem jezdil s Čedokem na zájezdy a pak vyprávěl, jak to vypadá v jiných krajinách a v jiných zemích.



*Rostislav Kryštof (v prostřední řadě druhý zleva) v orchestru hodoňovického noviciátu 1947/48*

Při studiu se mi zalíbila jedna kolegyně a oženil jsem se.

1945–1947 Fryšták

1947–1948 noviciát Hodoňovice

1948–1949 Fryšták

1949–1950 Přestavlky, Ostrava a Fryšták

## **Ján Lovecký**

Lovecký Ján, slovenský spolubratr, 1937–1940 působil jako kuchař v Ostravě. Pak se vrátil na Slovensko a v seznamu spolubratří je uveden v letech 1948–1949 ve Fryštáku. Víme už jen, že zemřel v Šaštíně.

1937–1940 Ostrava

1940–1948 Slovensko

1948–1949 Fryšták



*Ján Lovecký (ve 2. řadě, 5. zprava)*

## **Pavel Maruš**

Narodil jsem se 16. května 1926 v obci Zliechov u Považské Bystrice. Pak jsme se přestěhovali do Okříšek u Třebíče, kde jsem s dobrým prospěchem vychodil třetí třídu měšťanky.

Dne 20. srpna 1940 napsal na inspektorii v Ostravě P. Pavel Šindelář, konsistorní rada a farář v. v., toho času v Okříškách u Třebíče č.

30, prosbu za mé přijetí do některého ústavu, nejlépe v Brně, i když mám chudé rodiče a nemohli by na mě nic přispívat.

Byl jsem přijat do Moravské Ostravy 2. září 1940, kde jsem zůstal až do nástupu do noviciátu v roce 1944. Vyučil jsem se krejčím a uměl si získat důvěru svého učitele věrným plněním svěřených povinností. V domě jsem pracoval manuálně podle potřeby a angažoval se pro druhé po pracovní době.

Domácí rada v posudku k nástupu do noviciátu napsala: „Je poslušný, upřímně a neostentativně zbožný, v práci pohodlný.“ Ve zprávě předcházející mým prvním slibům z roku 1945 se píše: „Má zdravotní potíže s plícemi, podle svědectví lékaře se není třeba ničeho bát. Je trochu uzavřenější povahy, ale časem se to zlepší.“

První sliby jsem složil do vojny, jak tehdy bylo zvykem, a po vojně jsem se už k salesiánům nevrátil.

1940–1944 Ostrava

1944–1945 noviciát Ořechov

1945–1946 Hodoňovice

1946–1947 Osek

1947–1949 Přestavlky

1949 – na vojně, pak odešel



*Pavel Maruš (sedící první zprava) v hodoňovickém noviciátu 1945/46*

## Alois Med

Narodil jsem se 31. července 1917 v Jihlavě. Po skončení povinné školní docházky, to je pět tříd obecných a dvou měšťanek, mě chtěl tatínek dát na rok do německé školy, čemuž jsem se bránil. Nakonec rozhodl a napsal do Fryštáku a již ke konci prázdnin jsem s ním jel k přijímacím zkouškám, kde jsem se poprvé setkal s donem Stuchlým, který nás mile přijal. Po prázdninách jsem odjel do Fryštáku, kde jsem začínal v první třídě gymnázia. Tam jsem byl rok. Ke konci roku byly zkoušky v Kroměříži, kterých jsem se nezúčastnil, zůstal jsem v ústavu. Po prázdninách jsem se již nevrátil.



Tatínek mi našel místo kuchaře v *Katolickém domě*. Celou dobu, co jsem tam byl, jsem se k plotně nedostal. Denně jsem od rána do odpoledne utíral nádobí. Občas jsem šel do města na trh s panem šéfem nakoupit kuřata a pak jsem měl na starost zabíjet je a čistit. Po půl roce jsem odešel pro nedorozumění s kuchařkou kvůli obědu. Maminka mi doma řekla, abych si sám něco našel, a za dva dny jsem již nastupoval jako učeň u cukráře Tomana, který hledal učedníka. Řemeslo se mi líbilo tak, že bez práce jsem byl jen dva dny. Po čase mi pan šéf našel jiného mistra, protože mu nešly obchody. Nastoupil jsem u mistra Petřinyho, u kterého jsem zůstal až do svého vyučení. Když jsem složil zkoušky, to bylo v pátek, šel jsem v sobotu do dílny, abych připravil zboží do obchodu. Pan šéf mi po skončení vyplatil jako dělníkovi mzdu 15 Kč a řekl mi, že mě již nemůže více držet, jelikož obchody nejdou (on měl již jiného učedníka, kterému nemusel platit), a abych se přišel zeptat za dva až tři měsíce, až nastane sezóna zmrzliny. Tak jsem mu poděkoval a šel domů.

Doma jsem se rozhodl, že odjedu do Fryštáku, budu-li tam co platen. Ve Fryštáku jsem působil v kuchyni. Za nějaký čas jsem navštívil dona Coggiolu a po rozhovoru s ním jsem se rozhodl stát se spolubratrem salesiánem. Ještě téhož roku jsem byl poslán do

Svätého Beňadiku do noviciátu, kde jsem strávil rok (1935–1936). Po skončení slibů jsem byl určen jako kuchař do Ostravy. Po dobu noviciátu jsem byl v kuchyni, kde jsem se zdokonaloval v řemesle kuchaře. Byli jsme tam čtyři novici pod vedením hlavního kuchaře spolubratra. Po složení slibů jsem odjel do Ostravy. V té době tam byl pan inspektor don Stuchlý. Většinu času trávil mimo ústav. Přijížděl obvykle večer. Buď jsem na něho čekával s večeří, nebo jsem mu, když přijel a nechtěl večeřet, donesl aspoň šálek kávy do jeho kanceláře, kde ještě pracoval. Někdy mě přišel vzbudit, když jsem již spal, a já jej šel obsloužit. Tak čas v Ostravě utíkal a mezitím jsme občas pro obveselení oratoriánů s panem Kuříkem hrávali divadlo.

Když se rok s rokem sešel, rozhodl jsem se, že bych jel do misíí. Můj bratr Jenda byl v Indii. Zažádal jsem o to a bylo mi jedno kam. Mí představení v Ostravě mi sdělili, že jsem určen pro Indii. V roce 1937 jsem odjel s klerikem Vincencem Horvathem. Ten směřoval na Kubu. Na rozloučenou byla uspořádána misijní akademie. O našem odjezdu prostřednictvím ČTK přinesly zprávu četné časopisy a také zdejší rozhlas.

Napřed jsem jel do Lublaně, kde se mě ujal don Špan, který byl mým novicmistrem ve Svätém Beňadiku. Zařídil, že jsem se setkal s bratrem Oldřichem. Třetího dne jsem ještě se dvěma kleriky odjížděl do italského Turína. Na vrátnici jsem se s vrátným nedomluvil, jelikož on nerozuměl mě a já jemu. Toho dne jsem byl bez oběda. Za 3 dny přijel do Turína Oldřich, a tak bylo vyhráno. Od něho jsem se dozvěděl, že žádost o rozšíření pasu do celého světa je již podána, jelikož doma jsem dostal povolení jen do Evropy. Byl jsem v Turíně poslán do ústavu *Rebaudengo*, kde byli dva Češi, a tam jsem se učil italsky. Po nějaké době jsem byl poslán do ústavu *Villa Moglia* – toho času to byl noviciát – a tam jsem pomáhal v kuchyni. Odtud jsem byl na týden v Becchi a Castelnouvu, kde jsem učil kuchaře, jak péct moučníky, a odtud jsem odjel zase do Turína, kde mi Oldřich sdělil, že mi náš konzulát zamítl rozšíření pasu do celého světa – že se mám nejprve vrátit a odbýt si vojenskou službu. Druhá možnost

byla buď odjet do Portugalska, což mi Oldřich rozmluvil, nebo do Francie. Volil jsem to druhé.

Jakmile jsem u představených vyřídil potřebné, odjížděl jsem ještě se třemi kleriky do Paříže. Když jsme dorazili do ústavu, uvítal mě ředitel, který znal italsky, a bylo hej. Později mi dělal tlumočnicka u ekonomu. Byl jsem v kuchyni. V tomto ústavu nás bylo málo – jen ředitel, ekonom, 1 klerik, 6 chovanců a moje maličkost. Každé ráno přicházeli tři dělníci, kteří se starali o pole, aby posnídali. Připravoval jsem jim také svačiny. Pak tam byl též jeden, který se staral o dobytek (krávy atd.). Ten zámeček patřil dříve třem dámám a ty ho darovaly salesiánům. V tomto ústavu jsem byl přes Vánoce.

Po Novém roce jsem byl odvolán do Lyonu, kde jsem byl jen krátkou dobu. Pan inspektor mě odtamtud záhy poslal na jiné působiště a to do Sehato Dese, abych vystřídal jiného spolubratra laika, který do té doby pekl chleba. S ním jsem byl týden na zapracování, a když odjel, převzal jsem pekárnu a pekl jsem chleba dvakrát denně. K tomu jsem měl na starosti vodní elektrárnu na říčce, kde se vyráběl proud do baterií na noční svícení.

V roce 1938, na svátek sv. Josefa, jsem jel do Marseille k odvodu na konzulát, kde jsem byl odveden. Ihned jsem tam zažádal o odklad a více se o to nestaral. Za nějaký čas jsem byl povolán do Paříže, kde jsem působil zase jako kuchař. Pak mě pan inspektor poslal do misijního domu nazpět do bretaňského Kvatandoku, kde byla internátní škola od prvního ročníku. Tam jsem vařil již pro hodně lidí a sám. Za nějaký čas přijel spolubratr z Itálie (Ital), s kterým jsem byl v ústavu *Villa Moglia* v kuchyni. Takže jsme byli na tolik lidí



již dva. Jmenoval se Sener Talone. Ital jako poleno. Francouzsky ne a ne mluvit, a tak jsem mu dělal tlumočníka. Překlad z francouzštiny do italštiny a opačně. Ještěže jsem ty dva jazyky dostatečně ovládal.

Ke konci února roku 1939 jsem dostal z konzulátu povolávací rozkaz, abych se k 1. březnu dostavil k nastoupení vojenské služby. Zašel jsem si za lékařem, a když jsem mu vysvětlil situaci, ve které se nalézám, řekl mi, abych chvíli počkal a napsal mi lékařské vysvědčení, které jsem ihned odeslal do Marseille na konzulát a s ředitelem jsme se domluvili a ihned druhého dne jsem odjel do Paříže. Po příjezdu a vysvětlení situace, ve které se nacházím, mi pan inspektor schválil mé jednání. Vrátil jsem se zase do kuchyně a tam jsem byl až do vyhlášení války Francie s Německem. Když nastala všeobecná mobilizace, klerici, kteří rukovali, mě pobízeli, abych šel s nimi. Když jsem jim vysvětlil, že do jejich armády nemůžu, uznali to a já se šel přihlásit do cizinecké legie. Mezitím jsem se dozvěděl, že naši formují armádu, tak jsem zajel na naše vojenské velitelství, kde jsem se přihlásil, a do 14 dnů jsem byl již na cestě do jihofrancouzského Agde, kde se formovala naše armáda. To bylo 19. 10. 1939.

Tam se nacházelo naše výcvikové středisko, ve kterém již bylo hodně našich hochů – ti, co byli vyzvednuti u cizinecké legie, utečenci z Československa i dobrovolníci z Francie. Naverbovali také ty, kteří neuměli česky, jelikož byli vychováváni francouzsky. Byl jsem přidělen k 12. rotě těžkých kulometů. Výcvik probíhal jako všude na vojně, jen s tím rozdílem, že se musel hodně zkrátit.

Po pádu Francie jsme byli ve dne v noci stále na nohou a stále jsme směřovali k jihu. Němci zabrali Francii až pod Paříž, a proto i tu jsme obešli a tak se dostali do ještě neobsazené Francie.

Po stažení do Agde jsme byli rozděleni po rotách, které nebyly kompletní. Za nějaký čas nám v kanceláři roty předložili k podpisu demobilizační papíry. Zařadili bychom se tak do pracovních rot. Nepodepsal jsem a odjel do Marseille. Za pár dní jsem se vrátil zase zpět do tábora, kde jsem byl zatčen. Eskorta mě odvedla bez opasku a tkaniček od bot do vězení. Na tuto chvíli jsem byl připraven – dopředu mě na ni upozornil bohoslovec Bernášek, který byl písařem



u koronela, to jest velitele tábora. Ten mi sdělil, že dostanu jen 14 dnů. Byl jsem převezen do vězení na majáku Lord de Brescon.

Po dvou měsících mě pustili a dali mi k podpisu demobilizační doklad, po jeho podepsání bych už nemusel do pracovního tábora, ale konečně do civilu. Text obsahoval dodatek, že nesmím vzít žádné zaměstnání na území Francie. Nechal jsem si tedy napsat, že pojedu na moře. Podepsal jsem, dostal jsem 1000 franků a odjel do Lyonu do ústavu. Za nějaký čas mě pan inspektor poslal do ústavu Bordeaux. Jelikož bylo již celé pobřeží obsazeno Němci, měl jsem obavy z kontroly přes demarkační linii. Naštěstí jsem francouzsky mluvil již slušně a legitimace byla perfektní, takže byly zbytečné. Po osvobození Bordeaux v kolonii českoslovenští důstojníci organizovali odjezd do Anglie. Do čs. armády jsem se opětovně přihlásil 14. 3. 1945, odveden jsem byl 29. 3. 1945 a do Velké Británie jsem připlul 15. 4. 1945. Dostal jsem se k doplňovacímu výběru k letectvu. Když na mě došla řada a předstoupil jsem před anglického důstojníka, který si nás vybíral, řekl jsem mu, že jsem povoláním zahradník. Přetlumočili mu to a zapsali a já byl přijat. Pak nás odvezli do výcvikového střediska, kde jsme podstoupili anglický výcvik, v učebně se učili anglicky a rozpoznávat letadla ze všech možných úhlů. Výcvik byl zkrácen ze šesti týdnů na pět. Ke konci jsme se museli po družstvech podrobit bojovému cvičení – došlo na všechny fáze boje, i tu konečnou – na bajonety. Pak jsme byli přiděleni k perutím. Moje maličkost k 313. stíhací peruti jako pomocná síla.

Co dál dodat? Po pádu Německa a po válce jsme se vraceli letadly domů. Na mě vyšel 31. 7. 1945, den mých narozenin. Z Anglie jsme odlétali v 9 hodin a na ruzyňském letišti přistáli ve 12.15. Poté nás odvezli do ruzyňských kasáren. Ještě ten samý den jsem psal domů. První, kdo přijel do Prahy, byla maminka. To bylo milé shledání! Za nějaký čas přijel též tatínek. To se nedá ani napsat, ani vypovědět, jaké měl člověk pocity...

Jako zahraniční voják jsem neměl ty správné doklady, které by mi umožnily sehnat práci. Bydlel jsem se svým bratrem Miroslavem v Jihlavě do té doby, než jsem se 2. února 1947 oženil. Pracoval

jsem brigádně v kruhárně u svého strýce. Pak jsem na pile odkoroval kmeny stromů. Po svatbě jsem si pronajal v Benešově ulici prostor pro výrobu a prodej cukrovinek. Tam se nám narodila první dcera Jiřinka. Cukrárnu mi zabavili komunisté a musel jsem se pod dozorem StB stěhovat. K cukrařině jsem se už nevrátil, využil jsem nabídku od známého a nastoupil jsem do podniku *Šipro* jako závozník. Po nějakém čase se podnik spojil s *Domácími potřebami*, pro které jsem ještě nějakou dobu jezdil. Když se ozvaly zdravotní potíže, přešel jsem do expedice, kde jsem pracoval jako vedoucí až do svého odchodu do důchodu.

Prodělal jsem několik infarktů a tomu poslednímu jsem 17. března 1991 podlehl.

1935–1936 noviciát Svätý Beňadik

1936–1937 Ostrava

1937 – misie Indie, ale všechno je jinak

1938–1945 Francie

1945 – Anglie

Svatba 2. 2. 1947.

Zemřel 17. 3. 1991.

## **Karel Peltan**

Narodil jsem se 24 října 1929 v Palupíně u Jindřichova Hradce. Po základní škole jsem šel studovat ke kapucínům do Třebíče gymnázium. Po druhém roce mého studia ústav zavřeli a já jsem dodělával školu doma. Chtěl jsem být knězem a hledal jsem možnosti, jak studovat dál. Ale nic jsem nenašel. Rozhodl jsem se, že půjdu k salesiánům, kde se vyučím řemeslu. Pan farář v Palupíně napsal, že chci být knihařem. Ale s otcem jsme se domluvili, že bych spíše bral krejčího nebo kuchaře.

Pan farář Jaroslav Plch o mně napsal: „Je zbožný, obětavý, doma má těžkou úlohu, musí pomáhat, tedy není zhýčkaný ani lenošný. Nereptá, vše snáší. Je-li spokojený, je veselý, ale navenek to moc nedává najevo, v projevech je zdrženlivý.“



*Karel Peltan (v přední řadě první vlevo) v hodoňovickém noviciátu 1946/47*

Dne 17. července 1944 jsem nastoupil do ústavu v Moravské Ostravě a za dva roky jsem odešel do noviciátu v Hodoňovicích. Domácí rada k připuštění ke slibům napsala: „Moudrý, zbožný, pracovitý. Pracuje jako kuchař a je v tom snaživý. Klidný, nemá zvláštní požadavky. Bude z něj dobrý salesián, pokud bude mít podporu představených.“

Pozn.: Ve školním roce 1949–1950 Karel Peltan pracoval v Hodoňovicích jako kuchař. Tam stopa končí.

1944–1946 Ostrava

1946–1947 noviciát Hodoňovice

1948–1950 Hodoňovice

## **Václav Razima**

Narodil jsem se 19. srpna 1922 v Proseči pod Křemešníkem. Dne 24. srpna 1945 jsem nastoupil do ústavu ve Fryštáku, kde jsem jeden rok pracoval v kuchyni. Pak jsem se rozhodl vstoupit do noviciátu. Stanovisko domácí rady ve Fryštáku bylo následující: „Zdraví dostatečné. Mírný charakter, trochu přecitlivělý. Dobromyslný. Zbožnost dostatečná. Jako koadjutor bude dobrý salesián.“ P. Oldřich Med

ještě dopsal: „Studoval třetí ročník gymnázia, ale pak se rozhodl, že se stane koadjutorem, protože už je pokročilého věku. Chová se dobře, má vážný a dobrotivý charakter. Není studijní typ, je už dospělý a hlava už není tak pružná. V manuálních činnostech je praktický a bude z něj dobrý koadjutor.“

První sliby jsem složil 16. srpna 1947 v Hodoňovicích do vojny. Domácí kapitula napsala toto dobrozdání: „Je dobře rostlý, věkem dospělý, šprt, snadno se ale vyčerpá prací, protože sám není s to zastavit se ve svém nadšení. Zbožný, zapálený a věrný služebník. Tak se alespoň zdá.“

Po skončení vojenské služby jsem 22. července 1948 složil sliby na tři roky. Tehdy o mě napsali: „Právě vykonává vojenskou službu, ale z dopisů to vypadá, že zůstane věrný salesiánským ideálům. Hodný, zbožný, vážný, trochu náchylný k nemocem. Všechny povinnosti vykonává svědomitě.“

Po vojně jsem nastoupil do Prahy-Kobylis jako vrátný. Byl jsem vždy na první mši svaté, kterou sloužil Karel Tinka, to bylo ve 4.30. Šel jsem ministrovat a pak jsem si sedl do kukaně a v té vrátnici jsem byl, dokud neodešel poslední člověk. Někdy jsem tam i spal. Dělal jsem cokoliv, co bylo zapotřebí. V zimě jsem uklízel sních a stříkal



*Václav Razima (ve 3. řadě shora 4. zleva) v hodoňovickém noviciátu 1946/47*

hokejové hřiště. Se vším jsem si uměl poradit, pořád jsem něco montoval.

Přes vrátnici chodili všichni, nebyl jiný vchod. Takže do oratoře a z oratoře se chodilo prostě tamtudy. Nebylo divu, že jsem ztrácel chuť do života. Přestože tam moc děvčat nechodilo – to byl jen takový kroužek – jedna z nich mě klofla.

Když nás internovali v Oseku, přestali jsme se s Jendou Vývodou holit. Byli jsme dva, na které byla soustředěna pozornost. Neměli jsme k dispozici vůbec nic. Po návratu z internace jsem se oženil.

1945–1946 Fryšták

1946–1947 noviciát Hodoňovice

1948 – prezenční vojenská služba

1948–1950 Praha

1950–1953 internace v Oseku u Duchcova

## **Rudolf Vlček**

Narodil jsem se 19. června 1924 v Cinobani, farnost Breznička u Lučence. Do Fryštáku jsem nastoupil 14. července 1940. V žádosti o přijetí do noviciátu v roce 1943 jsem uvedl, že už tři roky jsem prožil v salesiánském ústavu jako aspirant a zároveň byl krejčovským učněm u pana Bohumila Janíčka. Domácí rada o mě napsala: „Nyní prokazuje větší blízkost ke kongregaci a intenzivnější zbožnost. Učí se řemeslu mimo dům. Zbožný, vychovaný, trochu uzavřený a málo upřímný.“

Před prvními časnými sliby bylo v Ořechově domácí radou 30. 6. 1944 zapsáno: „Zdravý, udělal určitý pokrok, je poslušnější než dříve. V práci (krejčovské řemeslo) je pilný, ale nevydrží, když se mu úkol znelíbí. Je upřímný. Měl by být pořádnější.“ První sliby jsem složil na 3 roky 16. srpna 1944.

K mé žádosti o připuštění k obnově slibů z 21. 9. 1948 se píše: „Po uplynulé presenční službě chce pokračovat v životní dráze, ze které byl činnou vojenskou službou vytržen. Doufá, že s pomocí Boží

bude moci plnit povinnosti, které na něho kladou sv. sliby. I když ho asi čeká další vojenská služba, může být přijat k obnovení slibů na tři roky. Během vojenské služby psal spolubratřím, a jakmile mu to bylo umožněno, navštěvoval je. Zdá se, že si uchoval dobrý vztah ke kongregaci.“

Představenstvo františkánského kláštera v Kroměříži 25. 9. 1948 mou žádost ještě podpořilo: „S plnou důvěrou mohu Vám potvrdit o chování Vašeho ct. bratra Vlčka Rudolfa, že bylo bezvadné a bezúhonné. Chodíval k nám k sv. svátostem i zahrát a také pohovořit, vždy se cítil jako řeholník uprostřed světa. Blahopřeji Vám k takovému vzornému členu.“

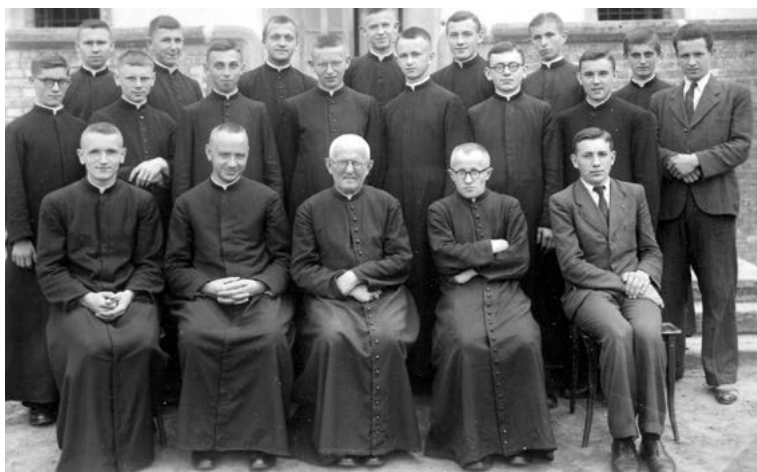
8. října 1948 jsem v Hodoňovicích obnovil sliby na tři roky. Po propuštění z internace jsem již sliby neobnovil a kongregaci jsem opustil.

1940–1943 Fryšták

1943–1944 noviciát Ořechov

1944–1948 Ořechov

1948–1950 Přestavky



*Rudolf Vlček (v prostřední řadě první zprava) na konci ořechovského noviciátu 1943/44*

## Žijící odešlí

---

### Arnošt Slováček

Narodil jsem se 19. dubna 1927 v Brně rodičům Anně a Arnoštovi jako 3. dítě v pořadí. Ve Slavkově u Brna jsem chodil do základní školy. Kvůli zranění tatínka (utržená ledvina) jsme se přestěhovali do blázince do Černovic. V roce 1935 jsem potkal dona Trochtu, který kázal v Židenicích na posvěcení kostela. Kostel byl stavěn pro salesiány, měl být zasvěcen Donu Boskovi, ale biskupové rozhodli, že bude Cyrila a Metoděje. Řekl mi, že salesiáni mají skauty a mluvil na náměstí, že v Brně budou mít školy, hřiště, kluky. V roce 1938 přišel kázat Josef Lepařík na oslavy ct. Martina Středy do jezuitského kostela. Dostal 40 korun od pana inspektora na zpáteční cestu do Fryštáku a on mu za dva měsíce postavil dřevěnou oratoř v Žabovřeskách. Ze sálu se pouhým otevřením dveří stávala kaple. V roce 1939 se stavěla kamenná oratoř a bydlení pro salesiány.



*Arnošt Slováček (sedící druhý zleva) v hodoňovickém noviciátu 1947/48*

Maminka dostala výpověď z Černovic, protože tatínek nechtěl mluvit německy. Pracoval jako vrátný. Odstěhovali jsme se na Kotlářskou ulici pod Veverčí. Do oratoře jsem to měl 10 minut přes pole. Od konce roku 1940 jsem byl denním oratoriánem – zametal jsem podlahy, nosil uhlí a piliny. Chodil jsem do učení k firmě *Dorotík* a vyučil se cukrářem-kuchařem.

V oratoři se začalo hrát divadlo. Musel jsem u toho být. Dělal jsem kulisy a nosil je. P. Jan Surý, synovec dona Trochty, byl režisérem. Zůstal jsem tam až do roku 1946. Chodil jsem pomáhat i do kuchyně, ale pouze ve všední den, v neděli ne. To jsem v 10 hodin stavěl kulisy pro odpolední scénu. Na scéně byly 16 pojistky, ale tak slabé, že když se všechno rozsvítilo, dráty začaly žhnout.

Když jsem řekl panu inspektorovi, že chci jít k salesiánům jen jako řeholník, nechtěl mě. P. Antonín Dvořák nechtěl famula (laika, který nemá řeholní sliby), ale od Štěpána Trochty jsem měl příslibeno, že když mě nebudou chtít, ať mu řeknu, že on famuly potřebuje.

P. Tomáš mě vyhazoval se skauty z oratoře. Tak jsem to řekl donu Trochtovi, když přijel kvůli Surému a on mi řekl: „Jestliže se ti tu nebude líbit, přijď za mnou do Prahy.“ Jakmile jsem se vyučil, hned jsem odjel. „Budeš žebrat jako kapucíní,“ řekla mi maminka. „A proč bych nešel, to nevadí, určitě půjdu do kuchyně,“ odpověděl jsem jí. Tatínek neřekl ne, ten chodil do oratoře dělat divadlo s P. Surým. V roce 1946 jsem šel pomoci panu Renzovi do Prahy. Toho jsem znal z Brna, když dělal úředníka na poštovním úřadě v Leninově ulici.

V Praze jsem byl rok a odešel jsem v srpnu 1947 do noviciátu. K přijetí do noviciátu se vyjádřila domácí rada: „Kandidát navštěvoval salesiánskou oratoř v Brně šest let a měl dostatečnou příležitost se seznámit se salesiánským životem a duchem. Kromě toho pomáhal v minulém roce v pražském domě v kuchyni. Prokázal tam ducha odříkání, živě se zajímal o církev a kongregaci, rád se účastnil činnosti pro mládež a vždy měl dobrou náladu.“

Byl jsem nespoutaný divoch. Dostali jsme od Pavlasů švestky a rozhodlo se, že uděláme povidla. Švestky se nasypaly do prádelního kotle a já jako koadjutor to měl míchat. Jenže se hrál volejbal,



tak jsem musel hrát volejbal. Najednou jsem postřehl, že se z kotle kouří. Vyskočil jsem na něj, a jak jsem chtěl zabrat tím pádlem, abych to zachránil, na kotli postříkaném od švestek mi ujely nohy a spadl jsem do něj. Začal jsem rvát a křičet. Spolunovici mě vytáhli a umyli, mně naskákaly puchýře a strašně to bolelo. „Zabte mě, zabte mě, nevydržím to!“ křičel jsem.

Po noviciátu jsem přišel do Fryštáku. Z Fryštáku jsem v říjnu 1949 odešel na vojnu do Brna. Nový ministr Čepička zrušil zálohy a tak museli všichni na vojnu. Na 2 roky. A tehdy zrušili salesiány. P. Stuchlý mi řekl: „Arnošte, zavřených je nás dost, nenech se zavřít.“

Po vojně jsem se v roce 1952 oženil. Na svatbě mi hrál P. Januš u sv. Jakuba na varhany. Nevyšlo to, neměl jsem peníze pro rodinu, manželka odešla. 10 let jsem čekal, že se vrátí, mezitím podala žádost o rozvod. Staral jsem se o 2 děti – dostal jsem je do výchovy. Po svatbě jsem nemohl najít zaměstnání. V té době jsem měl už páte na parníku na Bíteši. Překážka spočívala v tom, že jsem byl řeholníkem.

A tehdy jsem potkal manželku komunistického předáka, kterého jsem za války zachránil před Němci. Umožnil jsem mu útěk přes náš dvůr. Byli jsme domovníci. On se schoval ve sklepě domu, kde jsme bydleli. Pak jsem ho vypustil zadem pryč. Po těch letech mi řekla: „Zítra přijďte za mým tatínkem na posádku.“ A tak jsem začal pracoval na vojenské správě jako skladník. Zakázali mi zbraň. Všichni se ptali: „Jak je možné, že tu pracuje, když není komunista?“ Věděl jsem, že jsem sledovaný a nemohl se tedy stýkat se salesiány. Schválně jsem za nimi nešel, všechny by je vybrali. Skladničil jsem tam až do důchodu.

1940–1946 oratorián Brno

1946–1947 Praha

1947–1948 noviciát Hodoňovice

1948–1949 Fryšták

1949 – nástup na vojnu

1952 – svatba

1953–1987 vojenská správa Brno

1987 – důchod

## Jaroslav Šana

Narodil jsem se 5. října 1931 v Cholině, okr. Litovel, dnes Olomouc. Rodiče chudí, snad velmi chudí. Otec byl pomocný dělník, matka v domácnosti. Pocházím z deseti dětí, udávám z osmi, protože dva sourozenci zemřeli jako kojenci. Jsem nejstarší, což dost ovlivnilo můj pozdější život psychicky, sociálně a duševně. Všichni moji sourozenci byli dělníci bez lepšího sociálního a společenského postavení. Kladem zůstává, že se všichni až dodnes máme rádi a všichni žijeme v řádném manželství.

V roce 1945 jsem vyšel 8. třídu obecné dvoutřídní školy v Cholině. Někteří moji spolužáci navštěvovali tzv. měšťanskou školu v Litovli. Konec války znamenal po přežití „co teď?“ Žádnou inspiraci ani „Boží volání“ jsem nepocítoval. Všechno šlo tak nějak všedně. Pan farář P. Karel Ješka navrhl rodičům (protože jsem byl snad dosti svědomitý ministrant) studovat gymnázium pro chlapce ve Fryštáku. Moc jsem to nechápal, salesiány jsem neznal. Pan farář vyřídil, co byla třeba, zavezl mě a ještě jednoho kamaráda z Dubčan do Fryštáku, vyjednal potřebné, zkoušky a nástup! Představení rozhodli, že



*Jaroslav Šana (sedící druhý zprava) v hodoňovickém noviciátu 1947/48*

nastoupím do 4. třídy (kvarty). V ústavu se studovala tercie, kvarta a kvinta. Toto rozhodnutí nebylo dobré, snad kromě českého jazyka jsme neobstál nikde – latina, neznalost základů algebry a jiné. (Myslím, že vesnická dvoutrídka za války byla naprosto nedostatečná ke studiu na gymnáziu. Jako dospělý jsem pak studoval průmyslovku při zaměstnání a maturoval s vyznamenáním.) Už v kvintě jsem se rozhodl nepokračovat. Byl to pro mě šok, ale vyloučil jsem možnost vrátit se domů. Styděl jsem se jako zkrachovalý student, a tak jsem přijal možnost být salesiánem koadjutorem.

V dokladech o přijetí do noviciátu se dne 26. 7. 1947 konstatuje: „Prokázal pokornou a prostou povahu. Je dostatečně inteligentní a vychovaný, ve studiu má potíže, a tedy se rozhodl vstoupit do noviciátu jako koadjutor. Mohl by pracovat v tiskárně.“ Domácí rada ve Fryštáku 29. května 1947 napsala: „Dobré zdraví, zbožný, pokorný a pracovitý, dobrá inteligence, ale slabý ve studijních věcech – může v Pánu pokračovat.“

Léta 1947–1948 jsem strávil v noviciátu v Hodoňovicích. 15. 2. 1948 jsem sám napsal panu inspektorovi: „Když jsem v kvintě o pololetí mluvil s panem ředitelem, rozhodl jsem se svobodně stát se koadjutorem, což mi P. Med schválil, a pravil, že byl téhož mínění. Také mi ale přišlo na mysl, co budu asi dělat v kongregaci, poněvadž jsem dosud neznal dobře činnost koadjutorů. P. Med mi sdělil, že představení si přejí, aby se šel někdo vyučit tiskařství. Tato myšlenka mě velmi zaujala a velmi se mi líbila, neboť jsem po něčem takovém toužil. Pravil mi také, že je to pouze přání, které se nemusí uskutečnit právě na mně. S tím také počítám, jelikož v nynější době je to velmi nesnadné. Řekl mi ale, že představení se mnou ten úmysl mají, ale záleží na mně. Já tedy dobrou vůli mám, líbí se mi to, a bude-li to vůle Boží a přání Vaše, staň se. Navázán na to nejsem.“

Prožil jsem tento rok v klidu, normálně a složil dočasné sliby do vojny. Po noviciátu mě pan inspektor Dvořák poslal do Fryštáku, kde jsem pracoval jako kostelník. Protože jsem uměl kreslit, pomáhal jsem s tvorbou různých tisků, prací na cyklostylu, rotaprintu a malováním obrazů na akademie. Vypomáhal jsem s údržbou ústavu,

výmaltbou, natíráním apod. Když přišel na odpočinek P. Stuchlý, pomáhal jsem u něho v posluze. K ústavu patřilo také farní hospodářství, které měl na starosti pan Šindler. Tam jsem také pomáhal.

Za nějaký čas (nedovedu přesně určit) mě poslal pan inspektor do Hodoňovic. P. Fuglík (prefekt) potřeboval pomocníka – různé pochůzky, nákupy, drobné práce. P. Fuglík byl neobyčejně milý člověk a kněz, byl to pro mne krásný čas. V Hodoňovicích přišel zábor!

Tato komunistická aktivita je všeobecně známá, proto jen několik osobních vzpomínek. Policista SNB, který mě v noci budil, mně ukradl (asi) peníze a hodinky se slovy: „To nebudeš potřebovat!“ Tyto věci jsem měl schované u P. Fuglíka, když jeho kancelář zabrali zmocněnci. Tento člen SNB mě zavedl do sklepa (nevím proč), ale za chvíli pro mě přišel, postavil mě ke zdi a přikázal s nikým nemluvit. Potom jsem musel nasednout do autobusu (ani s panem ředitelem jsme se nemohli rozloučit), po chvíli přestoupit do osobního auta, vše v tichu a bez světél. V autě byli řidič, spolujezdec (asi StB), vzadu P. Fuglík, P. G. Stuchlý a já. Předě mnou na sedátku SNB se samopalem, na druhém sedátku Karel Peltan (koadjutor). Dojeli jsme do Oseka, tam už bylo plno. Lékařská prohlídka (trapná, možná to ani nebyl lékař), svlíknout do prádla, na okamžik odložit spodní díl. Dále už vše probíhalo normálně. Představení (jmenovitě P. Med) se snažili dosti úspěšně organizovat malá společenství tak, aby komunitní život, včetně formace, pokračoval.

Ještě ten rok nás převezli do Hájku u Prahy. Tam jsme se měli údajně přeškolenat, ale žádná převýchova se nekonala. Pracovali jsme na opravách kláštera aj., v celkové pohodě. Po čase se vytvořily celkem dobré vztahy mezi námi na jedné straně a dozorcí a vedením na druhé. Hájek, to byla příjemná epizoda celého procesu. V Hájku byl také asistent Josef Pekárek, salesián, který si brzy získal respekt u celého osazenstva k všeobecnému prospěchu. Mezi mnou a Josefem se vytvořil velmi dobrý a přátelský vztah, byl mým kamarádem a do jisté míry duchovním vůdcem. Vděčím mu za mnohé. To nám zůstalo až do Josefovy smrti. Dnes po tolika letech mohu podat to nejlepší svědectví o charakteru a velikosti tohoto salesiána.

Po Hájkům nás převezli na stavbu přehrady Klíčava. Tvrdá práce, zima, ale přišlo jaro a bylo hezky. Už jsme měli poměrně volno, mohli jsme neomezeně do kostela ve Ztečně. Místní farář P. Syka byl šťastný, když jsme zaplnili kostel. Jednou nás pozval na faru, mám od něho darovanou a podepsanou knížku.

V květnu 1951 nás propustili. Odjel jsem domů k rodičům a nastoupil jako dělník v továrně *Sigma Lutín*. Tam jsem neměl problémy, vždy se našli rozumní lidé. Později mi dali doporučení ke studiu na průmyslové škole strojnické (5leté večerní). Nastoupil jsem do technické kanceláře a snad jsem byl i úspěšný.

V letech 1952–1954 jsem byl na vojně v Praze-Bohnicích jako normální voják (ne PTP), opět bez problémů. Tam jsem poznal věřící vojáky, také kněze (později zavražděného) P. Zbořila. I svoji manželku Evu Jehličkovou. To bylo 2 roky po vypršení slibů. Ona se stala mým požehnáním! K tomu poznámka: po internaci představení moudře rozhodli a dali každému jednotlivci možnost svobodně se rozhodnout mezi životem v řeholi s případnými těžkostmi a nejistotou budoucnosti a životem zařízeným bez zátěže svědomí jinak – třeba i se založením rodiny. Později jsme byli označeni jako „salesiáni ve světě“!

Oženil jsem se 28. dubna 1956, máme tři syny a deset vnoučat. Jako salesiáni ve světě jsme už za komunistů byli účastní společenství P. Meda v Rosicích a následně...

1945–1947 Fryšták

1947–1948 noviciát Hodoňovice

1948–1949 Fryšták

1949–1950 Hodoňovice

1950 – Osek

1950 – Hájek u Prahy

1950–1951 přehrada Klíčava

1951 – *Sigma Lutín*

1956 – svatba

## Dominik Dvořák

Narodil jsem se v severočeských Teplicích ve věřící rodině. V dětství jsem zažil působení P. Antonína Hladkého, SDB, ve farnosti Trnovany, za normalizace však museli salesiáni z Teplic odejít. Znovu jsem se do kontaktu se salesiány dostal v době studií na *Matematicko-fyzikální fakultě UK* v Praze. Po několika letech pomoci při vedení chaloupky a organizaci asistentů jsem vstoupil do noviciátu, časné sliby jsem skládal v létě 1989 ještě tajně. Chtěl jsem pomáhat kněžím jako Kája Herbst nebo Pavel Kadlečík, jejichž styl práce jsem obdivoval, ne nutně být takovým jako oni. Proto se mi zdála vhodná cesta salesiána koadjutora.



V té době už jsem byl členem redakce samizdatu *Čtení do krosny*, na počátku roku 1990 jsem odešel z civilního zaměstnání a pod vedením Jindřicha Sirovátky jsem se naplno vrhl do budování nakladatelství *Portál*. Asi po dvou letech práce na časopisu *AD* jsem dostal úkol rozvíjet pedagogický program. V té době jsem se rozhodl neobnovit sliby, ale dalších asi deset let jsem pracoval v salesiánském *Portálu* na různých pozicích. V roce 2003 jsem se oženil, narodila se nám dcera. Odešel jsem na čas ze zaměstnání, věnoval jsem se víc rodině a začal „na stará kolena“ studovat pedagogiku. Nyní působím jako výzkumný pracovník na *Pedagogické fakultě UK* v Praze, zkušenost z médií využívám při vydávání odborného časopisu. Stále vodím rodinu a kamarády na místa, která jsem poznal, když jsem Kájovi nebo Reverendovi pomáhal chystat výlety a asistentská setkání.

## Vladimír Finda

Narodil jsem se 25. prosince 1972 ve Znojmě. Kontakt se salesiánskou rodinou byl intenzivní v mnoha oblastech. Byl jsem různými způsoby ovlivněn charismatem Dona Boska, které salesiáni naplňují. V kongregaci je velké množství osobností, které mě v životě

oslovily do té míry, že jsem se stal v roce 1991 aspirantem v Brně-Šlapanicích, v letech 1992–1993 novicem v Hodoňovicích a v letech 1993–1995 postnovicem v Praze-Dolních Počernicích.

Další léta 1995–1999 jsem naplno prožil v Ostravě v oratoři i na ulici mezi romskou komunitou.

Byla to léta náročná, ovlivnila mě výrazně a nasměrovala mě do oblasti, které se říká „pomáhající profese“. Tady moje cesta koadjutora řeholníka skončila, věčné sliby jsem neskládal a vydal se cestou vychovatele na volné noze.

Toto životní poslání mě naplňuje i v dnešních dnech, kdy od roku 2001 pracuji ve věznici jako vychovatel-terapeut. V kontaktu se salesiány jsem stále, patřím mezi *Staré páky*. Naše slety v Mladočově jsou oázou, kde potkávám *Staré páky*, které ovlivněny Donem Boskem žijí ve světě, do kterého nás Ježíš posílá.

Několik let jsem manželem, společně s manželkou, dcerami a třemi psy tvoříme spokojenou rodinu.



*Vladimír Finda (uprostřed)*

1991–1992 aspirant Brno-Šlapanice  
1992–1993 noviciát Hodoňovice  
1993–1995 postnovic Praha-Dolní Počernice  
1995–1999 Ostrava  
2001 – vychovatel-terapeut ve věznici

## Jiří Hořínek

Pocházím ze Staré Bělé u Ostravy. Narodil jsem se jako nejstarší ze čtyř bratrů v roce 1967. Pokřtěný jsem byl v dubnu 1967 v kostele sv. Jana Nepomuckého ve Staré Bělé. Jmenuji se Jiří, ale říkají mi přezdívkou Sokol. Tuto přezdívku jsem získal asi ve 13 letech na jedné chaloupce.

K nám domů chodila řada známých a přátel rodičů. Jak později vycházelo najevo, byli to lidé, kteří byli nějakým způsobem spjati se salesiánskou rodinou (bratr mé babičky byl před zábohem u salesiánů ve Fryštáku: Žídkovi, P. Slovák, P. Vik a jiní), o čemž se ale moc nemluvalo. Tyto okolnosti vyplynuly na povrch až časem.



V roce 1982 jsem se začal studovat učňovský obor modelář na SOU Vítkovice a jel jsem na první chaloupku s Pavlem Kadlečikem do Polomky na Slovensko. Byla to první samostatná velká a pozitivní zkušenost mimo domov. Další rok jsem jel na chaloupku *Potápka* s Tomášem Cáhlů a tam jsem poznal Káju Herbsta. Po několika důkladných rozhovorech jsem byl osloven a další rok jsem jel jako asistent na chaloupku s Bobem Fliedrem. S Bobem jsem jezdil celé tři roky a účastnil se asistentův akcí.

Ve své farnosti jsem se začal věnovat dětem a mládeži. V roce 1985 jsem se vyučil, nastoupil do zaměstnání jako modelář ve VŽKG a začal dálkově studovat strojní průmyslovku. V roce 1986 jsem jel poprvé na chaloupku jako vedoucí, kde jsme se věnovali dětem z Ostravska.



Před rokem 1989 jsem se začal hlouběji zajímat o salesiánskou spiritualitu, navštěvoval jsem různá formační a studijní setkání, federály a začal jsem studovat u P. Zvěřiny. V rámci sametové revoluce jsem se zapojil do událostí a ve Staré Bělé jsme v prosinci obnovili *Junák*. V předešlých letech jsme již tajně skautovali v rámci ČSOP (*Československý svaz ochránců přírody*). Formace hekticky pokračovala, v dubnu 1990 jsem opustil zaměstnání ve Vítkovicích, věnoval se mládeži a připravoval se na noviciát.



V srpnu v roce 1990 jsem nastoupil do salesiánského noviciátu do Liptaně a Třemešné, po půl roce stavebních úprav jsme se přestěhovali do Hodoňovic u Bašky. I když to byl první svobodný a „pokusný“ noviciát, strávil jsem tam asi nejkrásnější chvíle. Poznal jsem tam hodně skvělých lidí, kteří měli na můj další život významný vliv: Johnnyho a Pavla Kuchaře, Juru Zezulu, paní Bačovou a hlavně Arcíka – P. Lanka, ale i jiné.

Po noviciátu jsem zůstal v domě jako asistent a později jako hospodář. V mezičase jsem se věnoval místní mládeži, oratoři, skautům, založili jsme divadelní soubor *Svítaní*. Po třech letech nebylo dost noviců, bylo rozhodnuto o roční pauze a noviciát se přemístil do Počernic. V Hodoňovicích jsme zůstali s Rudou Špokem a Arcíkem, o kterého jsem převzal plnou péči. Standardní zázemí nám poskytovala naše milá paní Bačová. Bylo to někdy těžší období, protože Arcík se smířoval se svou nemocí a hledali jsme k sobě cestu.

V roce 1995 jsme se s Arcíkem přestěhovali do ostravské komunity a do Hodoňovic jsem dojížděl jako správce objektu pro pobyty

mládeže. V ostravské komunitě to bylo někdy dost složité, bylo to hodně o lidech. S Arcíkem jsme byli zvyklí na jiný styl života a komunikace. I když byl později zcela odkázán na vozík, pečoval jsem o něj v rámci možností stále. Našli jsme si cestu k sobě a pro mne znamenal hodně.

V roce 1996 na jaře v rámci spolupráce salesiánských spolupracovníků a *Charity Ostrava* jsem byl představenými pověřen, abych začal pracovat s mládeží na sídlišti Dubina. V říjnu 1996 vzniklo *Středisko Michala Magone* jako zařízení *Charity Ostrava* a já se stal jeho vedoucím.

V roce 1998 mi odešel na věčnost Arcík. Pro mě to byl dost zásadní okamžik, který měl vliv na další život. Přišly krize, které jsem z různých důvodů (i přes podporu salesiánů, kterých jsem si opravdu vážil, a jiných dobrých lidí) nebyl schopen nebo nechtěl řešit. Řešil jsem i otázku salesiánského poslání ve vztahu k mládeži. V roce 1999 jsem požádal o dispens od slibů, byl mi udělen a opustil jsem komunitu. Bylo to pro mne těžké období, pocit samoty, prázdnoty. Konečně jsem možná pochopil, že člověk nesmí všechno určovat podle lidského hlediska, že je to nakonec stejně mezi ním a Bohem. Ale zažil jsem hodně pomoci a podpory ze strany lidí, které jsem měl rád a kteří měli rádi mne. Bylo mezi nimi i mnoho salesiánů (i představených), kteří mě měli, dle mého názoru, právo odmítnout. Jsem za to vděčný. Na druhou stranu jsem zažil i hodně odmítnutí a zavržení, ale s tím člověk jaksi počítal.

V té době mě hodně držela práce s mladými lidmi ve *Středisku Michala Magone*, kde jsem viděl smysl své existence a snažil se stále pokračovat v duchu Dona Boska. Potkal jsem jednu milou dívku, na podzim v roce 2000 jsem se oženil, máme dvě krásné děti a postavili jsme si domeček.

Ve *Středisku Michala Magone* se dětem věnuji dodnes, letos v říjnu 2015 slavíme 19 let působení. Zapojili jsme se v rámci možnosti do života společenství okolo farnosti, kostela a ostravské komunity SDB a FMA.

Zkušenost s životem v komunitě salesiánů byla zcela zásadní a pro můj další život velice pozitivní. Děkuji za ni i za všechny lidi, které mi Pán Ježíš i skrze Dona Boska poslal a posílá do cesty.

1982–1985 učňovský obor modelář *SOU Vítkovice*

1985–1990 modelář *VŽKG*

1990–1991 noviciát Liptáň a Hodoňovice

1991–1995 Hodoňovice

1995–1999 Ostrava

1996 – dodnes *Středisko Michala Magone*

1999 – žádost o dispens

2000 – svatba

## Oldřich Kaprál

Narodil jsem se 26. května 1962 v Seloutkách u Prostějova, malé hanácké vesnici. Vyrůstal jsem ve věřící harmonické rodině. Moji rodiče pracovali v JZD. Mám o tři roky mladší sestru Anežku. Po základní škole jsem absolvoval *Střední zemědělskou školu v Boskovicích*. Maturoval jsem v roce 1981 a stal se traktoristou s maturitou. Krátce poté jsem nastoupil na základní vojenskou službu do Senožat nedaleko Humpolce. Po návratu z vojny jsem po vzoru svých rodičů začal pracovat v JZD, jako traktorista.



Můj náboženský život spočíval v pravidelných návštěvách nedělních mší. Změna nastala s příchodem P. Jana Jiříčka, SDB, do naší farnosti. Postupně jsem začal víru prožívat hlouběji a byl i aktivnější. Pomáhal jsem s vedením ministrantů, organizováním chaloupek, scholy a setkáváním mládeže. P. Jiříček mě seznámil se salesiány spolupracovníky ve Zlíně a také koadjutory Janem Rychlým a Alfonsem Kováčem. Postupem času ve mně uzrálo rozhodnutí stát se také koadjutorem. V roce 1992 jsem vstoupil do noviciátu

v Hodoňovicích. Pak následovaly dva roky v Počernicích v postnoviciátu. Během této doby jsem si doplnil potřebné pedagogické vzdělání. Hlavní část svého salesiánského života jsem prožil v Českých Budějovicích, kde jsem se staral o oratoř a další aktivity rozvíjejícího se *Salesiánského střediska mládeže*. V roce 2000 jsem složil věčné sliby, avšak můj klidný salesiánský život rozčeřil vztah s mojí budoucí ženou Janou. Najednou přede mnou stálo nové rozhodování, se kterým jsem už nepočítal a které bylo nelehké.

V roce 2006 jsem se s Janou oženil. Žijeme v Nových Hradech v jihočeském pohraničí. Založili jsme společně velkou rodinu – vychováváme čtyři děti v pěstounské péči. Tři chlapce a jedno děvče jsme přijali s láskou a je nám spolu dobře. Pro mě je to důkaz, že mě Bůh nezavrhl ani ve chvíli, kdy jsem nedodržel, co jsem mu slíbil. Od roku 2005 pracuji jako bagrista ve stavební firmě. Naše rodina je v kontaktu s P. Tomášem Rádlem – přítelem, duchovním otcem, nejbližším člověkem v jedné osobě.

Setkáváme se také se salesiány spolupracovníky z Českých Budějovic. Společně s nimi a se svojí ženou se staráme o chalupu *Tampír*, kde se pořádají chaloupky a různé víkendové akce. Žiju spokojený naplněný život, který je občas plný práce a starostí, ale skoro vždy plný lásky a naděje.



1977–1981 *Střední zemědělská škola v Boskovicích*  
1981–1983 základní vojenská služba Senožaty  
1983–1992 traktorista *JZD Seloutky*  
1992–1993 noviciát Hodoňovice  
1993–1995 postnoviciát Praha-Horní Počernice  
1995–2006 *Salesiánské středisko mládeže České Budějovice*  
2006 – svatba

## Vladimír Kaška

Svůj život se salesiány vezmu trochu zeširoka. Když jsem byl ještě dítě nevinné, někdy v osmdesátých letech minulého století, dostali mí rodiče nabídku, že pokud budou chtít, bude na jejich adresu čas od času zasílána nějaká náboženská literatura. Oni souhlasili a tak začala korespondence naší rodiny s P. Vojtěchem Hrubým. Můj otec se v dopisech samozřejmě zmínil i o tom, že má doma tři děti, takže P. Vojtěch čas od času přibalil i nějaký zbožný obrázek, kalendářik nebo knížku pro mládež. A tak se mi kdysi dostala do ruky knížka od Marie Holkové *Čao, Niku*. Abych pravdu řekl, tak zbožný a geniální Dominik mě příliš neoslovil. Scénka, kdy vstupuje do souboje dvou raubířů, kteří nemajíce kultů, hodlají po sobě metat kameny, s výkřikem: „Hodte prvně na kříž, nebo na mě!“, mě spíše udivila tím, že Dominik žádnou neschytal. Ovšem daleko více mě zaujala postava kněze, který tam vystupoval a který se nebál věnovat právě těm drsnějším „týpkům“. Moje zaujetí touto postavou mě vedlo k tomu, že jsem si o něm začal shánět další informace, vesměs však spíše historické hodnoty. Skutečnost, že má tento pán významný přesah i do aktuální reality bolševického státu, mi zatím zůstávala utajena. Ve svých třinácti letech jsem byl u biřmování a v přípravě jsem měl celou dobu jasno o výběru patro-  
na – stal se jím nepřekvapivě sv. Jan Bosco.



A pak se začaly dít věci. V patnácti letech jsem jel na svůj první prázdninový podnik se salesiány, byl jsem tehdy přes Jendu Gacíka nakontaktován na výbornou partu lidí kolem Vaška Filipce, z nichž hlavně musím jmenovat Jarka Němce, Pavla Kuchaře, Jendu a Vaška Hurníky, a tady toto ne příliš sourodé uskupení s námi pubertáky dokázalo divy.

Jejich nadšení a tah na branku mě natolik fascinovaly, že jsem se cítil velmi poctěn, když mi ještě před mými osmnáctými narozeninami nabídli, že můžu s průběhem těchto prázdninových akcí pomáhat. Pravidelný kontakt se salesiány mi zajišťovaly cyklovýjíždky do Boršic, kde tehdy působil Jenda Gacík, a také návštěvy rodného domku Jarka Němce, kde jsme se setkávali prázdninová vedoucí a jejich asistenti. Já jsem v tu dobu celkem rád chodil po horách, takže jsem se v rámci prázdnin účastnil i akcí v tomto duchu. Na zdárný pobyt v drsných podmínkách bylo ale třeba projít speciálními školeními Pavla Kuchaře, jejichž výsledkem mimo přežití v drsné přírodě byla i orientace v zádoých systémech batohů renomovaných západních značek, takže pokud bych se v těch letech dostal na Západ do nějakého sportovního obchodu, zcela jistě bych se neztratil.

Toto idylické období končilo posledním prázdninovým vandrem se salesiány po rumunském Fagaraši, kde jsem sice fyzicky dopadl neslavně, ale díky partě, sesbírané napříč Čechami a Moravou, jsem si uvědomil, že ti salesiáni nejsou jenom partička kolem Vaška „Ušatého“, ale jakýmsi způsobem o sobě vědí v rámci celého socialistického Československa. To už mi v těch devatenácti letech začala v hlavě bujet myšlenka, že bych do této smečky třeba i mohl patřit a se svou tetou jsem se vsadil o tisícovku, že se nikdy neožením. Teta později do salesiánů i do mě investovala rozhodně víc a naštěstí to po mé svatbě ani nechtěla zpět.

Následoval nástup základní vojenské služby, tehdy klasicky: povinně a na dva roky. Při odchodu jsem v práci svým kolegům říkal, že doufám, že ten komunismus nepadne v době, kdy budu na vojně, protože bych nemohl být u toho. Prorocká slova, můj nástupní

termín byl duben 1989, takže jsem „u toho“ byl skutečně jen částečně. Přesto nakažlivé nadšení severomoravských salesiánů a jejich plány, co a jak po legalizaci, mě natolik oslovily, že jsem se rozhodl u toho nechybět. Vojnu nám o tři měsíce zkrátily, takže jsem byl už v prosinci 1990 doma, kde jsem prakticky okamžitě začal vyřizovat formality, abych mohl co nejdřív vyrazit směr Ostrava-Vítkovice do právě vráceného kostela sv. Josefa, místními stejně nazývaného *Don Bosko*.

Na Silvestra už jsem s Frantou Bezděkem a Jarkem Němcem bouchal „šampáňo“ v tehdy téměř dezolátní chalupě nad vesničkou Pstruží zvané honosně *Orlí hnízdo*. Následovaly tři, čtyři měsíce něčeho, co se až divím, že jsme přežili jakžtakž ve zdraví. Ranní směna se zedníky v *Bosku*, odpoledne z montérek do tepláků a v kostele se otvírala oratoř – další části objektu vraceli vojáci postupně a neradi – večer úklid, hygiena v umývadle s pětilitrovým ohříváčkem na vodu, televizní noviny, lahev, rozdělat spacák a bezvědomí do rána.

Postupně se situaci dařilo ale stabilizovat a i přes rozdílnost povah nás tehdy drželo společné nadšení pro práci s mládeží z ulice, v dané lokalitě převážně romského původu. Pokud jsem si kdy myslel, že by salesiáni měli pracovat s elitou a ministranty, tady jsem byl rychle vyveden z omylu a jsem velmi rád, že se tak stalo. Od té doby jsem teoretická slova „k chudé a opuštěné mládeži“ chápal poněkud jinak než salesiáni z farní správy a uznávám, že to byla častá třecí plocha, která postupně vedla až k mému



pozdějšímu odchodu. Výše zmiňovaná stabilizace měla ale také své meze a předpokládám, že když jsme v srpnu 1991 s Františkem Bezděkem odcházeli do Hodoňovic do noviciátu, naši nástupci v Ostravě by toto slovo brali jako pouhý eufemismus. Práce zůstalo dost i pro ně.

Rok noviciátu jsem chtěl „po vojensku“ přežít, slíbit, co bude třeba, a vyrazit opět směr Ostrava. Představení to však viděli poněkud jinak a tehdejší vikář Benno Beneš mi velmi rozumně vysvětlil, že pokud bych se rád věnoval v dnešní době pedagogické práci, je nutné se i v oboru vzdělávat a můj výuční list mechanika elektronických zařízení nebude tak úplně to pravé ořechové. Po noviciátu a prvních slibech jsem tedy vyrazil ku Praze, kde byla tehdy jediná možnost absolvovat dálkově střední pedagogickou školu a gymnázium.

První dva roky jsem prožil ve společnosti kolegů postnoviců v Praze-Dolních Počernicích na faře s ředitelem Tomášem Rádlem. Ze začátku jsem hrozně trpěl jeho nerozhodností, nechotou jasně ukazovat pravidla a mírností – později jsem naštěstí pochopil, že tímto dokázal mě, konzervativního katolmana z Moravského Slovácka, naučit naslouchat druhým, respektu k názorům druhých





a nenásilnému doprovázení těch, co jsou mi svěřeni. Tedy ne že bych to vždy uměl, ale tady začala jakási moje doživotní snaha něco se sebou v tomto směru dělat. V druhém roce mého pobytu jsme se rozloučili s kolegy postnovici, kteří odcházeli studovat teologii na univerzitu. Já jsem už tehdy měl nějakou dobu jasno, že moje cesta je cestou koadjutora. Dokonce bych řekl, že jsem počítal se salesiány zůstat „jen tak“ bez svěcení už v době, kdy jsem vůbec netušil, že koadjutoři existují, a žádného jsem neznal. Protože jsem tedy nemusel nastoupit do semináře, zůstal jsem v Počernicích ještě jeden rok, kde jsem měl plnit roli sloupu. Takto mi to alespoň řekl tehdy již provinciál Benno Beneš, když jsem se ho ptal, jakou část formace to vlastně prožívám, jestli jsem asistent postnoviců, postnovic nebo co vlastně. Odpověď byla: „Vládo, ty budeš takový sloup.“ Tak jsem byl sloup.

Trčel jsem tedy v Počernicích další rok a sny o Ostravě jsem si naplňoval pouze prázdninovými akcemi s romsko-moravskou skupinou otroků budujících *Orlí hnízdo* poněkud luxusnějších rozměrů. Druhý počernický rok měl na rozdíl od toho prvního částečně jinou dynamiku. Jako postnovicové přišla cca patnáctičlenná skupina dravců, kteří měli trochu jiné plány, než jen studovat a ve středu dělat program v tělocvičně pro dětský domov a v neděli oratoř pro menší děti. S knížkou Guy Gilberta v ruce jsme začali rozvíjet „apoštolát“ na tehdy „estébáckém“ sídlišti v Horních Počernicích a já jsem velmi rád, že jsem se v tom mohl vézt s nimi. Skutečně jenom vézt, protože už jsem tehdy kromě pedagogické školy studoval ještě tři ročníky vzdělávacího programu *Malé teologie* na *Jaboku* a času příliš nebylo. Následující školní rok jsem byl převelen do Kobylis, které tehdy měly pověst zabijáka mladých povolání. O tom svědčila i skutečnost, že můj spolunovic a kobylyský předchůdce Martin Hobza byl první asistent, který přežil svoji asistenci a zůstal salesiánem.

Nicméně komunita, do které jsem měl tu čest patřit, žila (ve většině svých členů) oratoří. Jakožto rodinné stříbro jsme si ji hájili a chránili, bohužel častěji před nepříznivými vlivy zevnitř než zvenčí.

Cynická věta, že „až jednou vyhraje Libeček ve sportce, od salesiánů středisko koupíme a teprve potom to rozjedeme“, ukazuje i na temnější zážitky. Jsme přece jenom chybní lidé. Důsledkem u mě bylo to, že jsem byl označen za největšího cynika a sám jsem začal o sobě říkat raději, že dělám u salesiánů, než že jsem salesián.

V době svého kobyliškého působení jsem začínal uvažovat i o tom, že by nemuselo být špatné vybudovat nějakou lezeckou stěnu. Z původní malé a lehké stěničky už téměř nic nestojí, ale kobyliškou oratoř jsem opouštěl s vybudovanou boulderovkou, posilovnou a týmem nadšených spolupracovníků, kteří tento program vedli a jejichž nástupci vedou doposud. Nijak nenadhodnocuji svoje zásluhy, ani je příliš neumím pojmenovat. Na budování se sešli vždy nějakí šikovní lidé.

A tak nám to pěkně v těch Kobyliších klapalo, plynule jsem ze střední školy přešel na pedagogickou fakultu do Olomouce, i přes příchody a odchody studentů držela původní kobylišká komunita s tehdy zázračným počtem tří koadjutorů (Trubka, Maska a Libeček) svorně pohromadě, až mi jednoho předprázdninového dne roku 1999 Jan „Žany“ Horký slavnostně předal natištěné vizitky s mým jménem a pod tím menším písmem „zástupce ředitele střediska mládeže“. Tohoto jsem si sice velmi vážil, přesto jsem Žanymu s politováním oznámil, že vzhledem k aktuálnímu a hlubokému zamilování do jedné skvělé ženy musím tuto nabídku odmítnout, protože jsem před pár dny přijal nabídku provinciála Jana „Johnyho“ Komárka vypadnout z Prahy opět na Moravu, kde salesiáni v Líšni otvírají od září tělocvičnu a nikdo z tamních si s tím příliš neví rady. Tak jsem ještě stačil vymalovat, uklidit poslední, nově otevíranou místnost posilovny a šel jsem.

A tímto se otevírá předposlední etapa mého salesiánského působení. Do Brna-Líšně jsem se tedy dostal k hotové tělocvičně s relativně velkou lezeckou stěnou, vysokou cca sedm metrů. Tamní oratoř měl na starost Toníček Pražan, žijící světec. V Líšni trávil v tu dobu druhý rok své asistence a byl to reálně jediný salesián, který tam s dětmi do 18 let v programu *Oratoř* něco dělal. Jinak tam v té době vítězila

kombinace farní a skautské formace. Ta se dle mého velmi laického pohledu dařila, ale nekosteloví ze sídliště potřebovali přece jenom něco jiného. Na druhou stranu z tohoto skautsko-farního podhoubí vyrůstala spousta mladých lidí se zkušenostmi s prací s dětmi a mládeží, kteří pak v oratoři nebo obecně ve *Středisku mládeže* nalézali uplatnění.

Jestli bylo někdy něco, co salesiánští šéfové v mé době neuměli, pak to byla personalistika, zvláště při skládání komunit. Nikdo nepátral po tom, jestli si vybraní členové lidsky sednou, jestli mají dostatečnou odbornost či nadšení pro dané dílo. Z průsvihů z minulosti se také nikdo neobtěžoval poučit a spíše se poukazovalo na poslušnost a na to, že život v komunitě je (resp. může být) „mea maxima penitentia“ (mé největší pokání). Tak nějak se tedy podařilo, že jsme se v Líšni potkali původní „otcové zakladatelé“ s léty promyšlenou vizí a „Pražák“, který vše vidí jinak a ještě drze tvrdí, že v Praze to fungovalo. Do roka jsem byl jmenován ředitelem *Střediska mládeže*, což jsem osobně bral jako posvěcení shora pro mé myšlenky ohledně



*Vladimír Kaška (sedící první zprava) na setkání koadjutorů na Staré Vodě u Bruntálu v květnu 2005*

budování střediska a někteří jiní zase tak, že každý jsme teď někde malým šéfičkem, takže si do svých věcí nebudeme raději moc mluvit a zasahovat. Tak se vcelku brzy stalo, že jsem komunitu salesiánů zcela přirozeně vyměnil za komunitu nadšených mladých či duchem mladých lidí bez rozdílu barvy pleti a náboženské příslušnosti, které spojovala ochota nabídnout svůj čas a schopnosti mladým na sídlišti v Nové Líšni.

Když se něco nepěstuje, nutně to uhyne. Protože jsem jako svůj hlavní úkol viděl středisko a práci v něm, nezbyvalo mi příliš času na komunikaci v komunitě, ostatně nesnažil se prakticky nikdo a stále častěji se na povrch dostávaly spíše třecí plochy a rozdílné názory. Takový model je dlouhodobě neudržitelný. Když došlo k tomu, že byla zákonem ukončena civilní služba, což byli dva zaměstnanci na plný úvazek ve středisku, kteří najednou chyběli, přestal jsem reálně v komunitě i bydlet, respektive přicházel jsem se pouze vyspat. Schizofrenie tohoto života pak spočívala v tom, že jsem si uvědomoval, že by bylo nejlépe odejít pryč, ale na druhou stranu by tam nezůstal nikdo, komu bych mohl v klidu středisko předat. Pak jsem se znovu zamiloval. Krásné, mladé, hodné a pracovitě animátorce nemohla postarší, kulhavá a hádavá komunita konkurovat, což ale znamenalo nucený odchod z Líšně. Abych kapitolu uzavřel stejně symbolicky jako v Kobylisích, dodám, že jsme s manuálně nejzručnějším koadjutorem té doby, filozofem Jirkou Zezulou, ještě postavili poslední kus malé boulderovací stěny a šel jsem.

Poslední kapitola v mém salesiánském životě byla napsána ve Fryštáku – kolébce mnoha salesiánů, pro mě spíš smrtelné posteli. Během půlročního pobytu jsem se dával dohromady po fyzické i psychické stránce a řešil, co dál. Nikdy nezapomenu fryštáckému osazenstvu, ředitelem komunity počínaje a děvčaty v kuchyni a na recepci konče, jak mi pomohli začít znovu fungovat. Z těch, co už nejsou fyzicky mezi námi, musím jmenovat nerozlučné duo spolunocležníků na fryštáckém hřbitově, tandem Stuchlý–Štancl, díky, kluci, za přímluvu a pomoc! A protože vztah s onou krásnou,

mladou, hodnou a pracovitou odloučením neutrpěl, bylo rozhodnutí jednoznačné. Po těch letech v komunitách šlo o krok do prázdna, ale s pomocí Boží a všech výše uvedených stál zato. Práci jsem našel v oboru závislostí, což v noviciátě byla i má původní představa dalšího směřování. V červnu 2006 mi přišel dispens, v dubnu 2008 jsme se s onou animátorkou vzali. K dnešnímu dni (červen 2015) máme pětiletou dceru a dvouročního syna.

P. S.: Do Fryštáku s rodinou rádi jezdíme na pravidelné letní dovolené.

1989–1990 základní vojenská služba

1990–1991 aspirantát Ostrava

1991–1992 noviciát Hodoňovice

1992–1994 postnoviciát Praha-Dolní Počernice

1994–1999 Praha-Kobylisy

1999–2005 Brno-Líšeň

2005–2006 Fryšták

2008 – svatba

## Aleš Adamkovič

Narodil jsem se 20. listopadu 1979 v Jindřichově Hradci. Mám ještě dva bratry. Po osmileté základní škole jsem se vyučil v oboru zedník v Telči. Následující rok jsem pracoval v Praze v jedné stavební firmě a potom v *McDonaldu*. Roku 2000 jsem nastoupil do Brna na *Církevní zdravotnickou školu* obor ošetrovatel. Po ukončení školy jsem pracoval v Rajhradě u Brna v *Domě léčby bolesti s hospicem sv. Josefa*.



Dne 26. srpna 2003 jsem nastoupil do aspirantátu v Sebranicích, kde jsem začal i přednoviciát, a to 30. ledna 2005. Měl jsem na starosti truhlářský kroužek. V letech 2005–2006 jsem v Popradu absolvoval noviciát a následně jsem byl poslán do Českých Budějovic. Tam jsem pracoval dvakrát týdně

v romské oratoři, kde byly děti ve věku 13–17 let, a ještě jsem dělal ve středisku mládeže údržbáře na částečný úvazek.

V roce 2008 jsem neobnovil sliby a odešel z kongregace.

2003–2005 aspirantát a přednoviciát Sebranice

2005–2006 noviciát Poprad

2006–2008 České Budějovice

2008 – odchod z Kongregace



*Setkání koadjutorů 7. 5. 2007. Zleva: Michal Svoboda, Pavel Liškutin, Aleš Adamkovič*

## Další koadjutoři, o kterých je jen malá zmínka

---

1. Leníček, noviciát 1927–28
2. Zajíc Antonín, noviciát 1931–32, odešel 1935
3. Stanec František, noviciát 1936–37, odešel 1942
4. Tilšar František, noviciát 1937–38
5. Vališ František, noviciát 1937–38
6. Biernát František, noviciát 1940–41
7. Psota Alois, noviciát 1940–41
8. Jalůvka František, noviciát 1941–42
9. Ondra Alois, noviciát 1942–43
10. Pejř Jaroslav, noviciát 1942–43
11. Škvařil Alois, noviciát 1942–43
12. Uher Jan, noviciát 1942–43
13. Kyselý Josef, noviciát 1942–43
14. Hroš Antonín, noviciát 1946–47
15. Duroň František, noviciát 1949–50
16. Javora Stanislav, noviciát 1949–50

Roku 1942 čítalo české salesiánské dílo 12 koadjutorů.

Roku 1945 čítalo české salesiánské dílo 13 koadjutorů.

Roku 1950 čítalo české salesiánské dílo 32 koadjutorů.

Roku 2015 čítá české salesiánské dílo 11 koadjutorů.

Velké poděkování patří Pavlu Liškutinovi, který pátral v římském centrálním salesiánském archívu. Stejný podíl patří Janu Pomikálkovi, navštěvujícímu pražský salesiánský archív. Janu Krčmovi, ač přes velké překážky dokázal jazykově upravit mou vyprávěcí češtinu. Mirku Palíškovi sázejícímu všechna písmenka. Martině Mončekové za originální obálku. Zdeňku Jančaříkovi za finální dotáhnutí i v šibeničním termínu. A nakonec nakladatelství Portál, které vzalo na svá bedra vydání knihy. Snad se nám podařil záměr: oslavit výročí narození Dona Boska předvedením borců, kteří se jím a Hospodinem nechali oslovit.

*Vladimír Kopřiva (ed.)*

Vladimír Kopřiva (ed.)

# Malé STÁDCE

Jazyková úprava Mgr. Jan Krčma

Sazba Miroslav Palíšek

Obálka Martina Mončeková

Fotografie v knize a na obálce © Salesiánský archiv

Pro Salesiánskou provincii Praha

vydalo nakladatelství Portál, s. r. o.,

jako svou 2744. publikaci.

208 stran. Vydání první, Praha 2015

Tisk xxx

Knihy Portálu si můžete objednat na adrese:

Portál, s. r. o.,

Klapkova 2, 182 00 Praha 8

tel.: 283 028 202, 283 028 203

na internetu: <http://obchod.portal.cz>

nebo e-mailem: [obchod@portal.cz](mailto:obchod@portal.cz)

 portál